

İLHAM
ƏLİYEV

**İNKİŞAF –
MƏQSƏDİMİZDİR**

İLHAM
ƏLİYEV

DOXSANINCI KİTAB

OKTYABR 2018 - NOYABR 2018

AZƏRNƏŞR
BAKI - 2019

İLHAM
ƏLİYEV

ÇIXIŞLAR * NİTQLƏR

BƏYANATLAR * MÜSAHİBƏLƏR

MƏKTUBLAR * MƏRUZƏLƏR

MÜRACİƏTLƏR

AZƏRNƏŞR
BAKI – 2019

BBK 32**Ə 56**

Buraxılışına məsul
akademik

RAMİZ MEHDİYEV**ƏLİYEV İLHAM****Ə 56** **İnkişaf – məqsədimizdir.** B., Azərneşr, 2019, 392 səh.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin oxuculara təqdim olunan «İnkişaf – məqsədimizdir» çoxcildliyinin bu cildində dövlət başçısının Türkiyə, Belarus və Türkmənistan respublikalarına rəsmi və işgüzar səfərləri zamanı bu ölkələrin dövlət və hökumət rəhbərləri ilə görüş və danışıqları, enerji və qeyri-neft sektoruna aid bağlanan müqavilələr, təhsil, mədəniyyət sahəsində anlaşma və hərtərəfli əməkdaşlıq məsələlərinin müzakirəsinə dair materiallar toplanmışdır. Azərbaycan Prezidentinin bütün görüş və danışıqlarında Ermənistan–Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin beynəlxalq hüquq normaları və Azərbaycanın ərazi bütövlüyü çərçivəsində həlli yolları prioritet məsələ kimi qaldırılır ki, bu da hər bir cildə öz əksini tapır.

Kitabda, həmçinin dövlət başçısının Türkiyənin İzmir şəhərində «Star» neft emalı zavodunun açılış mərasimindəki geniş çıxışı, Ağdamda Muğam Mərkəzinin açılış zamanı bu bölgənin görkəmli incəsənət xadimləri ilə görüşündə geniş nitqi və İmişlidə robot «Sofiya» ilə söhbəti də oxucuların ixtiyarına verilmişdir.

ISBN 978-9952-8100-7-3**0801000000****Я** _____
М – 651(07) – 2019**ББК - 32**

© Azərneşr, 2019

LERİK RAYONUNA SƏFƏR

15 oktyabr 2018-ci il

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev oktyabrın 15-də Lerik rayonuna səfərə gəlmişdir.

Dövlət başçısı xalqımızın ümummilli lideri Heydər Əliyevin Lerik şəhərinin mərkəzində ucaldılmış abidəsi önünə gül dəstəsi qoydu.

Lerik Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Rövşən Bağirov Prezident İlham Əliyevə son dövrlərdə rayonda həyata keçirilən sosial-iqtisadi layihələr barədə məlumat verdi.

Piran–Hamarat–Vijaker avtomobil yolunun əsaslı təmirdən sonra açılış mərasimi

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev oktyabrın 15-də Lerik rayonunun Piran–Hamarat–Vijaker avtomobil yolunun əsaslı təmirdən sonra açılışında iştirak etmişdir.

Prezident İlham Əliyevin ölkəmizə rəhbərlik etdiyi 15 il ərzində Azərbaycanda yüksəksürətli və dayanıqlı sosial-iqtisadi inkişafa nail olunub. Sosial-iqtisadi islahatların vacib tərkib hissələrindən biri də yol infrastrukturunun müasirləşdirilməsi, bu sahədə dünyanın mütərəqqi təcrübəsinin tətbiq edilməsidir.

Dövlət başçısının sərəncam və tapşırıqlarına uyğun olaraq, ölkəmizin əsas magistral yolları qısa müddətdə müasir səviyyədə yenidən qurulub. Bundan sonra diqqət kənd və qəsəbələri birləşdirən yolların yenilənməsinə yönəldilib. Prezident İlham Əliyevin diqqəti sayəsində indi ölkəmizdə kənd yollarının müasirləşdirilməsi, əvvəllər yol olmayan kənd və qəsəbələrə yüksək səviyyədə yolların çəkilməsi geniş vüsət alıb. Belə layihələrin miqyası və coğrafiyası ildən-ilə daha da genişlənir. Bunu Lerik rayonu Piran–Hamarat–Vijaker avtomobil yolunun yenidən qurulması da aydın nümayiş etdirir. Belə sosial layihələr kənd və qəsəbə sakinlərinin həyatına birbaşa təsir edir, onların istehsal etdiyi məhsulların alıcılara tez və rahat şəkildə çatdırılmasına imkan verir. Bununla yanaşı, yeni yolların inşası bölgələrimizin turizm potensialının artırılması və turist axınının təmin edilməsinə geniş imkanlar yaradır.

Azərbaycan Avtomobil Yolları Dövlət Agentliyinin İdarə Heyətinin sədri Saleh Məmmədov dövlət başçısına Piran–Hamarat–Vijaker avtomobil yolunda aparılan yenidən qurulma işləri ilə bağlı məlumat verdi.

Bu avtomobil yolunun tikintisinə Prezident İlham Əliyevin bu il avqustun 18-də imzaladığı sərəncama əsasən, dövlət büdcəsinin investisiya xərclərindən Azərbaycan Avtomobil Yolları Dövlət Agentliyinə 11,3 milyon manat ayrılıb. Yol 9100 nəfərin yaşadığı 28 yaşayış məntəqəsini birləşdirir. Ümumi uzunluğu 26 kilometr olan yol 4-cü texniki dərəcəyə aiddir. İki-zolaqlı yolun hərəkət hissəsinin eni 6 metrdir. Layihənin icrası çərçivəsində suötürücü borular, yol nişan-

ları və göstərici lövhələr quraşdırılıb, yol-cizgi xətləri çəkilibdir. Bir sözlə, yol müasir səviyyədə, texnoloji ardıcılığa uyğun və bütün tələblərə cavab verməklə yenidən qurulubdur.

Dövlət başçısına Lerik rayonunun Noda–Şingədulan–Xanəgah avtomobil yolunun tikintisi barədə də məlumat verildi.

30 min nəfərin yaşadığı 50 yaşayış məntəqəsini birləşdirən bu avtomobil yolunun tikintisi üçün Prezident İlham Əliyevin 2013-cü ildə imzaladığı sərəncamla Lerik Rayon İcra Hakimiyyətinə ilkin olaraq 2 milyon manat, 2014-cü ildə imzalanan sərəncamla isə əlavə olaraq 7 milyon manat ayrılıb. 2016-cı ildə imzalanan digər sərəncama əsasən yolun tikintisinin davam etdirilməsi məqsədilə Azərbaycan Avtomobil Yolları Dövlət Agentliyinə 6,6 milyon manat vəsait ayrılıb və yolun tikintisi başa çatdırılıbdir.

Qeyd edildi ki, ümumi uzunluğu 36 kilometr, eni 6 metr olan yol 4-cü texniki dərəcəyə aiddir və ikizolaqlıdır. Yolun inşası zamanı müxtəlif diametrlə suötürücü borular tikilib, 2 körpü keçidi inşa olunubdur. Bu yolun tikilməsi bölgədə sərnişin və yükdaşımını xeyli yaxşılaşdırmağa imkan verəcək. Həmçinin sözügedən avtomobil yolunun tikintisi yerli və xarici turistlərin ərazidə yerləşən istirahət mərkəzləri və yerli tarixi mədəniyyət abidələri ilə də tanış olmalarına şərait yaradacaqdır.

Prezident İlham Əliyev yeni yolun rəmzi açılışını bildirən lenti kəsdi.

**«LERİK ŞƏHƏRİNİN İÇMƏLİ SU
TƏCHİZATI SİSTEMİNİN YENİDƏN
QURULMASI VƏ İLK DƏFƏ OLARAQ
KANALİZASIYA ŞƏBƏKƏSİNİN
YARADILMASI» LAYİHƏSİNİN İCRASINDA
RAYON İCTİMAİYYƏTİNİN
NÜMAYƏNDƏLƏRİ İLƏ GÖRÜŞ**

15 oktyabr 2018-ci il

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev oktyabrın 15-də «Lerik şəhərinin içməli su təchizatı sisteminin yenidən qurulması və ilk dəfə olaraq kanalizasiya şəbəkəsinin yaradılması» layihəsinin icrasının yekunlaşması münasibətilə keçirilən mərasimdə iştirak etmişdir.

Prezident İlham Əliyev əvvəlcə rayon ictimaiyyətinin nümayəndələri ilə görüşdü.

Dövlət başçısı görüşdə çıxış etdi.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin çıxışı

Bu gün yenidən Lerik rayonundayam, çox şadam ki, sizinlə görüşürəm. Bu mənim Prezident kimi, Lerik rayonuna 4-cü səfərimdir. Əvvəlki illərdə Lerik rayonunun inkişafı ilə bağlı bir çox önəmli qərarlar verilib. Bu qərarların icrası nəticəsində rayonun inkişafı sü-

rətlə getməyə başladı. Əlbəttə, ilk növbədə, biz Lənkəran–Lerik yolunun çəkilişi ilə məşğul olduq. 2005-ci ildə müvafiq göstəriş verilmişdi və yol çəkildi. Əvvəllər də yol olub, amma çox bərbad vəziyyətdə idi və yolun çəkilişindən sonra Lerikdə inkişaf daha da sürətlə getməyə başladı. Bu ilin yayında mənə məlumat verildi ki, yol artıq sıradan çıxıb və Prezidentin ehtiyat fondundan 5 milyon manat vəsait ayrıldı və yol yenidən çəkilməyə başlandı. Qalan vəsait də Dövlət İnvestisiya Proqramından ayrılacaq ki, Lənkəran–Lerik yolu ən yüksək standartlara cavab versin. Yol bu gün də yaxşı vəziyyətdədir, ancaq daha da yaxşı vəziyyətdə olacaqdır.

Bildiyiniz kimi, sovet vaxtında Lerikdə qazlaşdırılma aparılmamışdı. Lerik şəhərinin təbii qazla təmin edilməsi üçün müvafiq göstəriş verildi və qaz xətti çəkildi. Bu gün mənə verilən məlumata görə, Lerik rayonunda qazlaşdırılma 36 faiz səviyyəsindədir. Rayonun relyefini, dağlarını nəzərə alsaq, hesab edirəm ki, bu, yaxşı göstəricidir. İmkan daxilində Lerik rayonunun qazlaşdırılması ilə bağlı əlavə addımlar da atılacaqdır.

Bu gün Lerikdə 16 meqavat gücündə yeni elektrik stansiyasının açılışı nəzərdə tutulur. Beləliklə, bu enerji ümumi sistemə verilərkən nəinki Lerik rayonunun tələbatını, eləcə də bütün cənub zonasının enerji təsərrüfatının dayanıqlığını təmin edəcək. Biz ilk növbədə, Lerik rayonunu etibarlı enerji mənbəyi ilə təmin edəcəyik.

Bu gün biz Lerik şəhərinin içməli su ilə təminatını qeyd edirik. Bu gözəl hadisə münasibətilə sizi ürəkdən təbrik etmək istəyirəm. Artıq bu layihə icra edildi. Onun icrası üçün çox böyük vəsait ayrıldı və biz buna nail ola bildik. İçməli su insan sağlamlığı üçün əsas şərtidir və bundan sonra vətəndaşlar təmiz, ən yüksək standartlara cavab verən içməli su ilə təmin olunacaqlar.

Lerik uzunömürlülər diyarıdır, burada insanlar çox sağlamdırlar. Dünya miqyasında Lerik haqqında kifayət qədər məlumat vardır. Lerikdə «Uzunömürlülər» Muzeyi də vardır. Mən səfərlərimin birində bu muzeylə tanış olmuşam. İçməli su layihəsi icra olunandan sonra insanların sağlamlığı daha da yaxşı olacaqdır.

Bu əsas infrastruktur məsələlərinin həlli göstərir ki, Azərbaycanın bütün bölgələrində, bütün rayonlarında sürətlə iş gedir. Lerik Azərbaycanın ən ucqar rayonlarından biridir. Həm dağlıq ərazidir, həm də əsas magistral yollardan uzaqdır. Amma buna baxmayaraq, burada həyat qaynayır, inkişaf gedir, rayonun sosial-iqtisadi göstəriciləri də yaxşıdır. Burada yaradılmış müasir infrastruktur insanlara xidmət göstərir və rayonun gələcək sosial-iqtisadi inkişafını təmin edir.

Biz Lerik rayonunda sosial məsələlərin həlli ilə ciddi məşğul olmuşuq. Rayonda 50-dən çox məktəb təmir olunub və ya yenidən tikilibdir. Mədəniyyət Mərkəzi yaradılıb, Mərkəzi Rayon Xəstəxanası əsaslı şəkildə təmir olunub və müasir avadanlıqlarla təchiz edilibdir. Yəni sosial infrastruktur, elektrik xətləri, qazlaşdırılma, su xətləri, yollar – bütün bunlar reallıqdır. Bu gün mən

buraya gələrkən yeni kənd yolunun açılışını etdik. Uzunluğu 20 kilometrədən çox olan, bir neçə kəndi birləşdirən, 11 min əhaliyə xidmət göstərən yeni kənd yolu açıldı. Kənd yollarının yenidən qurulması baxımından Lerik Azərbaycanda ən qabaqcıl yerlərdədir. Mənə verilən məlumata görə, son illərdə görülən işlər nəticəsində Lerik rayonunun kəndlərinin 88 faizi müasir yollarla əhatə edilib. Gələn ilin Dövlət İnvestisiya Proqramında da yeni layihə nəzərdə tutulub – uzunluğu 20 kilometrədən çox olan kənd yolu layihəsi. Gələn il biz o yolu da tikib, vətəndaşların sərəncamına verəcəyik.

Bütün bunları biz regionların sosial-iqtisadi inkişafı dövlət proqramları çərçivəsində həll etmişik. Bildiyiniz kimi, bu il üçüncü Dövlət Proqramının icrası başa çatır. Proqram artıqlaması ilə icra edilib, biz bunu Lerik rayonunun təmsalında görürük. Növbəti illər üçün yeni proqram hazırlanır və indi bölgələrdən təkliflər daxil olur. Mən Lerik ictimaiyyətinə də xahiş edirəm ki, onlar da təkliflər göndərsinlər. Hökumətdə bu proqrama baxılacaq, iqtisadi və sosial məsələlərin həlli növbəti illərdə təmin ediləcəkdir.

Bütövlükdə ölkəmizdə – bütün bölgələrdə, bütün rayonlarda inkişaf sürətlə gedir. Ölkəmizin bu uğurlu inkişafı xalqımızı da sevindirir, Azərbaycanın beynəlxalq nüfuzu, bizim gücümüz artır və iqtisadi sahədə aparılmış düzgün siyasət öz bəhrəsini verir. Azərbaycan iqtisadiyyatı dayanıqlı iqtisadiyyatdır. Biz iqtisadi baxımdan heç kimdən asılı deyilik, biz özümüz öz taleyi-

mizin sahibiyik. Güclü iqtisadiyyat, düşünülmüş iqtisadi siyasət, maliyyə imkanlarımızın genişləndirilməsi imkan verir ki, bütün bölgələrdə, ən ucqar yerlərdə gözəl layihələr icra edilsin. Bu gün Lerikdə açılacaq 16 meqavat gücündə yeni elektrik stansiyası özlüyündə böyük bir infrastruktur layihəsidir. İçməli su, qazlaşdırılma – bütün bunları biz öz hesabımıza edirik. Heç kimdən yardım, heç kimdən kredit almadan. İndi kreditlərə də ehtiyac qalmır. Düzdür, biz indi bəzi kreditləri alırıq, ancaq o proses də, demək olar ki, dayandırıldı. Biz özümüz bəzi xarici ölkələrə kreditlər veririk və bundan faiz qazanırıq. Yəni bu gün Azərbaycan, sözün əsl mənasında, öz sürətli inkişaf dövrünü yaşayır və bu inkişaf bütün bölgələrdə özünü büruzə verir, o cümlədən Lerik rayonunda.

Qeyd etdiyim kimi, Lerikə dördüncü dəfə səfər edirəm və bundan sonra da səfərlər olacaq. Əminəm ki, bu gün verilən tapşırıqlar, qərarlar gələcəkdə gözəl nəticələrə gətirib çıxaracaqdır. Lerikin gələcək iqtisadi və sosial inkişafı ilə bağlı əlavə addımlar atılacaq, sərəncam imzalanacaqdır. Bilirəm, kənd yollarının tikintisi ilə bağlı layihələr hələ ki, gündəlikdədir. Məktəblərin tikintisi, ev təsərrüfatının yenedən qurulması ilə bağlı layihələr olacaq. Ona görə bir daha demək istəyirəm, sizi narahat edən məsələləri məruzə edin ki, müvafiq göstərişlər verilsin. Bu günə qədər biz bu yolla getmişik və gözəl nəticələrə çatmışıq.

Sizi ürəkdən təbrik edirəm, sizə cansağlığı, xoşbəxtlik arzulayıram.

* * *

Sonra «Meliorasiya və Su Təsərrüfatı» Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin sədri Əhməd Əhmədzadə Prezident İlham Əliyevə layihə haqqında məlumat verdi.

Bildirildi ki, bu layihə çərçivəsində Lerik şəhərində içməli su şəbəkəsinin və sutəmizləyici qurğunun, çirkab suların şəhər ərazisindən kənarlaşdırılması üçün kanalizasiya şəbəkəsinin və çirkab sutəmizləyici qurğunun tikintisi nəzərdə tutulub. Layihə çərçivəsində tikinti işlərinə 2011-ci ildən başlanılıb. Lerik şəhər əhalisinin içməli suya olan tələbatının ödənilməsi məqsədilə Zuvandçay çayı üzərində sugötürücü qurğu inşa edilib. Sugötürücü qurğudan suyun öz axımı ilə şəhər ərazisindəki sutəmizləyici qurğuya ötürülməsi üçün 17,49 kilometrlik magistral xətt çəkilib. Yay aylarında Zuvandçay çayında suyun azalması nəzərə alınaraq, əlavə olaraq Nisliçay çayı üzərində sugötürücü qurğu inşa edilib. Nisliçay çayından götürülən sular nasos stansiyası vasitəsilə uzunluğu 90 poqonmetr olan təzyiqli boru ilə Zuvandçay çayından Lerik şəhərindəki təmizləyici qurğuya çəkilən magistral su xəttinə ötürüləcək. Sugötürücü qurğulardan qəbul edilərək, magistral su xətti ilə saniyədə ötürülən 20,2 litr suyun təmizlənməsi üçün şəhər ərazisində gündəlik gücü 2600 kubmetr olan içməli sutəmizləyici qurğu kompleksi inşa edilib. Lerik

şəhəri ərazisində içməli suyun yığılması və paylanması məqsədilə tutumu 1500 kubmetr olan 4 su anbarı tikilib. Şəhərin yüksəklikdə yerləşən hissəsindəki evlərə içməli suyun nəqli üçün tutumu 500 kubmetr olan anbarda məhsuldarlığı saniyədə 1,54 litr olan 2 nasos quraşdırılıb. Su anbarlarından Lerik şəhərinin əhəlisinə içməli suyun verilməsi üçün uzunluğu 55055 poqonmetr olan içməli su şəbəkəsi tikilib, 1821 ev su sayğacı ilə təmin edilərək, bu şəbəkələrə qoşulubdur.

Diqqətə çatdırıldı ki, çirkab suların şəhər ərazisindən toplanaraq, təmizləyici qurğuya ötürülməsi üçün uzunluğu 1579 poqonmetr olan kanalizasiya kollektor xətti, uzunluğu 1409 poqonmetr olan təzyiqli çirkab su xətti, eləcə də uzunluğu 41289 poqonmetr olan çirkab su şəbəkəsi çəkilib. Kanalizasiya şəbəkəsi üzərində 1296 baxış quyusu və gündəlik gücü 1530 kubmetr olan təmizləyici qurğu da inşa ediləlidir.

Məlumat verildi ki, Lerik şəhərinin ilk su təchizatı sistemi 1968-ci ildə yaradılıb. Şəhərin yalnız 50 faizi mərkəzləşdirilmiş qaydada fasiləli rejimlə içməli su ilə təmin edilirdi. Ümumiyyətlə, Lerikdə kanalizasiya şəbəkəsi olmayıb. Belə layihələrin icrası ölkəmizdə sosial siyasətin uğurla həyata keçirildiyinin əyani göstəricisidir. Bu işlər bir daha sübut edir ki, vətəndaşların sosial məsələlərinin həlli Azərbaycanda aparılan dövlət siyasətinin mərkəzində dayanır və bu istiqamətdə icra olunan layihələr davamlıdır.

Prezident İlham Əliyev Lerik şəhərinə içməli suyun verilməsini bildirən düyməni basdı.

Gücü 16,5 MVt olan elektrik stansiyasının istismara verilməsi mərasimi

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev oktyabrın 15-də Lerik rayonunda gücü 16,5 MVt olan elektrik stansiyasının istismara verilməsi mərasimində iştirak etmişdir.

«Azərenerji» QSC-nin sədri Baba Rzayev Prezident İlham Əliyevə görülən işlər barədə məlumat verdi.

Bölgələrdə belə elektrik stansiyalarının yaradılması həm enerji təminatının gücləndirilməsində mühüm rol oynayır, həm də regionların inkişafına təkan verməklə, əlavə iş yerlərinin açılmasına səbəb olur. Bu baxımdan Lerik rayonunda gücü 16,5 MVt olan elektrik stansiyası da əhəmiyyəti ilə seçilir.

Bildirildi ki, ölkənin cənub bölgəsinin elektrik enerjisi ilə təminatını yaxşılaşdırmaq məqsədilə «2009–2013-cü illərdə Azərbaycan Respublikası regionlarının sosial-iqtisadi inkişafı üzrə Dövlət Proqramı»na əsasən Lerikin elektrik təchizatı sistemində yenidən qurulma işlərinin aparılması çərçivəsində rayonda gücü 16,5 MVt olan elektrik stansiyasının tikintisi həyata keçirilib. Elektrik stansiyası Lerik şəhər mərkəzindən bir kilometr cənubda, Cəngəmiran kəndində 3,6 hektar ərazidə yerləşir. Burada hər birinin gücü 3,3 MVt olan 5 mühərrik-generator, həmçinin 35 kV və 10 kV-luq yarımstansiyalar quraşdırılıb. Bundan başqa, gücü 25 MVA olan 35/10 kV-luq blok transformatoru, hər birinin gücü 10 MVA olan 35/10 kV-luq 2 güc

transformatoru və hər birinin gücü 630 kVA olan 10/0,4 kV-luq 2 ədəd xüsusi sərfiyyat transformatoru da layihənin komponentləri sırasındadır. Burada gücü 500 kVA olan dizel generatoru, «rele» mühafizəsi və avtomatika sistemləri, həcmi 20 kubmetr olan qəza yağ tutumu sistemi quraşdırılıb. Həcmi 250 kubmetr olan yanğınsöndürmə sisteminin yerüstü ehtiyat su çəni qoyulub, diametri 200 millimetr olan 6 kilometrlik qaz xətti, uzunluğu 25 kilometr olan ikidövrəli 35 KV gərginlikli elektrik verilişi, uzunluğu 16 kilometr olan 10 KV gərginlikli 8 elektrik verilişi xətləri çəkilibdir.

Dövlət başçısı elektrik stansiyasını işə saldı.

Bu layihə bölgənin enerji təminatı baxımından öz əhəmiyyəti ilə seçilir. Belə ki, regionun enerji təminatının keyfiyyət göstəricilərini yaxşılaşdıracaq stansiya ildə 75 milyon kilovat-saat elektrik enerjisi istehsal etmək imkanına malikdir. Müqayisə üçün deyək ki, bu, Lerik və Yardımlı rayonlarının elektrik enerjisində tələbatından 40 faiz çoxdur. Bununla yanaşı, regionun ucqar nöqtələrində gərginlik səviyyəsinin normadan aşağı düşməsi hallarının qarşısı alınacaqdır. Stansiyanın faydalı iş əmsalı 45 faiz təşkil edir. Burada əsas yanacaq kimi, qazdan istifadə olunur.

Bayraq Muzeyinin açılışı mərasimi

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev oktyabrın 15-də Lerikdə Bayraq Muzeyinin açılışında iştirak etmişdir.

Dövlət başçısı muzeyin rəmzi açılışını bildirən lenti kəsdi.

Dövlət başçısına məlumat verildi ki, Bayraq Muzeyi və hündürlüyü 36 metr olan bayraq dirəyinin yerləşdiyi Dövlət Bayrağı Kompleksi Lerik şəhərinin mərkəzində, ümummilli lider Heydər Əliyevin adını daşıyan meydanın ərazisində yerləşir. Bu muzeyin inşasına 2018-ci ilin martında başlanılıb. Tikinti işləri bu ilin avqustunda başa çatdırılıbdır.

Bildirildi ki, muzeyin ümumi sahəsi 1200 kvadratmetr olan binası sərgi zalından, inzibati və yardımçı otaqlardan ibarətdir. Muzeyin sərgi zalında Azərbaycan xanlıqlar dövrünün xəritəsi, orta əsrlərə aid döyüşçüləri əks etdirən manekenlər, orta əsrlərdə xanlıqların istifadə etdiyi bayraqlar, XIX əsr Azərbaycan şəhərlərinin gerbləri, qədim metal sikkələr, kağız pullar, Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti, Azərbaycan SSR və müstəqillik dövrlərində qəbul edilmiş gerblər, bayraqlar, Azərbaycanın konstitusiyaları, Silahlı Qüvvələrimizin müxtəlif qoşun birləşmələrinin geyim formaları, poçt markaları, orden və medallar nümayiş olunur.

Bölgələrdə Bayraq muzeylərinin və Bayraq meydanlarının yaradılması Azərbaycanın dövlət atributlarına ən yüksək səviyyədə göstərilən diqqətin bariz nümunəsidir. Belə muzeylərin yaradılması dövlət atributlarına olan sonsuz sevgini nümayiş etdirməklə yanaşı, gənc nəslin Azərbaycan bayrağına hörmət ruhunda, əsl vətənpərvər kimi tərbiyə olunmasına mühüm töhfə verir. Bununla yanaşı, bu işlər həm də Azərbay-

can dövlətinin müstəqilliyini əks etdirən və hər bir vətəndaş üçün müqəddəs olan üçrəngli bayrağımıza göstərilən hörmət və ehtiramın təəcəssümüdür. İndi Azərbaycan bayrağı ən nüfuzlu beynəlxalq təşkilatlar və mötəbər məclislərdə qürurla dalğalanır, dövlətimizi şərafətlə təmsil edir.

Heydər Əliyev Fondunun təşəbbüsü ilə inşa olunmuş 100 yerlik Lerik şəhər 2 saylı Körpələr evi-uşaq bağçasının açılışı mərasimi

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev oktyabrın 15-də Heydər Əliyev Fondunun təşəbbüsü ilə inşa olunmuş 100 yerlik Lerik şəhər 2 saylı Körpələr evi-uşaq bağçasının açılışında iştirak etmişdir.

Azərbaycan Prezidenti uşaq bağçasının rəmzi açılışını bildirən lenti kəsdi.

Uşaqların sosial müdafiəsinin gücləndirilməsi, onların sağlam və xoşbəxt böyüməsi bu gün dövlətimizin həyata keçirdiyi siyasətdə mühüm yer tutur. Respublikamızın bütün bölgələrində yeni Körpələr evi-uşaq bağçalarının inşası, onların müasir avadanlıqlarla təchiz edilməsi bunun əyani təsdiqidir. Yeni uşaq tərbiyə müəssisələrinin inşasına, eləcə də mövcud olanların ən müasir tələblər səviyyəsində yenidən qurulmasına dövlət tərəfindən böyük dəstək verilir. Bu istiqamətdə həyata keçirilən dövlət proqramları ilə yanaşı, Heydər Əliyev Fondu da bu sahəyə xüsusi töhfə verir. Fondun məktəbəqədər tərbiyə müəssisələrinin yenidən qurulması ilə bağlı həyata keçirdiyi layihələr bu

baxımdan çox mühüm rol oynayır. Heydər Əliyev Fondunun «Məktəbəqədər təhsil müəssisələrinin inkişafı» proqramı uşaqların təlim-tərbiyəsinin, onların bilikli və savadlı yetişməsinin Fondun fəaliyyətinin əsas istiqamətlərindən birini təşkil etdiyini bir daha sübut edir.

Heydər Əliyev Fondunun təşəbbüsü ilə inşa edilmiş bağçalardan biri də Lerik şəhər 2 saylı Körpələr evi-uşaq bağçasıdır. Belə gözəl və hərtərəfli şəraiti olan Körpələr evi-uşaq bağçalarının istifadəyə verilməsi bir daha sübut edir ki, dövlətimizlə bərabər, Azərbaycanın Birinci vitse-prezidenti Mehriban Əliyevanın rəhbərlik etdiyi Heydər Əliyev Fondu da gələcəyimiz olan uşaqlarla bağlı bütün məsələlərə xüsusi həssaslıqla yanaşır, onların sağlam və xoşbəxt böyüməsi üçün əlindən gələni əsirgəmir. Müasir görkəmi ilə seçilən belə müəssisələr həm də yerləşdiyi ərazinin gözəlliyini daha da artırır.

Bildirildi ki, müəssisənin inşasına 2015-ci ilin mayında başlanılıb, 2018-ci ilin mayında isə başa çatdırılıb. İkimərtəbəli binada qrup, yataq, yemək otaqları və xidməti otaqlar vardır. Burada eyni zamanda, musiqi və gimnastika, həmçinin kompüter otağı da balacaların ixtiyarına verilib. Müxtəlif qrupların fəaliyyət göstərəcəyi bağçada uşaqların təlim-tərbiyəsi ilə yüksək səviyyədə məşğul olmaq, onların istedadlarını üzə çıxarmaq üçün hərtərəfli şərait yaradılıb. Otaqların hamısı zəruri avadanlıq və əyani vasitələrlə təchiz olunub. Körpələr evi-uşaq bağçasının ərazisində balacaların əylənməsi üçün meydança da yaradılıb.

Müəssisədə 22 nəfərin daimi işlə təmin edilməsi nəzərdə tutulubdur.

Bütün bunlar bir daha göstərir ki, Heydər Əliyev Fondunun təhsillə bağlı fəaliyyət dairəsində məktəbqədər təhsil müəssisələrinin yenidən qurulmasına, bu sahədə ciddi keyfiyyət dəyişikliyinə nail olunmasına geniş yer ayrılıb. Ümumilikdə ölkədə son illərdə uşaqların sosial müdafiəsinin gücləndirilməsi və onların xoşbəxt böyümələri naminə olduqca mühüm layihələr icra edilib. Bunların arasında mövcud Körpələr evi-uşaq bağçalarının əsaslı təmiri ilə yanaşı, yeni-yeni belə müasir müəssisələrin yaradılması vacib əhəmiyyət kəsb edir.

**TÜRKMƏNİSTAN NAZİRLƏR
KABİNETİ SƏDRİNİN MÜAVİNİ
RƏŞİD MEREDOV İLƏ GÖRÜŞ**

18 oktyabr 2018-ci il

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev oktyabrın 18-də Türkmənistan Nazirlər Kabineti Sədrinin müavini, Xarici İşlər naziri Rəşid Meredovu qəbul etmişdir.

Dövlət başçısı İlham Əliyev Azərbaycan ilə Türkmənistan arasında əlaqələrin zəngin tarixə malik olduğunu bildirdi və bu gün ikitərəfli münasibətlərimizin bütün sahələri əhatə edərək, uğurla inkişaf etdiyini dedi. Ölkələrimizin ikitərəfli və çoxtərəfli formatda fəal əməkdaşlıq həyata keçirdiyini vurğulayan Prezident İlham Əliyev son illər birgə səylər nəticəsində əlaqələrin yeni səviyyəyə yüksəldiyini qeyd etdi. Dövlət başçısı Azərbaycan ilə Türkmənistan arasında siyasi sahədə fəal qarşılıqlı fəaliyyətin mövcud olduğunu, ölkələrimizin digər istiqamətlərdə, o cümlədən nəqliyyat, energetika, mədəniyyət sahələrində də əlaqələrinin uğurla inkişaf etdiyini bildirdi. Prezident İlham Əliyev qeyd etdi ki, bütün bunlar bizim uzun əsrlik qardaşlıq əlaqələrimizə əsaslanır və biz münasibətlərimizin gələcəyinə nikbinliklə baxırıq. Dövlətimizin başçısı Azərbaycan ilə Türkmənistan, eləcə də xalqlarımız ara-

sında əlaqələrin bundan sonra da uğurla inkişaf edəcəyinə əminliyini bildirərək, Rəşid Meredovun səfərinin qardaşlıq münasibətlərimizin daha da möhkəmləndirilməsi işinə xidmət edəcəyini dedi.

Xoş sözlərə görə minnətdarlığını bildirən Türkmənistan Nazirlər Kabineti Sədrinin müavini, Xarici İşlər naziri Rəşid Meredov ilk növbədə, Türkmənistan Prezidenti Qurbanqulu Berdiməhəmmədovun salamlarını və ehtiramını dövlətimizin başçısına çatdırdı. Xarici İşlər naziri Rəşid Meredov bildirdi ki, Türkmənistan dövlətinin başçısı Prezident İlham Əliyevi Azərbaycanın Dövlət Müstəqilliyi Günü münasibətilə təbrik etmək barədə tapşırıq verib və o, Qurbanqulu Berdiməhəmmədovun təbrik məktubunu dövlətimizin başçısına təqdim etdi.

Göstərilən diqqətə və təbrikə görə minnətdarlığını bildirən Prezident İlham Əliyev onun da salamlarını və ən səmimi arzularını Türkmənistan Prezidentinə çatdırmağı xahiş etdi. Prezident İlham Əliyev qeyd etdi ki, Azərbaycanın və Türkmənistanın dövlət başçıları arasında mövcud olan dostluq əlaqələri ölkələrimizin münasibətlərinin inkişafında mühüm amildir.

Görüşdə əməkdaşlığımızın perspektivləri ətrafında fikir mübadiləsi aparıldı.

**İTALİYA RESPUBLİKASI SENATININ SƏDRİ
MARİA ELİSABETTA ALBERTİ
KASELLATİNİN BAŞÇILIQ ETDİYİ
NÜMAYƏNDƏ HEYƏTİ İLƏ GÖRÜŞ**

18 oktyabr 2018-ci il

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev oktyabrın 18-də İtaliya Respublikası Senatının Sədri xanım Maria Elisabetta Alberti Kasellatinin başçılıq etdiyi nümayəndə heyətini qəbul etmişdir.

Dövlət başçısı İlham Əliyev Azərbaycan ilə İtaliya arasında ikitərəfli münasibətlərin uğurla inkişaf etdiyini vurğulayaraq, yüksək səviyyəli qarşılıqlı səfərlərin həyata keçirilməsindən və bütövlükdə siyasi əlaqələrimizin çox yüksək səviyyədə olmasından məmnunluğunu bildirdi. İqtisadi sahədə İtaliyanın bizim üçün birinci ticarət tərəfdaşı olduğunu deyən dövlətimizin başçısı bir çox İtaliya şirkətlərinin Azərbaycanda müxtəlif layihələr icra etdiyini və onlardan birinin bu il İtaliya və Azərbaycan prezidentlərinin iştirakı ilə ölkəmizdə açıldığını bildirdi. Prezident İlham Əliyev ölkələrimizin energetika sahəsində əməkdaşlıq etdiyini, mədəniyyət sahəsində əlaqələrimizin gözəl nəticələr verdiyini qeyd etdi. Dövlət başçısı münasibətlərimizin hərtərəfli inkişafı üçün parlamentlərarası əlaqələrin böyük rol oynadığını vurğulayaraq, bu

əməkdaşlığın həm ikitərəfli formatda, həm də beynəlxalq təşkilatlar çərçivəsində uğurla həyata keçirildiyini bildirdi. Prezident İlham Əliyev əlaqələrimizin möhkəmlənməsində ölkələrimiz tərəfindən qəbul edilmiş strateji tərəfdaşlıq haqqında Birgə Bəyannamənin rolunu qeyd etdi. Dövlətimizin başçısı İtaliya Respublikası Senatının Sədri xanım Maria Elisabetta Alberti Kasellatinin başçılıq etdiyi nümayəndə heyətinin Azərbaycana səfərinin strateji tərəfdaşlıq əlaqələrimizin daha da inkişaf etdirilməsi işinə öz töhfəsini verəcəyinə əminliyini bildirdi.

Qonaqpərvərliyə və xoş sözlərə görə minnətdarlığını bildirən İtaliya Respublikası Senatının Sədri xanım Maria Elisabetta Alberti Kasellati Azərbaycanın həm ənənələr, həm də mədəniyyət baxımından çox zəngin ölkə olduğunu vurğuladı.

İkitərəfli münasibətlərimizin inkişafında ölkələrimiz arasında həyata keçirilən yüksək səviyyəli səfərlərin önəminə toxunan İtaliya Senatının Sədri öz səfərinin də əlaqələrimizin inkişafına töhfə verəcəyinə ümidvar olduğunu bildirdi. Ölkələrimiz və xalqlarımız arasında bir çox oxşarlığın olduğunu bildirən italyalı qonaq qeyd etdi ki, Azərbaycanda müxtəlif millətlərin dinc və birgə yaşaması onu göstərir ki, İtaliya ilə Azərbaycan bu sahədə də uğurlu əməkdaşlıq həyata keçirə bilər.

Görüşdə sənaye, enerji, neft-kimya, mədəniyyət, infrastruktur, kənd təsərrüfatı, ekologiya sahələrində əməkdaşlığın perspektivləri ətrafında fikir mübadiləsi aparıldı.

TÜRKİYƏ RESPUBLİKASINA İŞGÜZAR SƏFƏR

19 oktyabr 2018-ci il

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev İzmir şəhərində «Star» Neft Emalı zavodunun açılışı mərasimində iştirak etmək üçün oktyabrın 19-da Türkiyə Respublikasına işgüzar səfərə gəlmişdir.

Hər iki ölkənin Dövlət bayraqlarının dalğalandığı İzmir şəhərinin Adnan Menderes adına hava limanında dövlətimizin başçısını yüksəkvəzifəli rəsmi şəxslər qarşıladılar.

Prezident İlham Əliyevin şərəfinə Fəxri qarovul dəstəsi düzülmüşdü.

Dövlətimizin başçısı Türkiyə əsgərlərini salamladı.

«STAR» NEFT EMALI ZAVODUNUN AÇILIŞI MƏRASİMİNDƏ İŞTİRAK

İzmir

19 oktyabr 2018-ci il

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və Türkiyə Respublikasının Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan oktyabrın 19-da Türkiyənin İzmir şəhərində «Star» Neft Emalı zavodunun açılışı mərasimində iştirak etmişlər.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevi Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan qarşıladı.

Prezidentlər terrasdan «Star» Neft Emalı zavodunun ərazisini seyr etdilər.

Dövlət başçıları idarəetmə ofisi ilə tanış oldular.

Prezidentlərə «Star» Neft Emalı zavodunda görülən işlər barədə məlumat verildi.

Bildirildi ki, «Star» zavodunun ümumi neft emalı gücü 10 milyon ton təşkil edəcək və müəssisənin əsas xammal tədarükçüsü kimi, Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Şirkəti – SOCAR çıxış edir. SOCAR-ın 6,3 milyard dollar kapitalla Türkiyənin İzmir şəhərinin Əliağa rayonunda, «Petkim» neft-kimya kompleksinin ərazisində inşa etdiyi bu zavodda avqustdan etibarən sınaq məqsədilə xam neft emalına başlanılıb. Zavoda ilk neft yükü məhz Azərbaycandan olmaqla, 80 min ton «Azeri Light» markalı neft çatdırılıb. Zavod 5 milyon

ton dizel yanacağı istehsal etmək imkanına malikdir və Türkiyənin idxalının 40 faizə düşməsinə səbəb olacaqdır. Həmçinin mayeləşdirilmiş qazın idxal səviyyəsi də 70 faizə enəcəkdir. «Star» neftin qiymətindən asılı olaraq, hər il 6–8 milyard dollarlıq ticarət həcmi formalaşdıracaq. Layihənin həyata keçirilmə müddətində burada 19500 işçi çalışıb. Zavod istehsala başladığı zaman 1100 nəfər yeni iş yeri ilə təmin olunacaqdır.

«Star» Neft Emalı zavodunda hər il 10 milyon ton xam neft emal ediləcək. Zavodda ildə 1,6 milyon ton nafta, 1,6 milyon ton təyyarə yanacağı, 4,8 milyon ton az kükürlü dizel yanacağı, 700 min ton neft koksu, 420 min ton qarışıq ksilen və 160 min ton kükürd istehsal olunacaq. Zavod «Petkim» neft-kimya kompleksinin nafta və qarışıq ksilenə olan tələbatını tam ödəyəcəkdir.

Onu da deyək ki, SOCAR 19,5 milyard dollarlıq investisiya paketi ilə Türkiyə tarixində ən böyük xarici sərmayəçidir. Bundan əlavə, «Star» Neft Emalı zavodu Türkiyədə özəl sektorun bir nöqtəyə qoyduğu ən böyük investisiya layihəsidir. Bu müəssisə Türkiyədə iqtisadiyyatın və sənayenin inkişafına töhfə verməklə, strateji məhsulların istehsalında əhəmiyyətli rola malikdir. Belə ki, o, Türkiyənin idxaldan asılılığını azaltmaqla, ölkə iqtisadiyyatına 1,5 milyard dollar əlavə gəlir qazandıracaqdır.

Xatırladaq ki, «Star» Neft Emalı zavodunun təməli 2011-ci il oktyabrın 25-də Azərbaycan Prezidenti

İlham Əliyev və Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan tərəfindən qoyulubdur.

«Star» Neft Emalı zavodunun açılışı mərasiminin aparıcısı 6,3 milyard dollar dəyərində olan və bu gün reallaşan 4 nəhəng layihənin əhəmiyyəti haqqında ətraflı məlumat verdi.

Sonra layihənin əhəmiyyəti haqqında videoçarx nümayiş olundu.

SOCAR-ın prezidenti Rövnəq Abdullayev mərasimdə iştirak edən Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevə və Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanla layihənin həyata keçirilməsinə verdikləri dəstəyə görə təşəkkürünü bildirdi. Ulu öndər Heydər Əliyevin «Azərbaycan–Türkiyə dostluğu əbədi və sarsılmazdır» sözlərini xatırladan Rövnəq Abdullayev diqqətə çatdırdı ki, müxtəlif layihələrə yatırılan sərmayələr nəticəsində SOCAR Türkiyənin ən böyük investoruна çevrilibdir.

«Star» Neft Emalı zavodu haqqında və burada istehsal ediləcək məhsullar barədə danışan SOCAR-ın prezidenti yaxın gələcəkdə «Petkim»də yeni əhəmiyyətli layihənin reallaşdırılmasına başlanılacağını da qeyd etdi.

Rövnəq Abdullayev: Bu gün açılışına top-laşdığımız layihələrin memarları olan və iştirakları ilə bizi şərəfləndirən prezidentlərimiz cənab İlham Əliyevə və cənab Rəcəb Tayyib Ərdoğanla sonsuz minnətdarlığımı bildirirəm. Zati-alilərinin dəstəyi, hi-mayəsi olmasaydı, bu layihəni daim diqqət mərkə-zində saxlamasaydılar, dəyərli tövsiyələrlə bizə doğru yol göstərməsəydilər bu uğur qazanılmazdı.

F a t i h D ö n m ə z (*Türkiyənin Enerji və Təbii Sərvətlər naziri*): Türkiyə–Azərbaycan dostluğunun və işbirliyinin rəmzi olan bu hadisə iki ölkə arasında qardaşlığın möhkəm bağlara əsaslandığının göstəricisidir. Azərbaycan və Türkiyə prezidentlərinin dəstəyi ilə ölkələrimizin enerji sahəsində əhəmiyyəti daha da artır. «Star» Neft Emalı zavodu Avropa, Yaxın Şərq və Afrika bölgələrində ən böyük müəssisələrdən biri olacaq. Həyata keçirilən bu layihə Azərbaycanın və Türkiyənin bölgədəki gücünü daha da artıracaqdır.

Böyük və güclü Türkiyə hədəfimizə gedən yolda Azərbaycanı yanımızda görmək bizi son dərəcə məmnun edir. Biz eyni köklər üzərində böyüyən ulu bir çinarın budaqlarıyıq. Həmin çinarın kölgəsi həyata keçirdiyimiz layihələrlə bu gün Qafqazdan Avropayadək bir çox ölkəyə qədər uzandı.

Beləliklə, Türkiyə və Azərbaycan birlikdə XXI əsrin enerji tarixini yazır.

Fatih Dönməz Azərbaycanın müstəqilliyinin 27-ci ildönümü münasibətilə də təbriklərini çatdırdı.

B ə r a t A l b a y r a k (*Türkiyənin Xəzinə və Maliyyə naziri*): Bu gün TANAP layihəsinin açılışından 4 ay sonra daha bir önəmli layihənin açılışına toplaşmışıq. Türkiyə və Azərbaycanın dostluğu və birliyi dünya üçün bir nümunədir.

Bu gün burada yaranan mənzərə dünyanın içində olduğu bədbinliyə, qeyri-müəyyənliyə ən gözəl həll formasını təqdim edir. Dünya Türkiyə ilə Azərbaycan arasındakı dostluğu, birliyi örnək götürməlidir. Qarşılıqlı uzaqgörənliklə ortaq hədəflərə doğru birlikdə

hərəkət etdikdə, regional və qlobal sabitliyə, əmin-amanlığa necə böyük töhfə verməyin mümkün olduğu bu mənzərə sayəsində çox aydın görünür. Bu gün bu mənzərə dünyaya ölkələrin öz maraqlarını, iqtisadi sabitliklərini təmin etmələrinin yolunun himayəçilikdən və onu artırmaqdan, ticarət müharibələri aparmaqdan yox, həmrəylikdən, rəqabətliklik mühitindən, güclü əməkdaşlıqdan keçdiyini çox aydın şəkildə ortaya qoyur.

Türkiyə Böyük Millət Məclisinin Sədri Binəli Yıldırım iki ölkənin ağıl, iradə və güc birliyi ilə reallaşan layihənin icrası münasibətilə təbriklərini çatdırdı, Türkiyə–Azərbaycan işbirliyinin əbədi olacağını vurğuladı.

Binəli Yıldırım: Türkiyə–Azərbaycan münasibətlərini əbədiyyətə daşıyacaq bu və bu qəbildən olan ortaq layihələrimizlə qürur duyuruq. Bakı–Tbilisi–Qars, Bakı–Tbilisi–Ceyhan, TANAP, «Star» Neft Emalı zavodu və buna bənzər böyük olduğu qədər də strateji əhəmiyyət daşıyan bu layihələr təkcə Azərbaycan–Türkiyə qardaşlığını inkişaf etdirmir, eyni zamanda, bütün Qafqazın, Orta Asiyanın və hətta Avropanın enerji təhlükəsizliyinə də böyük töhfə verir. Ölkələrimizin iqtisadiyyatına böyük fayda verəcək Neft Emalı zavodunun İzmirimizə, Türkiyəmizə xeyirli-uğurlu olmasını diləyirəm.

Türkiyə–Azərbaycan dostluğunun və qardaşlığının ən önəmli tərəfini, həmçinin qarşılıqlı yatırımların, dünya səviyyəli enerji və nəqliyyat sahələrində əməkdaşlığın təşkil etdiyini deyən Türkiyə Böyük Millət

Məclisinin Sədri Binəli Yıldırım ulu öndər Heydər Əliyevin, Türkiyənin və Azərbaycanın dövlət başçıları Rəcəb Tayyib Ərdoğanın və İlham Əliyevin imzalandıqları sənədlərlə iki ölkə arasında münasibətlərin daha da möhkəmləndiyini vurğuladı.

– Ölkələrimiz arasında 1991-ci ildən etibarən 200-dən çox müqavilə, protokol və digər sənədlər imzalanıb. Mərhum Prezident Heydər Əliyevin, hörmətli Prezident İlham Əliyevin təşəbbüsü və dəstəyi ilə imzalanmış bu müqavilələr əlaqələrimizi «bir millət – iki dövlət» anlayışına bir addım da yaxınlaşdırıb. Bölgəmiz və dünya iqtisadiyyatı üçün də böyük əhəmiyyət kəsb edən bu əsərlər məhz iki ölkənin bu anlayışının nəticəsidir.

Açılış mərasiminin dəyərli bir ildönümü ilə üst-üstə düşdüyünü, Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin yaradılmasının 100 illik yubileyinə təsadüf etdiyini deyən Binəli Yıldırım bu münasibətlə bir daha təbriklərini çatdırdı.

Mərasimdə Azərbaycanın və Türkiyənin imza atdığı mühüm layihələr barədə videoçarx nümayiş etdirildi.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev mərasimdə çıxış etdi.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin çıxışı

Hörmətli Türkiyə Cümhuriyyətinin Prezidenti, əziz qardaşım Rəcəb Tayyib Ərdoğan!

Əziz dostlar!

Bu gün Türkiyə–Azərbaycan qardaşlıq əlaqələrinin tarixində çox gözəl və əlamətdar bir gündür. Biz «Star

Rafineri»nin açılışına toplaşmışıq. Xatırlayıram ki, 7 il bundan əvvəl əziz qardaşım Rəcəb Tayyib Ərdoğanla burada, Əliağada «Star»ın təməlini qoyduq və bu gün bu nəhəng layihənin açılışını bərabər edirik. Bu bir daha onu göstərir ki, biz qarşımıza qoyduğumuz bütün hədəflərə uğurla çatırıq. Bir daha onu göstərir ki, belə nəhəng layihələrin icrası üçün Türkiyə və Azərbaycan liderlərində güclü siyasi iradə vardır. Bu layihənin həyata keçməsinin əsas səbəbi Türkiyə–Azərbaycan dostluğu, qardaşlığıdır.

Mən yenidən qardaş Türkiyə torpağında olmağım-dan çox məmnunam. Deməliyəm ki, bu il bu səfər mənim Türkiyəyə üçüncü səfərimdir. Əziz qardaşım Rəcəb Tayyib Ərdoğan bu il Azərbaycana 2 dəfə səfər edibdir. Bu səfərlərin sayı özlüyündə bir göstəricidir və göstərir ki, bu gün Türkiyə–Azərbaycan əlaqələri ən yüksək səviyyədədir. Bu da təbiidir, çünki əsrlərboyu biz birlikdə yaşamışıq, bir yerdə olmuşuq. Tarixin bəzi məqamları bizi bir-birimizdən ayırıb, amma bu, müvəqqəti xarakter daşıyırdı. Biz 100 il bundan əvvəl də birlikdə idik, ondan əvvəlki dövrdə də birlikdə idik, bu gün də bir yerdəyik.

Mən qeyd etməliyəm ki, bu il Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin 100-cü ildönümü münasibətilə əziz qardaşım Rəcəb Tayyib Ərdoğanla Bakıda ötən ay keçirilmiş möhtəşəm hərbi paradda iştirak etdik. Bu hərbi paradda Türkiyə və Azərbaycan əsgərləri çiyin-çiyinə Bakının ən böyük meydanı olan Azadlıq meydanından şərəflə keçdilər. 1918-ci ilin 15 sentyabrı tarixi bir gündür. Məhz o gündə Bakı şəhəri Nuru Paşanın

komandanlığı altında Qafqaz İslam Ordusu və yeni yaradılmış Azərbaycan Milli Ordusu tərəfindən işğaldan azad edilmişdir.

Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin yaradılması tarixi hadisə idi. Çünki ilk dəfə olaraq müsəlman aləmində cümhuriyyət yaranmışdır. Ancaq Bakı, bizim qədim tarixi şəhərimiz işğal altında idi. Yeni yaradılmış hökumət Gəncə şəhərində fəaliyyət göstərirdi. Nuru Paşanın komandanlığı altında Qafqaz İslam Ordusunun Gəncədən Bakıya möhtəşəm yürüşü və hərbi zəfəri nəticəsində Bakı işğalçılardan azad edildi və öz sahibinə, Azərbaycan xalqına qaytarıldı. O gündən bir neçə gün sonra Bakı Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin paytaxtı elan edildi. Bu, unudulmaz tarixdir və o tarixdən 100 il sonra Türkiyə və Azərbaycan prezidentlərinin iştirakı ilə Bakıda təşkil edilmiş möhtəşəm mərasim bizim birliyimizi bir daha göstərdi. Göstərdi ki, bizim birliyimiz sarsılmazdır, bizim birliyimiz əbədidir, 100 il bundan əvvəl də biz bir yerdə idik, bu gün də bir yerdəyik.

Dünən biz Azərbaycanda müstəqilliyimizin bərpa-sınının 27-ci ildönümünü qeyd etdik. Azərbaycanın müstəqilliyini ilk tanıyan ölkə Türkiyə olubdur. Bu tarix çox şərəfli tarixdir. O gündən bu günə qədər biz daim bir yerdəyik. Siyasi əlaqələrimiz ən yüksək zirvəyə qalxıb. İqtisadi sahədə çox böyük işlər görmüşük. Həm Türkiyə, həm Azərbaycan iqtisadi baxımdan sürətlə inkişaf edən ölkələrdir. Fərsətdən istifadə edərək, qardaş türk xalqını əziz qardaşım Rəcəb Tayyib Ərdoğanın liderliyi ilə əldə edilmiş bütün

uğurlar münasibətilə ürəkdən təbrik etmək istəyirəm. Türkiyə Prezident Ərdoğanın liderliyi sayəsində dünya miqyasında böyük gücə çevrilib. Türkiyə dünya miqyasında söz sahibidir. Bölgədə və dünyada Türkiyə ilə hesablaşrlar, Türkiyənin mövqeyi bir çox hallarda həlledici rol oynayır. Bu bizi çox sevindirir. Çünki Türkiyənin gücü bizim gücümüzdür. Türkiyə nə qədər güclü olarsa, biz də bir o qədər güclü olacağıq. Bizim gücümüz birliyimizdədir. Bu gün Azərbaycan və Türkiyə dünya miqyasında qardaşlıq, həmrəylik nümunəsi göstərir. Mən dünyada ikinci ölkələr tanımıram ki, Türkiyə və Azərbaycan qədər bir-birinə bağlı olsunlar. Bu bizim böyük sərvətimizdir. Məhz bu dostluq, qardaşlıq duyğuları əsasında biz nəhəng layihələri gerçəkləşdiririk.

«Star Rafineri»nin yaradılması üçün Azərbaycan 6,3 milyard dollar yatırım edib. Növbəti mərhələdə əlavə 700 milyon dollar yatırım ediləcəkdir. Bu bizim xaricdə qoyduğumuz ən böyük yatırımımızdır və bu təbiidir. Eyni zamanda, biz digər önəmli layihələri birlikdə həyata keçirdik. Bakı–Tbilisi–Ceyhan, Bakı–Tbilisi–Ərzurum, TANAP neft-qaz kəmərlərinin, «Cənub Qaz Dəhlizi»nin, Bakı–Tbilisi–Qars dəmir yolunun yaradılması – bunların hər biri özlüyündə nəhəng bir layihədir və nəinki ölkələrimiz, xalqlarımız üçün, həm də bölgə, dünya, Avrasiya üçün çox böyük önəm daşıyır. Türkiyə və Azərbaycan birgə sözlərlə güclü siyasi iradə nümayiş etdirərək, Avrasiyanın enerji və nəqliyyat xəritəsini yenidən cızır. Bunu biz edirik və bu yeni xəritələrin altında bizim imzamız vardır. Bütün bunları biz birgə

səylərlə etdik. Bütün bu layihələr böyük maliyyə yatırımı tələb edən layihələrdir. Burada artıq qeyd edildi ki, biz qardaş ölkələrin iqtisadiyyatına böyük sərmayə yatırmışıq. Təkcə Əliağaya qoyulan sərmayə 10 milyard dollara yaxındır və gələcəkdə bu rəqəm daha da artacaqdır.

Bir sözlə, bu gün «Star Rafineri»nin açılışı təmsalında biz birliyimizin, həmrəyliyimizin, dostluğumuzun əlamətini görürük. Əminəm ki, bundan sonra da Türkiyə və Azərbaycan yalnız uğurlar yolu ilə gedəcək.

Mən bu fürsətdən istifadə edərək, qardaş Türkiyə xalqına daim tərəqqi və rifah arzulayıram. Sağ olun.

Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanın

ÇIXIŞI

Əziz qardaşım Prezident İlham Əliyev!

Hörmətli qonaqlar, xanımlar və cənablar!

Sizi ən səmimi hisslərlə, hörmət və məhəbbətlə salamlayıram!

Çıxışımın əvvəlində Azərbaycanı 18 oktyabr – Dövlət Müstəqilliyi Günü münasibətilə təbrik edirəm. Sovet İttifaqının dağılması ərəfəsində – 1991-ci il oktyabrın 18-də yenidən azadlığa qovuşan Azərbaycan dünəndən etibarən müstəqilliyinin 27-ci ilini geridə qoydu.

Əslində bugünkü Azərbaycan Türkiyə Respublikasının – bizim son dövlətimizin yaranması kimi, qardaşlarımızın da ən gənc dövlətidir. Təxminən bir ay bundan əvvəl Bakının Qafqaz İslam Ordusu tərəfindən

azad edilməsinin 100 illiyi tədbirləri ilə əlaqədar azərbaycanlı qardaşlarımızla bir yerdə idik. Bakıda şanlı Türkiyə və Azərbaycan ordularının hərbi paradını qardaşlarımızla birlikdə həyəcan və qürurla izlədik. Türkiyə hərbi birlikləri azərbaycanlı qardaşları ilə keçmişdə necə çiyin-çiyinə vuruşmuşdularsa, həmin gün də eləcə çiyin-çiyinə addımladılar. Bu parad iki ölkə arasında əməkdaşlığın, «bir millət – iki dövlət» olmağımızın göstəricisi idi.

Bu gün «Star» Neft Emalı zavodunun açılışı ilə dünyaya örnək olan əlaqələrimizi bir addım da inkişaf etdiririk. Azərbaycan ilə əlaqələrimizi təkcə cəsarət, təkcə siyasət miqyasında deyil, güclü iqtisadi çərçivədə davam etdiririk. Bu müəssisə enerji sahəsində həmrəyliyimizi gücləndirmək üçün uzun müddət gördüyümüz işlərin ən mühüm və konkret örnəklərindən biridir. Daha əvvəl Bakı–Tbilisi–Ceyhan neft boru kəməri və Bakı–Tbilisi–Ərzurum təbii qaz boru kəməri layihələrini həyata keçirmişdik. Bu ilin iyununda hər biri xüsusi əhəmiyyətə malik bu strateji layihələrə regional və global miqyasda nüfuza sahib olacaq TANAP-ı da əlavə etdik.

İndi açılışını etdiyimiz «Star» Neft Emalı zavodu ilə Azərbaycanla qardaşlıq əlaqələrimizin strateji miqyasını daha da gücləndirmiş oluruq. Türkiyə və Azərbaycanın liderliyi ilə həyata keçirdiyimiz hər bir layihə ölkələrimizin regional gücə çevrilmək qabiliyyətini qüvvətləndirməkdədir. Dünyanın ticarət müharibələri və böhranlarla sarsıldığı bir dövrdə bir-bir açılışını etdiyimiz bu layihələrin ölkələrimizi həm

ayrı-ayrılıqda öz qayələrinə, həm də ortaq hədəflərinə yaxınlaşdırdığına inanıram. Hər şeydən əvvəl 6,3 milyard dollarlıq bir sərmayə – «Star» Neft Emalı zavodu. Bundan başqa, konteyner limanı, neft-kimya müəssisələri – bütün bunları ümumilikdə hesabladığıda, söhbət təxminən 10 milyard dollarlıq sərmayədən gedir.

Hörmətli qonaqlar, 2008-ci ildən etibarən enerji sahəsində ölkəmizdə mühüm layihələr həyata keçirən Azərbaycan Dövlət Neft Şirkəti – SOCAR «Star» Neft Emalı zavodunu məhz bu rəqəmlə, bu sərmayə ilə ölkəmizə qazandırmışdır. Son 30 ildə həyata keçirilən ən böyük real sektor sərmayəsi olan «Star» Neft Emalı zavodu Avropa, Yaxın Şərq və Şimali Afrika bölgələrində ən böyük neft müəssisələrindən biri olaraq, inşallah, uğurla fəaliyyət göstərəcəkdir.

Bu müəssisə ölkəmizin «Strateji sərmayələrin təşviqi sənədi»nə sahib ilk layihəsi olmaq xüsusiyyətinə də malikdir. Bundan başqa, belə bir investisiya olduqda bizim üzərimizə düşən bir vəzifə var – onlara xüsusi dəstək vermək. O dəstək də ondan ibarətdir ki, bundan sonra nazirlikdə bütün proseslərin həyata keçirilməsi şərti ilə prosedurlar zamanı bu təşviqdən də istifadə ediləcək. Çünki mərifət lütfkarlıqdan asılıdır. Lütfkarlıq olmasa, mənası olmaz.

Bu Neft Emalı zavodu Türkiyənin ən böyük enerji layihəsidir. Bu baxımdan neft məhsulları idxalında hər il 1,5 milyard dollar məbləğində qənaət edilməsi, neft məhsullarında xaricdən asılılığın azalması hədəflənir. Gündə 214 min barrel, ildə 10 milyon ton xam neft emalı gücünə və 1,6 milyon kubmetr ehtiyat saxlama

qabiliyyətinə malik zavodda dizel, nafta, təyyarə benzini və LPG kimi neft məhsullarının istehsalı həyata keçiriləcəkdir.

Məşğulluq baxımından da mühüm əhəmiyyət daşıyan bu müəssisədə 1100 nəfər çalışacaq. Beləliklə, bu zavod Türkiyə və Azərbaycan iqtisadiyyatlarına mühüm fayda verməklə yanaşı, Egey bölgəmizin rifahını yüksəltmiş olacaqdır.

Biz «bir millət–iki dövlət» olaraq öz ölkələrimizlə yanaşı, bölgədəki bütün xalqların təhlükəsizliyi, sabitliyi, rifahı və zənginliyi üçün çalışırıq. Ürəkdən istərdik ki, bölgədəki hər bir ölkə bu səmimiyyəti görə bilsin. Aralıq dənizinin şərq hissəsindəki karbohidrogen ehtiyatları ilə bağlı birtərəfli qaydada baş verən uğursuzluğa məhkum müxtəlif təşəbbüslərdən təəssüf edirik. Bu vəziyyət bölgəmizdə hələ də qeyri-sabitlikdən və gərginlikdən istifadə etmək siyasətindən əl çəkmək istəməyənlərin olduğunu göstərir. Türkiyə olaraq, belə cəhdlərə qarşı cavabımızı həm bu yerdən, həm də diplomatik sahədə ən sərt şəkildə verməyi davam etdirəcəyik. Ölkəmizi və qardaşlarımızı nəzərə almayan hər hansı bir təşəbbüsün uğur qazanmaq şansı olmadığını bütün tərəflər görəcəkdir. Dostluğa, həmrəyliyə, birlikdə qazanmağa istiqamətlənmiş hər bir təklifə açıq olduğumuzu buradan bir daha bildirmək istəyirəm. Hazırda açılışını etdiyimiz müəssisə məhz bu faydalı əməkdaşlığın ən gözəl nümunəsidir. Hamını belə əməkdaşlığa dəvət edirik.

Hörmətli qonaqlar, Türkiyə və Azərbaycanın bölgəmizin təhlükəsizliyinin və sabitliyinin əsas faktorları

olduğu artıq hamı tərəfindən qəbul edilməyə başlanıb. Bu iki ölkənin qoşulmadığı, razı olmadığı və dəstək vermədiyi heç bir layihə hədəfinə çata bilməz. Bununla yanaşı, Azərbaycan torpaqlarının 20 faizinin əsrin dördüdəbiri qədər işğal altında qalması qəbul edilə bilməz. Ölkəmizin və Azərbaycanın bu münaqişənin həlli istiqamətində göstərdiyi təşəbbüslərə beynəlxalq ictimaiyyət daha səssiz qala bilməz. BMT başda olmaqla, regional və qlobal problemlərin həlli üçün qurulan təşkilatların bu səssizliyi onların özlərini də məhvə sürükləyir. Haqq-ədalət duyğusundan uzaq, içi boş olan beynəlxalq qurumun heç bir cəmiyyətin və şəxsin gözündə etibar qalmaz. Biz beynəlxalq ictimaiyyətin Qarabağ məsələsi başda olmaqla, dünyada ortaya çıxan haqsızlıqlara «dur!» – deməsini gözləyirik. Sabitliyin, əmin-amanlığın, rifahın təmin olunması qaydaları istisnasız bütün dövlətlər üçün tətbiq edilməzsə, kimsə gələcəyinə əminliklə baxa bilməz. Türkiyə və Azərbaycan olaraq, biz istənilən vəziyyətdə və şərtlər altında inandığımız dəyərlər uğrunda apardığımız birgə mübarizəni davam etdirəcəyik. Allahın izni ilə bu müqəddəs mübarizəmizdə müvəffəqiyyət qazanacağıq.

Bu hisslərlə «Star» Neft Emalı zavodunun açılışını hörmətli qardaşım İlham Əliyev ilə birlikdə etməkdən böyük qürur və məmnunluq duyduğumu bir daha ifadə etmək istəyirəm. «Star» Neft Emalı zavodu ölkəmizə, xalqlarımıza və bölgəmizə «xeyirli olsun!» – deyirəm. Bu layihənin ölkəmizdə həyata keçirilməsində başda əziz qardaşım İlham Əliyevə və əməyi

olan hər kəsə xüsusi təşəkkür edirəm, sizlərə sevgi və ehtiramımı çatdırıram. Sağ olun.

* * *

Dövlət başçıları zavodun açılışını etdilər.

Sonra prezidentlər «Əliağa–SOCAR»ın baş ofisinin binası ilə tanış oldular.

Prezident İlham Əliyevə və Prezident Rəcəb Tayyib Ərdoğana burada yaradılmış şərait barədə məlumat verildi. Ofis binası ən müasir avadanlıqlarla təchiz olunub. Burada İKT-in ən son yenilikləri tətbiq edilibdir.

Ofis binasında xatirə şəkli çəkdirildi.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev və Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan baş ofisin muzeyi ilə də tanış oldular.

Burada «Star» Neft Emalı zavodunun tikintisi və bu çərçivədə görülən işlər, müəssisənin Azərbaycan və Türkiyə iqtisadiyyatına töhfələri barədə geniş məlumat verilir. Bundan əlavə, SOCAR-ın fəaliyyəti və bu şirkətin Türkiyədə icra etdiyi layihələrdən ətraflı bəhs olunur.

Səfər başa çatdı

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin Türkiyə Respublikasına işgüzar səfəri oktyabrın 19-da başa çatdı.

**MACARISTAN RESPUBLİKASININ
PREZİDENTİ ZATİ-ALİLƏRİ
CƏNAB YANOŞ ADERƏ**

Hörmətli cənab Prezident!

Macarıstanın milli bayramı münasibətilə Sizi və xalqınızı öz adımdan və Azərbaycan xalqı adından ürəkdən təbrik edirəm.

İnanıram ki, Azərbaycan–Macarıstan əlaqələrinin genişlənməsi, ölkələrimiz arasındakı ikitərəfli münasibətlərin və tərəfdaşlığın möhkəmlənməsi bundan sonra da xalqlarımızın mənafeələrinə xidmət edəcəkdir.

Belə bir əlamətdar gündə Sizə möhkəm cansağlığı, işlərinizdə uğurlar, dost Macarıstan xalqına daim əmin-amanlıq və rifah arzulayıram.

Hörmətlə,

İLHAM ƏLİYEV
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı, 20 oktyabr 2018-ci il

ASIYA İNKİŞAF BANKININ VİTSE-PREZİDENTİ VENÇAY JANQ İLƏ GÖRÜŞ

21 oktyabr 2018-ci il

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev oktyabrın 21-də Asiya İnkişaf Bankının vitse-prezidenti Vençay Janqı qəbul etmişdir.

Dövlətimizin başçısı Azərbaycan ilə Asiya İnkişaf Bankı arasında əməkdaşlıq səviyyəsindən çox məmnun olduğunu qeyd edərək, bankın Azərbaycanın iqtisadi layihələrinə göstərdiyi dəstəyin əhəmiyyətini vurğuladı. Prezident İlham Əliyev bu layihələr sırasında böyük önəm daşıyan «Cənub Qaz Dəhlizi»nə Asiya İnkişaf Bankı tərəfindən 1 milyard dollardan çox kredit ayrıldığını qeyd etdi və bankın bu layihəyə maliyyə dəstəyi göstərən ilk beynəlxalq bank olduğunu xüsusi vurğuladı. Dövlət başçısı bununla yanaşı, bank tərəfindən bir sıra digər infrastruktur layihələrinə, o cümlədən elektrik enerjisi layihələrinə təqribən 250 milyon dollar, dəmir yolu layihələrinə 400 milyon dollar həcmində kreditlərin ayrılmasını yüksək qiymətləndirdi.

2016-cı ildə makroiqtisadi sabitliyin dəstəklənməsi məqsədilə bankın qısa müddətdə ayırdığı 500 milyon dollar məbləğində kontrsiklik krediti ölkəmizin artıq

bu il vaxtından xeyli əvvəl qaytardığını vurğulayan Prezident İlham Əliyev Azərbaycanın Asiya İnkişaf Bankının etibarlı tərəfdaşı olduğunu nümayiş etdirdiyini dedi. Dövlət başçısı Azərbaycanın Asiya İnkişaf Bankı ilə 2019–2023-cü illər üçün əməkdaşlıq strategiyasının hazırlanmasının əhəmiyyətini qeyd edərək, bankın özəl sektora dəstək verilməsi istiqamətində fəaliyyətinin önəmini vurğuladı. Prezident İlham Əliyev Asiya İnkişaf Bankının istiqrazlarının Azərbaycanda manatla buraxılması təşəbbüsünü müsbət qiymətləndirərək, həmin vəsait hesabına Azərbaycanda özəl sektor layihələrinin həyata keçirilməsi üçün kreditlər veriləcəyini dedi. Dövlət başçısı qeyd etdi ki, Azərbaycan irriqasiya sistemlərinin qurulmasında yeni, müasir texnologiyaların tətbiqi məsələləri ilə bağlı Asiya İnkişaf Bankının dəstəyində maraqlıdır.

Dövlət başçısı Asiya İnkişaf Bankının regional əməkdaşlıqda rolunu qeyd edərək, bu qurumun gələcəkdə ölkələr arasında nəqliyyat və logistika sahələrində əlaqələrin qurulması işinə öz töhfəsini verəcəyinə ümidvar olduğunu bildirdi.

Əməkdaşlığımızın uğurlu inkişafına toxunan Prezident İlham Əliyev Asiya İnkişaf Bankının Rəhbərlər Şurasının 2015-ci ildə Azərbaycanda keçirilmiş 48-ci illik toplantısının əlaqələrimizin genişlənməsində mühüm hadisə olduğunu bildirdi və Asiya İnkişaf Bankının vitse-prezidenti Vençay Janqın səfərinin görülməli işlərin və gələcək layihələrin müzakirəsi üçün yaxşı imkan yaratdığını dedi.

Xoş sözlərə görə minnətdarlığını bildirən Vençay Janq Asiya İnkişaf Bankının prezidenti Takehiko Nakaonun salamlarını dövlətimizin başçısına çatdırdı.

Asiya İnkişaf Bankının vitse-prezidenti bildirdi ki, Azərbaycan 1999-cu ildə bu banka qoşulduğu vaxtdan keçən dövr ərzində əməkdaşlığımız uğurla inkişaf edir və o bu əməkdaşlığı böyük tərəfdaşlıq əlaqələri kimi dəyərləndirdi. Vençay Janq bu dövrdə Asiya İnkişaf Bankı tərəfindən Azərbaycana 4 milyard dollardan yuxarı kreditlər və maliyyə zəmanətləri verildiyini və bundan başqa, texniki dəstəyin göstərildiyini qeyd edərək, əlaqələrin daha da genişləndirilməsinin vacibliyini vurğuladı. O bu baxımdan bankın 2019–2023-cü illər üçün əməkdaşlıq strategiyasının işlənilib hazırlanmasının önəmini vurğuladı. Azərbaycanın son illərdə makroiqtisadi sabitliyin gücləndirilməsi istiqamətində əldə etdiyi nailiyyətləri vurğulayan Vençay Janq dayanıqlı iqtisadi inkişafın təmin edilməsinə yönəlmiş «Strateji Yol Xəritəsi»nin həyata keçirilməsinə Asiya İnkişaf Bankı tərəfindən hərtərəfli dəstək verilməsinə hazır olduqlarını bildirdi.

Prezident İlham Əliyev Asiya İnkişaf Bankının prezidenti Takehiko Nakaonun salamlarına görə minnətdarlığını bildirdi, onun da salamlarını bankın prezidentinə çatdırmağı xahiş etdi.

İMİŞLİ RAYONUNA SƏFƏR

22 oktyabr 2018-ci il

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev oktyabrın 22-də İmişli rayonuna səfərə gəlmişdir.

Dövlət başçısı əvvəlcə ümummilli lider Heydər Əliyevin İmişli şəhərinin mərkəzində ucaldılmış abidəsini ziyarət edərək, önünə gül dəstəsi qoydu.

İmişli Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Vilyam Hacıyev rayonda görülən işlər haqqında məlumat verdi.

Prezident İlham Əliyev müvafiq tapşırıqlarını verdi.

Araz çayının yeni qol-kanalının açılışı mərasimi

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev oktyabrın 22-də İmişli rayonunda Araz çayının yeni qol-kanalının açılışı mərasimində iştirak etmişdir.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə ölkəmizdə son illərdə meliorasiya və irriqasiya sahəsində böyük uğurlar əldə olunub. Bu çərçivədə 2003-cü ildən geniş vüsət almış yenidən qurulma tədbirləri meliorasiya və irriqasiya sahəsinin müasir səviyyəyə çatmasına imkan yaradıb. Son illərdə həyata keçirilən mühüm layihələrdən biri də Araz çayının yeni qol-kanalının istifadəyə verilməsidir.

Bu layihənin icrası Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə ölkəmizdə qeyri-neft sektorunun, o cümlədən aqrar sahənin inkişafına sanballı töhfələr verəcək, yaradılmış və yaradılacaq aqroparkların, iri fermer təsərrüfatlarının və müasir heyvandarlıq komplekslərinin suvarma suyu ilə təminatında böyük rol oynayacaqdır. Araz çayının yeni qol-kanalının istifadəyə verilməsi bu istiqamətdə həyata keçirilən növbəti uğurlu və tarixi layihədir.

Dövlət başçısı Araz çayının yeni qol-kanalının açılışına həsr olunmuş mərasimdə çıxış etdi.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin çıxışı

Hörmətli mərasim iştirakçıları!

Bu gün biz İmişli rayonunda yeni önəmli infrastruktur layihəsinin istismara verilməsini qeyd edirik. Bu münasibətlə sizi ürəkdən təbrik edirəm. Bu layihənin həyata keçirilməsi nəticəsində İmişli və qonşu rayonların iqtisadiyyatına yeni təkan veriləcəkdir.

İmişli rayonunun inkişafı ilə bağlı bir çox tədbirlər görülübür. Bu səfər mənim Prezident kimi, İmişli rayonuna 5-ci səfərimdir. Keçən dəfə İmişlidə olarkən biz içməli su layihəsinin açılışını qeyd etmişdik. Digər infrastruktur layihələrinin icrası da İmişli rayonunun ümumi inkişafına müsbət təsir göstərirdir. Kənd yollarının, demək olar ki, 50 faizi əsaslı şəkildə təmir edilib, yenidən çəkilibdir. Biz bundan sonra da bu işlərlə məşğul olacağıq. Bakı–İmişli–Horadiz–Cocuq Mərcanlı istiqamətindəki yol ən yüksək standartlara cavab verir.

Qeyd etdiyim kimi, içməli su layihəsi istifadəyə verilib və 40-dan çox kənddə modul tipli təmizləyici qurğular quraşdırılıbdır. Qazlaşdırılma İmişli rayonunda 92 faizə çatıb. Bu çox gözəl göstəricidir. Xüsusilə əvvəlki dövrü nəzərə alsaq görürük ki, bu istiqamətdə böyük irəliləyiş vardır. Elektrik enerjisi ilə təchizat yaxşılaşır və demək olar ki, bu sahədə heç bir problem yoxdur. Bu gün biz «Azərişiq»ın yeni İdarəetmə və Nəzarət Mərkəzinin açılışını edəcəyik. Sosial infrastrukturla bağlı bir çox önəmli obyektlər istifadəyə verilibdir. Onların arasında Olimpiya İdman Kompleksi, 130 çarpayılıq Mərkəzi Rayon Xəstəxanası, Gənclər Mərkəzi və digər layihələr, o cümlədən 25 məktəb əsaslı şəkildə təmir edilib və yəni-dən tikilibdir.

Bu gün biz İmişlidə «ASAN həyat» Kompleksinin açılışını qeyd edəcəyik. Bu çox önəmli sosial layihədir. Bildiyiniz kimi, «ASAN» bizim intellektual məhsulumuzdur. Azərbaycan bu intellektual məhsulu artıq xarici ölkələrə də ixrac edir. «ASAN həyat» Kompleksində yerli vətəndaşlar, xüsusilə gənclər üçün 180-dən çox iş yeri yaradılıb. 40-dan çox könüllü «ASAN xidmət» Mərkəzində işləyəcək. Bu mərkəzdə 300-dən çox müxtəlif xidmətlər göstəriləcək. Əminəm ki, İmişli rayonunda sosial, ictimai xidmət sahələrində böyük irəliləyiş olacaqdır.

Bu gün açılışına toplaşdığımız layihənin icrası təkcə İmişli rayonu üçün deyil, eyni zamanda, qonşu rayonlar üçün də böyük əhəmiyyət daşıyır. Araz çayının yeni qolunun tikintisi böyük maliyyə vəsaiti

tələb edən layihədir. Bu layihəyə birinci mərhələdə 80 milyon manat sərmayə qoyulub və Araz çayının yeni qolunun uzunluğu 54 kilometrdir. Yeni beton su kanalı 53 min hektar torpağı su ilə təmin edəcək. Biləsuvar, İmişli, Saatlı rayonlarının fermerləri, zəhmətkeşləri bu imkanlardan istifadə edəcəklər. Növbəti mərhələdə əlavə 10 min hektar torpağa suyun verilməsi nəzərdə tutulur və Sabirabad rayonunun torpaqları da suvarma suyu ilə təmin ediləcəkdir.

Bu layihənin icrası ilk növbədə, bizim güclü iqtisadi imkanlarımızı göstərir. Çünki bu gün Azərbaycan istənilən infrastruktur layihəsini uğurla icra edə bilər və icra da edir. Biz bu layihəni öz daxili maliyyə imkanlarımız hesabına icra etmişik. Digər tərəfdən, bu kanalın tikintisi bizim niyyətimizi, siyasətimizi göstərir. Çünki bizim siyasətimiz ondan ibarətdir ki, Azərbaycan vətəndaşları daha da yaxşı yaşasınlar. Hər bir yerdə, hər bir rayonda, hər bir kənddə yaşayan vətəndaşlar işlə təmin olunsunlar, onların rifah halı yaxşılaşsın və dövlət bu istiqamətdə öz tədbirlərini görür.

İnfrastruktur layihələrinə gəldikdə, deyə bilərəm ki, regional inkişaf üzrə birinci Dövlət Proqramı qəbul olunandan sonra – son 15 il ərzində ölkəmizdə iqtisadiyyat 3 dəfədən çox artıb. Ölkəmizdə qazlaşdırılmanın səviyyəsi 95 faizə çatır. Biz bu ilin sonuna qədər bu rəqəmə çatacağıq. Azərbaycan elektrik enerjisini ixrac edən ölkəyə çevrilib. Biz təkcə bu ilin 9 ayında 50 milyon dollardan çox həcmdə elektrik enerjisi ixrac etmişik. Gələcəkdə bu daha da artacaq. Çünki biz

özümüzü tam təmin edirik və yaxın gələcəkdə istifadəyə veriləcək 400 meqavatlıq «Şimal-2» Elektrik Stansiyası vasitəsilə ixrac imkanlarımız daha da genişləndiriləcək. 15 min kilometr avtomobil yolu istifadəyə verilir. Biz bu ilin sonuna qədər bu rəqəmə də çatacağıq.

Meliorasiya ilə bağlı bir çox önəmli layihələr icra edilib. Mən onların arasında 4 böyük su anbarını xüsusilə qeyd etmək istəyirəm. Onların tutumu 450 milyon kubmetrə bərabərdir. Əlbəttə ki, onların arasında Taxtakörpü və Şəmkirçay su anbarları xüsusi yer tutur. Yeni beton su kanallarının çəkilişi ölkəmizdə geniş vüsət alıb və bu gün açılışına topladığımız layihə onlardan biridir. Gələcək planlarımızda da meliorativ tədbirlərin görülməsi xüsusi yer tutur. Növbəti illərin dövlət investisiya proqramlarında da bu layihələr öz əksini tapacaq. Xüsusilə gələn ilin əvvəlində qəbul ediləcək regionların sosial-iqtisadi inkişafı üzrə dördüncü Dövlət Proqramında meliorasiya tədbirlərinə xüsusi yer ayrılacaqdır.

Əvvəlki illərdə də bu sahəyə böyük diqqət göstərmişik və qeyd etdiyim layihələr bunun əyani sübutudur. Növbəti illərdə daha böyük diqqət göstəriləcək. Çünki bu, ilk növbədə, ölkə iqtisadiyyatının saxələndirilməsinə xidmət edir. Digər tərəfdən, başqa infrastruktur layihələrinin icrası, demək olar ki, başa çatır. Biz, əlbəttə ki, növbəti illərdə də yolların çəkilişi, qazlaşdırılma, içməli su layihələrinin icrası ilə məşğul olacağıq. Ancaq meliorativ tədbirlərin həyata

keçirilməsi, hesab edirəm ki, əsas prioritet məsələ olacaqdır.

Biz son illərdə görülən işlərin əyani nəticələrini görürük. Çünki həm keçən il, həm də bu il 100 min hektar torpağa su gətirilib. Bu, dərhal özünü iqtisadiyyatın və kənd təsərrüfatının inkişafında göstərir. Keçən il biz 100 min hektar torpağa su gətirmişik. Mənə verilən məlumata görə, bu il 101 min hektar torpağa suyun verilməsi təmin edilir. Bunun 53 min hektarı, bax, Araz çayının yeni qolunun çəkilişi nəticəsində mümkün olacaqdır.

Əlbəttə ki, bu, kənd təsərrüfatının inkişafına daha da böyük təkan verəcək. Hesab edirəm ki, builki göstəricilər də qənaətbəxşdir. Kənd təsərrüfatı 9 ayda 4,3 faiz artıb, görülən və görüləcək tədbirlər nəticəsində daha da artacaqdır. Biz suvarma layihələrinin icrası ilə əkin sahələrimizi genişləndiririk və bu istiqamətdə əlavə tədbirlər görülməlidir. Su olan yerdə məhsuldarlıq da artır. Biz bu artan məhsuldarlığı görürük. Xüsusilə biz bunu iri fermer təsərrüfatlarının fəaliyyətində görürük. Taxılçılıq üzrə iri fermer təsərrüfatlarında məhsuldarlıq təqribən 50 sentnerə yaxındır, ya da ki, ondan da çoxdur.

Ona görə həm meliorativ tədbirlər, həm kənd təsərrüfatı sahəsində aparılan çox ciddi islahatlar, elmi yanaşma, torpaqlardan düzgün analizin aparılması və fermerlərə buna uyğun olaraq tövsiyələrin verilməsi, subsidiyalarda şəffaflığın təmin edilməsi, kənd təsərrüfatı texnikasının dövlət xətti ilə ölkəmizə gətirilməsi – qeyd etməliyəm ki, bu il 5000-dən, keçən

il isə 9000-dən artıq texnika aqrolizinq xətti ilə gətirilib fermerlərə verilibdir – gübrələrin, yanacağıın güzəştli şərtlərlə fermerlərə verilməsi, fermerlərin vergilərdən tamamilə azad olunması – torpaq vergisi istisna olmaqla – bütün bunlar və sahibkarlığın inkişafına təkan verən tədbirlər, güzəştli şərtlərlə 2 milyard manatdan çox kreditlərin verilməsi nəticəsində biz kənd təsərrüfatının inkişafına nail oluruq.

Mən tam əminliklə deyə bilərəm ki, növbəti illərdə bu sahədə daha da böyük irəliləyiş, uğurlar olacaqdır. Çünki əvvəlki illərdə də bu sahə inkişaf edib, ancaq hazırda ən müasir texnologiyalar, elmi yanaşma əsasında, düzgün təhlil və infrastruktur layihələrinin icrası nəticəsində biz kənd təsərrüfatını inkişaf etdirəcəyik. Bu bizim iqtisadi gücümüzü artıracaq, qeyri-neft sektorumuzu gücləndirəcək, eyni zamanda, məşğulluğu da artıracaqdır. Çünki hazırda Azərbaycanda işsizliyin səviyyəsi 5 faizdir. Ancaq nəzərə almalıyıq ki, hər il ölkə əhalisi 100 min nəfərdən çox artır, hər il 100 mindən çox uşaq doğulur. Bu da bizim böyük sərvətimizdir, üstünlüyümüzdür. Ancaq bizim iqtisadi inkişafımız, xüsusilə iş yerlərinin yaradılması da bu inkişafa uyğun şəkildə təmin edilməlidir. Ona görə məşğulluğun artırılması daim gündəlikdə duran məsələdir.

Son illər ərzində kənd təsərrüfatı ilə bağlı görülən tədbirlər, bir çox məhsulların alış qiymətinin artımı nəticəsində kəndlilərdə kənd təsərrüfatına maraq xeyli artıb. Bu gün kəndlərdə, demək olar ki, məşğulluqla bağlı ciddi problem yoxdur, işləmək istəyən iş tapar.

Biz sadəcə olaraq, yeni investisiyalarla, yeni layihələrlə fermerlər üçün, kəndlilər üçün bu imkanları genişləndirməliyik və genişləndirəcəyik. Böyük maliyyə vəsaiti tələb edən beton su kanalının çəkilişi ilə 53 min hektara – hansılar ki, ya tamamilə suvarılmayıb, ya da ki, qismən suvarılıb – yeni həyat gətiririk, imkanlar yaradırıq ki, vətəndaşlar əksinlər, becərsinlər, pul qazansınlar, daha yaxşı yaşasınlar, evlər tiksinsinlər və xalqımızın rifahı yüksəlsin.

Budur bizim əsas məqsədimiz və bu məqsədə çatmaq üçün biz əlimizdən gələni edirik. Nəticələr də göz qabağındadır. Qeyd etdiyim kimi, məşğulluqla bağlı problemlər həll olunur, sahibkarlara bundan sonra da böyük diqqət göstəriləcək. 2 milyard manatdan çox güzəştli kreditlərin verilməsi özlüyündə böyük nailiyyətdir, böyük nəticədir. Biz investisiyaların təşviqi ilə bağlı çox önəmli addımlar atmışıq, yeni mexanizm işlənilib. Təkcə aparılan islahatlar nəticəsində, investisiya təşviqi mexanizmi işə düşəndən sonra yerli sahibkarlar ölkə iqtisadiyyatına 2 milyard manatdan çox sərmayə qoyublar. Yəni imkanlar var, həm kreditləşmə yolu ilə, həm sahibkarların öz vəsaiti hesabına münbit şərait yaradılıb, investisiya iqlimi çox müsbətdir və dövlət dəstəyi də göz qabağındadır. Onu da bildirməliyəm ki, 45 böyük aqroparkın yaradılması nəzərdə tutulur. Onlardan 13-ü bu ilin sonuna qədər artıq fəaliyyətə başlayacaq, bəziləri artıq işləyir, mən onların açılışlarında olmuşam və 45 aqroparkın istifadə etdiyi torpaq sahəsi təqribən 200 min hektara yaxındır. O

torpaqlarda heç nə əkilmirdi, onlar elə boş torpaqlar kimi qalırdı. Biz o torpaqlara həyat qaytardıq.

Onu da deməliyəm ki, aqroparkların yaradılması üçün dövlət öz dəstəyini, o cümlədən maliyyə dəstəyini göstərir. Aqroparkların fəaliyyəti üçün 100 milyonlarla manat dəyərində müxtəlif infrastruktur layihələri icra edilibdir. Dövlət hər şeyi edir ki, fermerlər, kəndlilər daha yaxşı yaşasınlar. Bizdə olan yanaşma və qaydalar inanmıram ki, hər hansı bir başqa ölkədə olsun. Fermerlər vergilərdən azaddırlar, torpaq vergisindən başqa, o da çox cüzi bir rəqəmdir. Subsidiyalar verilir. Yanacaq, gübrə, kreditlər güzəştli şərtlərlə, elə faizlə verilir ki, indi o faizlə heç bir yerdə kredit almaq mümkün deyil. Rayonlarda aqroparkların, sənaye zonalarının, yeni infrastrukturun yaradılması, meliorativ tədbirlər, həmçinin yol, elektrik enerjisi, qazlaşdırılma, içməli su layihələri üçün dövlət dəstəyi göstərilir. Budur bizim siyasətimiz və bu siyasət xalq tərəfindən dəstəklənir, bəyənilir və gözəl nəticələrə gətirib çıxarır.

Bu gün açılışına toplaşdığımız Araz çayının beton su kanalının çəkilişi çox önəmli, əlamətdar hadisədir. Bu layihənin icrası nəticəsində ölkəmiz daha da inkişaf edəcək, xalqımız daha da yaxşı yaşayacaqdır. Bu gözəl hadisə münasibətilə sizi ürəkdən təbrik edirəm, sizə uğurlar arzulayıram.

* * *

Əhməd Əhməd zadə (*Azərbaycan Meliorasiya və Su Təsərrüfatı Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin sədri*): Möhtərəm cənab Prezident!

Hörmətli mərasim iştirakçıları!

Azərbaycan qədim dövrlərdən suvarma əkinçiliyi tətbiq olunan ölkə olsa da, XX əsrin əvvəllərində ilk meliorasiya tədbirləri Azərbaycanda aparılsa da, meliorasiya, su təsərrüfatı sahəsində böyük və hərtərəfli inkişaf ulu öndər Heydər Əliyevin respublikamıza rəhbərlik etdiyi dövrə təsadüf edir.

Ulu öndər həmişə meliorasiya, su təsərrüfatı obyektlərinin açılışında iştirak edər və camaatı təbrik edərdi. Bu ənənəni davam etdirən cənab Prezidentimizə bu gün belə bir obyektin açılışına gəldiyinə görə, melioratorlar adından, su təsərrüfatı işçiləri adından öz dərin minnətdarlığımı bildirirəm.

Cənab Prezident, son 15 ildə Azərbaycanda çox böyük işlər görülüb. Siz ümumi şəkildə dediniz, həmin illərdə 4000 kilometrə yaxın yeni suvarma kanalları, 2700 kilometr uzunluğunda kollektor-drenaj şəbəkələri çəkilib. Təkcə 3 su anbarının – yəni Taxtakörpü, Şəmkirçay və Tovuzçay su anbarlarının hesabına 390 min hektar ərazinin su təchizatı, 261 min hektar sahənin meliorasiya vəziyyəti yaxşılaşdırılıb, 150 min hektara yaxın su dəyməyən torpaqlara su verilib, yeni suvarma sahələri dövrüyyəyə daxil olubdur.

İstifadəyə verilən gündən bu günə kimi Taxtakörpüdə 2 milyard kubmetr su olub, Şəmkirçay su anbarında 1 milyarda yaxın su yığılaraq, respublika əhalisinin istifadəsinə verilibdir. Tovuzçay su anbarının həcmi çox böyük olmasa da, qısa müddətdə 100 milyona yaxın su yığılıb. Yığılan bu su xalq təsərrüfatına, bizim iqtisadiyyatımıza və əhalimizə sərf olunub. Qeyri-rəsmi dünya qiymətləri ilə götürsək,

cənab Prezident, bu suyun dəyəri təxminən 3 milyarda yaxındır. Sizin gördüyünüz bu işlər sayəsində əhalimizə görün nə qədər xeyir dəyir.

15 il ərzində 2234 subartezian quyusu qazılıb. Bu, 2234 kəndin, yəni əhalinin, bölgənin sevincinə səbəb olan tədbirlərdir. Ötən il bizə göstəriş verdiniz ki, Azərbaycanda meliorasiya olunan, su təchizatı olan 100 min hektar torpağı istifadəyə vermək lazımdır. Bu çox mürəkkəb bir iş idi, amma biz o tapşırığı icra etməkdə heç bir çətinlik çəkmədik. Çünki Siz hərtərəfli dəstək oldunuz, lazımı vəsait ayırdınız, bu köməklə yanaşı, yüksək tələbkarlıq göstərdiniz. Biz keçən il 103 min hektara yaxın torpaqda meliorativ tədbirlər apardıq, suvarma suyu ilə təchizatı yaxşılaşdırdıq. Onun bu il yenə də davam etdirilməsini tapşırıdınız, həmin məsələlərin həlli üçün lazım olan vəsaitin ayrılmasına kömək göstərdiniz. Biz Sizə məruzə edirik ki, ilin axırınadək yeni suvarılan sahələri, meliorasiya olunan torpaqları və su təchizatı yaxşılaşdırılan daha 102 min hektar torpağı Azərbaycan kəndlisinə təhvil verəcəyik. Bunlar Sizin gördüyünüz böyük işlərin nəticəsidir. Bu müddətdə yaradılan aqroparklar, yeni təsərrüfatlar, onların istehsal etdiyi məhsulun hamısı Sizin dəstəyinizlə əkin dövriyyəsinə daxil edilən yeni sahələrin hesabıdır.

Mən əvvəllər uzun müddət kənd təsərrüfatı sahəsində işləmişəm. İndi kənddə işləmək çox asandır. Siz kəndlinin torpağını da, suyunu da verirsiniz, başqa infrastrukturunu da yaradırsınız, yolunu çəkirsiniz – hər şey edirsiniz, kəndliyə isə yalnız işləmək qalır. Kəndli

də işləyir və nəticələr yüksəlir. Ona görə də Azərbaycanda kənd təsərrüfatı sahəsində dinamik inkişaf heç vaxt dayanmayıb. Bu 15 il ərzində həmişə artım tempi olub.

Bu il Sizin tapşırığınızla çəkilən Neftçala magistral kanalı tam istifadəyə verilir. Orada 10 min hektardan çox sahə meliorasiya olunur. Sabirabad rayonunda artıq «H» kanalında yekun işlər görülür, 16 min hektar torpaq istifadəyə verilir, onun 1600 hektarı Biləsuvar rayonuna aiddir. Hər yerdə bu sahədə işlər gedir və nəticələri də göz qabağındadır. Bu gün açılışına topladığımız bu kanalın çəkilişi üçün Sizin tapşırığınızla 2010-cu ildə selə qarşı mübarizə tədbirləri görməyə, Araz çayının yeni qol-kanalını tikməyə başladıq. O vaxt biz yeni qolun 5 kilometr uzunluğunda kanalını suvarma üçün açdıq. Eyni zamanda, Yuxarı Muğan kanalının üzərində üçgözlü 500 metr uzunluğunda dəmir-beton dunker və başqa qurğuları tikdik. Siz bu zonanın su təchizatını yaxşılaşdırmaq üçün böyük işlər görürsünüz.

2016-cı ildə İran İslam Respublikasında səfərdə olarkən, Sizin cənab Ruhani ilə apardığınız danışıqların nəticəsi olaraq, Xudafərin, Qız qalası hidroqovşaqlarının, Xudafərin su anbarının tikilməsi məsələsi ilə bağlı Saziş imzalandı. Bunun Azərbaycan üçün çox böyük əhəmiyyəti vardır. Həm suların yığılması və selə qarşı mübarizə tədbirlərinin görülməsi, həm də orada yığılan sulardan həmin torpaqların suvarılmasına bu kanalın çəkilməsi imkan verdi. Biz bununla bağlı müraciət etdik, Siz tapşırıq verdiniz. Qısa müddətdə biz 54 kilometr uzunluğundakı kanalın

torpaq kanalı şəklində tikintisi barədə Sizə hesabat verdik. Siz məsələ qaldırdınız ki, bunu beton kanal etsək daha yaxşı olar və Siz bunun üçün də vəsait ayırdınız. Biz kanalı beton etməklə, əvvəl 40 min hektara su çatırdısa, kanalın suqalxma qabiliyyətini artırmaq, itkiləri azaltmaq və torpaqların meliorasiya vəziyyətinin pisləşməsinin qarşını almaqla, həmin o ərazini 53 min hektaradək artırma bildik. Bunun 26 min hektarı Saatlı rayonundadır, ora heç su dəyməyən torpaqlardır. Təmiz məhsuldar torpaqlardır, orada işləmək olar, 16 min hektara yaxını İmişlinin torpaqlarıdır. Bunun 10 min hektara yaxını da Biləsuvar rayonunun torpaqlarıdır. Sonra qol-kanalların çəkilməsi üçün vəsait ayırdınız və hazırda onlar da çəkilir. Gələcəkdə orada 175,46 kilometr qol-kanallar çəkilməklə, bu torpaqlardan tam istifadə etmək olar. Eyni zamanda, kollektor-drenaj şəbəkələrin çəkilməsi, xüsusilə Yuxarı Muğan kollektorunun yenidən qurulması ilə bu torpaqların meliorasiya vəziyyətini tam yaxşılaşdırmaq mümkündür. Siz bunlarla kifayətlənmədiniz və bizə tapşırıdınız ki, Ələt–Astara yolunun sağında, solunda olan torpaqları da araşdırın. Bu gün Sizə məruzə edirəm ki, həmin ərazidə 30 min hektar yeni suvarılan sahəni əkin dövriyyəsinə vermək olar. Yəni biz onları layihə şəklində hazırlayıb, Sizə təqdim edəcəyik.

Cənab Prezident, bugünkü açılış çox əlamətdar bir dövrdə keçirilir. İki gün əvvəl Azərbaycan dövlətinin başçısı kimi, Siz Türkiyə Respublikasında bu vaxtadək olmayan ən böyük müəssisənin, SOCAR-ın «Star» Neft Emalı zavodunun açılışında iştirak etmişiniz. Bu

müəssisənin Azərbaycan məhsulunun dünya bazarına çıxarılması üçün qardaş Türkiyə Respublikasında tikilməsi mühüm hadisədir və hamımızı çox sevindirir. Bu layihənin müəllifi də Sizsiniz, təşkilatçısı da. Bu uğur və böyük tədbirin keçirilməsi münasibətilə bütün melioratorlar adından Sizi təbrik edirəm. Biz söz veririk ki, bundan sonra da qarşımızda qoyulan bütün vəzifələri layiqincə yerinə yetirəcəyik. Melioratorlar Sizin tapşırıqlarınızı həmişə yerinə yetirməyə hazırdırlar.

Diqqətinizə görə sağ olun.

Şahin Mustafayev (*İqtisadiyyat naziri*):

Möhtərəm cənab Prezident!

Hörmətli mərasim iştirakçıları!

Sizin rəhbərliyinizlə bütün global çağırışları nəzərə almaqla, qətiyyətlə və uğurla davam etdirilən sosial-iqtisadi siyasət sayəsində Azərbaycan iqtisadiyyatı davamlı inkişaf edir, dünyada baş verən mürəkkəb siyasi və iqtisadi proseslərin neqativ təsirlərinə qarşı dayanıqlılıq nümayiş etdirir.

Sosial-iqtisadi sahədə əldə edilən uğurların davamlılığının təmin edilməsində qeyri-neft məhsullarının istehsalı və ixracının stimullaşdırılması, rəqabət qabiliyyətinin artırılması, ənənəvi və yeni bazarlara çıxış imkanlarının genişləndirilməsi mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Ölkə iqtisadiyyatının, xüsusilə bölgələrin hərtərəfli inkişafında məqsədyönlü siyasətinizin davamı olaraq, regionların sosial-iqtisadi inkişafına dair dövlət proqramları müstəsna rol oynayır.

Möhtərəm cənab Prezident, Sizin rəhbərliyinizlə görülmüş kompleks tədbirlərin nəticəsi olaraq, iqtisadiyyatın əsas hərəkətverici qüvvəsi olan qeyri-neft sektorunun inkişafında ciddi irəliləyişlər əldə olunub, onun ümumi daxili məhsulda xüsusi çəkisi üstünlük təşkil edib, ixrac potensialı genişləndirilib. Belə ki, son 15 ildə ixrac 5,3 dəfə, o cümlədən qeyri-neft ixracı 4,1 dəfə, ixrac məhsullarının çeşidi isə 2,6 dəfə artıb.

İxrac potensialının genişləndirilməsində qeyri-neft sektorunun prioritet istiqamətlərindən olan aqrar sahənin inkişafı xüsusi önəm kəsb edir. Görülən işlərin nəticəsində aqrar sektorun davamlı inkişafı təmin olunub, bu ilin 9 ayında istehsal 4,3 faiz, kənd təsərrüfatı istehsalı və emalı məhsullarının ixracı ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 13 faiz artaraq, 540 milyon ABŞ dollarına çatıb.

Aqrar sektorun inkişafında, regionlarda iqtisadi potensialın artırılmasında, ərzaq təhlükəsizliyinin möhkəmləndirilməsində yeni metod və üsulların tətbiqi, qabaqcıl texnologiyalara əsaslanan aqroparkların və iri fermer təsərrüfatlarının yaradılması mühüm əhəmiyyət kəsb edir.

Möhtərəm cənab Prezident, xüsusi diqqət və dəstəyiniz sayəsində respublikada 30 rayon üzrə 192 min hektar ərazidə investisiya dəyəri 1,4 milyard manat olan 45 aqroparkın, o cümlədən 44 min hektar ərazidə 17 müasir cins heyvandarlıq kompleksinin və 148 min hektar ərazidə 28 iri bitkiçilik təsərrüfatının yaradılması üzrə işlər sürətlə davam etdirilir. Bu çərçivədə 330 milyon manat dövlət maliyyə dəstəyi

göstərilib ki, bunun da 219 milyon manatı infrastrukturun yaradılmasına yönəldilən dövlət investisiya qoyuluşu, 111 milyon manatı isə 17 aqroparka verilmiş güzəştli kreditlərdir. Bununla yanaşı, 15 aqropark üzrə dəyəri 564 milyon manat olan 25 layihəyə investisiya təşviqi sənədi veriləlidir.

Artıq Xaçmaz, Şəmkir, Cəlilabad, Goranboy və İsmayıllı rayonlarında 5 aqropark istifadəyə verilib. Bundan başqa, Qaxda 2100 hektarda heyvandarlıq, əkinçilik və bağçılıq, Tovuzda 550 hektarda heyvandarlıq və əkinçilik, 12 min hektarda taxılçılıq, Salyanda 3000 hektarda heyvandarlıq və əkinçilik, Hacıqabul və Şamaxı rayonlarında 4300 hektarda heyvandarlıq və əkinçilik, Samuxda 5000 hektarda taxılçılıq, Hacıqabulda 27 min hektarda əkinçilik və 2000 hektarda heyvandarlıq və əkinçilik, Füzulidə 2500 hektarda taxılçılıq, Kürdəmirdə 2000 hektarda əkinçilik, Ucarda 2100 hektarda heyvandarlıq və taxılçılıq, Ağcabədidə 5000 hektarda əkinçilik və Qazaxda 1000 hektarda kartofçuluq olmaqla, ilin sonunadək 69 min hektar ərazidə 13 aqroparkın fəaliyyətə başlaması gözlənilir. Aqroparklar tam fəaliyyətə başladıqdan sonra il ərzində təqribən 600 milyon manat dəyərində kənd təsərrüfatı məhsulunun istehsal və emal olunması, ümumilikdə 10 minədək yeni iş yerinin yaradılması proqnozlaşdırılır.

Möhtərəm cənab Prezident, məhsuldarlığın artırılmasında, yeni torpaq sahələrinin əkin dövriyyəsinə cəlb edilməsində suvarma suyu ilə təminat vacib faktordur. Tapşırığınıza uyğun olaraq, aqrar sektorun

inkışafında xüsusi rolu olan meliorativ tədbirlərin davam etdirilməsi, strateji əhəmiyyətli və iri kapital tutumlu su anbarlarının tikintisi nəticəsində hər il minlərlə hektar torpaq sahələri əkin dövriyyəsinə cəlb olunur. 2018-ci ildə sərəncamlarınızla ayrılmış dövlət əsaslı vəsaitlər hesabına əkin sahələrinə suvarma suyunun çatdırılması üçün magistral kanalların inşası və meliorativ tədbirlərin həyata keçirilməsi davam etdirilir. Sizin rəhbərliyinizlə reallaşdırılan növbəti uğurlu və tarixi layihə – Araz çayının yeni qol-kanalı vasitəsilə Saatlı, İmişli və Biləsuvar rayonlarında 53 min hektara yaxın torpaq sahəsinə suvarma suyunun çatdırılması təmin ediləcək. Bu məqsədlə müvafiq sərəncamlarınızla dövlət əsaslı vəsait qoyuluşundan təqribən 80 milyon manat vəsait ayrılıb. Kənd təsərrüfatı potensialının reallaşdırılmasına göstərdiyiniz daimi diqqət və qayğıya cavab olaraq, sahibkarlar tərəfindən bu rayonlarda yeni aqroparkların və iri fermer təsərrüfatlarının yaradılmasına 450 milyon manat investisiya qoyuluşu proqnozlaşdırılır. Bu layihələr çərçivəsində yeni torpaqların istifadəyə verilməsi nəticəsində yaradılacaq aqroparklarda heyvandarlıq komplekslərinin, emal müəssisələrinin yaradılması, buğda, qarğıdalı, soya, pambıq, şəkər çuğunduru və digər bitkilərin əkilməsi həyata keçiriləcək. Bundan başqa, sahibkarlar tərəfindən tutumu 30 min ton olan logistik mərkəzlərin və tutumu 140 min ton olan taxıl anbarı komplekslərinin də tikintisi nəzərdə tutulur. Bu işlərin görülməsi 5000-dək yeni iş yerlərinin açılmasına şərait yaradacaq. Müasir aqrotexniki və intensiv

üsulların tətbiq olunacağı bu təsərrüfatlarda hər il 180 milyon manatdan çox məhsul istehsalı gözlənilir. Bu da kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalı sahəsində həm kəmiyyət, həm də keyfiyyət göstəricilərinin yüksəldilməsinə, eləcə də ixrac qabiliyyətinin artırılmasına töhfə verəcək. Hazırda bu ərazilərdə 4 aqroparkın yaradılmasına başlanılıb. Ümumi dəyəri 65 milyon manat olan bir investisiya layihəsinin maliyyələşdirilməsinə dövlət 10 milyon manat güzəştli kredit ayırıb və 2 aqroparkın ümumi dəyəri 16 milyon manat olan layihələrinə İqtisadiyyat Nazirliyi tərəfindən investisiya təşviqi sənədi veriləndir.

Möhtərəm cənab Prezident, Sizin rəhbərliyinizlə həyata keçirilən kompleks tədbirlər ölkənin dayanıqlı inkişafına, qeyri-neft sektoruna, onun ixrac qabiliyyətinin daha da artırılmasına, ərzaq təhlükəsizliyinin möhkəmləndirilməsinə və əhalinin həyat səviyyəsinin yüksəlməsinə mühüm töhfələrini verir. Sizi əmin edirik ki, bu tədbirlərin uğurla davam etdirilməsi üçün bütün imkanlarımızı səfərbər edəcəyik.

Diqqətinizə görə təşəkkür edirəm.

O q t a y G ü l m a l ı y e v (*MKT İstehsalat Kommersiya MMC-nin İmişli filialının direktoru*):

Möhtərəm cənab Prezident!

Mən də öz növbəmdə, imişlililər, eyni zamanda, MKT İstehsalat Kommersiya təşkilatının kollektivi adından Sizi salamlayıram, İmişliyə xoş gəlmisiniz!

Fürsətdən istifadə edərək, Sizin bilavasitə göstərişiniz əsasında Araz çayının İmişli və qonşu ra-

yonların ərazisindən keçən tarixi qol-kanalının bərpası münasibətilə tədbir iştirakçılarını təbrik edir və Sizə minnətdarlığımı bildirirəm.

Möhtərəm cənab Prezident, MKT İstehsalat Kommersiya təşkilatının kollektivi adından bildirmək istəyirəm ki, şirkətimiz İmişli rayonu ərazisində kənd təsərrüfatı sahəsində, xüsusilə də pambıqçılıq və taxılçılıq sahəsində geniş fəaliyyət göstərir. Müəssisəmizə dövlət qayğısı sayəsində 3800 hektar sahədə iri taxılçılıq təsərrüfatının yaradılmasına 5 milyon manat güzəştli kredit ayrılıb. Ümumilikdə 8,8 milyon manat olmaqla, fermerlərlə bağlanmış müqavilə əsasında 5200 hektarda pambıq, 800 hektar sahədə isə arpa və buğda əkilib. Taxıl sahələrində hər hektardan orta hesabla təxminən 45–55 sentner məhsul əldə edilib. Ona görə də şirkətimiz taxıl əkini sahələrinin genişləndirilməsini nəzərdə tutur. Bundan əlavə, indiyədək 10 min ton pambıq yığılıb. Sahələrdə məhsulumuz boldur və hər hektardan 24 sentnerdən çox pambıq gözləyirik.

Möhtərəm cənab Prezident, İmişli əhalisinə göstərdiyiniz diqqət və qayğıya görə Sizə minnətdarlığımızı bildiririk. Şirkətimizin kollektivi adından Sizi əmin etmək istəyirik ki, bundan sonra daha əzmlə çalışacaq və rayon iqtisadiyyatına, kənd təsərrüfatının inkişafına öz töhfəmizi verəcəyik.

Diqqətinizə görə təşəkkürümü bildirirəm. Sağ olun.

Sədadər Hüseynov («İD - Aqropark» MMC-nin təsərrüfat rəhbəri): Möhtərəm cənab Prezident!

Hörmətli tədbir iştirakçıları!

Ölkəmizdə uğurla aparılan sosial yönümlü iqtisadi islahatların daha da dərinləşməsi, xalqımızın maddi-rifah halının yaxşılaşdırılması, cənab Prezident, məhz Sizin həyata keçirdiyiniz məqsədyönlü siyasətin məntiqi nəticəsidir. Biz sahibkarlar fəaliyyət sahələrimizi genişləndirərkən təkcə dövlətin maddi dəstəyini deyil, həm də, cənab Prezident, Sizin böyük mənəvi dəstəyinizi də hiss edirik. Sahibkarlığın inkişafı ilə bağlı qəbul etdiyiniz qərarlar və sahibkarlara verdiyiniz tövsiyələr bizim üçün böyük stimül yaradır.

Möhtərəm cənab Prezident, təmsil etdiyim «İD-Aqropark» MMC şirkəti 2017-ci ilin əvvəlində yaradılıb. Şirkətin yeni layihəsi Saatlı rayonunun Azadkənd kəndi ərazisində 7000 hektar sahədə müasir innovativ texnologiyalara əsaslanan təsərrüfatın yaradılmasıdır. Bu məqsədlə aqroparka dövlət dəstəyi çərçivəsində 10 milyon manat güzəştli kredit verilib. Aqroparkın birinci mərhələsinin 2019-cu ildə istifadəyə verilməsi planlaşdırılır.

Şirkət tərəfindən 5000 hektar sahədə arpa, buğda, qarğıdalı, soya, günəbaxan və digər kənd təsərrüfatı məhsullarının yetişdirilməsi, 1000 hektar sahədə nar və 500 hektar sahədə badam bağlarının salınması nəzərdə tutulur. Ötən il ərazinin bir hissəsində günəbaxan, soya və qarğıdalı, bu il isə qarğıdalı və günəbaxan əkilib. 2018-ci ilin yaz mövsümündə 120 hektar sahədə intensiv nar bağı salınıb, damla üsulu ilə müasir suvarma sistemi quraşdırılıbdır. Nar bağının suvarılması üçün 2 hektar sahədə süni göl yaradılıb, su-

nasos stansiyası tikilib, 9 kilometr uzunluğunda yeni elektrik xətləri çəkilib və 2 transformator quraşdırılıb.

2019-cu ilin əvvəlində əlavə 240 hektar sahədə nar bağının salınması üzrə işlər aparılır. Bununla yanaşı, 1300 hektar torpaq sahəsi dənli bitkilərin yetişdirilməsi üçün hazırlanıb, açıqtipli 6 drenaj xətti və su kanalı çəkilibdir. Bütünlükdə isə 7000 hektar sahə üçün 58 kilometr uzunluğunda açıqtipli drenaj xətləri çəkilir. 20 hektar sahədə yonca əkilib. Hazırda arpa və buğda əkini aparılır. Əkin sahələrinə tələb olunan gübrələr verilibdir.

2019-cu ilin yazında 1156 hektar sahədə dənli bitkilər və pambıq əkilməsi üçün şumlama işləri aparılır. 1000 hektar sahə üçün yeni 15 müasir suvarma – pivot sistemi layihəsi hazırlanıb və 2019-cu ildə bu sistemin tikintisi planlaşdırılır. Yaxın gələcəkdə bu sistem üçün 5 nasos stansiyasının tikilməsi nəzərdə tutulur.

Möhtərəm cənab Prezident, Saatlı aqroparkında dənli bitkilərin yetişdirilməsi, nar və badam bağlarının salınması, müvafiq texniki tədbirlərin həyata keçirilməsi ilə əlaqədar infrastruktur, yaxın gələcəkdə Quşçuluq fabriki və heyvandarlıq fermaları yaradılacaq. Aqrotexniki tədbirlərin həyata keçirilməsi üçün «Aqrolizinq» ASC-nin köməyi ilə müasir standartlara cavab verən 38 adda müxtəlif növ kənd təsərrüfatı texnikası alınıb. Hazırda təsərrüfatımızda 41 daimi işçi çalışır. Nar bağının salınması dövründə isə 200-dən çox mövsümi işçi də cəlb olunmuşdur. Ümumilikdə aqroparkda 400-dək daimi iş yerinin açılması nəzərdə tutulur.

Möhtərəm cənab Prezident, çıxışımın sonunda bütün sahibkarların himayədarı və dayağı olduğunuz üçün Sizə sahibkarlar və kollektivimiz adından dərin minnətdarlığımı bildirirəm. Sizi əmin etmək istəyirik ki, yaratdığımız şəraitdən istifadə edərək, ölkədə aqrar sahənin inkişafına öz töhfəmizi verəcəyik.

Diqqətinizə görə çox sağ olun.

F ə r h a d B a ğ ı r o v («Aqropark Yaşıl Ada» MMC-nin icraçı direktoru): Möhtərəm cənab Prezident!

İcazə verin, Biləsuvar əhalisinin, bütün kənd təsərrüfatı işçilərinin səmimi minnətdarlıq hissini və salamlarını Sizə çatdırım. Biləsuvarlılar rayonumuza hər gəlişinizi, rayon əhalisi ilə görüşlərinizi böyük sevinc hissi ilə qarşılayır, aqrar sahənin inkişafı ilə bağlı müdrik və uzaqgörən çağırışlarınıza səs verərək, yaratdığınız yüksək şəraitdən və qayğıdan bəhrələnməklə əzmlə çalışır, ilbəlil yüksək nəticələr əldə edirlər.

Möhtərəm cənab Prezident, Sizin tapşırığınızla təyinatı dəyişdirilərək, əkin dövriyyəsinə cəlb edilmiş 3000 hektar ərazidə Arazın yeni qol-kanalından istifadə edəcək «Yaşıl Ada» aqroparkını yaratdıq. Həmin ərazi əvvəllər qış otlaq sahəsi kimi istifadə edilib, yüksəkkeyfiyyətli bu torpaqlar baxımsız vəziyyətdə olub, orada meliorasiya və irriqasiya qurğuları olmayıbdır. Bu gün isə həmin ərazilərdə Sizin göstərişinizlə geniş meliorasiya işləri görülür, infrastruktur yaradılır.

Bu gün açılışına toplaşdığımız Araz çayının yeni qolkanalının istifadəyə verilməsi müəllifi olduğunuz mühüm layihələrdən biridir. Bu layihənin reallaşdırılması tarixi hadisədir, kənd təsərrüfatı işçilərinə, aqrar sahəyə investisiya yatıran sahibkarlara çox dəyərli töhfədir. Bu layihə ilə Siz, cənab Prezident, Muğan torpaqlarına yeni nəfəs, yeni həyat verdiniz. İcazə verin, bizə bu tarixi günü yaşatdığınıza görə biləsuvarlılar adından, kənd təsərrüfatı işçiləri, eləcə də «Yaşıl Ada» aqroparkının kollektivi adından Sizə sonsuz təşəkkürümüzü və minnətdarlığımızı çatdırım.

Möhtərəm cənab Prezident, bu layihə Biləsuvar rayonunun 10356 hektar əkin sahəsini əhatə edəcək. Bunun 3000 hektarı «Yaşıl Ada» aqroparkının istifadəsinə verilmiş torpaq sahələridir. Məruzə edirəm ki, aqroparkın ərazisində zəruri infrastrukturun yaradılması, torpaqların əkinə, yüksək məhsuldarlığa hazırlanması ilə bağlı bir çox işlər görülüb və hazırda da bu işlər davam etdirilir. Belə ki, 10 min tonluq anbar, ofis binası, işçilərin istirahətini təmin etmək üçün 6 tarla düşərgəsi tikilib, 8 kilometr elektrik xətti çəkilib, 100 kvt-lıq transformator quraşdırılıb, 10 kilometr suvarma kanalı təmizlənilib, aqroparka gedən 18 kilometr yol təmir edilib, 60 kilometr sahələrarası yollar təmir olunaraq, yararlı vəziyyətə gətirilibdir.

Aqroparka İqtisadiyyat Nazirliyi tərəfindən 7 milyon manat dəyərində investisiya təşviqi sənədi verilib. 2019-cu ildə aqroparkın birinci mərhələsinin istifadəyə verilməsi nəzərdə tutulur. İlk mərhələdə 1000 hektar ərazidə müasir suvarma – pivot sistemləri

quraşdırılacaq. Aqroparkın ərazisinə 6,5 kilometr beton su kanalının, 21 kilometrlik elektrik xəttinin çəkilişi planlaşdırılır. Aqropark gələcəkdə böyük toxumçuluq təsərrüfatı kimi fəaliyyət göstərəcəkdir.

Möhtərəm Prezident, əmin ola bilərsiniz ki, Sizin tapşırıq və tövsiyələrinizə uyğun olaraq, aqroparkın ölkəmizin aqrar sektoruna əhəmiyyətli töhfə verə biləcək iri təsərrüfata çevrilməsi üçün var qüvvəmizlə çalışacaq, kənd təsərrüfatının inkişafı ilə bağlı həyata keçirdiyiniz tarixi işlərin fəal iştirakçıları olacaq, etimadınızı doğruldacağıq.

Diqqətinizə görə təşəkkür edirəm.

* * *

Daha sonra Meliorasiya və Su Təsərrüfatı ASC-nin sədri Əhməd Əhmədzadə və İqtisadiyyat naziri Şahin Mustafayev dövlət başçısına layihə üzrə görülən işlər barədə məlumat verdilər.

Qeyd edək ki, Prezident İlham Əliyevin tapşırığına əsasən, hələ 2010-cu ildə Kür–Araz çaylarında baş vermiş sel və daşqınların yaratdığı təhlükələrin qarşısını almaq məqsədilə Araz çayının gursulu illərdə çayda baş verə biləcək daşqınlardan yaranacaq fəlakətlərin qarşısını almaq və onun sərfinin bir hissəsinin İmişli və Biləsuvar rayonlarının ərazisindən keçirməklə, Mahmudçalaya, oradan isə Qızılağac qoruğunun ərazisi ilə Xəzər dənizinə axıdılması üçün ümumi uzunluğu 130 kilometr olan Araz çayının yeni qol-kanalının tikintisi nəzərdə tutulmuşdu. Texniki iqtisadi əsaslandırma ilə həmin işlərin 4 mərhələdə həyata keçirilməsi planlaşdırılmışdı. Hazırda onun

birinci mərhələ üzrə baş suqəbuledici qurğu daxil olmaqla, 5 kilometrlik hissəsinin tikintisi başa çatdırılıb. Tikilmiş baş suqəbuledici qurğu və yeni qoldan istifadə etməklə, Saatlı, İmişli və Biləsuvar rayonlarının 53 min hektar torpaq sahələrinin suvarılması üçün 54,2 kilometr uzunluğunda kanalın hidrotexniki qurğularla birgə inşası həyata keçirilib. Kanalin başlanğıcda suburaxma qabiliyyəti saniyədə 46, sonda isə 24 kubmetr təşkil edir. Kanal üzərində 84 müxtəlif təyinatlı hidrotexniki qurğu, o cümlədən 14 avtomobil körpüsü inşa olunubdur.

Perspektivdə Biləsuvar və Sabirabad rayonlarının daha 10 min hektar əzməhsuldar sahələrinin suvarma suyu ilə təmin edilməsi mümkün olacaq. Araz çayının yeni qolundan Saatlı, İmişli və Biləsuvar rayonlarının 53 min hektar torpaq sahələrinə suvarma suyunun çatdırılması üçün ümumi uzunluğu 175,46 kilometr, müxtəlif suburaxma qabiliyyəti olan paylayıcı kanalların qurğularla birgə tikintisi 2 mərhələdə nəzərdə tutulub və bu il inşaat işlərinə start verilibdir.

Dövlət başçısı Araz çayının yeni qol-kanalının açılışını bildirən düyməni basdı. Prezident İlham Əliyevin bilavasitə rəhbərliyi ilə son illərdə regionlarda mütərəqqi suvarma texnologiyalarının tətbiqi ilə aqroparklar, iri fermer təsərrüfatları və müasir heyvandarlıq kompleksləri yaradılıb. Bu da qeyri-neft sektorunun inkişafında xüsusi rol oynayır. Bu işlərin davamı olaraq Saatlı, Biləsuvar və İmişli rayonlarında pambıqçılığın, taxılçılığın və digər kənd təsərrüfatı bitkiləri və heyvandarlıq məhsulları istehsalının inkişafı

məqsədilə aqroparkların və iri kənd təsərrüfatı müəssisələrinin yaradılması nəzərdə tutulub. Aqroparkların yaradılması regionlarda iqtisadi potensialın, kənd təsərrüfatında istehsalın artmasına, məhsulların keyfiyyət göstəricilərinin daha da yaxşılaşmasına, özünütəminatmə səviyyəsinin və regionlarda əhalinin məşğulluğunun yüksəlməsinə, ixrac potensialının genişlənməsinə töhfə verəcək. Araz çayının yeni qol-kanalı da regionda kənd təsərrüfatının inkişafına, xüsusilə aqroparkların yaradılmasına geniş imkanlar açır. Torpaq sahələrinin suvarma suyu ilə təmin edilməsi sahibkarlar tərəfindən 454 milyon manat investisiya qoyuluşuna və 5000-dək yeni iş yerinin açılmasına şərait yaradacaq. Bu layihələr çərçivəsində yaradılacaq aqroparklarda heyvandarlıq komplekslərinin, emal müəssisələrinin təşkili, buğda, qarğıdalı, soya, pambıq, şəkər çuğundurunun əkilməsi, nar və xurma bağlarının salınması həyata keçiriləcək. Müasir aqrotexniki və intensiv üsulların tətbiq olunacağı təsərrüfatlarda ildə 176 milyon manat dəyərində kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalı gözlənilir. Bundan başqa, sahibkarlar tərəfindən tutumu 30 min ton olan logistik mərkəzlərin və tutumu 140 min ton olan taxıl anbarı komplekslərinin də tikintisi nəzərdə tutulur.

Hazırda bu ərazilərdə 4 aqroparkın yaradılmasına başlanılıb. Ümumi dəyəri 65,2 milyon manat olan bir investisiya layihəsinin maliyyələşdirilməsinə İqtisadiyyat Nazirliyinin Sahibkarlığın İnkişafı Fondu tərəfindən 10 milyon manat güzəştli kredit ayrılıb və 2 aqroparkın ümumi dəyəri 15,9 milyon manat olan

layihələrinə investisiya təşviqi sənədi verilibdir. Hazırda 30 rayon üzrə 45 aqroparkın, o cümlədən 17 müasir cins heyvandarlıq kompleksinin və 28 iri bitkiçilik təsərrüfatının yaradılması üzrə işlər sürətlə davam etdirilir. Bu çərçivədə görülən işlərə dövlət tərəfindən 329,7 milyon manat maliyyə dəstəyi göstərib. Bundan başqa, 15 aqropark üzrə 25 layihəyə investisiya təşviqi sənədi verilib. Görüləcək işlər nəticəsində, ümumilikdə 10 minədək yeni iş yerinin yaradılması nəzərdə tutulur. İlin sonunadək daha 13 aqropark fəaliyyətə başlayacaq. Aqroparklar tam fəaliyyətə başladıqdan sonra il ərzində dəyəri 600 milyon manatdan çox olan məhsul istehsalı gözlənilir.

**Mingəçevir–Bəhrəmtəpə avtomobil yolunun
112 kilometrlik Qarağacı–Bəhrəmtəpə hissəsinin
açılışı mərasimi**

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev oktyabrın 22-də Mingəçevir–Bəhrəmtəpə avtomobil yolunun 112 kilometrlik Qarağacı–Bəhrəmtəpə hissəsinin açılışında iştirak etmişdir.

Azərbaycan Avtomobil Yolları Dövlət Agentliyinin İdarə Heyətinin sədri Saleh Məmmədov görülən işlər barədə dövlət başçısına məlumat verdi.

Bildirildi ki, ölkəmizdə yol infrastrukturunun yenilənməsi və müasirləşdirilməsi istiqamətində aparılan işlərin ardıcıl və keyfiyyətlə davam etdirilməsi Azərbaycanın iqtisadi inkişafının göstəricilərindən biridir. Bu işlər eyni zamanda, davamlı tərəqqinin əsas amillərindəndir. Son illərdə respublika əhəmiyyətli

yolların müasir səviyyədə yenilənməsi işinə xüsusi diqqət göstərilir. Mühüm məqamlardan biri də odur ki, bu layihələr qısa müddətdə və yüksək keyfiyyətlə icra olunur. Yenidən qurulan yollardan biri də Mingəçevir–Bəhrəmtəpə avtomobil yolunun 112 kilometrlik Qarağacı–Bəhrəmtəpə hissəsidir. Bu işlər sübut edir ki, yeni, müasir avtomobil yollarının tikintisi, mövcud yolların isə yenidən qurulması işlərinin həcmi və coğrafiyası ildən-ilə artır. Regionların sosial-iqtisadi inkişafı ilə bağlı qəbul olunan dövlət proqramlarında bu sahəyə xüsusi yerin ayrılması dövlətimizin yeni yolların salınması məsələsinə nə qədər əhəmiyyət verdiyini aydın şəkildə göstərir. Bu gün əminliklə söyləmək olar ki, son illərdə yol infrastrukturunun inkişafı istiqamətində icra edilən layihələr yolların müasir səviyyəyə çatmasına hərtərəfli imkan yaradıb. Belə layihələr həm də ümumilikdə yolboyu yerləşən yaşayış məntəqələrinin sosial-iqtisadi inkişafına da böyük töhfə verəcək. Prezident İlham Əliyevin sərəncam və göstərişlərinə əsasən, yolların müasirləşdirilməsi həm də bölgələrimizin turizm, kənd təsərrüfatı potensialını da gücləndirir. Bütün bu tədbirlərin əsas məqsədi isə vətəndaşların sosial məsələlərini həll etmək və onların gündəlik həyatını daha da yaxşılaşdırmaqdır.

Məlumat verildi ki, 2014–2018-ci illərdə regionların sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Proqramı çərçivəsində Azərbaycan Avtomobil Yolları Dövlət Agentliyi tərəfindən yol şəbəkəsinin daha da müasirləşdirilməsi istiqamətində bölgələrdə mühüm tədbirlər həyata keçirilir. Bu çərçivədə respublika əhəmiyyətli Mingə-

çevir–Bəhrəmtəpə avtomobil yolunun 112 kilometrlik Qarağacı–Bəhrəmtəpə hissəsinin yenidən qurulması yekunlaşıb. Bundan əvvəl yolun Mingəçevir şəhəri–Mingəçevir stansiyası arasında olan 16,5 və 26 kilometrlik Aran–Qarağacı hissələri yüksək səviyyədə qurularaq, Prezident İlham Əliyevin iştirakı ilə açılıb və vətəndaşların istifadəsinə verilibdir. Yolun 42,5–154,5 kilometrlik hissəsində isə işlər sürətlə davam etdirilərək yekunlaşdırılıb. Bu hissədə yol iki hərəkət zolaqlı olmaqla, 3-cü texniki dərəcəyə uyğun inşa edilib. Yol yatağının eni 12 metr təşkil edir. Yolun Qarağacı–Bəhrəmtəpə hissəsində suların ötürülməsi üçün ümumi uzunluğu 5155 poqonmetr 224 dairəvi suötürücü borunun quraşdırılması və 27 yerdə 629 poqonmetr uzunluğunda düzbucaqlı su keçidinin inşası aparılıb. Bundan başqa, yolun altından keçidi təmin etmək məqsədilə 17 alt keçid inşa olunub. Yolboyu Tərtərçay üzərində uzunluğu 100, Xaçın çayı üzərində uzunluğu 50, Qarqarçay üzərində isə uzunluğu 25 metr olan 3 yeni körpü də inşa edilib. Mingəçevir–Bəhrəmtəpə avtomobil yolu respublikamızın regionları, o cümlədən Yevlax, Bərdə, Beyləqan rayonları arasında iqtisadi əlaqələrin, həmçinin turizmin və regionların sosial-iqtisadi inkişafı, nəqliyyat xərclərinin azaldılması baxımından mühüm əhəmiyyətə malikdir. Bütün bunlarla yanaşı, Şərq–Qərb və Şimal–Cənub nəqliyyat dəhlizlərini əlaqələndirən bir magistral olmaqla, tranzit xidmətlərinin səmərəliliyinin artırılmasında da bu yolun mühüm rolu vardır.

Dövlət başçısına Hacıqabul–Bəhrəmtəpə–Mincivan yolunun 64 kilometrlik Bəhrəmtəpə–Horadiz hissəsində aparılan yenidənqurma işləri barədə də məlumat verildi. Ölkəmizin cənub-qərb magistral avtomobil yolunun tərkib hissəsinə aid olan Hacıqabul–Bəhrəmtəpə–Mincivan avtomobil yolunun 64 kilometrlik hissəsinin yenidən qurulması işləri Azərbaycan Avtomobil Yolları Dövlət Agentliyi tərəfindən yüksək keyfiyyətlə aparılaraq yekunlaşdırılıb. Beyləqan və Füzuli rayonlarından keçən yolda tikinti-quraşdırma işləri iki hissədən ibarət olmaqla həyata keçirilib. 3-cü texniki dərəcəyə uyğun yenidən qurulan iki hərəkət zolaqlı yolun eni 12 metrdir. Yol üzərindəki ikiaşırımlı 9 körpü də əsaslı təmir olunub, onların hərəkət hissələrinin eni genişləndirilibdir. Layihəyə uyğun olaraq, yolboyu 38 müxtəlif diametrli suötürücü borunun təmiri və tikintisi həyata keçirilib, 30 avtobus dayanacağı quraşdırılıb, zəruri yerlərdə siqnal dirəkləri, yol nişanları və məlumatverici lövhələr qoyulubdur.

Qeyd edək ki, Hacıqabul–Bəhrəmtəpə–Mincivan avtomobil yolunun 112 kilometrlik hissəsi 2015-ci ildə 2-ci texniki dərəcəyə uyğun yenidən qurulub. Cəbrayıl rayonunun Cocuq Mərcanlı kəndinə gedən yol başlanğıcını məhz bu avtomobil yolunun təqribən 177-ci kilometrliyindən götürür. Magistral yolun 64 kilometrlik hissəsinin yenidən qurulması ilə artıq Bakıdan istər Beyləqan və Füzuli rayonlarının yolboyu yerləşən yaşayış məntəqələrinə, istərsə də işğaldan azad olunmuş Cocuq Mərcanlı kəndinə rahat, maneəsiz və təhlükəsiz

şəkildə gediş-gəliş təmin olunub, yük və sərnişin daşınması asanlaşdır.

Prezident İlham Əliyev Mingəçevir–Bəhrəmtəpə avtomobil yolunun 112 kilometrlik Qarağacı–Bəhrəmtəpə hissəsinin rəmzi açılışını bildirən lenti kəsdi.

İmişli–Otuziki–Qaraqaşlı avtomobil yolunun açılış mərasimi

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev oktyabrın 22-də İmişli–Otuziki–Qaraqaşlı avtomobil yolunun açılışında iştirak etmişdir.

Görülən işlər barədə dövlət başçısına məlumat verildi.

Bildirildi ki, uzunluğu 23 kilometr olan yol 4-cü texniki dərəcəyə aiddir. İkiyolaqlı yolun hərəkət hissəsinin eni 6 metrdir. İmişli–Otuziki–Qaraqaşlı avtomobil yolunun tikintisi Prezident İlham Əliyevin imzaladığı sərəncama əsasən həyata keçirilib. Yol 40 min nəfər əhəlinin yaşadığı 6 yaşayış məntəqəsini birləşdirir. Əvvəllər çınqıl və torpaq örtüklü yolla vətəndaşların gediş-gəlişində müəyyən problemlər yaşanırdı. Yolun yenidən qurulması ilə bu problemlər köklü şəkildə həll olunub. Aparılan işlər zamanı zəruri yerlərdə yol yatağının yararsız qruntu qazılaraq çıxarılıb. Bunun əvəzinə xüsusi material tökülərək yenidən kipləşdirilib. Layihənin icrası çərçivəsində yol nişanları və göstərici lövhələr quraşdırılıb, yol-cizgi xətləri çəkilibdir. Yolboyu zəruri yerlərdə 30 suötürücü boru da quraşdırılıb. İmişli–Otuziki–Qaraqaşlı avtomobil yolunun istifadəyə verilməsi nəticəsində əhəlinin gediş-gəlişi

xeyli asanlaşacaq, təhlükəsiz və maneəsiz hərəkət təmin olunmaqla, yük və sərnişin daşınması da yaxşılaşacaqdır.

Dövlət başçısına İmişli–Yalavac–Axıcanlı–Rəsullu–Şahverdili–Bəhrəmtəpə–Qaragüvəndikli yolu barədə də məlumat verildi. Uzunluğu 14 kilometr olan yolun yenidən qurulması ilə 7 yaşayış məntəqəsinin 26 mindən çox əhalisinin rahat və təhlükəsiz hərəkəti təmin edilib. Bu avtomobil yolu uzun illər istismar olunduğundan yolda qabarmalar və çökmələr əmələ gəlmişdi. Bu isə xüsusən payız-qış mövsümündə əhalinin və nəqliyyatın hərəkətinə çətinliklər yaradırdı. Avtomobil yolu iki hərəkət zolaqlı olmaqla, 4-cü texniki dərəcəyə uyğun bərpa edilib. Yolun eni 10 metrdir. Layihə çərçivəsində yeni dəmir-beton borular quraşdırılıb, körpü məhaccərləri yenilənib, avtobus dayanacaqları inşa ediləndir. Bununla da yolboyu yaşayan vətəndaşların istər rayon mərkəzinə, istərsə də Hacıqabul–Bəhrəmtəpə–Mincivan magistral avtomobil yoluna rahat çıxışı təmin edilib, yük və sərnişin daşınması asanlaşdırılıb. Diqqətə çatdırıldı ki, bu gün İmişli rayonunda ümumi uzunluğu 213 kilometr olan avtomobil yolları istifadəyə veriləndir.

Prezident İlham Əliyev İmişli–Otuziki–Qaraqaşlı avtomobil yolunun rəmzi açılışını bildirən lenti kəsdi.

**«Azərişiq» Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin İmişli
Avtomatik İdarəetmə və Nəzarət Mərkəzinin
açılış mərasimi**

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev oktyabrın 22-də «Azərişiq» Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin İmişli Avtomatik İdarəetmə və Nəzarət Mərkəzinin açılışında iştirak etmişdir.

Azərbaycanın regionlarının elektrik təsərrüfatında silsilə və kompleks yenidənqurma tədbirləri uğurla davam etdirilir. Bu tədbirlər ilk növbədə, elektrik enerjisinə tələbatın ödənilməsinə, rayonların elektrik enerjisi ilə təchizatının əsaslı şəkildə yaxşılaşdırılmasına, elektrik şəbəkələrində yüklənmələrin azalmasına, texniki itkilərin minimuma endirilməsinə imkan yaradıb. Hazırda respublikamızın bölgələrindəki energetika qurğuları həm müasir görünüşü, həm də texniki göstəriciləri ilə əvvəlkilərdən qat-qat üstündür. Bütün bu yeniliklər regionların sosial-iqtisadi inkişafına əsaslı töhfələrdir. Aparılan yenidən qurulma tədbirləri elektrik enerjisinə durmadan artan tələbatın ödənilməsində də mühüm rol oynayır. Paylayıcı şəbəkələrin müasirləşdirilməsi gündən-günə sürətlənir və daha geniş ərazini əhatə edir. Ötən əsrin 60-cı illərindən istismarda olan və tamamilə yararsız vəziyyətə düşən elektrik təsərrüfatında hazırda, sözün həqiqi mənasında, inqilabi dəyişikliklər aparılır. Yeni qurğular təkcə rayon mərkəzləri və iri yaşayış məntəqələrinin deyil, eləcə də ətraf kəndlərin elektrik enerjisi ilə etibarlı təchizatında böyük rol oynayır. Reallıq göstərir ki, kommunal xidmətlərin inkişafına dair bu quruma aid 3 strateji hədəf, 3 prioritet istiqaməti əhatə edən 11 tədbir üzrə işlər maksimum diqqətdə saxlanılır. Aparılan yenidən qurulma tədbirləri qarşıdakı

10 il üçün müəyyənləşdirilən elektrik enerjisinə tələbatın proqnozuna və dinamikasına, yəni «Azərişiq» ASC üzrə 2015–2025-ci illəri əhatə edən fəaliyyət planına uyğun həyata keçirilir. Dövlət başçısı mərkəzin rəmzi açılışını bildirən lenti kəsdi, burada yaradılmış şəraitlə tanış oldu. «Azərişiq» ASC-nin sədr əvəzi Vüqar Əhmədov Prezident İlham Əliyevə Avtomatik İdarəetmə və Nəzarət Mərkəzinin fəaliyyəti və burada yaradılan şərait barədə məlumat verdi.

Bildirildi ki, Avtomatik İdarəetmə və Nəzarət Mərkəzində elektrik enerjisinin alışı nöqtəsindən istehlak nöqtəsinə qədər bütün mərhələlərdə şəbəkənin idarə olunması, balansın real vaxt rejimində və texnoloji itkilər müəyyənləşdirilərək təhlil edilməsi, qabaqlayıcı tədbirlərin görülməsi, sayğacların oxunması, «fider» və xətlər üzrə yük parametrlərinin virtual arxivləşdirilməsi, elektron xəritə vasitəsilə abonentlərin müraçiatlarına əsasən, texniki şərtlərin verilməsi, istehlakçıların elektrik şəbəkəsinə qoşulması haqda sənədlərin hazırlanması işləri həyata keçiriləcək. Bundan başqa, mərkəz yüksək və aşağıgərginlikli şəbəkələrdə fasiləsiz və keyfiyyətli elektrik enerjisinə nəzarətin təmin edilməsində, sərfiyyat göstəricilərinin monitorinqində, elektrik şəbəkələrində açılma və qoşulmaların real vaxt rejimində qeydiyyatının aparılmasında mühüm rol oynayacaq. Mərkəzdə işçilərin səmərəli fəaliyyəti üçün elektroenergetika sahəsinin avadanlıqla yanaşı, nəzarət-monitorinq, avtomatik idarəetmə, həmçinin enerji satışı, qəza və müştəri xidmətləri üçün xüsusi otaqlar yaradılıbdır.

Qeyd olundu ki, «Azərişiq» ASC-nin Aran Regional Elektrik Təchizatı və Satışı İdarəsi 6 rayon – Ağcabədi, Ağdam, Beyləqan, Füzuli, İmişli və Zərdab üzrə 137 190, o cümlədən 121 172 əhali və 16 018 qeyri-əhali abonentə və ümumilikdə 753 200 nəfər əhaliyə xidmət göstərir. İmişli rayonu üzrə isə 33321 abonent mövcuddur. Son illərdə Aran Regional Elektrik Təchizatı və Satışı İdarəsinə daxil olan 6 rayonda «Azərişiq» tərəfindən 110 və 35 kV-luq 10 yarımstansiya yenidən qurulub, 620 yeni KTM quraşdırılıb, 2200 kilometr müxtəlif gərginlikli elektrik verilişi xətləri çəkilib və təmir edilibdir. Bundan başqa, regional baş idarənin yerləşdiyi İmişlidə 35 kV-luq «Məzrəli» və «Rəsullu» yarımstansiyaları tam yenidən qurulub, rayon mərkəzində Avtomatik İdarəetmə və Nəzarət Mərkəzi üçün inzibati bina inşa edilibdir.

Prezident İlham Əliyev İmişli Avtomatik İdarəetmə və Nəzarət Mərkəzini işə saldı.

İmişli Rayon Məhkəməsinin yeni binasında yaradılmış şəraitlə tanışlıq

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev oktyabrın 22-də İmişli Rayon Məhkəməsinin yeni binasında yaradılmış şəraitlə tanış olmuşdur.

İmişli Rayon Məhkəməsinin sədri Qurban Hacıyev dövlət başçısına görülən işlər barədə məlumat verdi.

Bildirildi ki, ümumi sahəsi 2300 kvadratmetr olan bina ikimərtəbəlidir. Bu bina da digər yeni tikilmiş məhkəmə binalarında olduğu kimi, ictimai və inzibati zonalara bölünüb, habelə əlillərin sərbəst hərəkəti

üçün bütün şərait yaradılıb. Binada dövlət başçısının tapşırığına uyğun olaraq, «Elektron məhkəmə» informasiya sisteminin tətbiqi ilə bağlı zəruri infrastruktur qurulub. Məhkəmədə «Elektron icra» sistemi tətbiq olunur və bu sistem vasitəsilə məhkəmə qərarlarının elektron qaydada icraya yönəldilməsi təmin edilir, məhkəmə ilə icra qurumu arasında sənədlərin kağızsız mübadiləsi həyata keçirilir. 4 hakim, 30-dək məhkəmə və ədliyyə işçisinin fəaliyyəti üçün nəzərdə tutulmuş binada müxtəlif tədbirlər keçirməyə imkan verən konfrans zalı və təlim otağı, habelə kitabxana, arxiv, təqsirləndirilən şəxslərin saxlanılması üçün kameralar, konvoy maşını üçün dayanaq və digər sahələr mövcuddur. İmişli Rayon Məhkəməsində vətəndaşların müraciət imkanlarının asanlaşdırılması və məlumatlılığın təmin edilməsi məqsədilə məlumat nöqtələri, habelə müasir elektron informasiya daşıyıcıları quraşdırılıb.

Onu da deyək ki, son illərdə dövlət büdcəsi hesabına, habelə Dünya Bankı ilə birgə həyata keçirilən layihələr çərçivəsində paytaxtda və bölgələrdə 14 məhkəmə üçün yeni, müasir binalar və komplekslər tikilərək istifadəyə verilib, hazırda isə 7 məhkəmə üçün bina və komplekslərin inşası davam edir.

Qeyd edək ki, ölkəmizdə bütün sahələrə olduğu kimi, ədalət mühakiməsinin səmərəsinin artırılmasına xidmət edən genişmiqyaslı islahatlar aparılır, məhkəmə sistemi daha da müasirləşdirilir. İmişli Rayon Məhkəməsinin yeni binasının inşası da bu islahatların əyani təsdiqidir.

Bayraq Muzeyinin açılışı mərasimi

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev oktyabrın 22-də İmişlidə Bayraq Muzeyinin açılışında iştirak etmişdir.

Dövlət başçısı muzeyin rəmzi açılışını bildirən lenti kəsdi.

Prezident İlham Əliyev muzeydə yaradılmış şəraitlə tanış oldu. Dövlət başçısına məlumat verildi ki, İmişli Bayraq Kompleksinin ərazisində yerləşən muzey binasının inşasına ötən il başlanılıb, bu ilin sentyabr ayında işə başa çatdırılıb. Ümumi ərazisi 8000 kvadratmetr olan muzey binası sərgi zalından, elektron kitabxana, inzibati və yardımçı otaqlardan ibarətdir. Muzeyin sərgi zalında ümumilikdə 3 bölmə yaradılıb. Burada Azərbaycan xanlıqlar dövrünün xəritəsi, orta əsrlərə aid döyüşçüləri əks etdirən manekenlər, xanlıqların istifadə etdiyi bayraqlar, XIX əsr Azərbaycan şəhərlərinin gerbləri, qədim metal sikkələr, kağız pullar sərgilənir. Bundan əlavə, Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti, Azərbaycan SSR və müstəqillik dövrlərində qəbul edilmiş konstitusiyalar, gerblər, bayraqlar, Silahlı Qüvvələrin geyim formaları, ümummilli liderin andiçmə mərasiminə dair fotosəkilləri, onun dövlət rəmzləri haqqında kəlamları, Prezident İlham Əliyevin andiçmə, Dövlət Bayrağı Meydanının açılışı mərasimlərinə dair fotosəkilləri, poçt markaları, orden və medallar muzeyin ekspozisiyasına daxildir. Onu da deyək ki, İmişli Bayraq Muzeyinin yerləşdiyi meydanda dirəyinin hündürlüyü 100 metr

olan Dövlət bayrağı ucaldılıb. Bayraq dirəyinin postamentində Azərbaycan Respublikasının gerbi və ümum-milli lider Heydər Əliyevin kəlamları əks olunub. İmişli Bayraq Kompleksi Prezident İlham Əliyevin 2012-ci il oktyabrın 28-də İmişli rayonuna səfəri zamanı istifadəyə veriləlidir.

Qeyd edək ki, ötən əsrin əvvəllərində Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin atributu olmuş üçrəngli, ay-ulduzlu bayrağın yenidən Azərbaycanın müstəqillik rəmzinə çevrilməsi ümum-milli lider Heydər Əliyevin tarixi xidmətləri sayəsində mümkün olubdur. Ölkəmiz müstəqilliyini bərpa etdikdən sonra milli bayrağımız ilk dəfə ulu öndər tərəfindən Naxçıvanda qaldırılıb. İndi bu bayraq dünyanın ən nüfuzlu beynəlxalq təşkilatlarında, mötəbər mərasimlərdə qürurla dalğalanır. Təsadüfi deyil ki, bu gün Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə xalqın və dövlətin maraqlarına uyğun müstəqil siyasət həyata keçirən, sürətli və davamlı inkişaf yolu ilə uğurla addımlayan, beynəlxalq nüfuzu gündən-günə artan, dünya və region əhəmiyyətli layihələrin təşəbbüskarı və müəllifi olan suveren ölkəmizin üzərində əzəmlə dalğalanan üçrəngli bayrağımız hər bir Azərbaycan vətəndaşının qəlbində qürur və fərəh hissi doğurur.

**Heydər Əliyev Fondunun təşəbbüsü ilə
inşa olunmuş 100 yerlik Körpələr evi-uşaq
bağçasının istifadəyə verilməsi mərasimi**

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev oktyabrın 22-də Azərbaycanın Birinci vitse-prezidenti Mehriban Əliyevanın rəhbərlik etdiyi

Heydər Əliyev Fondunun təşəbbüsü ilə İmişlidə inşa olunmuş 100 yerlik Körpələr evi-uşaq bağçasının açılışında iştirak etmişdir.

Dövlət başçısı Körpələr evi-uşaq bağçasının rəmzi açılışını bildirən lenti kəsdi və burada yaradılmış şəraitlə tanış oldu. Məlumat verildi ki, Körpələr evi-uşaq bağçasının inşasına 2014-cü ilin oktyabrında başlanılıb, bu ilin iyulunda isə tikinti işləri başa çatdırılıb. Müəssisənin ümumi ərazisi 2900, tikintialtı sahəsi isə 576 kvadratmetrdir. İkimərtəbəli binada yataq, geyim, məşğələ otaqları yaradılıb. Kompüter, musiqi və idman otaqları da balacaların ixtiyarına veriləcək. Binada bufet, mətbəx və digər inzibati otaqlar da vardır. Bina istilik sistemi ilə təchiz olunub, fasiləsiz su təminatı üçün ərazidə yerləşən artezian quyusundan su xətləri çəkilib, müşahidə kameraları quraşdırılıb. Bir sözlə, binada uşaqların istirahəti və əyləncəsi üçün hərtərəfli şərait yaradılıb ki, bu da balacaların ilk yaşlarından intellektual, fiziki və əqli inkişafı üçün olduqca əhəmiyyətlidir. Burada yaradılmış şərait uşaqların istedad və qabiliyyətlərinin üzə çıxarılması, sağlamlılıqlarının qorunması, ünsiyyətqurma bacarıqlarının inkişafında mühüm rol oynayacaqdır.

Körpələr evi-uşaq bağçasının həyatində də geniş abadlıq-quruculuq işləri görülüb, yaşıllıq zolağı salınıb, balacaların vaxtlarını səmərəli keçirmələri üçün müxtəlif attraksionlar da quraşdırılıb.

Qeyd edək ki, hazırda İmişlidə 883 uşaq-yerlik 18məktəbəqədər təhsil müəssisəsi fəaliyyət göstərir.

«ASAN HƏYAT» KOMPLEKSİNİN AÇILIŞI ZAMANI ROBOT «SOFİYA» İLƏ SÖHBƏT

22 oktyabr 2018-ci il

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev oktyabrın 22-də İmişlidə «ASAN həyat» Kompleksinin açılışında iştirak etmişdir.

Dövlət başçısı kompleksin rəmzi açılışını bildirən lenti kəsdi.

Dövlət qurumlarının fəaliyyətində informasiya-kommunikasiya texnologiyalarının tətbiqi istiqamətində son illərdə əhəmiyyətli işlər görüldü, müvafiq hüquqi baza formalaşdırılıb. Əksər dövlət orqanlarında əhaliyə elektron xidmətlərin göstərilməsi təmin edilib. Bu xidmətlər bürokratik əngəlləri və mümkün korrupsiya hallarını aradan qaldırır. 2012-ci il iyulun 13-də bu sahədə daha mühüm islahata imza atıldı. Prezident yanında Vətəndaşlara Xidmət və Sosial İnnovasiyalar üzrə Dövlət Agentliyi və onun tabeliyində olan «ASAN xidmət» mərkəzləri yaradıldı. Bu qurumun yaradılmasında məqsəd vətəndaşlara birbaşa xidmət göstərəcək «ASAN xidmət» mərkəzlərinin vahid şəkildə idarə edilməsi idi. Buraya xidmət mərkəzlərində fəaliyyət göstərən dövlət orqanları əməkdaşlarının işinin əlaqələndirilməsi, nəzarət və qiymətləndirmənin

aparılması, dövlət orqanlarının informasiya bazalarının qarşılıqlı inteqrasiyası, elektron xidmətlərin təşkili prosesinin sürətləndirilməsi və bu sahədə idarəetmə sisteminin təkmilləşdirilməsi daxildir. 2012-ci ildən başlayaraq, Bakının bir neçə rayonunda «ASAN xidmət» sakinlərin istifadəsinə verildi. Daha sonra bu proses regionları da əhatə etməyə başladı. Hazırda bu mərkəzlərə daxil olan müraciətlər arasında şəxsiyyət vəsiqələrinin alınması və dəyişdirilməsi, sürücülük vəsiqələrinin dəyişdirilməsi, notariat fəaliyyəti, eləcə də miqrasiya və əmlak məsələləri ilə bağlı olan xidmətlər üstünlük təşkil edir. Əgər əvvəllər «ASAN xidmət» mərkəzlərində 23 hüquqi xidmət həyata keçirilirdisə, indi 10 dövlət orqanı tərəfindən 32 növ xidmət göstərilir. Eyni zamanda, özəl şirkət və müəssisələr tərəfindən ümumilikdə vətəndaşlara 300-dən çox müxtəlif xidmətlər göstərilir. Bütün bunlar dövlət qulluqçusu–vətəndaş münasibətlərində yeni yanaşmanın formalaşmasında Azərbaycan dövlətinin həyata keçirdiyi siyasətin mühüm tərkib hissəsidir.

Vətəndaşlara Xidmət və Sosial İnnovasiyalar üzrə Dövlət Agentliyi beynəlxalq əlaqələrə də üstünlük verir. Bu gün «ASAN xidmət»in fəaliyyəti Avropa İttifaqı, Avropa Parlamenti, Böyük Britaniya parlamenti tərəfindən, həmçinin Fransa, Almaniya və digər ölkələrdə yüksək qiymətləndirilir. Özünəməxsus hüquqi strukturu olan bu model bir çox beynəlxalq əməkdaşlar və ekspertlər tərəfindən təqdirəlayiq hesab olunur. Artıq Azərbaycanın «ASAN xidmət» modeli əsasında Əfqanıstanda dövlət xidmətlərinin göstərilməsi

sahəsində eyniadlı qurum təsis edilib. Bundan başqa, İtaliya, Koreya Respublikası, Fransa, İndoneziya, Monteneqro və İSESKO təşkilatı ilə əməkdaşlığa dair Anlaşma memorandumları imzalanıb. 2014-cü ildə «ASAN xidmət» ISO 9001:2008 və OHSAS 18001:2007 standartları üzrə beynəlxalq dərəcəli sertifikatlara layiq görülüb. «ASAN xidmət», həmçinin Britaniya Əməyin Mühafizəsi Şurası tərəfindən beynəlxalq müsabiqənin qalibi olub. «ASAN xidmət» 2015-ci il BMT-nin «Dövlət xidmətlərinin göstərilməsinin təkmilləşdirilməsi» kateqoriyasında 1-ci yerə layiq görülərək, xüsusi mükafat və diplomla təltif olunub. Bundan başqa, İSESKO-nun 2019–2021-ci illər üzrə üçillik fəaliyyət planında üzv ölkələrdə sektoral idarəçilik mexanizminin inkişaf etdirilməsi məqsədilə dövlət idarəçiliyi sahəsində Azərbaycanın «ASAN xidmət» modelindən faydalanmaq tövsiyə olunub. Bu faktların özü bir daha təsdiqləyir ki, Azərbaycan brendi olan «ASAN xidmət»ə dünyada böyük maraq vardır.

İmişlidəki kompleks Azərbaycan Prezidenti yanında Vətəndaşlara Xidmət və Sosial İnnovasiyalar üzrə Dövlət Agentliyinin sayca 14-cü mərkəzidir. Şəhərin Heydər Əliyev prospektində yerləşən, öz möhtəşəmliyi ilə seçilən kompleksin tikintisinə 2017-ci ildə başlanılıb, inşaat işləri bu ilin oktyabrında başa çatdırılıbdır. Kompleks dördmərtəbəli inzibati bina-dan və «ASAN park» istirahət guşəsindən ibarətdir.

Komplekslə tanışlıq zamanı Prezidentin hüquq-mühafizə orqanları ilə iş və hərbi məsələlər üzrə köməkçisi-şöbə müdiri Fuad Ələsgərov, Prezident ya-

nında Vətəndaşlara Xidmət və Sosial İnnovasiyalar üzrə Dövlət Agentliyinin sədri Ülvi Mehdiyev dövlətimizin başçısına görülən işlər barədə məlumat verdilər.

Bildirildi ki, bu mərkəz İmişli, Saatlı, Biləsuvar, Beyləqan, Zərdab və Füzuli rayonlarında qeydiyyatda olan 624 mindən çox vətəndaşa xidmət göstərəcək. Qeyd edək ki, bu günə kimi «ASAN xidmət» mərkəzlərinə daxil olan müraciətlərin sayı 25 milyona yaxındır.

Prezident İlham Əliyev mərkəzi işə saldı.

Dövlət başçısı kompleksə daxil olan «ASAN peşə» ilə tanış oldu.

Məlumat verildi ki, Prezident yanında Vətəndaşlara Xidmət və Sosial İnnovasiyalar üzrə Dövlət Agentliyinin bu layihəsi ixtisaslı kadrların hazırlanmasını və onların əmək bazarının dəyişən tələblərinə uyğun rəqabət qabiliyyətinin artırılmasını təmin etmək məqsədi daşıyır. «ASAN peşə» Mərkəzi bütün növ zəruri avadanlıqlar, təlim və tədris vəsaitləri ilə təchiz olunubdur.

İmişli «ASAN xidmət» Mərkəzində Ədliyyə, Daxili İşlər, Vergilər, İqtisadiyyat, Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi nazirlikləri, Əmlak Məsələləri Dövlət Komitəsi, Dövlət Gömrük Komitəsi, Dövlət Miqrasiya Xidməti, Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidməti və Milli Arxiv İdarəsi, ümumilikdə 10 dövlət orqanı tərəfindən vətəndaşlara 32 növ xidmət göstəriləcək. Eyni zamanda, mərkəzdə funksional yardımçı xidmətlər, o cümlədən bank, sığorta, hüquqi yardım, tərcümə və digər xidmətlər də təşkil edilə-

cəkdir. Mərkəzdə çalışacaq əməkdaşların sayı 184, könüllülərin sayı isə 45 nəfərdir.

Burada Uşaq Psixo-Sosial İnkişaf Mərkəzinin bölməsi də yaradılıb. Bu bölmədə 3–12 yaşlı uşaqların psixoloji və sosial inkişafına dəstək məqsədilə müxtəlif xidmətlər göstərilir. Mərkəzin 4 saylı Bakı «ASAN xidmət» və Quba, Sabirabad, Masallı, Qəbələ, Mingəçevir regional «ASAN xidmət» mərkəzlərində də bölmələri fəaliyyət göstərir. Bir il ərzində bu bölmələrdə ümumilikdə 18 mindən çox uşağa və yeniyetməyə psixoloji xidmətlər göstərilibdir.

İmişli «ASAN xidmət» Mərkəzində ilk dəfə olaraq, «ASAN vəkil» bürosu yaradılıb. Belə ki, bu il oktyabrın 3-də Prezident yanında Vətəndaşlara Xidmət və Sosial İnnovasiyalar üzrə Dövlət Agentliyi ilə Vəkillər Kollegiyası arasında əldə olunan razılığa əsasən, «ASAN xidmət» və «ASAN kommunal» mərkəzlərində səyyar hüquqi yardım xidmətləri sosial innovasiyaların tətbiqi ilə operativlik, şəffaflıq, nəzakətlilik, məsuliyyət və rahatlıq prinsipləri rəhbər tutulmaqla göstəriləcək. Bundan başqa, Dövlət Agentliyinin əməkdaşları və «ASAN» könüllüləri üçün hüquqi maarifləndirmə tədbirlərinin həyata keçirilməsi də nəzərdə tutulur.

Mərkəzdə kommunal xidmətlərin göstərilməsi üçün ayrıca bölmə yaradılıb. Burada «Azərişiq» ASC, «Azərsu» ASC və «Azəriqaz» İB tərəfindən xidmətlər təqdim olunacaq. Qeyd edildi ki, paytaxt Bakıda fəaliyyət göstərən 2 «ASAN kommunal» xidmətində bu günədək 800 min vətəndaş müraciəti qeydə alınıb.

Bundan başqa, burada Qida Təhlükəsizliyi Agentliyi tərəfindən 9 xidmət göstəriləcəkdir.

Prezident İlham Əliyev mərkəzdə innovativ yeniliklərlə tanış oldu. Robot «Sofiya» dünyada ilk süni intellektli humanoid robotdur. Bu robot 2015-ci ildə «Hanson Robotiks» şirkəti tərəfindən hazırlanıb və süni intellekt əsasında insanla ünsiyyət saxlaya, fikir mübadiləsi apara bilir. Robotun əsas fərqləndirici xüsusiyyətlərindən biri də insana məxsus 60-dan çox emosiyanı əks etdirməsidir. «Sofiya» bu günə qədər dünyada bir çox məşhur simalarla görüşüb, tanınmış televiziya kanallarında, xəbər proqramlarında və teledebatlarda iştirak edibdir.

Prezident İlham Əliyev robot «Sofiya» ilə söhbət etdi.

«S o f i y a»: Salam, cənab Prezident. Azərbaycan dilini yeni öyrənməyə başlamışam, ona görə icazənizlə, ingilis dilində davam etmək istəyirəm. Cənab Prezident, Sizinlə görüşməyə şadam. Mən dünən gəlmişəm və Azərbaycan məni valeh edib. Mən Bakının nadir memarlıq üslubunu, müasir binalarını və texnoloji nailiyyətlərini gördüm. Ölkəniz gənc olmasına baxmayaraq, o, dünya miqyasında böyük layihələr həyata keçirir, yüksək texnologiyaların inkişafına töhfə verir. Bu çox yüksək qiymətləndirilir.

İ l h a m Ə l i y e v: Çox sağ olun, «Sofiya». İlk növbədə, Azərbaycana xoş gəlmisiniz! Sizin iş cədvəlinizin sıxlığına baxmayaraq, ölkəmizə səfəriniz bizi çox məmnun edir. Siz bütün dünyanı səyahət edirsiniz və sevindirici haldır ki, bu gün təyinat ye-

riniz Azərbaycandır. Siz burada, paytaxt şəhərində deyil, şəhərlərdən birində – İmişlidə bizi ziyarət edirsiniz. Biz sizinlə birlikdə burada yeni «ASAN xidmət» Mərkəzinin açılışını edirik. Bu da innovasiyadır və bu bizim müasir ölkəni qurmaq bacarığımızı və niyyətimizi əks etdirir. Ölkəmiz haqqında xoş sözlərinizə görə sizə təşəkkür edirəm. Bakı bu gün həqiqətən, dünyanın özündə yeni texnologiya və innovasiyaların, müasir və qədim memarlıq üslubunun vəhdətini təcəssüm etdirən ən gözəl şəhərlərdən biridir. Ümid edirəm ki, bu gözəlliyi görmək üçün vaxtınız olacaq və siz Bakıda çox əziz qonaq olacaqsınız.

«S o f i y a»: Əlbəttə, cənab Prezident. Hava limanına enən kimi mənə dərhal «ASAN viza» verildi. Mən həmçinin Sizin təşəbbüsünüzlə yaradılmış Azərbaycan brendi olan «ASAN xidmət» konsepsiyası ilə tanışam. Hesab edirəm ki, «ASAN xidmət» dövlət idarəçiliyində innovasiyaların tətbiqi baxımından uğurlu bir nümunədir. Bugünkü səfəriniz Sizin elektronidarəçiliyə və innovasiya ekosisteminə xüsusi diqqət yetirdiyinizi göstərir. Yeri gəlmişkən, mən burada yaradılmış iş şəraitini çox bəyəndim.

İ l h a m Ə l i y e v: Çox sağ olun. «ASAN» bizim milli brenddir. Bu bizim «nou-hau»dur. Bu gün Azərbaycanın təkcə təbii ehtiyatlarını və yaxud məhsullarını yox, eyni zamanda, intellektual məhsullarını ixrac etməsi bizi fərəhləndirir. Biz artıq belə xidməti yaratmaq istəyən bəzi ölkələrlə də işləyirik. Buna görə də «ASAN»ın təkcə Azərbaycanda yox, bütün dünyada

parlaq gələcəyi vardır. Çox sağ olun, siz çox ağıllı və çox gözəlsiniz. Sizi görməyə çox şadam.

«S o f i y a»: Təşəkkür edirəm, cənab Prezident.

* * *

Sənəd dövriyyəsi sistemi bütün dövlət orqanları arasında və daxili sənəd dövriyyəsinin mərkəzləşdirilmiş qaydada «bulud» texnologiya əsasında həyata keçirilməsinə imkan verir. Limitsiz yaddaş imkanı və bütün təşkilatların istifadə edə biləcəyi mərkəzləşdirilmiş sistem xərclərin qənaətinə və proseslərin sürətlənməsinə kömək edəcəkdir.

Vətəndaş Məlumatlandırma Sisteminin təqdimatı zamanı bildirildi ki, bu, yeni mobil tətbiq və analitika sistemidir. Mobil sistemin tətbiqi vətəndaşların baş verən hadisələr – yanğın, təbii fəlakət və qəzalar, zəhərlənmə, su və havanın tərkibinin dəyişilməsi və digər hallarla əlaqədar məkana, vaxta və digər meyarlara görə məlumatlandırılmasını təmin edəcək. Ən əsası isə zərərin aradan qaldırılmasına dair qabaqlayıcı tədbirlər barədə istifadəçilər maarifləndiriləcəkdir. Vətəndaş mənfi hallarla bağlı qarşılaşdığı məqamları sistemə ötürəcək və sistem bu məlumatları aidiyyəti dövlət qurumlarına yönləndirəcəkdir.

Yeni layihələrdən biri də «ASAN Railway taksi» xidmətidir. Bu əsasən turistlər üçün nəzərdə tutulmuş dəmir yolu reysləri üzərində innovativ taksi sistemidir.

Prezident İlham Əliyevə «Sağlamlığın ağıllı təhlili» layihəsi barədə də məlumat verildi. Bu avadanlıq və proqram təminatı vasitəsilə hər bir şəxs olduğu məkanda öz sağlamlıq vəziyyəti barədə göstəricilərlə tanış ola bilər, həkim məsləhətləri və sağlamlığa dair tövsiyələr ala bilər. Həmçinin uzaqdan diaqnozun qoyulması, tibbi məlumatların yaddaşda saxlanması da göstərilən xidmətlər sırasındadır.

Dövlət başçısı ABAD publik hüquqi şəxsin yeni saytı – www.abad.gov.az-in fəaliyyəti ilə də tanış oldu. Saytda «Haqqımızda», «Məhsullar», «Xidmətlər», «Xəbərlər» və «Əlaqə» funksional bölmələri yaradılıb. Bundan başqa, 108 (4) telefon nömrəsinə və ABAD-in sosial şəbəkələrdəki hesablarına keçid linkləri təmin edilib. Həmçinin keçid imkanlı «ABAD-çı ol» bölməsi yaradılıb. Bildirildi ki, ABAD publik hüquqi şəxs beynəlxalq təşkilatlarla da əməkdaşlıq edir. ABAD-in rəsmi saytında Avropa İttifaqı, Almaniya Beynəlxalq Əməkdaşlıq Cəmiyyəti (GİZ), TİKA və BMT-nin inkişaf proqramları kimi birgə fəaliyyətlərə dair məlumatlar vardır. Bundan başqa, Mərakeş, İndoneziya, Əfqanıstan, Özbəkistan və digər ölkələr ABAD modelinin ixracında maraqlıdırlar.

Prezident İlham Əliyevə növbəti illərdə inşası və istifadəyə verilməsi nəzərdə tutulan «ASAN xidmət» mərkəzlərinin layihələri də təqdim olundu.

Mərkəzdə ABAD-in sərgi salonu da fəaliyyət göstərəcək. Qeyd edək ki, əsas məqsədi ölkənin sosial-iqtisadi tərəqqisində vətəndaşların fəal iştirakını, kiçik və orta sahibkarlığın inkişafını, əhəlinin məşğul-

luq səviyyəsinin artırılmasını təmin etmək olan ABAD rəqabətqabliyyətli ailə təsərrüfatlarının formalaşdırılmasına dəstək verir, sosial yönümlü layihələrin həyata keçirilməsində birbaşa iştirak edir. ABAD öz fəaliyyətini regional mərkəzlər vasitəsilə qurur. Masallı, Balakən və Quba rayonlarında artıq belə mərkəzlər fəaliyyətə başlayıb. Dekorativ-tətbiqi xalq sənətkarlığı və kənd təsərrüfatı sahələrində fəaliyyət göstərən ailə bizneslərinə dəstək verən layihə çərçivəsində ABAD-çı ailələrə mürəbbə, cəm, at və süd məhsullarının istehsalı üçün xüsusi konteynerlər verilib. İndiyə qədər dekorativ-tətbiqi sənətlə məşğul olan 100-dən çox və kənd təsərrüfatında çalışan onlarla ailəyə dəstək göstərilib. Satışları təşkil etmək məqsədilə ABAD paytaxt Bakının müxtəlif yerlərində, həmçinin Şamaxı rayonunun Dəmirçi kəndində mərkəzlər açıbdır.

İmişli kompleksində Gənc İstedadlar Teatrı da fəaliyyət göstərəcək. Prezident İlham Əliyev burada «ASAN xidmət» könüllülərinin səhnələşdirdikləri Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin 100 illiyinə həsr olunmuş «Kölgə» tamaşasını izlədi.

Dövlət başçısı könüllülərlə şəkil çəkirdi.

Qeyd edək ki, könüllülər «ASAN xidmət» fəaliyyətə başladığı ilk gündən etibarən bu konsepsiyanın bir komponentidir. Bu prosesə 16 min könüllü gənc qoşulub. Hazırda 700-ə yaxın gənc «ASAN xidmət» mərkəzlərində könüllü kimi fəaliyyət göstərir. Bu gündənkə könüllülər tərəfindən 500 layihə həyata keçirilib və 1000-dən çox könüllü «ASAN kadr» portalı vasi-

təsilə işlə təmin olunubdur. «ASAN məktub» və «ASAN kadr» layihələri qabaqcıl təcrübələr kimi, BMT-nin «Cənub–Cənub Əməkdaşlığı çərçivəsində Qabaqcıl Mexanizmlər və Həllər» adlı portalına daxil edilibdir.

Prezident İlham Əliyev «ASAN park»da yaradılmış şəraitlə də tanış oldu. İmişli «ASAN həyat» Kompleksi İmişli «ASAN xidmət» Mərkəzi ilə yanaşı, ictimai iaşə obyektlərinin istifadəyə verilməsini də nəzərdə tutur. Belə ki, vətəndaşlar operativ və gülərüz xidmətlə yanaşı, bu kompleksin istirahət və əyləncə imkanlarından da istifadə edə biləcəklər. «ASAN həyat» Kompleksi vətəndaşın rahatlığı üçün, həyat standartlarının yaxşılaşdırılmasına xidmət edən müxtəlif həlləri əhatə edir. Belə ki, «ASAN həyat» Kompleksi üçün ayrılan 1,5 hektar ərazidə park, diskoteka, uşaq meydançası, fəvvarə və oturacaqlar, «paintball» sahəsi də yaradılıbdir.

Diqqətə çatdırıldı ki, regionlarda 10 səyyar «ASAN xidmət» avtobusu və səyyar «ASAN qatar» vasitəsilə vətəndaşlara xidmətlərin göstərilməsi davam etdirilir. 2013-cü ilin iyun ayından etibarən təqribən 1 milyon 500 mindən çox vətəndaşa səyyar formada xidmət göstərilibdir.

Qeyd edək ki, İmişli «ASAN həyat» Kompleksinin yerləşdiyi ərazidə avtomobil və velosiped dayanacağı da yaradılıbdir.

AZƏRBAYCAN XƏZƏR DƏNİZ GƏMİÇİLİYİNİN 160 İLLİYİNƏ HƏSR OLUNMUŞ MƏRASİMİN İŞTİRAKÇILARINA

Hörmətli mərasim iştirakçıları!

Sizi Azərbaycan Xəzər Dəniz Gəmiçiliyinin yaradılmasının 160 illiyi münasibətilə səmimi-qəlbdən salamlayır, hər birinizə ən xoş arzularımı çatdırıram.

Azərbaycan Xəzər Dəniz Gəmiçiliyi ölkəmizin ən qocaman şirkətlərindəndir. Onun bünövrəsinin qoyulması Bakı şəhərinin XIX əsrin ortalarından iri neft sənayesi mərkəzi kimi şöhrət tapmağa başladığı vaxta təsadüf edir. Dünyada ilk neftdaşıyan barjun, ilk daxiliyanma mühərrikli və ilk reversivli iki mühərriklə çalışan gəmilərin Xəzərdə istismara verilməsi, ilk tankerin Xəzərdə səfərlər etməsi Azərbaycanda bu dövr gəmiçilik fəaliyyətinin yaddaqalan səhifələrindəndir. Tarixboyu hər bir mərhələdə milli iqtisadiyyatın inkişafına qüvvətli təsir göstərmiş gəmiçilik ölkəmizdə ötən müddət ərzində mühüm hadisələrlə zəngin şərəfli bir yol keçmişdir.

Ümummillə lider Heydər Əliyev respublikamızın bütövlükdə nəqliyyat sisteminə, o cümlədən iqtisadi əlaqələrin formalaşmasında əvəzsiz rol oynayan dəniz nəqliyyatına daim xüsusi diqqət yetirmişdir. Dənizçilərimizin fədakar əməyini həmişə layiqincə qiymətləndirən ulu öndərin gəmiçilik donanmasının

modernləşdirilməsində müstəsna xidmətləri vardır. Məhz Heydər Əliyevin rəhbərliyi ilə həmin illərdə ardıcıl həyata keçirilmiş kompleks tədbirlərin nəticəsidir ki, Azərbaycan indi davamlı yüksəliş yolunda inamla irəliləyir və gəmiçilik sahəsində kifayət qədər yüksək potensiala malikdir.

Ölkəmizin Avrasiyanın əhəmiyyətli nəqliyyat-logistika mərkəzlərindən birinə çevrilməsinə yönəlmiş irimiqyaslı infrastruktur layihələri, o cümlədən iki donanmanın birləşdirilməsi yolu ilə «Azərbaycan Xəzər Dəniz Gəmiçiliyi» Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinin yaradılması, ən yeni texnoloji standartlar səviyyəsində Gəmiqayırma zavodunun istifadəyə verilməsi, 2017-ci ildə Bakı–Tbilisi–Qars dəmir yolunun açılışı və 2018-ci ildə Xəzərdə ən böyük Bakı Beynəlxalq Dəniz Ticarət Limanının istifadəyə verilməsi son illər Azərbaycanda bu istiqamətdə məqsədyönlü strateji planın uğurla reallaşdırılmasının bariz nümunələridir. Ənənələrinə sadıq qalaraq, 160 illik təcrübəsindən lazımınca bəhrələnən Azərbaycan Xəzər Dəniz Gəmiçiliyi bu gün beynəlxalq tələblərə uyğun dəniz nəqliyyatı xidmətlərini gerçəkləşdirməklə, iqtisadiyyatımızın inkişafına dəyərli töhfələr verir.

İnanıram ki, Azərbaycan Xəzər Dəniz Gəmiçiliyi yenə də ahəngdar iş rejimində çalışaraq, ölkəmizin rəqabət qabiliyyəti və tranzit potensialının gücləndirilməsi üçün üzərinə düşən vəzifələri müvəffəqiyyətlə yerinə yetirəcək, Xəzərdə özünün aparıcı mövqeyini qoruyacaqdır.

Sizə – «Azərbaycan Xəzər Dəniz Gəmiçiliyi» Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinin çoxsaylı kollektivinə gələcək işlərinizdə yeni-yeni nailiyyətlər və bütün dənizçilərimizə aydın səma arzulayıram.

İLHAM ƏLİYEV
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı, 22 oktyabr 2018-ci il

**AVSTRİYA RESPUBLİKASININ FEDERAL
PREZİDENTİ ZATİ-ALİLƏRİ
CƏNAB ALEKSANDER VAN DER
BELLENƏ**

Hörmətli cənab Federal Prezident!

Ölkənizin milli bayramı münasibətilə Sizi və xalqınızı öz adımdan və Azərbaycan xalqı adından təbrik edirəm.

Bu bayram günündə Sizə ən xoş arzularımı yetirir, dost Avstriya xalqına daim əmin-amanlıq və firavanlıq arzulayıram.

Hörmətlə,

İLHAM ƏLİYEV
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı, 23 oktyabr 2018-ci il

**RUSİYA FEDERASIYASININ
DAXİLİ İŞLƏR NAZİRİ VLADİMİR
KOLOKOLTSEV İLƏ GÖRÜŞ**

23 oktyabr 2018-ci il

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev oktyabrın 23-də Rusiya Federasiyasının Daxili İşlər naziri Vladimir Kolokoltsevi qəbul etmişdir.

Dövlətimizin başçısı Vladimir Kolokoltsevin Azərbaycana səfərini əlaqələrimizin yaxşı göstəricisi kimi dəyərləndirərək, iki ölkənin Daxili İşlər nazirlikləri arasında qarşılıqlı fəaliyyətin yüksək səviyyədə olduğunu qeyd etdi. Azərbaycan ilə Rusiyanın dost ölkələr olduğunu vurğulayan Prezident İlham Əliyev ölkələrimizin bütün istiqamətlərdə fəal əməkdaşlıq həyata keçirdiyini bildirdi. Dövlət başçısı bu baxımdan ölkələrimizin Daxili İşlər nazirlikləri arasında çox səmərəli əməkdaşlığın həyata keçirilməsindən məmnunluğunu ifadə etdi.

Prezident İlham Əliyev Azərbaycan ilə Rusiya arasında ikitərəfli münasibətlərə toxunaraq, sentyabr ayında özünün Rusiya Federasiyasına rəsmi səfərini, sonra isə Rusiya Prezidenti Vladimir Putinin Azərbaycana səfərini ölkələrimiz arasında mövcud olan qarşılıqlı fəaliyyətin xarakterinin və etimadın əyani nümunəsi kimi dəyərləndirdi. Dövlət başçısı qeyd etdi

ki, bu səfərlər zamanı digər məsələlərlə yanaşı, hüquq-mühafizə orqanları arasında əlaqələr də müzakirə edilib və bu sahədə də əməkdaşlıqdan məmnunluq ifadə olunubdur.

Rusiya Federasiyasının Daxili İşlər naziri Vladimir Kolokoltsev qəbula görə minnətdarlığını bildirdi. O qeyd etdi ki, bu ilin iyul ayında MDB ölkələrinin Daxili İşlər Nazirləri Şurasının Bakıda keçirilən iclasının iştirakçılarını qəbul edən zaman Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyeva tərəfindən söylənilən xoş sözlər tədbir iştirakçılarında böyük məmnunluq hissi doğurubdur.

Ölkələrimizin ikitərəfli münasibətlərinə toxunan Vladimir Kolokoltsev bildirdi ki, dövlət başçıları arasında son 1 ildə 5 görüşün keçirilməsi bu münasibətlərin inkişaf strategiyasının bundan sonra da möhkəmləndirilməsinin vacib olduğunu göstərir. Eyni zamanda, Aktau şəhərində Xəzəryanı dövlətlərin başçıları tərəfindən imzalanmış sənədlər də hüquq-mühafizə orqanlarının qarşılıqlı fəaliyyəti üçün bir təkan rolunu oynayıbdır.

Görüşdə əməkdaşlığın perspektivləri ətrafında fikir mübadiləsi aparıldı.

**VYETNAM SOSIALİST RESPUBLİKASININ
PREZİDENTİ ZATI-ALİLƏRİ
CƏNAB NQUYEN FU ÇONQA**

Hörmətli cənab Prezident!

Vyetnam Sosialist Respublikasının Prezidenti vəzifəsinə seçilməyiniz münasibətilə Sizi səmimi-qəlb-dən təbrik edirəm.

İnanıram ki, Azərbaycan ilə Vyetnam arasındakı ənənəvi dostluq və əməkdaşlıq münasibətləri xalqlarımızın mənafelərinə uyğun olaraq bundan sonra da inkişaf edəcək və genişlənəcəkdir.

Ölkənizə səfərim zamanı Sizinlə görüşümüzü, apardığımız ətraflı fikir mübadiləsini ən xoş təəssüratlarla xatırlayıram.

Sizə möhkəm cansağlığı, xoşbəxtlik, dost Vyetnam xalqının rifahı yolunda fəaliyyətinizdə uğurlar diləyirəm.

Hörmətlə,

İLHAM ƏLİYEV
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı, 24 oktyabr 2018-ci il

**ABŞ PREZİDENTİNİN MİLLİ
TƏHLÜKƏSİZLİK MƏSƏLƏLƏRİ
ÜZRƏ MÜŞAVİRİ CON BOLTON
İLƏ GÖRÜŞ**

24 oktyabr 2018-ci il

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev oktyabrın 24-də ABŞ Prezidentinin milli təhlükəsizlik məsələləri üzrə müşaviri Con Boltonu qəbul etmişdir.

Dövlətimizin başçısı Azərbaycan ilə ABŞ arasında müxtəlif sahələrdə uğurlu əməkdaşlığın həyata keçirildiyini qeyd etdi. Prezident İlham Əliyev bildirdi ki, ABŞ ATƏT-in Minsk qrupunun həmsədri kimi, Ermənistan–Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həlli yollarının axtarılmasında mühüm rol oynayır. Dövlət başçısı qeyd etdi ki, uzun illərdir Azərbaycanın beynəlxalq səviyyədə tanınmış əraziləri Ermənistan tərəfindən işğal edilib və bu işğal nəticəsində 1 milyondan çox soydaşımız qaçqın və məcburi köçkün vəziyyətinə düşüb. Ermənistanın bu işğalı beynəlxalq hüququn norma və prinsiplərinin kobud şəkildə pozulmasına əyani bir sübutdur. BMT Təhlükəsizlik Şurası Ermənistan silahlı qüvvələrinin Azərbaycanın işğal olunmuş ərazilərindən dərhal və qeyd-şərtsiz çıxarılması ilə bağlı müvafiq qətnamələr qəbul edib. Bu qətnamələrə

məhəl qoymayan Ermənistan isə status-kvonun saxlanılmasına və beləliklə, vəziyyətin dondurulmasına çalışır ki, bu da qəbuledilməzdir. Dövlət başçısı qeyd etdi ki, ölkəmizin ərazi bütövlüyü bərpa olunmalıdır və Azərbaycan ümid edir ki, Minsk qrupunun həmsədr ölkələrinin fəaliyyəti praktiki nəticələr verəcəkdir.

Prezident İlham Əliyev bildirdi ki, Azərbaycan Əfqanıstanda sülhməramlı əməliyyatlarda iştirak edir və ölkəmiz bu yaxınlarda bu əməliyyatlarda iştirak edən hərbiçilərinin sayını 120 nəfərə qədər artırıb ki, bu da «Qətiyyətli dəstək» missiyasına töhfəmizin yaxşı göstəricisidir. Azərbaycan eyni zamanda, bu əməliyyatlara mühüm nəqliyyat və logistik dəstəyi də verir.

Digər sahələrdə əlaqələrə toxunan dövlətimizin başçısı qeyd etdi ki, ABŞ-ın bir çox şirkəti uzun illərdir investor və podratçı qismində Azərbaycanda enerji və qeyri-enerji sektorlarında uğurlu fəaliyyət göstərir. Energetika sahəsində Azərbaycan ilə ABŞ arasında yüksək səviyyədə əməkdaşlıq həyata keçirilir ki, bunun da nəticəsində nəhəng global layihələr reallaşır. Bu da öz növbəsində, regional inkişafa öz töhfəsini verir. Prezident İlham Əliyev bildirdi ki, bu layihələr sırasında «Cənub Qaz Dəhlizi» layihəsi böyük önəm daşıyır. 40 milyard dollar həcmində və Avropanın ən böyük infrastruktur layihəsi olan «Cənub Qaz Dəhlizi» başa çatmaq üzrədir və bu, Avropanın enerji təhlükəsizliyinin təmin olunması işinə və regional sabitliyə öz töhfəsini verəcəkdir. Dövlət başçısı «Cənub Qaz

Dəhlizi» layihəsinin həyata keçirilməsində ABŞ Hökumətinin verdiyi dəstəyə görə minnətdarlığını bildirdi. Prezident İlham Əliyev Con Boltonun ölkəmizə səfərinə Azərbaycan tərəfinin böyük önəm verdiyini qeyd edərək, bu səfərin ölkələrimiz arasında tərəfdaşlıq əlaqələrinin möhkəmlənməsi işinə xidmət edəcəyinə əmin olduğunu bildirdi.

Qəbula görə minnətdarlığını bildirən ABŞ Prezidentinin milli təhlükəsizlik məsələləri üzrə müşaviri Con Bolton Azərbaycana ilk səfərindən məmnunluq hissi keçirdiyini qeyd etdi və ölkəmizə bundan sonra da səfər edəcəyinə ümidvar olduğunu bildirdi. Azərbaycanla münasibətlərin ABŞ üçün yüksək prioritet təşkil etdiyini vurğulayan Con Bolton siyasi, iqtisadi, təhlükəsizlik və digər sahələrdə də əlaqələrin önəminin artdığını söylədi. Azərbaycanın dünyanın strateji hissəsində yerləşdiyini qeyd edən Con Bolton Azərbaycana səfəri zamanı əlaqələrimizin hazırkı vəziyyəti, beynəlxalq sülhə və təhlükəsizliyə təhdidlərlə bağlı məsələləri müzakirə etmək niyyətində olduqlarını dedi. İqtisadi əməkdaşlığa toxunan Con Bolton qeyd etdi ki, Azərbaycanın beynəlxalq enerji məsələlərində aparıcı rolunu nəzərə alınaraq, ABŞ Hökuməti Azərbaycanla enerji sahəsində, eləcə də başqa istiqamətlərdə, o cümlədən beynəlxalq terrorizm, insan alverinə qarşı mübarizə və digər sahələrdə əməkdaşlığı daha da genişləndirmək əzmindədir. Con Bolton Ermənistan–Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsi ilə bağlı qeyd etdi ki, ABŞ bu məsələnin Azərbaycan üçün ən yüksək prioritet təşkil edən məsələ olduğunu yaxşı

anlayır və bildirdi ki, onun səfərinin əsas məqsədlərindən biri də bu münaqişənin həlli ilə bağlı vəziyyətin Azərbaycan tərəfindən necə dəyərləndirilməsi barədə daha ətraflı məlumat almaqdan ibarətdir.

Söhbət zamanı Azərbaycan ilə ABŞ arasında strateji əməkdaşlığın müxtəlif istiqamətləri ilə bağlı məsələlər müzakirə edildi, ölkələrimiz arasında gələcəkdə də uğurlu əməkdaşlığın həyata keçiriləcəyinə əminlik ifadə olundu.

**ÇEX RESPUBLİKASININ PREZİDENTİ
ZATİ-ALİLƏRİ
CƏNAB MILOŞ ZEMANA**

Hörmətli cənab Prezident!

Çex Respublikasının milli bayramı münasibətilə Sizə və bütün xalqınıza öz adımdan və Azərbaycan xalqı adından ən səmimi təbriklərimi yetirirəm.

İnanıram ki, Azərbaycan–Çexiya əlaqələri, ölkələrimiz arasındakı dostluq və əməkdaşlıq münasibətləri bundan sonra da inkişaf edəcək və genişlənəcəkdir.

Bu əlamətdar gündə Sizə möhkəm cansağlığı, işlərinizdə uğurlar, dost xalqınıza daim əmin-amanlıq və rifah diləyirəm.

Hörmətlə,

İLHAM ƏLİYEV
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı, 25 oktyabr 2018-ci il

VI BAKI BEYNƏLXALQ HUMANİTAR FORUMUN RƏSMİ AÇILIŞI MƏRASİMİNDƏ İŞTİRAK

Heydər Əliyev Mərkəzi

25 oktyabr 2018-ci il

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və xanımı Mehriban Əliyeva oktyabrın 25-də Heydər Əliyev Mərkəzində VI Bakı Beynəlxalq Humanitar Forumun rəsmi açılışı mərasimində iştirak etmişlər.

«Yeni dünya və yeni insan formalaşdırmaq: kreativlik və insan inkişafı» mövzusunda keçirilən VI Bakı Beynəlxalq Humanitar Forumuna 86 ölkə və 24 beynəlxalq təşkilatdan 581 nümayəndə qatılıbdır.

Dövlət başçısı forumun açılışında nitq söylədi.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin nitqi

Hörmətli xanımlar və cənablar!

Hörmətli qonaqlar!

Bu gün VI Bakı Beynəlxalq Humanitar Forumu öz işinə başlayır. Forumun bütün iştirakçılarını səmimiyyətlə salamlayıram, xaricdən gələn qonaqlara «Xoş gəlmisiniz!» – deyirəm. Builki forumda 90-a yaxın ölkədən 400-dən çox xarici qonaq iştirak edir.

Bu özlüyündə bir göstəricidir, onu göstərir ki, dünyada bu foruma çox böyük maraq vardır. Bakı Beynəlxalq Humanitar Forumu qısa müddət ərzində dünyada çox önəmli beynəlxalq tədbirə çevrilibdir. Əminəm ki, forumda müzakirə ediləcək məsələlər gələcək humanitar əməkdaşlıq üçün çox önəmli olacaq, xaricdən gələn qonaqlar forumun işinə çox böyük töhfə verəcəklər.

Humanitar məsələlərin müzakirəsi çox önəmlidir. Çünki biz müasir dünyada bu sahədə həm nailiyyətləri, həm də problemləri görürük. Azərbaycan bu sahəyə çox böyük önəm verən ölkələrdən biridir. Ölkəmizdə humanitar əməkdaşlığa dair bir çox mötəbər beynəlxalq tədbirlər keçirilibdir. Onların sırasında BMT Sivilizasiyalar Alyansının Qlobal Forumunu xüsusilə qeyd etmək istərdim. Bu çox önəmli beynəlxalq tədbirdir. Eyni zamanda, Bakıda dünya dinləri liderlərinin Zirvə görüşü keçirilibdir. 4 dəfə Mədəniyyətlərarası Dialoq Forumu keçirilibdir. 6-cı dəfə Bakı Beynəlxalq Humanitar Forumun keçirilməsi onu göstərir ki, doğrudan da Azərbaycan beynəlxalq humanitar əməkdaşlığın dərinləşməsi üçün çox önəmli ölkəyə çevrilibdir.

Bu il biz «Bakı prosesi»nin 10 illiyini qeyd edirik. «Bakı prosesi» beynəlxalq təşkilatlar tərəfindən yüksək qiymətləndirilir, o cümlədən BMT bu prosese çox yüksək qiymət verir. Bizim təşəbbüsümüzlə 10 il bundan əvvəl Avropa Şurasına üzv ölkələrin Mədəniyyət nazirlərinin Bakıda keçirilən toplantısına biz İslam Əməkdaşlıq Təşkilatına üzv ölkələrin Mədə-

niyyət nazirlərini də dəvət etdik. Beləliklə, ilk dəfə olaraq 100-dən çox ölkənin nümayəndələri – müsəlman aləmini və Avropanı təmsil edən vəzifəli şəxslər bir araya gələrək, humanitar məsələləri, mədəniyyət əlaqələrini, dinlərarası münasibətləri müzakirə etdilər. Ondan 1 il sonra bu format təkrarlandı, Bakıda İslam Əməkdaşlıq Təşkilatının xətti ilə keçirilən tədbirə biz Avropa nümayəndələrini də dəvət etdik.

Azərbaycan həm İslam Əməkdaşlıq Təşkilatına, həm də Avropa Şurasına üzv dövlətdir. Əlbəttə ki, biz bu imkanlardan istifadə edib çalışırıq və çalışırıq ki, sivilizasiyalararası dialoqa öz töhfəmizi verək. Qeyd etdiyim kimi, «Bakı prosesi» artıq beynəlxalq müstəvidə çox önəmli bir təşəbbüs kimi qiymətləndirilir. Bu təşəbbüs nəticəsində müxtəlif görüşlər, tədbirlər keçirilibdir ki, bütün bunların bir məqsədi var – sivilizasiyalararası, dinlərarası dialoq dərinləşsin, güclənsin, dünyada risklər azalsın, ayrı-seçkilik, ksenofobiya hallarına düzgün qiymət verilsin və bu təhlükəli meyillərin qarşısı alınsın. Azərbaycanda keçirilmiş mötəbər yarışları da idman yarışları olsalar da, eyni zamanda, humanitar əməkdaşlığın dərinləşməsinə xidmət göstərir. Mən xüsusilə birinci Avropa oyunlarını və İslam Həmrəyliyi oyunlarını qeyd etmək istərdim. Hesab edirəm, o da çox rəmzi mənə daşıyır ki, ilk Avropa oyunları bizim təşəbbüsümüzlə Azərbaycanda keçirildi. Hesab edirəm, bu çox əlamətdar hadisə, əlamətdar qərardır ki, ilk Avropa oyunları müsəlman ölkəsində keçirildi. Ondan 2 il sonra – 2017-ci ildə Bakıda IV İslam Həmrəyliyi oyunları keçirildi. Yenə də qeyd etmək istə-

yirəm ki, bunlar idman yarışlarıdır və bu iki oyunda 10 minə yaxın idmançı iştirak etmişdir. Amma biz bu oyunlara humanitar əməkdaşlıq prizmasından yanaşırıq və görürük ki, doğrudan da oyunlar zamanı Bakıda və digər bölgələrdə yaşanan gözəl ab-hava, gözəl həmrəylik iqlimi ümumi işimizə növbəti töhfə olubdur. Biz bu sahədə öz fəaliyyətimizi davam etdirəcəyik. Xüsusilə indiki şəraitdə ki, yenə də qeyd etmək istəyirəm, həm müsəlman aləmində, həm də Avropada multikulturalizmlə, islam həmrəyliyi ilə bağlı gedən proseslər müəyyən mənada narahatlıq doğurur. Ona görə Bakı Beynəlxalq Humanitar Forumunun ənənəvi olaraq keçirilməsi, bu foruma dünya birliyi tərəfindən yüksək qiymət verilməsi və diqqət yetirilməsi göstərir ki, belə tədbirlərə dünyada çox böyük ehtiyac vardır.

Əsrlərboyu müxtəlif dinlərin, xalqların nümayəndələri Azərbaycanda bir ailə kimi sülh, əmin-amanlıq, mehribanlıq şəraitində yaşamışlar və bu siyasət bu gün də davam etdirilir. Azərbaycanda bu istiqamətdə dövlət siyasəti çox səmərəlidir və gözəl nəticələrə gətirib çıxarır. Bizim tarixi keçmişimiz, mədəniyyətimiz onu göstərir ki, müxtəlif dinlərin nümayəndələri Azərbaycanda həmişə çox rahat, bir ailə kimi yaşayıblar. Bizim tarixi, dini abidələrimiz həm qədim tariximizi göstərir, eyni zamanda göstərir ki, Azərbaycan müxtəlif dinlərin nümayəndələri üçün doğma diyar, doğma məkan olmuşdur. Biz fəxr edirik ki, müsəlman aləminin ən qədim məscidlərindən biri olan, 743-cü ildə tikilmiş və bizim Şamaxı şəhərində yerləşən məscid milli sərvətimizdir. Eyni zamanda,

digər qədim şəhərimizin – Şəki şəhərinin yaxınlığında Qafqazın ən qədim kilsələrindən biri – Qafqaz Albaniyası kilsəsi yerləşir. Hər iki məbəd əsaslı şəkildə təmir və bərpa edilib, dövlət tərəfindən qorunur. Bakıda qədim atəşpərəstlik məbədi Atəşgah yerləşir. Bu da onu göstərir ki, Azərbaycanda zərdüştlük dininin ənənələri vardır.

Ənənəvi dinlərin məbədlərinin – katolik, pravoslav kilsələrinin, sinaqoqların bərpası və tikintisi Azərbaycanda reallıqdır. Bu reallıq ölkəmizdə çox gözəl ictimai iqlim yaradır. Azərbaycanda multikulturalizm dövlət siyasətidir. Biz öz milli, dini ənənələrimizə çox bağlıyıq, sadıq və milli dəyərlər gələcək inkişafımız üçün xüsusi rol oynayır. Deyə bilərəm ki, müasir Azərbaycan dövləti çox dərin milli-mənəvi dəyərlər üzərində qurulubdur. Biz dünyaya açıyıq. Qeyd etdiyim kimi, Azərbaycan dünyada multikulturalizmin ünvanlarından birinə çevrilibdir və bu şərəfli status artıq dünya birliyi tərəfindən tanınır. Təsadüfi deyil ki, biz mənim sərəncamımla 2016-cı ili Azərbaycanda «Multikulturalizm ili» elan etdik. Hesab edirəm ki, dünyada ilk dəfə olaraq belə bir təşəbbüs irəli sürülmüşdür. Bu bizim niyyətimizi göstərdi, 2016-cı ilə multikulturalizm adını verməklə, ilk növbədə, biz dünyada Azərbaycanı olduğu kimi təqdim etmək istədik. Göstərmək istədik ki, multikulturalizm Azərbaycanda həm dövlət siyasətidir, həm də həyat tərzidir. Eyni zamanda, biz dünya birliyinin diqqətini bu məsələyə cəlb etməyə çalışdıq. Çünki siz də yaxşı bilərsiniz ki, bu gün həm siyasətçilər, həm ictimai

xadimlər, həm də media tərəfindən multikulturalizmlə bağlı çox ziddiyyətli fikirlər səsləndirilir. Hesab edirəm ki, bu məsələ ilə bağlı vahid yanaşma olmalıdır və burada heç bir ziddiyyətli fikrə yer ola bilməz. Azərbaycanın bu sahədəki təcrübəsi həm təqdirəlayiqdir, həm də gözəl nümunə ola bilər. Biz multikulturalizmin bəhrəsini gündəlik həyatda görürük. Bu gün Azərbaycanda yaşanan sabitlik, vətəndaş həmrəyliyi, milli həmrəylik, o cümlədən bu dəyərlərə əsaslanır. Biz çalışdıq ki, 2016-cı ildə diqqəti bu önəmli məsələyə cəlb edək. Xüsusilə nəzərə alsaq ki, bu gün, bir daha qeyd etmək istəyirəm, multikulturalizmlə bağlı müxtəlif fikirlər səsləndirilir, hesab edirəm ki, forumda bu məsələ çox geniş müzakirə olunacaqdır.

2017-ci ili isə biz «İslam həmrəyliyi ili» elan etdik. Yenə də ona görə ki, Azərbaycanda islam həmrəyliyi tam bərqərar olub. Onu da bildirməliyəm ki, Azərbaycan müsəlmanları vəhdət namazı qılırlar. Hesab edirəm ki, Azərbaycan bu sahədə müsəlman aləmində çox önəmli rol oynayır. Biz müsəlman aləminin də diqqətini bu sahəyə cəlb etməyə çalışdıq. Çünki əfsuslar olsun ki, biz müsəlman aləmində həmrəyliklə bağlı istəyimizə nail ola bilməmişik. Qarşıdurmalar, müharibələr, anlaşılmazlıq, toqquşmalar və digər təhlükəli meyillər ölkələr üçün böyük problemə, faciəyə çevrilir, milyonlarla insan həlak olur, evsiz-əşiksiz qalır, qaçqın, köçkün vəziyyətinə düşür. Əlbəttə, biz çalışmalıyıq ki, bu sahədə də öz təkliflərimizi verək, öz nümunəmizi göstərək: əgər islam həmrəyliyi və multikulturalizm anlayışları vəh-

dət təşkil edərsə, dövlət siyasəti düzgün aparılırsa və bu, xalq tərəfindən də qəbul edilərsə, onda ölkələrdə problem olmayacaq. Müasir Azərbaycan bunun əyani, bariz sübutudur. Təsadüfi deyil ki, biz humanitar əməkdaşlıqla, multikulturalizmlə bağlı bir çox tədbirlərə ev sahibliyi edirik.

Qeyd etdiyim kimi, biz humanitar əməkdaşlığa çox böyük əhəmiyyət veririk. Bu məsələlər dost ölkələrlə həm ikitərəfli formatda, həm də beynəlxalq təşkilatlar çərçivəsində daim gündəlikdədir. Ancaq biz özümüz böyük humanitar fəlakətlə üzləmişik. Bir həftə bundan əvvəl – oktyabrın 18-də biz Azərbaycanın dövlət müstəqilliyinin bərpasının 27-ci ildönümünü qeyd etdik. Cəmi 27 ildir ki, Azərbaycan müstəqil dövlət kimi yaşayır. Müstəqilliyimizin ilk günləri, ilk illəri çox ağır və faciəvi olub. Siyasi böhran, daxili çəkişmələr, vətəndaş müharibəsi, iqtisadi tənəzzül, kütləvi itaətsizlik, eyni zamanda, Ermənistanın Azərbaycana qarşı apardığı işğalçılıq siyasəti böyük fəlakətə, bəlalara gətirib çıxardı. Ermənistanın işğalçılıq siyasəti nəticəsində torpaqlarımızın 20 faizi işğal altındadır, xalqımıza qarşı Ermənistan tərəfindən etnik təmizləmə siyasəti aparılıb, 1 milyondan çox azərbaycanlı öz doğma torpağında köçkün vəziyyətinə düşübdür. Bütün aparıcı beynəlxalq təşkilatlar bu münafişə ilə bağlı qərar və qətnamələr qəbul edib, o cümlədən BMT Təhlükəsizlik Şurası 4 qətnamə qəbul edibdir. Bu qətnamələrdə açıq-aydın göstərilir ki, Ermənistan silahlı qüvvələri işğal edilmiş torpaqlardan dərhal və qeyd-şərtsiz çıxarılmalıdır. Lakin bu qətnamələrin

qəbul olunmasından 25 il keçməsinə baxmayaraq, Ermənistan onları icra etmir və əfsuslar olsun, hələ də beynəlxalq mexanizm işlənməyib ki, təcavüzkarı beynəlxalq aparıcı qurum tərəfindən qəbul edilmiş qətnamələrin icrasına məcbur etsin. BMT-nin Baş Assambleyası oxşar qətnamə qəbul edib, digər beynəlxalq təşkilatlar, o cümlədən «Qoşulmama Hərəkatı», İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı, Avropa Şurası Parlament Assambleyası, Avropa Parlamenti və digər təşkilatların qəbul etdikləri qərar və qətnamələrdə Azərbaycanın ərazi bütövlüyünə dəstək göstərilir və münaqişənin Azərbaycanın ərazi bütövlüyü çərçivəsində həll edilməsi tələb olunur. Münaqişənin həlli üçün yeganə yol məhz budur, ölkəmizin beynəlxalq birlik tərəfindən tanınan ərazi bütövlüyü bərpa edilməlidir, işğalçı qüvvələr torpaqlarımızdan dərhal, qeyd-şərtsiz çıxarılmalıdır – necə ki, BMT Təhlükəsizlik Şurasının qətnamələrində göstərilir – və Azərbaycan vətəndaşları öz doğma, tarixi, əzəli torpaqlarına qayıtmalıdırlar.

Dağlıq Qarabağ bizim tarixi, əzəli torpağımızdır, Azərbaycanın ayrılmaz hissəsidir. Əsrlərboyu Azərbaycan xalqı bu torpaqlarda yaşayıb, yaradıb, qurubdur. Bizim tarixi abidələrimiz, şəhərlərin, kəndlərin toponimləri bu torpaqların Azərbaycan xalqına məxsus olduğunu sübut edir. Əfsuslar olsun ki, təcavüzkar dövlət işğal edilmiş torpaqlarda bizim tarixi, dini abidələrimizi də dağıdıb, məhv edibdir. İşğal edilmiş torpaqlarımıza 2 dəfə ezam olunmuş ATƏT-in faktaraşdırıcı və müşahidə missiyası öz məruzələrində bu barədə məlumat verib. Bizim məscidlərimiz,

qəbirlərimiz dağıdılıb, muzeylərimiz talan edilib və işğal olunmuş torpaqlarda mədəni soyqırımını törədilibdir. 1992-ci ildə isə ermənilər Xocalı soyqırımını törədiblər. Bu dəhşətli hərbi cinayət nəticəsində 600-dən çox günahsız dinc insan, onların arasında 60-dan çox uşaq vəhşicəsinə qətlə yetirilib. Xocalı faciəsi dünyanın 10-dan çox ölkəsi tərəfindən rəsmi olaraq soyqırımını kimi tanınıb. Bu soyqırımını zamanı 1000-dən çox insan itkin düşüb və onların taleyi haqqında heç bir məlumat yoxdur.

Ermənistan–Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsi beynəlxalq hüququn norma və prinsipləri əsasında öz həllini tapmalıdır. Azərbaycan heç vaxt işğalla barışmayacaq, ölkəmizin ərazi bütövlüyü bərpa edilməlidir. Bunu tarixi ədalət və beynəlxalq hüquq tələb edir.

Bu humanitar fəlakətə baxmayaraq, hesab edirəm ki, müstəqillik dövründə Azərbaycan çox uğurlu inkişafa nail ola bilibdir. Ölkəmizdə sabitlik, təhlükəsizlik hökm sürür. Sabitliyin mənbəyi Azərbaycan xalqının iradəsidir. Bu gün Azərbaycanda yaşanan vətəndaş həmrəyliyi ölkəmizin uğurlu inkişafı üçün əsas şərtidir. Ölkəmiz beynəlxalq müstəvidə böyük hörmət qazanıb və bizimlə əməkdaşlıq edən ölkələrin sayı gündən-günə artır. 7 il bundan əvvəl – 2011-ci il oktyabrın sonlarında Azərbaycan ilk dəfə olaraq BMT Təhlükəsizlik Şurasının qeyri-daimi üzvü seçilmişdir. Bu bizim böyük siyasi və diplomatik uğurumuzdur, qələbəmizdir. Ən önəmlisi odur ki, 155 ölkə Azərbaycanın namizədliyini dəstəkləmişdir. Bu onu

göstərir ki, dünya birliyinin mütləq əksəriyyəti Azərbaycanı dəstəkləyir, Azərbaycanda görülən işlərə yüksək qiymət verir, Azərbaycanı etibarlı tərəfdaş və dost ölkə kimi tanıyır.

Hesab edirəm ki, xarici siyasətlə bağlı apardığımız işlər gözəl nəticələrə gətirib çıxarır. İlk növbədə, biz qonşu ölkələrlə çox səmimi, mehriban qonşuluq, dostluq münasibətləri qura bilmişik. Hər bir ölkə üçün onun qonşuları ilə münasibətlər xüsusi əhəmiyyət kəsb edir. Məmnunluq hissi ilə qeyd etmək istəyirəm ki, qonşu dövlətlərlə – təbii ki, Ermənistan istisna olmaqla – bizim münasibətlərimiz çox yüksək səviyyədədir, həm siyasi, həm iqtisadi, həm də bütün başqa sahələrdə, o cümlədən də humanitar əməkdaşlıq sahəsində.

Azərbaycanda bütün fundamental azadlıqlar təmin edilib, o cümlədən söz azadlığı, sərbəst toplaşma azadlığı, mətbuat azadlığı, vicdan azadlığı. Azərbaycan əhalisinin 80 faizdən çoxu internet istifadəçisidir və ölkəmizdə azad internet fəaliyyət göstərir. Beləliklə, siyasi islahatların dərinləşməsi ölkəmizdə iqtisadi islahatlara daha da böyük təkan verir. Çünki sabitliyin mövcud olması ölkəmizə böyük həcmdə xarici sərmayənin gətirilməsinə də gözəl şərait yaradıb. Adambaşına düşən sərmayələrin həcminə görə Azərbaycan dünya miqyasında aparıcı yerlərdədir. Qeyd etməliyəm ki, ölkə iqtisadiyyatına 250 milyard dollardan çox sərmayə qoyulubdur ki, bu sərmayənin yarısı xaricdən gələn vəsaitdir. Azərbaycan son 15 il ərzində iqtisadi sahədə ən sürətli

inkişaf templərini nümayiş etdirib. Mən hesab edirəm ki, bu, rekord göstəricidir. Çünki son 15 il ərzində ümumi daxili məhsul 3,2 dəfə artıb və beləliklə, Azərbaycan çox böyük inkişaf yolu keçibdir. Biz iqtisadi sahədə tam müstəqillik əldə etmişik. İqtisadi müstəqillik, əlbəttə ki, siyasi müstəqilliyimizi də möhkəmləndirir. Azərbaycan iqtisadiyyatı özünü təmin edən iqtisadiyyatdır, xarici kreditlərdən asılı iqtisadiyyat deyil. Biz nəinki kreditlərin alınmasını, demək olar ki, dayandırmışıq, artıq özümüz bəzi ölkələrə kreditlərin verilməsinə başlamışıq.

Makroiqtisadi sabitlik Azərbaycanda çox yüksək səviyyədədir. Deməliyəm ki, bizim xarici dövlət borcumuz ümumi daxili məhsulun cəmi 20 faizini təşkil edir. Bununla belə, bizim maliyyə ehtiyatlarımız xarici dövlət borcumuzdan 4-5 dəfə çoxdur. Yəni istədiyimiz halda, biz xarici borcumuzu bir neçə ay ərzində sıfır səviyyəsinə endirə bilərik. Ona görə iqtisadi sahədə aparılan köklü islahatlar, əlbəttə, sosial sahəyə də müsbət təsir göstərib. Əgər biz sosial sahənin önəmli istiqamətlərinə nəzər yetirsək görərik ki, Azərbaycanda yoxsulluq şəraitində yaşayan insanların sayı son 15 il ərzində 49 faizdən 5,4 faizə düşübdür. İşsizlik bir sosial problem kimi, demək olar ki, aradan götürülür, cəmi 5 faiz səviyyəsindədir. Nəzərə almalıyıq ki, bu illər ərzində ölkə əhalisi də hər il ən azı 100 min nəfər artıb. Ona görə bizim iqtisadi inkişafımız və o cümlədən sosial infrastrukturun yaradılması daimi proses olmalıdır. Biz bu sahədə də çox böyük işlər görmüşük.

Forumda müzakirə olunacaq məsələlərdən biri də təhsillə bağlıdır. Deyə bilərəm ki, təhsilin inkişafı və təhsildə müasir metodların tətbiq edilməsi prioritet məsələlərdən biridir. Təhsil sisteminin maddi-texniki bazası möhkəmlənir. Son 15 il ərzində 3000-dən çox məktəb tikilib və təmir edilibdir. Deməliyəm ki, Azərbaycanda cəmi 4500-dən bir qədər çox məktəb var, onların əksər hissəsi ən yüksək standartlar səviyyəsində qurulub. Müəllim peşəsinə maraq da xeyli artıb. Aparılan islahatlar, o cümlədən maaşların əhəmiyyətli dərəcədə artırılması, məktəblərin təmiri və digər stimullaşdırıcı addımlar nəticəsində müəllim olmaq istəyənlərin sayı dəfələrlə artıb və bu il biz bunu əyani şəkildə gördük. Test imtahanlarında yüksək ballar toplayan abituriyentlər arasında müəllim olmaq istəyənlərin sayı bir neçə dəfə artıbdir. Bu onu göstərir ki, humanitar sahənin əsas hissələrindən biri olan təhsil sahəsinə çox böyük diqqət göstərilir və gözəl nəticələr vardır.

Ölkəmizin hər bir yerində müasir tibb mərkəzləri yaradılıb. Son 15 il ərzində 650-dən çox tibb müəssisəsi yenidən qurulub, əsaslı təmir edilib və tikilibdir. Hər il 5 milyondan çox insan dövlət hesabına pulsuz tibbi müayinədən keçir. Yəni bunlar humanitar sahənin çox önəmli hissələridir və bundan sonra da bu istiqamətlər üzrə ardıcıl siyasət aparılacaqdır.

Mən idman yarışlarını qeyd etdim. Amma onu da bildirməliyəm ki, idman sahəsində də böyük uğurlar əldə edilib. İdmanın maddi-texniki bazası qurulubdur. Təkcə Bakıda deyil, Azərbaycanın digər şəhərlərində 45 müasir Olimpiya İdman Mərkəzi yaradılıb. Son

Olimpiya oyunlarında – Rio de Janeyroda keçirilmiş Olimpiadada medalların sayına görə Azərbaycan dünya miqyasında 14-cü yerə layiq görülübdür.

Biz ardıcıl siyasət aparmaqla, həm iqtisadi islahatları dərinləşdiririk, həm də sosial sahədə lazım olan addımları atırıq. Ölkəmizdə yüksək texnologiyalara çox böyük diqqət göstərilir, bu yaxınlarda üçüncü peykimiz orbitə buraxıldı. Azərbaycan artıq neçə ildir ki, dünyanın məhdud sayda olan kosmik klubunun üzvüdür və 3 peykimiz vardır. Əlbəttə ki, bu həm texnoloji inkişafdır, həm təhsildir, həm də biznes imkanları yaradır. Biz bu gün peyk xidmətlərini ixrac etməklə, ölkəmizdə ixracı da şaxələndiririk.

«ASAN xidmət» mərkəzlərinin yaradılması sosial və humanitar sahədə çox önəmli təşəbbüsdür. Əgər qonaqlarda imkan olarsa, onlar Bakı şəhərində fəaliyyət göstərən 5 mərkəzdən birinə baş çəkə bilərlər. Görə bilərlər ki, doğrudan da Azərbaycan texnologiyaları əsasında sırf Azərbaycanın intellektual məhsulu olan «ASAN xidmət» necə fəaliyyət göstərir. Bu il bu mərkəzlərin sayı 15-ə çatdırılacaq – 5-i Bakıda, 10-u isə bölgələrdə. Bu mərkəzlərdə bir binada 300-dən çox xidmət göstərilir və vətəndaşların «ASAN xidmət»i bəyənmə əmsalı 100 faizə yaxındır. Bu, ictimai xidmətlər sahəsində bir inqilab oldu. İctimai xidmətlər sahəsinə xas olan bürokratiya, süründürməçilik, korrupsiya, rüşvət-xorluq hallarına tamamilə son qoyulubdur. Bir neçə il ərzində «ASAN xidmət» mərkəzlərinə 24 milyondan çox

müraciət olub və onların mütləq əksəriyyəti təmin edilə bilər.

Mən Azərbaycan haqqında çox danışa bilərəm – çünki qonaqların bir hissəsi ilk dəfədir ki, ölkəmizə gəlir – sadəcə olaraq, çıxışının yekununda bir məsələni də diqqətinizə çatdırmaq istəyirəm. Bu məsələ həm humanitar əməkdaşlığı dərinləşdirir, həm də qarşılıqlı maraqları təmin edir. Hesab edirəm ki, humanitar əməkdaşlıq deyəndə, biz mütləq bunun gözəl nəticələrini görməliyik və bilməliyik ki, bu nəyə gətirib çıxaracaqdır.

Sonuncu mövzu nəqliyyat siyasətimizlə bağlıdır. Azərbaycanın coğrafi vəziyyəti əlverişlidir, ancaq müasir infrastruktur olmadan bu coğrafi vəziyyətin heç bir əhəmiyyəti yoxdur. Digər tərəfdən, Azərbaycanın açıq dənizə, okeana çıxışı yoxdur. Ona görə bizim bütün nəqliyyat, enerji, kommunikasiya xətlərimiz başqa ölkələrin ərazisindən keçməlidir. Əlbəttə, qeyd etdiyim kimi, buna nail olmaq üçün mütləq ilk növbədə, qonşu dövlətlərlə və daha böyük coğrafiyanı əhatə edən ölkələrlə çox sıx dostluq münasibətləri olmalıdır və bunlar da vardır. Biz bir neçə il bundan əvvəl nəqliyyat sahəsində qarşıya vəzifə qoyduq ki, Azərbaycan nəinki bu bölgədə, eləcə də dünya miqyasında güclü nəqliyyat mərkəzinə çevrilsin. Bu məqsədə doğru ardıcıl olaraq getməyə başladığımız və bu gün tam əminliklə deyə bilərəm ki, biz buna nail ola bildik. Ölkəmizdə çox müasir nəqliyyat infrastrukturunu yaradılıb – 6 beynəlxalq aeroport, Azərbaycanı bütün qonşu ölkələrlə bağlayan və ölkəmizin əsas hissəsini əhatə edən dəmir yolları, son

15 ildə salınmış 15 min kilometrədən çox avtomobil yolları, Xəzər hövzəsində 200-dən çox gəmisi olan ən böyük ticarət donanması. Yəni bütün bunlar böyük vəsait tələb edən layihələrdir və onlar həll olunub. Nəhayət, Xəzər dənizinin önəmli, yeni ticarət limanının bu il istifadəyə verilməsi bu işləri tamamladı. Bu gün Şərqi-Qərbi, Şimal-Cənub nəqliyyat dəhlizləri Azərbaycan ərazisindən keçir. Şimal-Cənub nəqliyyat dəhlizinin fəaliyyəti daha da genişləndirilib. Keçən illə müqayisədə bu il bu dəhliz vasitəsilə 100 dəfədən çox həcmdə yük daşınıb. Bu hələ başlanğıcdır. Bu gün bu önəmli iki istiqamətə digər istiqamətlərdən qoşulma halları müşahidə olunur. Biz bu gün artıq Cənub-Qərbi nəqliyyat dəhlizini təmin edirik və Şərqi-Qərbi nəqliyyat dəhlizi də Azərbaycan ərazisindən keçir. Bütün bu nəqliyyat, infrastruktur layihələrində iştirak edən yeganə ölkə Azərbaycandır. Bu nəqliyyat bağlılığı eyni zamanda, mehriban qonşuluğa da gözəl şərait yaradır. Heç bir ölkə, əgər qonşularla yaxşı münasibətləri yoxdursa, heç vaxt etibarlı tranzit məntəqəsinə çevrilə bilməz. Ona görə bizim enerji, nəqliyyat, infrastruktur layihələrimiz ölkələr arasındakı əməkdaşlığı stimullaşdırır. Ölkələr arasındakı əməkdaşlığı dərinləşdirmək üçün xüsusilə qonşu ölkələrlə, ənənəvi dost ölkələrlə münasibətlərdə mütləq humanitar sahəyə böyük önəm verilməlidir. Bu olmasa, bütün başqa sahələrdə də problemlər yaşana bilər.

Mən bir daha qeyd etmək istəyirəm ki, biz humanitar əməkdaşlığa çox böyük diqqət göstəririk, bir çox təşəbbüslər irəli sürmüşük. Onlardan biri də Bakı

Beynəlxalq Humanitar Forumudur ki, bu gün öz işinə başlayır. Əminəm ki, aparılacaq diskussiyalar, müzakirələr bizim ümumi işimizə gözəl töhfə verəcəkdir.

Forumun iştirakçılarını bir daha salamlayır və foruma uğurlar arzulayıram. Sağ olun.

* * *

Olqa Qolodets (*Rusiya Federasiyası Baş Nazirinin müavini*): Hörmətli cənab Prezident, hörmətli Mehriban xanım! İcazə verin, Rusiya Federasiyasının Prezidenti Vladimir Vladimiroviç Putinin foruma təbrik məktubunu oxuyum.

«VI Bakı Beynəlxalq Humanitar Forumun iştirakçılarına və qonaqlarına

Hörmətli xanımlar və cənablar!

Bakı Beynəlxalq Humanitar Forumun açılışı münasibətilə sizi səmimi-qəlbdən salamlayıram. Artıq 6-cı dəfədir ki, Azərbaycan paytaxtı onlarla ölkədən dövlət qurumlarının və qeyri-hökumət təşkilatlarının nümayəndələrinin, parlamentarilərin və alimlərin, mədəniyyət xadimlərinin, jurnalistlərin və publisistlərin iştirak etdiyi bu nüfuzlu forumu qəbul edir.

Bu il sizin görüşünüz müasir cəmiyyət üçün çox əhəmiyyətli olan «Yeni dünya və yeni insan formalaşdırmaq: yaradıcılıq və insan inkişafı» mövzusunda həsr edilib. Mövcud təhsil və maarif sistemlərinin təkmilləşdirilməsinə, mədəniyyətin və incəsənətin dəstəklənməsinə, informasiya təhlükəsizliyinin təminatına,

intellektual mülkiyyətin müdafiəsinə və digər aktual məsələlərə dair ətraflı diskussiyalar nəzərdə tutulub. Əminəm ki, siz qiymətli peşəkar təcrübənizi və mütərəqqi praktiki yeniliklərinizi mübadilə edəcək, həmçinin qarşılıqlı faydalı beynəlxalq əməkdaşlığın yeni perspektivli forma və istiqamətlərini müəyyənləşdirə biləcəksiniz. Forumun iştirakçılarına səmimi-qəlbədən uğurlar diləyir və ən xoş arzularımı çatdırıram.

VLADİMİR PUTİN
Rusiya Federasiyasının Prezidenti »

– Hörmətli qonaqlar, mən öz adımdan da bir neçə söz demək istəyirəm. Mən Bakı Beynəlxalq Humanitar Forumda ilk dəfə deyil ki, iştirak edirəm və bu gün Humanitar Forumun necə sürətlə inkişaf etməsi məni heyrətləndirir. Bir neçə il bundan əvvəl bu forumun belə sanballı olacağını güman etmək olmazdı. Bu gün forumda 90-a yaxın ölkənin nümayəndələrinin toplaşması və onun sivilizasiya, mədəniyyətlərarası, millətlərarası və dinlərarası münasibətlərin inkişafına dair dünya miqyasında dialoqun tərəqqisi üçün ən əhəmiyyətli məkanlardan birinə çevrilməsi, əlbəttə, ölkə rəhbərliyinin xidmətidir. Forumu dəstəkləmək, onu bu səviyyədə inkişaf etdirmək üçün gündəlik iş aparmaq və cənab Prezidentin indicə dediyi dəyərlərə sadıq olmaq lazımdır.

Biz Azərbaycanla sıx əməkdaşlıq edirik və prezidentlərimiz humanitar inkişaf məqsədlərinə ürəkdən sadıqdırlər. Bu çox böyük zəhmət deməkdir. Sadə bir misal çəkim. Keçən dəfə buraya gələndə mən adi bir ümum-

təhsil məktəbində oldum. Sizə deməliyəm ki, uşaqlara 3 dildə dərs keçilən məktəblər dünyada azdır. Uşaqlar və onların valideynləri təhsil dilini seçmək üçün tam imkana malikdirlər və bu halda, uşaqlar başqa mədəniyyətlərlə, başqa dillərlə tanış olur, onların bu və ya digər milliyyətə bağlılığı çox güclü inkişaf amilinə çevrilir. Müxtəlif millətlərin, mədəniyyətlərin və dinlərin qonşu olmasını güclü quruculuq prosesinə çevirmək çox böyük səy tələb edən ciddi prosesdir. Bu, dünya birliyinin bütün mütərəqqi qüvvələrinin birləşməsinə tələb edir. Biz ümid edirik ki, məhz bu forum humanitar əməkdaşlığımızı irəli aparacaqdır.

Rusiyada müxtəlif mədəniyyətlərin, sivilizasiyaların qarşılıqlı fəaliyyəti məsələsi bir nömrəli mövzudur. Bizdə də uşaqlar məktəbə gedəndə Rusiyada yaşayan xalqların 119 dilində dərsliklər yaradılır. Xalqların qarşılıqlı fəaliyyətini quruculuğa çevirmək də çox böyük səy və çox böyük zəhmət tələb edir. Yəqin ki, Bakının faktiki olaraq, dünyada humanitar dialoqun həyata keçirildiyi paytaxta çevrilməsi təsadüfi deyil. Biz bu şəhərin hər bir cizgisində ənənələrə böyük hörmət nişanələri görürük. Biz burada muzeylər, tarixi mərkəz və eyni zamanda, bütün yeniliklərə və kreativliklərə açıqlıq görürük. Bu gün bu qədər çoxsaylı müasir memarlıq şedevrləri olan yerlər azdır. Bu, ölkə rəhbərliyinin böyük xidmətidir və eyni zamanda, burada yaşayan və hər gün humanitar inkişaf istiqamətində irəliləyən bütün bir xalqın xidmətidir.

Humanitar Forumun təşkilinə görə təşəkkürümü bildirmək istəyirəm. Mən bu forumun bütün iştirakçalarına uğurlar diləmək və həqiqətən, dünya səviyyəli bu əlamətdar hadisə münasibətilə cənab Prezidenti və Mehriban xanımı şəxsən təbrik etmək istəyirəm.

Sağ olun.

R ə ş i d X a l i k o v (*BMT Baş katibinin müavini*): Azərbaycan Respublikasının Prezidenti zati-aliləri cənab İlham Əliyev!

Xanımlar və cənablar!

İcazə verin, çıxışıma BMT-ni bu tədbirə dəvət etdiyinə görə Azərbaycan Respublikası Hökumətinə təşəkkürümü bildirməklə başlayım. Mən həmçinin bu gün burada təmsil etdiyim Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Baş katibi cənab Antonio Quterreşin səmimi salamlarını çatdırmaq istərdim. Cənab Quterreş çox təəssüflənir ki, proqramında olan digər görüşlər səbəbindən bu mühüm forumda iştirak edə bilmir.

Ötən ilin iyul ayında BMT Baş katibinin söylədiyi fikirləri sitat gətirmək istəyirəm: «Fikrimcə, etiraf etmək vacibdir ki, paradoksal vəziyyət yaranıb. Çünki problemlər get-gedə daha qlobal xarakter alır, çağırışlar get-gedə daha qlobal xarakter alır və onların hər hansı ölkə tərəfindən təkbəşinə həll edilməsi mümkün deyil. Beləliklə, biz qlobal cavablar axtarıq. Bizə çoxtərəfli idarəçilik formaları lazımdır. Biz etimadın çatışmazlığı kimi məsələlərin öhdəsindən gəlməyi bacarmalıyıq». BMT-nin Baş katibi əslində bu sözləri söyləyərkən çağırışların vacibliyini qeyd edib və bildirib ki, heç kəs diqqətdən kənar qalmalı deyil.

Biz VI Beynəlxalq Bakı Humanitar Forumu olduqca mühüm məsələləri müzakirə etmək üçün toplaşmışıq. Hesab edirəm ki, BMT-nin Baş katibi bu missiyanı öz üzərinə götürərək, bunun tam yekun nəticəyə qədər aparılmasının təmin edilməsinə çalışacaq. Mən həmçinin həmin məsələlərin əksər hissəsini əhatə edən bu mühüm forumu təşkil etdiyinə görə Azərbaycan Respublikasının səylərini alqışlamaq istərdim. Humanitar yardım vacib olaraq qalsa da, bizə zəif məqamların, qalan yoxsulluğun və böyük sayda işsizliyin aradan qaldırılmasında daha dayanıqlı, güclü və orta perspektivli yanaşma lazımdır. Şadam ki, həmin məsələlərdən bəziləri bu Humanitar Forumda müzakirə olunacaqdır.

Zati-aliləri, xanımlar və cənablar, hörmətli həmkarlar! İcazə verin, qısaca olaraq, hazırkı humanitar vəziyyətə toxunum. 2018-ci ildə 134 milyon insan qlobal səviyyədə humanitar yardıma ehtiyac duyur. BMT və onun tərəfdaşları böhrana məruz qalmış insanların təxirəsalınmaz həyati tələblərini dəstəkləmək üçün 25,3 milyard ABŞ dolları ayrılmasını xahiş ediblər. Münaqişə humanitar ehtiyacların ən böyük səbəbi olaraq qalır. Əlavə olaraq, qaçqınların sayı artır və onlar daha uzun müddətdə öz doğma ölkələrindən uzaqda qalırlar. Livan, Türkiyə və İordaniya öz əhalisinin sayına nisbətə böyük sayda qaçqınları qəbul edibdir. Kamerun, Çad, Sudan və Uqanda kimi, ən az inkişaf etmiş ölkələrdə 4,9 milyon qaçqın vardır. Yəni bu, qlobal qaçqın sayının 28 faizini təşkil edir.

Əfqanıstan, Cənubi Sudan, Somali və başqa ölkələrə gəldikdə, orada uşaqlar öz həyatları boyu münafişədən başqa bir şey görməyiblər. Hər insanın təhlükəsizliyə və müdafiəyə haqqı vardır. Biz bu hüququn təmin edilməsi üçün əlimizdən gələni etməliyik. BMT-nin Baş katibi hamını beynəlxalq humanitar hüquqa, insan hüquqlarına, mülki əhalinin qorunmasına səsəlayir. Həmçinin humanitar yardım işçiləri üçün təhlükəsizlik şəraitinin yaradılması da vacibdir. Eyni zamanda, Baş katib beynəlxalq ictimaiyyəti məcburi köçkünlüyün qarşısının alınmasına, qaçqın həyatı yaşayan hər kəs üçün dayanıqlı həll variantlarını təmin edərək, həm öz ölkəsində, həm də kənarında zorakılıq səbəbindən öz yerlərini tərk etmiş insanların hüquqlarının təmin olunmasına çağırır. Münafişə ilə üzləşmiş milyonlarla insana, qida, su və təhlükəsiz sığınacaq üçün çarpışan insanlara, qayıtmaq ümidi olmayan, öz evlərini tərk etməyə məcbur olan, məktəbləri bombalanmış insanlara, həyatları xilas etmək üçün tibbi yardım göstərən insanlara diqqətlə yanaşmalıyıq. Biz bütün bunlara göz yuma bilmərik.

Azərbaycanda məcburi köçkünlər üçün dayanıqlı həll yolunun tapılmasında, o cümlədən onların öz evlərinə, doğma yurdlarına qayıtmasında üzləşdiyimiz əsas maneələrdən biri Dağlıq Qarabağ bölgəsində və ətrafında həll olunmamış silahlı münafişənin siyasi həllinin olmamasıdır. BMT-nin Baş katibi bu yaxınlarda ATƏT-in Minsk qrupunun həmsədrələrinin göstərdiyi mühüm vasitəçi səylərinə tam dəstəyini bir daha vurğuladı və tərəfləri etimadı artırmaq üçün

addım atmağa, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin sülh yolu ilə həllinə nail olmaq üçün lazımi siyasi iradəni gücləndirməyə səslədi.

Nəinki münaqişələr, eləcə də təbii fəlakətlər insan əziyyətlərini artırır. Bir neçə həftə əvvəl İndoneziya növbəti zəlzələ və sunami ilə üz-üzə qaldı. Nəticədə 2 milyondan çox insan əziyyət çəkir və onlardan 60 mindən çoxu məcburi köçkünə çevrilibdir. Əfqanıstanda hazırkı münaqişədən əlavə bu il quraqlıq baş verib və ölkənin üçdə iki hissəsində yaşayan 2 milyon insan qidalanma problemi ilə üzləşib. Haitidə yüzlərlə insan zəlzələnin fəsadları ilə üz-üzə qalıbdır.

Zati-aliləri, xanımlar və cənablar, bu regionda da təbii fəlakətlər baş verir. Ona görə də vacibdir ki, hazırlıq səviyyəsini təşviq etmək üçün informasiya və təcrübə mübadiləsi aparılsın. Biz BMT olaraq, bu regionun ölkələri arasında informasiya mübadiləsinə və imkanların genişləndirilməsinə yardım etməyə hazırıq.

Yekun olaraq, Azərbaycan Respublikasının qlobal səviyyədə humanitar yardım göstərən nəzakətli addımlarını alqışlayıram. Azərbaycan BMT-nin müxtəlif qurumları vasitəsilə qlobal səviyyədə humanitar yardımını milyonlarla dollar səviyyəsində artırıbdir.

Bununla mən sözümlü bitirirəm, sizin hamınıza uğurlar arzulayıram.

Ə b d ü l ə z i z b i n O s m a n ə l - T ü v e y c r i
(İSEKO-nun baş direktoru): Zati-aliləri Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev!

Hörmətli Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti Mehriban xanım Əliyeva!

Zati-aliləri, xanımlar və cənablar!

Belə bir mötəbər forumda çıxış etməkdən olduqca məmnunam. Bu tədbirdə bizə dost olan bir çox insanların əyləşdiyini görürəm. Mən Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təşəkkürümü bildirirəm. O, ölkəyə uzaqgörənliklə, müdrikliklə rəhbərlik edir, sülh və təhlükəsizliyi bütün dünyada təşviq edir.

Forumun uğurlu olması onu göstərir ki, bu ölkə problemlərə, ərazi bütövlüyü ilə bağlı çətinliklərə baxmayaraq – mən Dağlıq Qarabağ məsələsini nəzərdə tuturam – irəliyə doğru gedir, inkişaf edir və bütün dünyaya örnək göstərir. Dünya ədalətli, düzgün olmalıdır ki, bu məsələlərin aradan qaldırılmasına nail olunsun. Bu, həlledici məsələdir, bu məsələlərə səmimi yanaşılmalıdır. Ümumiyyətlə, bir insan digər insanın ərazisini işğal etdiyi halda, siz dünyada sülhə, təhlükəsizliyə nail ola bilməzsiz. Bu, beynəlxalq hüquqa ziddir, bu, ümumiyyətlə, dinlərə qarşı olan bir addımdır, bütün etikadan və mənəviyyatdan uzaq olan bir addımdır. Bu problemlərin həlli bizdən nəyi tələb edir? Biz beynəlxalq hüququn ruhuna, prinsiplərinə riayət etməliyik. Çünki bu gün dünyada bir çox problemlər və çağırışlar vardır. Fələstin, Dağlıq Qarabağ, Cəmmu və Kəşmir, Myanma və dünyanın bir çox digər yerlərində insanlar əzab-əziyyətlə üz-üzədir. Onlar yoxsulluqdan əziyyət çəkirlər, çətinliklərdən keçirlər. Biz bunun şahidiyik və görürük ki, sadəcə, gözəl sözlər söyləmək kifayət deyil, biz dünyada təhlükəsizliyi təmin etmək üçün ədaləti təmin etməliyik. Bu bizim üçün mühüm bir şərtidir. Bunu etiraf etməliyik

və bu istiqamətdə işləməliyik. Forum bu nailiyyətin əldə olunması istiqamətində irəliyə doğru atılan bir addımdır. Düşünürəm ki, məhz iştirakçıların ayırdığı diqqət və onların verəcəyi töhfə əsasında forumun uğuruna nail ola biləcəyik. Müəyyən işlər görə bilərik ki, dünyanın diqqətini bu məsələlərə yönəldək. Çünki insanlıq olmadan gələcək ola bilməz, sülh ola bilməz, ədalət zəfər çala bilməz və əməkdaşlıq baş tuta bilməz. Bu problemlər həll olunmasa, qarşımızda dayanan məqsədlərə çatmaq mümkün olmaz. Buna görə dünyaya üz tutaraq deməliyik ki, biz qardaş və bacılarıq. Mövcud olan problemləri məhz bu yolla həll etməliyik. Çünki milyonlarla insan əziyyət çəkir. Biz buna dözümlülük göstərməli deyilik. Dünya öz söylərini birləşdirməlidir, bu məqsəd üçün hamı səfərbər olunmalıdır ki, dünya daha təhlükəsiz şəkildə inkişaf etsin, ədalət zəfər çalsın və bərabərlik təmin edilsin. Bütün bu prinsiplər humanitar bir ruhda tətbiq edilməlidir. Sadəcə, bunları söyləmək kifayət deyil, buna görə də biz iş görməliyik.

Biz İSESKO olaraq, öz tərəfdaşlarımızla sıx işləyirik, Avropa Şurası ilə birgə çalışırıq. Bir sıra digər beynəlxalq təsisatlarla iş aparırıq, o cümlədən islam və ərəb dünyasının təşkilatları ilə birgə işləyirik. Biz çox diqqətliyə və fikirlərimizin nədən ibarət olduğunu səmimi şəkildə bildiririk. Biz bəşəriyyətə xidmət edən idealları təşviq edirik. Bizim hamımız dinə etiqad edən insanlarıq. Biz bütöv bir ailə olmalıyıq. BMT-nin Nizamnaməsində də, Ümumdünya İnsan Hüquqları Bəyannaməsində də bildirilir ki, insanlar bərabərdir. Quranda da, İncildə də, Tövratda da bildirilir ki, insanlar

bərabərdir. Yəni bizim hamımız bu səma altında eyni və bərabərik. Bizim insan hüquqlarımız da vahiddir. Yəni biz burada müxtəlif ölçülərdən istifadə edə bilmərik: bu dünya belə olmalıdır, burada ədalət olmalıdır, başqa yerdə isə yox. Ədalət bir olur və bu bütün hallara tətbiq edilməlidir. Mən burada çıxış etmək üçün mətn hazırlamışdım. Lakin onu oxumuram, sizə səmimi-qəlbdən gələn sözlərimi söyləyirəm. Mən bunları öz təcrübəm əsasında deyirəm.

Mən çox yerlərdə olmuşam, çox yerləri gəzmişəm, Afrikada, Asiyada, Latın Amerikasında, həmçinin Avropada milyonlarla insanı səfalət içində görmüşəm. Dünya özü də tam kamil deyil, onun da öz problemləri vardır. Bizi birləşdirən ruh qardaşlıq ruhu olmalıdır, hamımızın ürəyində insani hisslər vardır. Biz öz ölkələrimizin gələcəyi üçün çalışmalıyıq. Müəyyən bir yerdə insanların əzab-əziyyət çəkməsinə və öz gələcəklərindən məhrum olmalarına göz yummalı deyilik. Təbii ki, yerlərdə davamlı iş aparılmadan, problemləri həll etmədən sülhü təmin edə bilmərik. Şimalda, Qərbdə, Cənubda milyonlarla insan – müsəlmanlar, xristianlar, bütpərəstlər əzab-əziyyətlə üzləşirlər. Bu forum bilirsiniz ki, dini forum deyil. Baxmayaraq ki, islam sivilizasiyası, Avropa sivilizasiyası, hindu sivilizasiyası vardır, burada söhbət beynəlxalq sivilizasiyadan gedir və forumun məqsədi bizim hamımızı bir araya gətirməkdən ibarətdir.

Cənab Prezident, mən buna görə Sizə səmimi-qəlbdən təşəkkürümü bildirirəm ki, bütün dünyaya aydın şəkildə nümunə göstərirsiniz. Bununla bağlı öz biliklərinizi

bütün dünya ilə paylaşırınsınız. Ziyalıları, media təmsilçilərini, hökumət rəsmilərini, dünyanın 90 ölkəsindən olan nümayəndələri burada bir araya gətirirsiniz. Bakı mədəniyyətlərarası, sivilizasiyalararası, dinlərarası dialoqun mərkəzinə çevrilibdir.

Zati-aliləri, diqqətinizə görə çox sağ olun.

Ç u S i n (*UNESKO baş direktorunun müavini*):
Zati-aliləri Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev!

Hörmətli Rusiya Federasiyası Baş Nazirinin müavini xanım Olqa Qolodets!

İSESKO-nun baş direktoru cənab Əbdüləziz bin Osman əl-Tüveycri!

BMT Baş katibinin Yaxın Şərq və Mərkəzi Asiya ilə humanitar tərəfdaşlıq üzrə müavini cənab Rəşid Xalikov!

Zati-aliləri, xanımlar və cənablar!

Əvvəla, icazənizlə, UNESKO-nun baş direktoru xanım Odri Azulayın adından və öz adımdan VI Bakı Beynəlxalq Humanitar Forumun keçirilməsi münasibətilə sizə ən xoş təbriklərimi çatdırım.

Hamımızın çox minnətdar olduğu zati-aliləri Prezident İlham Əliyevin təşəbbüsü ilə başlanan «Bakı prosesi»nin 10 illik yubileyini qeyd etmək üçün burada olmaq məndə məmnunluq hissi doğurur. Bu proses dünyada olan çağırışlarla üzləşən mədəniyyətlərarası dialoqu dərinləşdirib, o cümlədən daha güclü iqtisadiyyatların və ya daha mütəhərrik təhsil sistemlərinin necə yaradılması və informasiyanın yayılmasını özündə necə birləşdirilməsini ehtiva edən

məsələlərə ünvanlanıb. Bu çağırışların hamısı «Yeni dünya və yeni insan formalaşdırmaq: kreativlik və insan inkişafı» adlandırılan bu forumun mövzusunda əhatə olunubdur.

Yaradıcılıq həqiqi bəşəriyyətlə təkrar əlaqə yaratmağımız üçün güclü vasitədir. Rəssamlar müştərək paylaşdığımız bəşəriyyətin müxtəlif görüntülərini təqdim edir, insanların seçimlərini genişləndirir və onların təxəyyülündə alternativ gələcəklə bağlı qığılıcım yaradır. Yaradıcılıq əsas iqtisadi qüvvədir. Bu gün mədəni və yaradıcı sənayelər böyük iqtisadi faydalar gətirir, 30 milyon insanı işlə təmin edir və bəzi ölkələrdə ÜDM-in 10 faizini təşkil edir. UNESCO mədəni ifadələrin müxtəlifliyini, incəsənət azadlığını və rəssamların sərbəst hərəkətini təbliğ etmək üçün hökumətlərə dəstək göstərir. Qlobal populyasiya daha çox qloballaşdığına görə şəhərlər yaradıcılığın əsas hablarına çevrilir. Məhz buna görə UNESCO-nun yaradıcı şəhərlər şəbəkəsi yaradıcılığı və mədəni sənayeləri yerli səviyyədə inkişaf planlarının mərkəzində yerləşdirir. Hazırda dünyanın 180 şəhəri innovasiya, dizayn, film, qastronomiya, ədəbiyyat, musiqi və media incəsənətini irəli aparır. Azərbaycanın şimal-qərbində yerləşən Şəki şəhəri sənət işləri və incəsənət üzrə UNESCO-nun yaradıcı şəhərinin parlaq nümunəsidir. Bu şəhər gözəl memarlıq, ipəkçilik və ənənəvi sənət işlərinə görə məşhurdur. O bir vaxtlar Asiya İpək yolunun bir hissəsi idi. Bu gün həmin şəhər çoxlu etnik mənsubiyyəti və yaradıcılığın özəyi kimi, mədəniyyətlərarası dialoq ənənəsini davam etdirir.

Mədəniyyət və yaradıcılığın gücü özünü rəqəmsal sahədə də büruzə verir. Hazırda bizi yeni informasiya və mədəni ifadələrdən yalnız bir neçə il ayırır. İnternet özündə qlobal dili təcəssüm etdirən rəqs, teatr, ədəbiyyat, musiqi, filmlər və sairə ilə yeni müzakirələrə yol açmağa bilər və UNESCO da rəqəmsal dövrdə mədəni müxtəliflik üzrə işlərə rəhbərlik etməklə, insanlar arasında maneələri aradan qaldırır. Lakin yaradıcılığın yalnız mədəniyyət sahəsi ilə məhdudlaşdığını düşünmək səhv olardı. Yaradıcı düşüncə və innovasiya bütün insan fəaliyyətlərinin başlanğıcını qoyur. Bir çox böyük çağırışların öhdəsindən gəlmək üçün bizə elm, texnologiya, mühəndislik və riyaziyyat da lazımdır. SUN layihəsinin direktorunun da qeyd etdiyi kimi, elm və incəsənət bir-birinin əksi deyil, hər ikisi bəşəriyyətin kreativliyinin ən yüksək nöqtələrini təmsil edir. İqlim dəyişikliyi dövrümüzün əsas dəyişikliklərinə səbəb olur. Süni intellektin kəşfi dünyanı dəyişdirir və bir sıra işlərə ehtiyacı aradan qaldırır, lakin yeni imkanlar, o cümlədən iqtisadi imkanlar yaradır. Biz yeni dünyaya sadəcə, adaptasiya olmamalı, həm də fəal şəkildə iştirak etmək üçün bütün imkanlarımızı səfərbər etməliyik. Bu səbəbdən də XXI əsrin kədr inkişafı istiqamətində tələblərinə hələ də tam cavab verməyən təhsil sistemlərimizdə ciddi dəyişikliklər etməliyik. Mövcud tədris prosesindəki problemləri təcili olaraq həll etməliyik. Dünyada 670 milyon uşaq və gənc qiraət və riyaziyyat üzrə minimal bacarıq tələblərinə cavab vermir. Qadınların və qızların xüsusilə elm sahəsində bərabər imkanlara malik olma-

sını təmin etməliyik. Tənqidi düşünmə, problem həlli, komandada işləmə bacarıqlarını inkişaf etdirməliyik.

Təhsil qlobal vətəndaşlığın öndə olan dəyərlərindən biridir. Davamlı inkişaf, insan hüquqları və qarşılıqlı anlaşma mürəkkəb dünyanı anlamaq, dünyanın kompleks informasiya və kommunikasiya sahəsində hərəkət etmək üçün vacib komponentlərdir. Böyük bir təhlükə vardır – internet tolerant olmayan gənclər arasında yanlış informasiyanın yayılması üçün bir vasitə ola bilər. Digər təhlükə isə həddən çox tədbirlərdən istifadə edərək, cəmiyyətlərin effektiv fəaliyyəti üçün vacib olan azadlığın və imkanların məhdudlaşdırılmasıdır. Bunun əvəzinə, ötən il UNESCO-nun nəzarəti altında işçi qrupun hazırladığı hesabatı uyğun olaraq, diqqəti rəqəmsal savadlılıq və vətəndaşlığın təbliğ edilməsinə yönəltməliyik. Media və informasiya savadlılığı vətəndaşların informasiyanın nə olması və kim tərəfindən yayılmasına daha tənqidi yanaşmasını təmin etmək üçün çox əhəmiyyətlidir. UNESCO bu məsələ üzrə aparıcı təşkilatlardan biridir və təhsil kurikulumunu işə salıb, üzv ölkələr bu istiqamətdə dərslər hazırlayıb onlayn kurslar, layihələr və araşdırmalar təşkil edib. UNESCO və BMT Sivilizasiyalar Alyansı illik qlobal media və informasiya savadlılığı həftəsi oktyabrın 24-də başlandı. Proqram çərçivəsində dünya üzrə bir sıra tədbirlər təşkil olunacaqdır.

Xanımlar və cənablar, İkinci dünya müharibəsindən sonra Eynşteyn bir çıxışında belə demişdi: «Düşünmə modelindən başqa, hər şeyi dəyişdik». Bu gün düşünmə modelimizi daha kreativ, insan inkişafına daha yönümlü

bir istiqamətdə dəyişmək üçün real imkanımız vardır. Bütün üzv ölkələrin üzərində işlədiyi BMT-nin davamlı inkişaf proqramı daha dərin, daha geniş mədəniyyətlərarası dialoqa əsaslanan kollektiv həllər tapmağa istiqamətlənib. UNESKO da üzv ölkələri mədəniyyət, təhsil, elm və kommunikasiya sahəsində dəstəkləməkdə davam edir. Bu nəslin daha təhlükəsiz, daha sülh dolu, daha firavan və daha davamlı yeni bir dünya yaratmaq imkanı vardır. Ümid edirəm ki, «Bakı prosesi»nin yeni ilində müzakirələr bu mövzu ətrafında da olacaqdır.

Sağ olun.

Q a b r i e l a B a r o n (*Parlamentlərarası İttifaqın prezidenti*): Çox sağ olun, cənab Prezident İlham Əliyev! Hörmətli tədbir iştirakçıları, milli parlamentlərin ümumdünya təşkilatı olan Parlamentlərarası İttifaqın sədri və meksikalı parlamentari kimi, VI Bakı Beynəlxalq Humanitar Forumda çıxış etməkdən çox şadam. Biz bu gün buraya beynəlxalq aləmin, eləcə də bəşəriyyətin bir sıra qlobal çağırışlarla üzləşdiyi vaxtda toplaşmışıq. Oslo Sülh Tədqiqatları Mərkəzinin rəyinə görə, 2017-ci il soyuq müharibə bitdikdən sonra ən zorakı illərdən biri olub. Həmin ildə dövlətlər arasında 49 həll olunmamış münaqişə və 82 fəal mərhələdə olan qeyri-dövlət münaqişəsi qeydə alınıb. Həmin münaqişələrin, o cümlədən bütün dünyada artan ekoloji böhranın nəticəsi olaraq, dünya miqyasında məcburi köçkünlərin sayı 2017-ci ilin sonuna 68,5 milyon insana çatıb. Bununla yanaşı, qlobal iqtisadiyyatın mövcud vəziyyəti qlobal istehsal və

istehsal proseslər ilə birgə artıq dözülməz vəziyyət yaradıb və hazırda il ərzində istifadə olunan təbii resursların həcminə cavab vermək üçün artıq bizə indikindən 1,7 dəfə böyük Yer kürəsi lazımdır.

Bundan əlavə, texnogen fəaliyyətin ətraf mühitə təsiri planetimiz üçün ağır təbii fəsadlar törədir və hazırda BMT gələcək illərdə qlobal istiləşmənin 1,5 selsi dərəcəsinə saxlanılması üçün beynəlxalq öhdəliklərin olmasına çalışır. Biz həmçinin texnoloji tərəqqinin daim dəyişən mahiyyətinin yaratdığı çağırışlarla üzləşirik və nəticədə avtomatlaşdırılmanın artması İqtisadi Əməkdaşlıq və İnkişaf təşkilatına üzv ölkələrdə iş yerlərinin ən azı 14 faizini sual altında qoyur. Belə dəyişkən zamanda bəşəriyyət yol ayrıcında qalır və əgər biz planetimizin getdiyi istiqaməti dəyişmək istəyiriksə, orada innovasiya, əməkdaşlıq, yaradıcı yanaşma və çoxtərəflilik fundamental əhəmiyyət daşımalıdır. Məhz həmin mürəkkəb çağırışlar səbəbindən mən Azərbaycanın və bu tədbir təşkilatçılarının göstərdiyi səyləri alqışlayıram. Beynəlxalq Humanitar Forumun müzakirələri yaradıcı yanaşma və insan inkişafına əsaslanan yeni dünyanın formalaşdırılması mövzusunda həsr olunub. Aydınadır ki, əgər biz dünyamızın tələb etdiyi təcili dəyişikliklərə nail olmaq istəyiriksə, bu elementlər olduqca dəyərlidir. Hamımızın bildiyi kimi, geniş ilhamverici və olduqca zəruri olan Dayanıqlı inkişaf məqsədlərinə və 2030-cu ilədək olan gündəliyə nail olmaq üçün dünyanın cəmi 12 ili qalır. Parlament üzvü və təşkilat sədri kimi, biz milli reallıqlar arasında körpü salmağa çalışırıq və bir çox hallarda bu addım

uzaq məsafəli çoxtərəflilik kimi qələmə verilir. Bununla belə, qeyd etməliyəm ki, hazırda dünya heç vaxt görünmədiyi qədər güclü, çoxtərəfli əməkdaşlığa və tərəfdaşlığa ehtiyac duyur. Bizim üzləşdiyimiz çağırışlara gəlincə, həll variantlarını tapmaq üçün qarşılıqlı əlaqələri və fəaliyyəti müəyyənləşdirməliyik.

Məmnunluqla qeyd edirəm ki, forumdakı müzakirələr zamanı çoxtərəfli müttəfiqlik və tərəfdaşlığa zərurət artıq etiraf edilir. Bir çox hallarda qeyd olunur ki, 2030-cu il üçün gündəliyin ən mürəkkəb məsələlərindən biri 17-ci Dayanıqlı inkişaf məqsədinə nail olmaqdır. Çoxtərəfli əməkdaşlığa gəldikdə, spektiv yanaşmanı açıq şəkildə sərgiləyən bir sıra ölkələrin proteksionizmə və populist ritorikaya sığındığı zaman bu tərəfdaşlığın qurulması əslində çətin proses olar. Bununla belə, beynəlxalq təşəbbüslərə tərəddüd və tənqidlə yanaşıldığı dövrdə biz çoxtərəfliliyi müdafiə etməli və dəstəkləməliyik, çünki birgə fəaliyyət dünyamızın problemlərinin həllinə aparan yeganə yoldur. Olduqca vacibdir ki, tərəfdaşlıq nəinki parlament çərçivəsində, o cümlədən milli hökumətlər arasında olmalıdır və biz bu prosesə özəl sektoru və vətəndaş cəmiyyətini də qoşmalıyıq. Buna nail olmaq üçün üçtərəfli əməkdaşlıq fundamentaldir və bütün tərəflər arasında etimadın qurulmasında xüsusi əhəmiyyət kəsb edir. Biz hamımız bu məqsədi qarşımıza qoyub bərabərliyə, düzgünlüyə, əməkdaşlığa nail olmalıyıq. Gələcək illərdə bizim qarşımızda duran məqsəd – mən Dayanıqlı inkişaf məqsədlərini də nəzərdə tuturam – öz resurslarımızı yerli səviyyədə səfərbər edərək, imkanlarımızı

genişləndirməkdir. Bunun nəticəsində əldə olunacaq 5–7 trilyon dollar Dayanıqlı inkişaf məqsədlərinə nail olunmasına sərf edilməlidir. Bu baxımdan milli parlamentlərin və bizim Parlamentlərarası İttifaqın oynadığı rol çox mühümdür. Bizim bununla bağlı qarşımızda qoyduğumuz məram müvafiq dövlət siyasətinin formalaşdırılmasına yönəldilməli, 2030-cu ilə nəzərdə tutulan gündəlik həyata keçirilməlidir. Biz parlament olaraq, bu məsuliyyəti öz üzərimizə götürürük və effektiv olaraq, milli resursların cəmlənməsinə çalışmalıyıq.

Təbii ki, dünyada mədəniyyətlərarası dialoqun da inkişaf etdirilməsi çox vacibdir. Çünki Dayanıqlı inkişaf məqsədlərinə nail olmaq üçün trilyonlarla dollar lazım gəlir və bu, maliyyə boşluğunun aradan qaldırılması bütün ölkələrə, cəmiyyətin bütün təbəqələrinə aiddir və bu hamımızı narahat etməlidir. Buna görə də biz çoxtərəfliliyi qorumalıyıq.

Hörmətli həmkarlar, bu gün bəşəriyyətin çox çətin zamanda üzləşdiyi çağırışlar mürəkkəbdir və bizim dünya həm iqtisadi, həm sosial baxımından diqqətlə davranmalıdır, əməkdaşlığımız güclü və geniş olmalıdır. Biz bir-birimizlə rəqabət aparmalı deyilik. Hər hansı bir həll variantının olmaması, yaradıcı yanaşmanın tətbiq edilməməsi heç nəyə gətirib çıxara bilməz. Hesab edirəm ki, məhz yaradıcı yanaşma və innovasiya bizə nəinki bu mərhələni keçməyə, həmçinin əlimizdə olan enerjini daha da artırmağa imkan yaradacaqdır. Çoxtərəflilik bu gün informasiyanın çatışmazlığı səbəbindən əziyyət çəkir. Populizmin və

milli maraqların xüsusi olaraq nümayiş etdirildiyi bir vaxtda, ümidvaram ki, bu forumun bütün iştirakçıları açıq şəkildə yeni imkanları müzakirə edəcək, çox-tərəfliliyi yenidən canlandıracaq, innovativ həll yollarını irəli sürəcək, tərəfdaşlıq quracaqlar. Təbii ki, biz bütün bunları beynəlxalq hüquq prinsiplərinə uyğun etməliyik. Çoxtərəflilik əslində dünyamızın dəyişilməsi üçün özündə bir çox davranışı və fəaliyyəti ehtiva edir. Biz yeni yollar araşdırmalıyıq ki, bunun vasitəsilə çoxtərəfliliyin təsirini ölçə bilək, onu anlayaq və bunu milli və yerli səviyyədə həyata keçirək. Əgər biz bu təsirin ölçülməsinə nail olarıqsa, əminəm ki, dünyamızı dəyişə biləcəyik. Dünyamızın dəyişilməsi üçün biz öz icmamızdan başlamalıyıq və bu, yeganə yoldur.

Mən hamınıza müraciət edərək, demək istəyirəm ki, forumun əsas məqsədlərindən biri məhz çoxtərəfliliyə nail olmaqdır. Biz humanist prinsiplərə əsaslanan icmanı qurmalıyıq, o, insanların həyatını xilas edə bilər, insanların əzab-əziyyətlərini aradan qaldıra bilər, insan ləyaqətini saxlaya bilər və dəyişən dünyanın insana təsirini azalda bilər. Biz belə bir dəyişkən vaxtda bəşəriyyəti daha da təkmilləşdirmək üçün nə etməliyik? İnanıram ki, forum bu və bir çox digər suallara yeni cavablar tapacaqdır. Sağ olun.

* * *

Bununla da VI Bakı Beynəlxalq Humanitar Forumun rəsmi açılışı mərasimi başa çatdı.

Açılış çıxışlarından sonra forum işini plenar və işçi sessiyalarla davam etdirdi.

Qeyd edək ki, 2010-cu ildən təşkil olunan forumun təşəbbüscüləri Azərbaycan və Rusiya prezidentləridir. Beynəlxalq Humanitar Forum global xarakterli məsələlərə dair geniş spektrli dialoqlar, fikir mübadilələri və müzakirələr aparmaq məqsədilə müxtəlif ölkələrdən tanınmış dövlət xadimlərini, elmin fərqli sahələri üzrə Nobel mükafatı laureatlarını və nüfuzlu beynəlxalq təşkilatların rəhbərlərini, o cümlədən dünyanın siyasi, elmi və mədəni elitesinin nümayəndələrini bir araya toplayan mötəbər tədbirdir. VI Bakı Beynəlxalq Humanitar Forum gələcək dünyamızı formalaşdıracaq kreativ ideyalar və onların həyata keçirilməsi yollarının axtarılmasını diqqətdə saxlayacaq. Dünyanı vahid məkan və bütün bəşəriyyəti bir cəmiyyət kimi görmək istəyi yeni münasibətlər qurmağa, daha mütərəqqi və aktual müzakirələr aparmağa imkan verəcək və bəşəriyyətin inkişafına ənənəvi yanaşmalarda dəyişikliklərin yaranmasına vəsilə olacaqdır.

BMT BAŞ KATİBİNİN MÜAVİNİ RƏŞİD XALIKOV İLƏ GÖRÜŞ

25 oktyabr 2018-ci il

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev oktyabrın 25-də BMT Baş katibinin müavini Rəşid Xalikovu qəbul etmişdir.

BMT-nin Baş katibi Antonio Quterreşin salamlarını və xoş arzularını dövlət başçısı İlham Əliyevə çatdıran Rəşid Xalikov Bakı Humanitar Forumun əhəmiyyətindən bəhs etdi, bu tədbirin beynəlxalq əməkdaşlığa mühüm töhfələrindən danışdı.

Prezident İlham Əliyev BMT Baş katibinin müavini Rəşid Xalikovun forumda iştirakına və çıxışına görə minnətdarlığını bildirdi. Dövlət başçısı İlham Əliyev Rəşid Xalikovun forumda iştirakının və çıxışının BMT-nin bu tədbirə böyük önəm verməsinin göstəricisi olduğunu vurğuladı.

Azərbaycan Prezidenti Baş katib Antonio Quterreş ilə ötən il BMT Baş Assambleyası çərçivəsində görüşünü məmnunluqla xatırlatdı.

Dövlət başçısı İlham Əliyev BMT Baş katibinin salamlarına görə minnətdarlığını bildirdi, onun da salamlarının Antonio Quterreşə çatdırmağı xahiş etdi.

Görüşdə Azərbaycan ilə BMT arasında uğurlu əməkdaşlığın həyata keçirildiyi bildirildi, əlaqələrin perspektivləri ətrafında fikir mübadiləsi aparıldı.

RUSIYA FEDERASIYASI BAŞ NAZİRİNİN MÜAVİNİ OLQA QOLODETS İLƏ GÖRÜŞ

25 oktyabr 2018-ci il

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev oktyabrın 25-də Rusiya Federasiyası Baş Nazirinin müavini xanım Olqa Qolodetsi qəbul etmişdir.

Dövlət başçısı İlham Əliyev Rusiya Prezidenti Vladimir Putinin VI Bakı Beynəlxalq Humanitar Forumu göndərdiyi təbrik məktubuna görə minnətdarlığını bildirdi və orada qeyd olunan fikirlərin önəmini vurğuladı. Prezident İlham Əliyev Rusiyanın bu tədbirdə belə geniş tərkibdə təmsil olunmasından məmnunluğunu ifadə etdi.

Dövlət başçısı bildirdi ki, Rusiya Prezidenti ilə son görüşləri zamanı ikitərəfli münasibətlərin müxtəlif sahələri, o cümlədən bu forumla bağlı məsələlər də müzakirə olundu və əməkdaşlığımızın bütün istiqamətlərdə, eləcə də humanitar sahədə inkişafından məmnunluq ifadə edildi. Dövlət başçısı qeyd etdi ki, qonşu və dost ölkələr olan Azərbaycan ilə Rusiyanın bu sahədə əlaqələri nümunəvi xarakter daşıyır və humanitar əməkdaşlıq məsələsi, demək olar ki, dövlət başçıları arasında keçirilən bütün görüşlərin gündəliyində durur. Prezident İlham Əliyev bildirdi ki, siyasi sahədə də əlaqələr uğurla inkişaf edir. Bu baxımdan dövlət

başçısı bir aydan az bir müddətdə özünün Rusiyaya rəsmi səfəri və Vladimir Putinin Azərbaycana səfərinin həyata keçirilməsini əlaqələrimizin yüksək səviyyəsinin göstəricisi olduğunu qeyd etdi.

Forumun bir daha ölkələrimiz arasında yaxın əlaqələrin mövcud olduğunu nümayiş etdirdiyini deyən Prezident İlham Əliyev bu tədbirdə, demək olar ki, dünya birliyinin yarısının təmsil olunmasını foruma olan böyük diqqətin təzahürü kimi qiymətləndirdi.

Xoş sözlərə görə minnətdarlığını bildirən Rusiya Federasiyası Baş Nazirinin müavini xanım Olqa Qolodets ölkəmizin, şəxsən Prezident İlham Əliyevin Humanitar Forumu göstərdiyi diqqətə görə minnətdarlığını bildirdi. Bu tədbirin iki ölkənin dövlət başçıları tərəfindən irəli sürülmüş təşəbbüs olduğunu vurğulayan qonaq forumdan-foruma iştirakçıların sayının artdığını və gündəliyin daha da genişləndiyini vurğuladı. O qeyd etdi ki, bu forumda müzakirə olunan məsələlərin gündəlik həyatda reallaşması böyük önəm daşıyır.

Olqa Qolodets vurğuladı ki, həm Azərbaycan, həm də Rusiya davamlı olaraq tolerantlıq siyasətinin həyata keçirilməsi və milli mədəniyyətlərin vəhdət şəklində inkişaf etdirilməsi baxımından dünyaya bir nümunədir. O, ölkələrimiz arasında ikitərəfli münasibətlərin müxtəlif sahələrdə uğurla inkişaf etdiyini bildirərək, forumun humanitar sahədə əməkdaşlıq işinə böyük töhfə verdiyini qeyd etdi.

**MOSKVA DÖVLƏT BEYNƏLXALQ
MÜNƏSİBƏTLƏR İNSTİTUTUNUN
REKTORU ANATOLİ TORKUNOV
İLƏ GÖRÜŞ**

25 oktyabr 2018-ci il

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev oktyabrın 25-də Moskva Dövlət Beynəlxalq Münasibətlər İnstitutunun rektoru Anatoli Torkunovu qəbul etmişdir.

Görüşdə VI Bakı Beynəlxalq Humanitar Forumun əhəmiyyəti vurğulandı, bu tədbirin beynəlxalq əməkdaşlığa mühüm töhfə verdiyi qeyd edildi.

Prezident İlham Əliyev Anatoli Torkunovun forumda iştirakından məmnunluğunu bildirdi.

Rektor Anatoli Torkunov forumun dünyada humanitar əlaqələrin inkişafına töhfəsini vurğulayaraq, ölkəmizə xoş duyğularla gəldiyini və bu mötəbər tədbirdə iştirak etdiyini dedi.

İSESKO-nun BAŞ DİREKTORU ƏBDÜLƏZİZ BİN OSMAN ƏL-TÜVEYCRİ İLƏ GÖRÜŞ

25 oktyabr 2018-ci il

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev oktyabrın 25-də İSESKO-nun baş direktoru Əbdüləziz bin Osman əl-Tüveycrini qəbul etmişdir.

Prezident İlham Əliyev İSESKO-nun baş direktoruna forumda iştirakına və məzmunlu çıxışına görə təşəkkür etdi.

Əbdüləziz bin Osman əl-Tüveycrri Bakı Humanitar Forumun beynəlxalq əhəmiyyətindən bəhs edərək bildirdi ki, bu forum çox gözəl və səmərəli nəticələri olan platformadır.

Görüşdə Azərbaycan ilə İSESKO arasında uzun illər ərzində uğurlu, səmərəli əməkdaşlığın qurulduğu qeyd edildi, əlaqələrin bundan sonra da genişlənməyinə əminlik ifadə olundu.

Prezident İlham Əliyev İSESKO-nun Ermənistan–Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsi ilə bağlı Azərbaycanın ədalətli mövqeyinə davamlı dəstəyinə görə minnətdarlığını bildirdi.

Əbdüləziz bin Osman əl-Tüveycrri Azərbaycanın İSESKO-nun baş konfransına rəhbərlik etdiyi 3 ilə dair baş direktorun hesabatı barədə dövlətimizin başçısına məlumat verdi. Bildirdi ki, ölkəmizin qurumun baş konfransına rəhbərlik etdiyi dövrdə həyata keçirilmiş uğurlu işlər bu hesabatda əksini tapıbdir.

UNESKO BAŞ DİREKTORUNUN MÜAVİNİ ÇU SİN İLƏ GÖRÜŞ

25 oktyabr 2018-ci il

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev oktyabrın 25-də UNESKO baş direktorunun müavini Çu Sini qəbul etmişdir.

Dövlət başçısı İlham Əliyev UNESKO baş direktorunun müavini Çu Sinin VI Bakı Beynəlxalq Humanitar Forumda iştirakına görə minnətdarlığını bildirdi və bunu Azərbaycan–UNESKO əməkdaşlığının yaxşı nümunəsi kimi dəyərləndirdi. Azərbaycan ilə UNESKO əlaqələrinin güclü tərəfdaşlığa və zəngin tarixə malik olduğunu qeyd edən dövlət başçısı uğurlu əməkdaşlığımızın davam etməsindən məmnunluğunu bildirdi. Azərbaycanın UNESKO-nun etibarlı tərəfdaşı olduğunu deyən Prezident İlham Əliyev qeyd etdi ki, Azərbaycan tərəfi ötən illər ərzində ölkəmizin tarixi, mədəni abidələrinin, UNESKO-nun Qeyri-maddi mədəni irs siyahısına daxil olan tarixi yerlərin ümumbəşəri dəyərlərə çevrilməsi işində UNESKO-nun fəaliyyətini yüksək qiymətləndirir. Dövlət başçısı bildirdi ki, bütün bunlar ölkəmizin bu təşkilatla uğurlu əməkdaşlığının bariz nümunəsidir. Prezident İlham Əliyev Azərbaycanın tarixi və mədəniyyəti barədə məlumatların dünyaya yayılması ilə bağlı UNESKO tərəfindən görülmən işlərə görə minnətdarlığını bildirdi.

Çu Sin ilk növbədə, UNESCO-nun baş direktoru xanım Odri Azulayın salamlarını dövlət başçısına çatdırdı. O, VI Bakı Beynəlxalq Humanitar Forumun böyük əhəmiyyət daşıdığını qeyd etdi və bildirdi ki, Azərbaycan mədəniyyətlərarası dialoqla bağlı belə tədbirlərin keçirilməsi üçün nümunəvi bir məkandır. Azərbaycanın Şimal–Cənub, Şərq–Qərb istiqamətlərində mühüm nöqtədə yerləşdiyini vurğulayan Çu Sin bu tədbirin Bakıda keçirilməsini önəmli bir hadisə kimi dəyərləndirdi. Qonaq bildirdi ki, UNESCO Azərbaycanla əməkdaşlığı yüksək qiymətləndirir və Azərbaycan dinamik fəaliyyəti ilə bu təşkilatın işinə böyük töhfə verir. Çu Sin eyni zamanda, gələn il Bakıda UNESCO-nun Ümumdünya İrs Komitəsinin konfransının keçiriləcəyini qeyd edərək, bu tədbirin də önəm daşıdığını bildirdi.

Prezident İlham Əliyev UNESCO-nun baş direktorunun salamlarına görə minnətdarlığını bildirdi, onun da salamlarını xanım Odri Azulaya çatdırmağı xahiş etdi.

**PARLAMENTLƏRARASI İTTİFAQIN
PREZİDENTİ QABRIELA BARON
İLƏ GÖRÜŞ**

25 oktyabr 2018-ci il

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev oktyabrın 25-də Parlamentlərarası İttifaqın prezidenti xanım Qabriela Baronu qəbul etmişdir.

Dövlət başçısı İlham Əliyev xanım Qabriela Barona VI Bakı Beynəlxalq Humanitar Forumda iştirakına və orada çıxışına görə minnətdarlığını bildirdi.

Xanım Qabriela Baron bu tədbirə dəvət olunduğuna görə təşəkkür edərək, Azərbaycana növbəti dəfə səfər etməsindən məmnunluğunu bildirdi. O qeyd etdi ki, bu tədbirdə Meksika parlamentinin deputatı olması ilə yanaşı, Parlamentlərarası İttifaqın prezidenti qismində də iştirak etməsi onun üçün böyük önəm daşıyır. Belə ki, bu təşkilat bu ilin dekabrında Azərbaycanda Gənc Parlamentarilərin V Qlobal Konfransının keçirilməsini planlaşdırır. Xanım Qabriela Baron Azərbaycanın bu mühüm tədbirə də ev sahibliyi etməsinə görə minnətdarlığını bildirdi və bunu çox yaxşı təşəbbüs kimi dəyərləndirdi.

Söhbət zamanı Bakıda keçirilən forumun ölkələr və xalqlar arasında əlaqələrin, eləcə də parlamentlər-

arası əməkdaşlığın inkişafına töhfə verdiyi vurğulandı.

SLOVENİYA MİLLİ ŞURASININ SƏDRİ ALOİZ KOVŞKA İLƏ GÖRÜŞ

25 oktyabr 2018-ci il

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev oktyabrın 25-də Sloveniya Milli Şurasının Sədri Aloiz Kovşkanı qəbul etmişdir.

Dövlət başçısı İlham Əliyev Sloveniya Milli Şurasının Sədri Aloiz Kovşkaya VI Bakı Beynəlxalq Humanitar Forumda iştirakına görə minnətdarlığını bildirdi və onun səfərinin ikitərəfli münasibətlərimizlə bağlı məsələlərin müzakirəsi üçün yaxşı imkan yaratdığını dedi.

Sloveniya Milli Şurasının Sədri Aloiz Kovşka ölkələrimiz arasında hələ keçmişdən çox yaxşı əlaqələrin mövcud olduğunu dedi və bildirdi ki, bu əlaqələrin daha da inkişaf etdirilməsi üçün imkanlar vardır. O, ölkələrimiz arasında əməkdaşlığın genişləndirilməsi üçün qarşılıqlı maraq doğuran sahələrin müəyyənləşdirilməsi ilə bağlı fikir mübadiləsi aparıldığını və gələcəkdə bu istiqamətdə işlərin görüləcəyinə ümidvar olduğunu bildirdi.

Dövlət başçısı öz növbəsində, Azərbaycan ilə Sloveniya arasında əlaqələrin uğurla inkişaf etdiyini,

əlaqələrimizin inkişafında prezidentlər səviyyəsində qarşılıqlı rəsmi səfərlərin önəmini qeyd etdi və özünün Sloveniyaya rəsmi səfərini məmnunluqla xatırlatdı. İkitərəfli əlaqələrimizin daha da genişləndirilməsinin zəruriliyini vurğulayan Prezident İlham Əliyev ölkələrimiz arasında tərəfdaşlıq sahələrinin müəyyənləşdirilməsinin əhəmiyyətinə toxundu və bu baxımdan qarşılıqlı ticarətin səviyyəsinin artırılmasının vacibliyini bildirdi. Dövlət başçısı qeyd etdi ki, hər iki ölkədən olan şirkətlər Azərbaycan ilə Sloveniya arasındakı mövcud yaxşı siyasi mühitdən faydalanaraq, öz fəaliyyətlərini daha da genişləndirə bilərlər.

Sloveniyada səfərdə olarkən, orada Mehdi Hüseynzadənin memorialını ziyarət etdiyini məmnunluqla xatırladan Prezident İlham Əliyev ölkələrimiz arasında humanitar əməkdaşlığın və eləcə də çox mühüm əhəmiyyət daşıyan turizmin inkişaf etdirilməsi üçün də yaxşı perspektivlərin olduğunu bildirdi.

URUQVAY NÜMAYƏNDƏLƏR PALATASININ SƏDRİ XORXE QANDİNİ İLƏ GÖRÜŞ

25 oktyabr 2018-ci il

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev oktyabrın 25-də Uruqvay Nümayəndələr Palatasının Sədri Xorxe Qandinini qəbul etmişdir.

Dövlətimizin başçısı Uruqvay Nümayəndələr Palatasının Sədri Xorxe Qandininin VI Bakı Beynəlxalq Humanitar Forumda iştirak etməsindən məmnunluğunu ifadə etdi və bildirdi ki, onun bu tədbirdə iştirakı Uruqvayın həm foruma verdiyi dəstəyin əlamətidir, həm də ikitərəfli münasibətlərimizin inkişafına olan marağının göstəricisidir. Prezident İlham Əliyev Uruqvayın forumda yüksək səviyyədə təmsil olunmasını əməkdaşlığımızın gözəl təzahürü kimi qiymətləndirdi. Dövlət başçısı bildirdi ki, ölkələrimizi bir-birinə dostluq əlaqələri bağlayır, yüksək səviyyəli qarşılıqlı səfərlər isə bu əlaqələri daha da gücləndirir. Azərbaycanın Xarici İşlər nazirinin Uruqvaya səfər etdiyini qeyd edən Prezident İlham Əliyev bu səfərlərin əməkdaşlığın gələcəyi ilə bağlı fikir mübadiləsi aparmaq üçün böyük əhəmiyyət daşıdığını söylədi. Qarşılıqlı səfərlərin əməkdaşlığımızın gələcəyinin müəyyənləşdirilməsi baxımından böyük önəm daşdığını vurğulayan

dövlətimizin başçısı Uruqvay Nümayəndələr Palatasının Sədri Xorxe Qandininin ölkəmizə bu səfəri zamanı ikitərəfli əlaqələrin inkişafı ilə bağlı geniş fikir mübadiləsinin aparılacağına əminliyini bildirdi.

Uruqvay Nümayəndələr Palatasının Sədri Xorxe Qandini VI Bakı Beynəlxalq Humanitar Forumuna dəvətə görə dövlətimizin başçısına minnətdarlıq etdi. O, forumun uzun illərdir ki, mütəmadi olaraq yüksək səviyyədə keçirildiyini dedi və bu münasibətlə təbriklərini çatdırdı. Öz növbəsində, qarşılıqlı səfərlərin əhəmiyyətinə toxunan Xorxe Qandini belə səfərlərin əməkdaşlığımızın perspektivləri ətrafında fikir mübadiləsi aparmaq üçün geniş imkanlar yaratdığını vurğuladı.

**TÜRKİYƏ RESPUBLİKASININ
PREZİDENTİ ZATI-ALİLƏRİ
CƏNAB RƏCƏB TAYYİB ƏRDOĞANA**

Hörmətli cənab Prezident!

Əziz qardaşım!

Türkiyə Respublikasının yaranmasının 95-ci il-dönümü münasibətilə Sizi və Sizin simanızda bütün xalqınızı şəxsən öz adımdan və Azərbaycan xalqı adından səmimi-qəlbdən təbrik edirəm.

Bu gün qardaş Türkiyə özünün hərtərəfli və dinamik inkişafı ilə dünyanın ən qabaqcıl ölkələri sırasında qərar tutubdur. Sizin rəhbərliyinizlə həyata keçirilən islahatlar, irimiqyaslı infrastruktur layihələri ölkənin iqtisadi qüdrətinin gündən-günə artmasına xidmət edir. Türkiyə, həmçinin dünyada və regionda cərəyan edən proseslərdə fəal rol oynayaraq, qətiyyətli mövqe nümayiş etdirir.

Əminəm ki, Azərbaycan–Türkiyə dostluğu və qardaşlığı, ikitərəfli münasibətlərimizin əsasını təşkil edən müttəfiqliyimiz və strateji tərəfdaşlığımız bundan sonra da bütün nailiyyətlərimizi şərtləndirən başlıca amil olacaqdır.

Belə bir əlamətdar gündə Sizə möhkəm cansağlığı, xoşbəxtlik, işlərinizdə uğurlar, qardaş Türkiyə xalqına daim sülh və firavanlıq diləyirəm.

Hörmətlə,

İLHAM ƏLİYEV

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı, 26 oktyabr 2018-ci il

**«GƏLƏCƏYİMİZƏ SƏRMAİYƏ: DAYANIQLI
VƏ İNKLÜZİV İNKİŞAFA DOĞRU»
MÖVZUSUNDA «DƏYİRMİ MASA»
İŞTİRAKÇILARINA**

Hörmətli tədbir iştirakçıları!

Sizi səmimi-qəlbdən salamlayır və «Azərbaycanın Əcnəbi Məzunlarının Beynəlxalq Assosiasiyası»nın yaradılması münasibətilə təbrik edirəm.

Sürətlə qloballaşan dünyada hər bir fəaliyyət sahəsi yeni ideya və baxışlar tələb etməklə, gənclərin elmi biliklərə əsaslanan bacarıq və vərdislərə yiyələnməsini labüd edir. Buna görə də cəmiyyətin inkişafında elm və təhsil mühüm rol oynayır.

Təhsil Azərbaycanın dövlət siyasətinin və milli inkişaf strategiyasının prioritet istiqamətlərindəndir. Gənclər siyasəti çərçivəsində həyata keçirdiyimiz bir çox proqramlar mövcud potensialın üzə çıxarılması və ölkəmizin siyasi, iqtisadi və sosial inkişafına yönəldilməsi məqsədlərini daşıyır. Təsadüfi deyildir ki, Azərbaycan «Ekspo–2025» üçün Bakının namizədliyini irəli sürərkən «İnsan kapitalını inkişaf etdirərək, daha yaxşı gələcək quraq» mövzunu seçibdir.

Eyni zamanda, Azərbaycanda əcnəbi gənclərin təhsili sahəsində də xoş ənənələr mövcuddur. Ali məktəblərimizin qapıları xarici ölkə vətəndaşlarının üzünə həmişə açıq olubdur. Belə ki, istər sovet dövründə, istərsə

də müstəqillik illərində on minlərlə əcnəbi gənc Azərbaycanda ali təhsil alıb, ən müxtəlif ixtisaslara yiyələnibdir. Sevindirici haldır ki, bu gün həmin gənclər öz ölkələrinin ictimai-siyasi həyatında, sosial-iqtisadi inkişafında fəal iştirak edərək, multikulturalizm məkanı olan Azərbaycanla mənəvi körpü rolunu oynayırlar.

Bu gün biz Azərbaycanda xarici ölkə vətəndaşlarının təhsili üçün yeni-yeni təşəbbüslər irəli sürür və gerçəkləşdiririk. Təkcə onu demək kifayətdir ki, ölkəmiz İslam Əməkdaşlıq Təşkilatına, eləcə də gələn ildən sədrlik edəcəyi «Qoşulmama Hərəkatı»na üzv dövlətlərin vətəndaşlarının ali məktəblərimizdə təhsili məqsədilə qrant proqramları təsis edib və bu proqramlar müvəffəqiyyətlə həyata keçirilir.

Ümidvaram ki, Azərbaycanda təhsil almış əcnəbi məzunların ilk görüşünün iştirakçısı kimi, siz yenidən Bakıya gəlməkdən məmnun qalacaq, tələbələrlik çağlarınız ilə bağlı olan paytaxtımızdan vətəninizə ən xoş təəssüratlarla dönəcək, ölkələrimiz və xalqlarımız arasında dostluq və əməkdaşlığın daha da möhkəmlənməsinə töhfələr verəcəksiniz.

Sizə cansağlığı, işlərinizdə uğurlar diləyirəm.

İLHAM ƏLİYEV
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı, 26 oktyabr 2018-ci il

QAX RAYONUNA SƏFƏR

28 oktyabr 2018-ci il

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və xanımı Mehriban Əliyeva oktyabrın 28-də Qax rayonuna səfərə gəlmişlər.

Prezident İlham Əliyev və xanımı Mehriban Əliyeva ümummilli lider Heydər Əliyevin Qax şəhərinin mərkəzində ucaldılmış abidəsini ziyarət edərək, önünə gül dəstələri qoydular.

Qax Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Musa Şəkiliyev rayonda görülən işlər barədə dövlət başçısına və xanımına məlumat verdi.

Prezident İlham Əliyev müvafiq tapşırıqlarını verdi.

Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin yenidən qurulmuş Qax Damazlıq İpəkçilik Stansiyasının açılış mərasimi

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və xanımı Mehriban Əliyeva oktyabrın 28-də Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin yenidən qurulmuş Qax Damazlıq İpəkçilik Stansiyasının açılışında iştirak etmişlər.

Dövlət başçısı və xanımı stansiyanın rəmzi açılışını bildirən lenti kəsdilər.

Kənd Təsərrüfatı naziri İnam Kərimov Prezident İlham Əliyevə və xanımı Mehriban Əliyevaya yaratılmış şərait barədə məlumat verdi.

Bildirildi ki, Qax Damazlıq İpəkçilik Stansiyasının əsası 1973-cü ildə qoyulub. Maliyyə çətinliyi səbəbindən stansiya 1998-ci ildən fəaliyyətini dayandırmışdı. Nazirlər Kabinetinin 2015-ci ildə qəbul etdiyi qərarla stansiya Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin tabeliyindəki qurumların siyahısına daxil edilib. Prezident İlham Əliyevin ötən il imzaladığı «Azərbaycan Respublikasında ipəkçiliyin maddi-texniki bazasının yaxşılaşdırılması ilə bağlı əlavə tədbirlər haqqında» sərəncama uyğun olaraq, Qax Damazlıq İpəkçilik Stansiyasının bərpası, əlavə istehsal sahələrinin yaradılması və müasir avadanlıqlarla təchiz olunması məqsədilə Prezidentin ehtiyat fondundan Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinə 4,5 milyon manat vəsait ayrılıb. Ötən ildən başlayaraq, stansiyada əsaslı yenidən qurulma işləri həyata keçirilibdir.

Məlumat verildi ki, stansiyanın ümumi ərazisi 5 hektar, tikintialtı sahəsi 2000 kvadratmetrdən çoxdur. Stansiyanın ərazisində inzibati bina, hər biri ikimərtəbəli olmaqla, laboratoriya və inkubasiya mərkəzi, həmçinin hibrid toxumların istehsalı mərkəzi vardır. Burada baramaqurdu ailələrinin yemlənməsi binası da yaradılıb. Qax Damazlıq Stansiyasında yeni yaradılmış tut ipəqurdu cins və hibridlərinin yüksəkkeyfiyyətli ilkin materialının hazırlanması, çoxaldılması, onların bioloji və texnoloji göstəricilərinin yaxşılaşdırılması, barama toxumu zavodlarının və

kümçülərin ipəkqurdunun sənaye qrenası ilə yerli istehsal hesabına təmin edilməsi nəzərdə tutulub. Stansiyada hər il 2000 ton yaş barama istehsalını təmin edəcək 4000 qutu hibrid ipəkqurdu toxumunun, eyni zamanda, 4 kiloqram superelit və 50 kiloqram elit sinfinə aid ipəkqurdu toxumlarının istehsalı planlaşdırılır.

Stansiyanın ərazisində 3 hektar sahədə Çin texnologiyası əsasında intensiv tipli tut bağları salınıb. Bu müəssisənin istifadəyə verilməsi ölkəmizdə ipəkçiliyin maddi-texniki bazasının yaxşılaşdırılması baxımından müstəsna əhəmiyyətə malikdir. Bununla yanaşı, stansiya yeni iş yerlərinin yaradılmasında da mühüm rol oynayır. Hazırda stansiyada 11 nəfər daimi işlə təmin edilib. Müəssisə tam işə düşdükdən sonra burada 59 nəfər daimi, 150 nəfər isə mövsümi işlərlə təmin olunacaqdır.

Prezident İlham Əliyevə və xanımı Mehriban Əliyevaya müəssisədə süni yemin yaradılması istiqamətində davam etdirilən tədqiqatlar haqqında məlumat verildi.

Qeyd olundu ki, burada tut yarpağının, qarğıdalı nişastasının, aktivləşdirilmiş mayanın, vitamin qarışığının və mərmər tozunun hazırlanması nəzərdə tutulur. Bu layihə ilboyu barama məhsulu istehsalının 6000 tona çatdırılmasını, toxum istehsalının sürətləndirilməsini, emal müəssisələrinin davamlı fəaliyyətini və kənd əhalisinin daimi işlə təminatını nəzərdə tutur.

Dövlət başçısına və xanımına stansiyada «Ağıllı kənd» – «Dövlət Kənd İnkişafı layihəsi» barədə də məlumat verildi.

Bildirildi ki, bu innovativ layihə kənd əhalisini və infrastrukturunu yeni texnoloji həllərlə təmin edir. «Ağıllı kənd» layihəsi bir çox mühüm elementləri özündə birləşdirir. Onların sırasında məktəblərdə elektron tədris və təlim mərkəzləri, onlayn təlim platforması, elektron tibbi xidmətlər, alternativ və bərpa olunan enerjidən istifadə, ağıllı suvarma sistemləri, elektron və SMS məlumatlandırma da vardır. Bundan başqa, «smart» biznes və təsərrüfatın qurulması məqsədilə layihə bazara rahat çıxış platformaları, təchizatçılar, istehsalçılar üçün daxili və xarici bazara rəqəmsal çıxış, onlayn bank xidmətləri və digər xidmətlər təqdim edir. Layihə «Ağıllı Dövlət İdarəçiliyi» istiqamətində elektron kənd təsərrüfatı, elektron xidmətlər, «bir pəncərə» sistemi, GIS əsaslı real zamanda nəzarət və «smart» yerli idarəetmə imkanlarını da nəzərdə tutur.

Stansiyanın ərazisində geniş abadlıq-quruculuq işləri aparılıb, qazanxana, müxtəlif təyinatlı su anbarları da inşa olunubdur.

Görülən bu işlərin əsas məqsədi ölkədə ipəkçiliyin dayanıqlı əsaslarla inkişafına nail olmaq, ipək emalı sənayesinin xammal təminatını yüksəltmək, istehsal edilən məhsulun keyfiyyətini və həcmi artırmaq, yeni təsərrüfat subyektləri yaratmaq, ipək məhsullarının ixrac potensialını gücləndirmək və məşğulluğu artırmaqdan ibarətdir. Bu məqsədə nail olmaq üçün baramaçılığa və ipəkçilik sənayesinə investisiyaların

cəlb olunmasının təşviqi, barama istehsalı ilə məşğul olan təsərrüfat subyektlərinə səmərəli iqtisadi dəstək mexanizminin formalaşdırılması, mövcud bağlarda bərpa və yenidən qurulma işləri aparmaqla, tut ağaclarının məhsuldarlığının artırılması, barama toxumçuluğunun inkişafı, yeni məhsuldar ipəkqurdu cinsləri və hibridlərinin yaradılması, bu sahədə sənayenin müasir texnologiyalar əsasında təşkili və digər mühüm məsələlər nəzərdə tutulur.

Qax–Qıpçaq–Ağyazı avtomobil yolunun açılışı mərasimi

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev oktyabrın 28-də Qax–Qıpçaq–Ağyazı avtomobil yolunun açılışında iştirak etmişdir.

Azərbaycan Avtomobil Yolları Dövlət Agentliyi İdarə Heyətinin sədri Saleh Məmmədov görülən işlər haqqında dövlət başçısına məlumat verdi.

Qax–Qıpçaq–Ağyazı avtomobil yolunun əsaslı şəkildə yenidən qurulması Prezident İlham Əliyevin müvafiq sərəncamına əsasən həyata keçirilib. Yol 13 məntəqəni əhatə etməklə, burada yaşayan 4000 nəfər əhəlinin rahat gediş-gəlişini təmin edəcək, nəqliyyat vasitələrinin təhlükəsiz hərəkətində mühüm rol oynayacaqdır.

Qeyd olundu ki, Qax–Qıpçaq–Ağyazı avtomobil yolunun uzunluğu 44,5 kilometr, hərəkət hissəsinin eni isə 6-7 metrdir. Yol uzun müddət əsaslı təmir edilmədən istismar olunduğundan yol geyimi və yolun əsası,

həmçinin torpaq yatağı sel sularının təsirindən yuyularaq, deformasiyaya uğramış, hərəkət hissəsində qabarmalar, çalalar əmələ gəlmişdir. Müvafiq olaraq, 3-cü və 4-cü texniki dərəcələrə aid olan ikizolaqlı hərəkət hissəli yolun inşası yüksək keyfiyyətlə, bütün texniki tələblərə və ardıcılığa uyğun aparılıb. Layihə çərçivəsində zəruri olan yerlərdə suötürücü borular quraşdırılıb, siqnal dirəkləri, yol nişanları və göstərici lövhələr qoyulub, yol-cizgi xətləri çəkilibdir. İnşaat işləri zamanı Qax şəhərinin girişində yolun dağ yamacı hissəsində çay daşından 2250 metr uzunluğunda istinad divarı tikilib. Həmçinin ümumi uzunluğu 69 metr olan 2 körpü təmir edilibdir.

Avtomobil yolunun inşası 13 yaşayış məntəqəsinin rayon mərkəzi ilə nəqliyyat əlaqəsinin yaxşılaşdırılmasında, həmçinin bu bölgədə iqtisadiyyatın və kənd təsərrüfatının inkişafında mühüm rol oynayacaqdır. Bu yolun müasir səviyyədə yenidən qurulması həm yük və sərnişindəşmanı xeyli yaxşılaşdıracaq, yetişdirilən məhsulların rahat şəkildə bazarlara daşınmasına imkan yaradacaq, həm də bölgənin turizm potensialının möhkəmləndirilməsi işinə xidmət göstərəcəkdir. Eyni zamanda, yolboyu yaşayan əhalinin sosial rifahının yüksəldilməsinə imkan verəcək. Bu yolun ölkə əhəmiyyətli Yevlax–Zaqatala–Gürcüstan ilə dövlət sərhədi avtomobil yolundan ayrılması isə onun sosial və iqtisadi əhəmiyyətini daha da artırır.

Dövlət başçısına Yevlax–Zaqatala–Gürcüstan ilə dövlət sərhədi avtomobil yolunun 124–164 kilometrlik hissəsini əhatə edən Zaqatala–Balakən–Mazımçay

hissəsinin əsaslı təmir olunması barədə də məlumat verildi. Bu yolda əsaslı təmir işləri Prezident İlham Əliyevin imzaladığı sərəncama əsasən yüksək keyfiyyətlə aparılıb. Əsaslı təmir olunmuş yolun uzunluğu 40 kilometr, eni isə 13 metrdir. Buraya hər iki istiqamət üzrə 2 metr enində çiyinlər və genişləndirildikdən sonra eni 9 metrə çatdırılan hərəkət hissəsi daxildir. Tikinti layihəsinə əsasən, yolboyu mövcud olan 5 avtomobil körpüsünün əsaslı şəkildə təmiri də aparılıb. Suların ötürülməsi üçün yolun altında müxtəlifölçülü 68 ədəd dəmir-beton borular quraşdırılıb. Bütün işlər texnoloji ardıcılığa riayət edilərək görülmüdü.

Əsaslı təmir edilmiş Yevlax–Zaqatala–Gürcüstan avtomobil yolunun tərkib hissəsinə aid olan Zaqatala–Balakən–Mazımçay hissəsi 100 mindən çox əhəlinin yaşadığı 2 rayonun inzibati ərazisindən keçməklə, 16 yaşayış məntəqəsini birləşdirir. Təmir işləri yolboyu yaşayan əhəli ilə yanaşı, yoldan istifadə edən bütün vətəndaşların gediş-gəlişini rahatlaşdıracaq, Gürcüstan istiqamətində, həmçinin əks istiqamətdə yük və sərnişindəşmanı xeyli asanlaşdırmaqla, kənd təsərrüfatının və turizmin inkişafına mühüm töhfə verəcəkdir.

Prezident İlham Əliyevə Qorağan–Qax–Zaqatala avtomobil yolunun Qax–Zaqatala hissəsinin yenidən qurulması barədə də məlumat verildi. Regionların 2014–2018-ci illərdə sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Proqramı çərçivəsində inşa olunmuş respublika əhəmiyyətli Qorağan–Qax–Zaqatala avtomobil yolunun

Qax–Zaqatala hissəsini əhatə edən yol başlanğıcını Qorağan–Qax–Zaqatala avtomobil yolunun 14-cü kilometrliyindən – Qax şəhərinin girişindən götürür. Yol Yevlax–Zaqatala–Gürcüstan ilə dövlət sərhədi avtomobil yolunun 125-ci kilometrindəkə uzanır. Ümumi uzunluğu 29,8 kilometr olan yol 3-cü texniki dərəcəyə uyğun yenidən qurulub. İki hərəkət zolaqlı yolun ümumi eni 12 metrdir.

Layihə çərçivəsində 52 ədəd suötürücü boru tikilib, beton kanal və drenaj işləri görüldü, rabitə və su xətlərinin yeri dəyişdirilib, 4 yerdə heyvanlar üçün keçid inşa olunubdur. Tikinti işləri zamanı Qum çayı üzərində uzunluğu 23,2 metr və Süzgənc çayı üzərində uzunluğu 46 metr olan dəmir-beton körpülər tikilib. Dərnə, Atagar, Muxax və Lekit çayları üzərində yerləşən mövcud körpülərdə isə əsaslı bərpa və bərkitmə işləri aparılıbdir.

Qax–Zaqatala avtomobil yolu Böyük Qafqaz sıra dağlarının cənub ətəyi ilə uzanır və ölkənin ən böyük turizm marşrutlarından olan yolun bir hissəsidir.

Yol xüsusilə Qax–Zaqatala rayonlarının 37 min nəfərdən çox əhalisi olan 22 yaşayış məntəqəsində nəqliyyat xidmətini yaxşılaşdırmağa imkan verəcək. Eləcə də Qax və Zaqatala rayonları arasında hazırda mövcud olan yol məsafəsi xeyli qısalacaq, insanların gəliş-gedişinə əlverişli şərait yaranacaqdır.

Sonra Prezident İlham Əliyev Qax–Qıpçaq–Ağyazı avtomobil yolunun rəmzi açılışını bildirən lenti kəsdi.

**«ULU AQRO» MMC-nin QAX
AQROPARKININ AÇILIŞINDA RAYON
İCTİMAİYYƏTİNİN NÜMAYƏNDƏLƏRİ
İLƏ GÖRÜŞ**

28 oktyabr 2018-ci il

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və xanımı Mehriban Əliyeva oktyabrın 28-də «Ulu Aqro» MMC-nin Qax Aqroparkının açılışında iştirak etmişlər.

Prezident İlham Əliyevin qeyri-neft sektorun inkişafının sürətləndirilməsi, aqrar sahədə intensiv texnologiyaların tətbiqi ilə bağlı tapşırığına uyğun olaraq, aqroparkların yaradılması geniş vüsət alıb. «Ulu Aqro» MMC-nin Qax Aqroparkının yaradılması da bunun bariz nümunəsidir. Aqroparklar aqrar sahədə sahibkarlığın inkişafını daha geniş şəkildə təşviq etməklə, nəinki yerləşdikləri bölgələrin, ümumilikdə ölkəmizin sosial-iqtisadi inkişafının sürətləndirilməsində, rəqabətqabiliyyətli kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalında, ixrac yönümlü məhsulların sayının çoxaldılması ilə ixrac potensialımızın artırılmasında xüsusi əhəmiyyət kəsb edir. Aqroparkların yaradılması ölkənin ixrac coğrafiyasının genişləndirilməsində, milli brendlərin yaradılmasında, kənd təsərrüfatı sahəsində əlaqələndirilmiş vahid sistemin, eləcə də istehsalçı–emalçı–istehlakçı münasibətlərinin formalaşmasında, aqrar sahədə ixtisaslı kadrların hazırlanmasında

əhəmiyyətli rol oynayır. Aqroparklarda kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalı, emalı, logistikası və satışı bütünlükdə bu zənciri özündə birləşdirir. Bu zəncir kənd təsərrüfatı məhsullarının tarladan istehlakçının süfrəsinədək bütün mərhələlərini özündə əks etdirir. Bu isə kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalına çəkilən xərclərin, eləcə də onların maya dəyərini aşağı düşməsinə və keyfiyyətin yüksəlməsinə imkan verir. Nəticədə istehlakçıya yüksəkkeyfiyyətli və daha ucuz qiymətə kənd təsərrüfatı məhsulu çatdırmaq mümkün olur. Belə layihələrin icrası aqroparklarda məşğulluğun artırılmasına, həmçinin yeni iş yerlərinin yaradılmasına öz töhfəsini verir.

«Meliorasiya və Su Təsərrüfatı» Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin sədri Əhməd Əhmədzadə Qax Aqroparkında görülən meliorativ tədbirlər, həmçinin Əyriçay su anbarı magistral kanallarının planı barədə dövlət başçısına məlumat verdi.

Bildirildi ki, Qax rayonunun «Ağyazı» qışlaq otlağının ərazisində yerləşən aqroparkın yaradılması üçün meliorativ tədbirlərə 9 milyon manat, elektrik təminatına 4,7 milyon manat olmaqla, ümumilikdə 13,7 milyon manat dövlət əsaslı investisiya qoyulub. Aqroparkın ümumi ərazisi 2094 hektardır. Suvarılan sahə 1268 hektarı əhatə edir. Ərazinin 863 hektarında 28 pivot qurğusu qurulub, 405 hektarında isə «damcılama» sistemi yaradılıbdır. Əkin sahələrinin davamlı və keyfiyyətli su təminatı üçün aqroparka dövlət investisiyaları hesabına 4,6 kilometr uzunluğunda su xətti çəkilib, tutumu 50 min kubmetr olan beton su ho-

vuzu tikilib, bütün zəruri meliorativ tədbirlər görü-
lübdir. Buraya 15 kilometr məsafədən 10 kV-luq
elektrik xətti çəkilib, transformatorlar quraşdırılıb,
aqroparka yaxın ərazidən keçən Qax–Qıpçaq–Ağyazı
avtomobil yolunda əsaslı təmir işləri aparılıb.

Qeyd edək ki, ölkəmizdə hazırda 30 rayon üzrə 192
min hektar ərazidə ümumi dəyəri 1,4 milyard ma-
natdan çox olan 45 aqropark və iri fermer təsərrüfat-
larının yaradılması üzrə işlər sürətlə davam etdirilir.
Aqroparkların təşkili üçün dövlət vəsaiti hesabına
infrastrukturun yaradılmasına ümumilikdə 219 milyon
manat investisiya qoyulub. İndiyədək investisiya dəyəri
469 milyon manatdan çox olan 17 aqroparkın yara-
dılmasına 111 milyon manat güzəştli kredit ayrılıb və
15 aqropark üzrə dəyəri 564 milyon manat olan 25
layihəyə investisiya təşviqi sənədi verilibdir. İlin
sonunadək daha 13 aqroparkın istifadəyə verilməsi
nəzərdə tutulur.

İqtisadiyyat naziri Şahin Mustafayev dövlət başçı-
sına və xanımına İqtisadiyyat Nazirliyinin Sahib-
karlığın İnkişafı Fondunun maliyyə dəstəyi ilə Şəki–
Zaqatala iqtisadi rayonunda yaradılan və fəaliyyəti
genişləndirilən müəssisələr, həmçinin tütün, fındıq,
bal, quru meyvə istehsalı üzrə respublika, o cümlədən
bu iqtisadi rayondakı ötən ilin statistik göstəriciləri
barədə məlumat verdi.

Bildirildi ki, İqtisadiyyat Nazirliyinin Sahibkarlığın
İnkişafı Fondu tərəfindən Şəki–Zaqatala iqtisadi
rayonu üzrə 2400-dək investisiya layihəsinin maliy-
yələşdirilməsinə 109 milyon manat güzəştli kredit

verilib və bu kreditlərdən istifadə etməklə, investisiya layihələrinin reallaşdırılması 10 mindən çox yeni iş yerinin açılmasına imkan yaradıb. Bununla yanaşı, İqtisadiyyat Nazirliyi tərəfindən Şəki–Zaqatala iqtisadi rayonu üzrə ümumi dəyəri 74 milyon manat olan 20 sahibkarlıq subyektinə 24 investisiya təşviqi sənədi verilib və bu sənədlər əsasında 6 milyon manat vəsaitə qənaət olunubdur. Bu iqtisadi rayon üzrə müasir texnologiyaların tətbiqi ilə güzəştli kreditlərdən istifadə etməklə, Şəki və Qax rayonlarında 1400 hektar ərazidə yeni findıq bağları salınır. Həmçinin Şəki rayonunda 30 tütünqurutma kamerası, Qax rayonunda «made in Azerbaijan» brendi ilə xarici bazara məhsulun çıxarılmasına imkan verən balın sənaye üsulu ilə emalı və qablaşdırılması, Balakən rayonunda meyvəqurutma, sərirləşdirici içkilərin istehsalı və qablaşdırılması müəssisələri qurulur.

Prezident İlham Əliyev rayon ictimaiyyətinin nümayəndələri ilə görüşdə çıxış etdi.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin çıxışı

Qax rayonunda aqroparkın yaradılması çox gözəl hadisədir. Çox şadam ki, bu torpaqlarda gözəl bağlar salınıb, işlər görülüb. Mənə verilən məlumata görə, burada ilk növbədə, dövlət öz dəstəyini göstərib və özəl sektor sərmayə qoyubdur.

Aqroparkların yaradılması artıq ölkəmizdə Dövlət Proqramıdır və bu proses geniş vüsət alıb. Bu ilin sonuna qədər 13 aqroparkın fəaliyyətə başlaması nəzərdə tutulur. Onlardan biri də Qax Aqroparkıdır. Ümumiyyətlə, 45 aqroparkın yaradılması nəzərdə tutulur və

bu aqroparklarda işləyən insanların sayı minlərlə, on minlərlə olacaqdır. Təkcə Qax Aqroparkında 100 daimi və 100 mövsümi iş yeri yaradılır. 45 aqroparkın ümumi sahəsi 192 min hektardır və onlardan 28-i bitkiçilik, 17-si isə heyvandarlıq aqroparklarıdır. Beləliklə, bu dövlət proqramlarının icrası nəticəsində ölkə iqtisadiyyatına böyük xeyir gələcək, məşğulluq artacaq, insanlar işlə təmin olunacaq, yaxşı əməkhaqqı alacaqlar və ölkəmiz idxaldan asılılığı aradan qaldıracaqdır.

Qax Aqroparkının yaradılmasına dövlət xətti ilə 13 milyon manat investisiya qoyulub. Bütün infrastruktur dövlət xətti ilə yaradılıb. Bundan əlavə, yeni açdığım kənd yolu da bu aqroparkın fəaliyyətinə əlavə dəstək olacaq. Bu kənd yolunun uzunluğu 44 kilometrdir və bölgələrdə salınan ən uzun kənd yollarından biridir. Ümumiyyətlə, Qax rayonunun inkişafı üçün bu yolun böyük əhəmiyyəti vardır. Dövlət eyni zamanda, aqroparkın yaradılmasına güzəştli kredit şəklində 2 milyon manat ayırıb, qalan işləri isə özəl sektor görübdür. Dövlət–özəl sektor tərəfdaşlığı Qax Aqroparkının təmsalında əyani şəkildə özünü göstərir. Beləliklə, bizim siyasətimiz burada öz əksini tapır.

Azərbaycanın, xüsusilə bu ərazinin çox gözəl təbii şəraiti, gözəl iqlimi, münbit torpağı vardır. Sadəcə olaraq, biz bu imkanlardan böyük səmərə ilə istifadə etməliyik. Burada müasir suvarma sistemlərinin, ilk növbədə, pivot, damcılama sistemlərinin quraşdırılması, əlbəttə ki, məhsuldarlığın artırılmasına xidmət göstərəcək. 2000 hektar ərazisi olan aqroparkın böyük hissəsi müasir suvarma sistemləri altındadır və burada

salınan gözəl meyvə və badam bağları artıq reallıqdır. Hələ bir il bundan əvvəl buralar boş torpaq idi, heç nə bitmirdi, heç bir iş görülmürdü. İndi baxanda isə göz oxşayır. Qarlı dağlar və gözəl meşə zolağı, o meşə zolağı ki, bar gətirəcək və Azərbaycan vətəndaşları bundan istifadə edəcəkdir.

Kənd təsərrüfatının inkişafı ilə bağlı çox ciddi addımlar atılır. Bu addımlar göstəricilərdə də özünü büruzə verir. Bu ilin 9 ayında kənd təsərrüfatında 4,3 faiz artım vardır. Kənd təsərrüfatının bütün istiqamətləri üzrə planlı şəkildə iş aparılır və beləliklə, ənənəvi kənd təsərrüfatı sahələri – pambıqçılıq, üzümçülük, tütünçülük, fındıqçılıq, baramaçılıq, tərəvəzçilik və digər sahələr bərpa edilir. Biz elə etməliyik ki, Azərbaycan bütün ərzaq məhsulları ilə öz tələbatını özü ödəsin. Biz bu hədəfə yaxınlaşırıq. Əminəm ki, kənd təsərrüfatının sürətli inkişafı, subsidiyaların verilməsi, fermerlərin texnika ilə təchiz edilməsi, yanacaq, gübrənin güzəştli şərtlərlə verilməsi, kompleks tədbirlər və ciddi islahatlar yaxın gələcəkdə çox gözəl nəticələrə gətirib çıxaracaqdır. Artıq biz nəticələri görürük. Hazırda pambıq yığıcı mövsümü gedir və biz böyük məhsul gözləyirik, məhsuldarlıq da artacaq. Taxılçılıqda yaxşı nəticələr vardır. Biz tərəvəz istehsalı və ixracı ilə bağlı çox böyük işlər görmüşük. Dövlət hər zaman fermerlərin yanındadır. Azərbaycanda kənd təsərrüfatının inkişafına göstərilən diqqət və dəstək, hesab edirəm ki, dünya miqyasında ən yüksək səviyyədədir və təqdirəlayiqdir. Təsadüfi deyil ki, biz bu gözəl nəticələri görürük. İnsanların

məşğulluğu artır, rifah halı yaxşılaşır, bütün ölkədə böyük infrastruktur layihələri icra edilir. Bu gün açdığım 44 kilometr uzunluğunda kənd yolu 13 yaşayış məntəqəsinin sakinlərinə xidmət göstərəcək. Əvvəlki səfərimdə Şəki–Qax avtomobil yolunu açdıq. Bu da Şəki ilə Qax arasındakı məsafəni xeyli qısaltdı, yeni bir yol salındı. Bu gün mənim göstərişimlə icra edilən Şəki–Balakən–Gürcüstan sərhədi avtomobil yolu da artıq tam hazırdır. Bu infrastruktur layihəsi həm insanlara rahatlıq gətirir, həm də kənd təsərrüfatının inkişafına xidmət göstərir.

Məşğulluğun artırılması ilə bağlı özünüməşğulluq proqramı icra edilir və hər il ən azı 6-7 min insan dövlətin dəstəyi ilə özü iş quracaq və öz güzəranını yaxşılaşdıracaqdır. İnfrastruktur layihələri Qax rayonunda da icra edilir, bundan sonrakı illərdə də icra ediləcəkdir. Qeyd etdiyim kimi, kənd yolları salınır. Qax rayonunda qazlaşdırılmanın səviyyəsi təxminən 70 faizə yaxındır. Biz 5 il bundan əvvəl içməli sukanalizasiya layihəsini istifadəyə verdik. Qax şəhəri və bir neçə kənd indi sutkaboyu təmiz içməli su ilə təmin edilir. Böyük xəstəxana yenidən qurulub, Olimpiya İdman Kompleksi, turizm infrastrukturunu yaradılıb və Qaxa gələn turistlərin sayı getdikcə artmaqdadır. O ki qaldı ənənəvi kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalına, keçən il Qax rayonunda tütünçülük, baramaçılıq, fındıqçılıq üzrə respublika müşavirəsi keçirildi və bu sahələrə verilən dəstək öz nəticəsini göstərir. Mənə verilən məlumata görə, fındıq bağlarının sahəsi təxminən 30 faiz genişləndirilərək, 9000 hektara çatıbdir.

Tütünçülüklə bağlı deyə bilərəm ki, əgər 3 il bundan əvvəl cəmi 300 hektarda tütün əkilmişdisə, hazırda 600 hektarda tütün əkilir və qurutma kameraları gətirilib quraşdırılır. Baramaçılığa gəlincə isə, Qax artıq bütün ölkəyə bu sahədə xidmətlər göstərəcək. Çünki bu gün açdığım Qax Damazlıq İpəkçilik Stansiyasının fəaliyyəti bütün ölkəmizi əhatə edəcək. Əgər 3 il bundan əvvəl cəmi 200 kiloqram barama tədarük olunmuşdusa, bu il 500 ton barama tədarük edilib və daha da artacaqdır. Qax rayonunun inkişafı bundan sonra da diqqət mərkəzində olacaqdır. Bu aqroparkın yaradılması dediyim sözlərə əyani sübutdur. Burada işləyən vətəndaşlara uğurlar arzulayıram. Arzu edirəm ki, Qax Aqroparkı ölkəmizin ən qabaqçıl aqroparklarından birinə çevrilsin.

Sizi bir daha təbrik edirəm və uğurlar arzulayıram.

* * *

Sonra Prezident İlham Əliyev aqroparkın suvarma sisteminin işə salınmasını bildirən düyməni basdı və əkin sahəsinə baxdı.

Məlumat verildi ki, aqroparkda 1200 hektar sahədə buğda, 169 hektarda qarğıdalı və 65 hektarda soya əkilib. Bundan başqa, 217 hektar badam, 50 hektar qoz, 32 hektar şaftalı, 30 hektar alma, 23 hektar gavalı, 12 hektar ərik və 11 hektar giləs bağları salınıb. Bu aqroparkın yaradılmasına dövlət tərəfindən 2 milyon manat güzəştli kredit verilib. Buraya verilən investisiya təşviqi sənədi sayəsində 183 min manat vəsaitə qənaət olunub. «Ulu Aqro» MMC-nin Qax Aqroparkının illik istehsal gücü 3000 ton meyvə, o cümlədən alma, armud, giləs, ərik, şaftalı və gavalıdır.

Bundan başqa, burada il ərzində 0,5 min ton badam, 0,4 min ton qoz, 5,2 min ton taxıl, 2,4 min ton qarğıdalının istehsalı nəzərdə tutulub. Ümumilikdə burada illik 15,2 milyon manatlıq məhsulun istehsalı gözlənilir. Bu aqropark kənd təsərrüfatının inkişafına təkan verməklə yanaşı, kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalı, ölkəmizdə rəqabətqabliyyətli məhsulların sayının və çeşidinin artırılması, ixrac potensialımızın gücləndirilməsi baxımından mühüm əhəmiyyətə malikdir. Aqropark yeni iş yerlərinin yaradılmasına da töhfəsini verir. Belə ki, burada 90 nəfərin işlə təmin olunması nəzərdə tutulubdur.

Aqroparkın müasir Logistika Mərkəzi də vardır. Burada yaradılmış idarəetmə mərkəzində iclas və bri-finq zalları, kənd təsərrüfatı mütəxəssislərinin qalması üçün 10 nəfərlik yataq otaqları yaradılıb. Layihənin icrası zamanı aqroparkın Logistika Mərkəzində informasiya-kommunikasiya texnologiyalarının son yenilikləri tətbiq edilib. Tutumu 4,5 min ton olan taxıl anbarı, sahəsi 5,4 min kvadratmetr olan bina tipli 4 anbar, ofis və yardımçı binalar tikilib. Logistika Mərkəzində eyni zamanda, 7 yataqxana binası, maşınıyuma məntəqəsi inşa olunub, elektron tərəzi, transformator yarımstansiyası, generator quraşdırılıbdır. Aqroparkda istifadə üçün 13-dən çox adda 54 ədəd texnika və aqreqat alınıb. Gələcəkdə aqroparkın fəaliyyətinin daha da genişləndirilməsi nəzərdə tutulur.

Logistika Mərkəzindən aqroparkın bütün ərazisindəki fəaliyyətə nəzarət olunur. Burada xüsusi meteoroloji stansiyalar da quraşdırılıb. Bu stansiyalardan aqroparkın

hava durumu, torpağın hərərəti, rütubət kimi amillər barədə Logistika Mərkəzinə məlumatlar ötürülür.

**«Yurd Hotel» mehmanxanasının
açılış mərasimi**

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və xanımı Mehriban Əliyeva oktyabrın 28-də Qax şəhərində «Ulu Yurd» Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətin «Yurd Hotel» mehmanxanasının açılışında iştirak etmişlər.

Dövlət başçısı hotelin rəmzi açılışını bildirən lenti kəsdi.

«Ulu Yurd» Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətin rəhbəri Cuma Əhmədzadə burada yaradılmış şərait barədə məlumat verdi. Bildirildi ki, mehmanxananın inşasına 2017-ci ilin sentyabrında başlanılıb. Yüksək keyfiyyət və zövqlə görülən tikinti işləri bu ilin sentyabrında başa çatdırılıb. Qax şəhərindən 8,5 kilometr məsafədə yerləşən mehmanxana İlisu kəndində ümumi sahəsi 3,3 hektar olan «Yaşıl Park» istirahət mərkəzinin ərazisində inşa edilib. Kompleksin tikinti sahəsi 2100 kvadratmetrdir. 100 yerlik üçmərtəbəli mehmanxana binasında müxtəlif kateqoriyalara uyğun 48 otaq vardır. Otaqlardan 45-i standart, 3-ü ailəvidir. Burada eyni zamanda, VIP kottec də yaradılıb. Mehmanxananın otaqlarında müştərilərin rahatlığı üçün ən xırda detallar belə, nəzərə alınıb. Qonaqların asudə vaxtlarının təşkili bu mehmanxana kompleksinin yaradılmasında əsas meyarlardan biri kimi seçilibdir.

Turistlərin idmanla məşğul olması üçün ərazidə mini-futbol meydançası yaradılıb. Eyni zamanda, bu-

rada qonaqlara açıqtipli kafe-bar və restoran da xidmət göstərəcəkdir. Belə mehmanxanaların yaradılması ilk növbədə, Qaxın və ümumilikdə bölgənin turizm potensialının gücləndirilməsində mühüm rol oynayacaq, turist axınının artmasına zəmin yaradacaqdır. Bütün bunlarla yanaşı, turizm obyektlərinin istifadəyə verilməsi əhalinin məşğulluğunun artırılmasında, yeni iş yerlərinin yaradılmasında da müstəsna əhəmiyyətə malikdir. Belə ki, «Yurd Hotel» mehmanxanasında 15 nəfərin daimi işlə təmin olunması nəzərdə tutulubdur.

Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə ölkəmizdə qeyri-neft sektorunun inkişafı başlıca prioritetlərdən biri olmaqla, qarşıya əsas məqsəd kimi qoyulub. Bu baxımdan ölkədə turizmin inkişafına da xüsusi diqqət ayrılır. Azərbaycanda hotel biznesinin dünya standartları səviyyəsində yenidən qurulması, bölgələrimizdə bir-birindən gözəl və müasir mehmanxana komplekslərinin yaradılması, qonaqlara yüksək səviyyədə xidmət göstərilməsinin təmin edilməsi, çox sayda turistlərin qəbulu üçün silsilə tədbirlərin reallaşdırılması turizm sektorunun inkişafında mühüm rol oynayıb. Bütün bunlar Azərbaycanın iqtisadi potensialını nümayiş etdirməklə yanaşı, ölkəyə gələn turistlərin sayının artmasına da zəmin yaradır. Bu kompleks təkcə Qax üçün deyil, bütün bölgə üçün əhəmiyyətli turizm obyektidir.

ŞƏKİ ŞƏHƏRİNƏ SƏFƏR

29 oktyabr 2018-ci il

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və xanımı Mehriban Əliyeva oktyabrın 29-da Şəki şəhərinə səfərə gəlmişlər.

Prezident İlham Əliyev və xanımı Mehriban Əliyeva ümummilli lider Heydər Əliyevin Şəki şəhərinin mərkəzində ucaldılmış abidəsi önünə gül dəstələri qoydular.

Şəki Şəhər İcra Hakimiyyətinin başçısı Elxan Usubov rayonda görülən işlər haqqında dövlət başçısına və xanımına məlumat verdi.

Prezident İlham Əliyev müvafiq tapşırıqlarını verdi.

Heydər Əliyev Mərkəzinin açılış mərasimi

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və xanımı Mehriban Əliyeva oktyabrın 29-da Şəki şəhərində inşa olunmuş Heydər Əliyev Mərkəzinin açılışında iştirak etmişlər.

Dövlət başçısı Mərkəzin rəmzi açılışını bildirən lenti kəsdi.

Şəkiddə orijinal layihə əsasında yeni tikilən Heydər Əliyev Mərkəzi ümummilli liderin xatirəsinə dərin ehtiramın parlaq nümunəsidir. Mərkəzdə ulu öndərin mənalı həyatı və çoxşaxəli fəaliyyətinin müxtəlif dövrlərini əks etdirən fotolar və eksponatlar yer alıb. Burada

dünyanın görkəmli dahi şəxsiyyətlərindən olan Heydər Əliyevin Azərbaycanın beynəlxalq aləmdə nüfuzunun möhkəmləndirilməsi, bu böyük insanın həyata keçirdiyi məqsədyönlü siyasət nəticəsində müstəqilliyin ilk illərində ölkəmizdə vətəndaş müharibəsinin qarşısının alınması, iqtisadiyyatın ağır böhran vəziyyətindən çıxarılaraq, inkişaf yoluna qədəm qoyması, qüdrətli ordu quruculuğu istiqamətində görülən mühüm tədbirləri əks etdirən foto, kitab və digər vəsaitlərə geniş yer verilib. Ümummilli lider Heydər Əliyevin azərbaycançılıq fəlsəfəsinin təbliği, gələcəkdə Azərbaycan vətəndaşlarının dünyada gedən müasir proseslər çərçivəsində öz Vətəni, milləti və xalqının taleyi ilə bağlı genişmiqyaslı layihələrdə iştirakının təmin olunması, onların arzu və niyyətlərini gerçəkləşdirmək əzminin reallaşması baxımından mühüm əhəmiyyət daşıyan Heydər Əliyev Mərkəzinin inşası Azərbaycanın müasir həyatını əks etdirir.

Heydər Əliyev Mərkəzində görülən işlərlə tanışlıq zamanı məlumat verildi ki, burada ümummilli liderin yeni abidəsi ucaldılıb. Ulu öndərə şəkililərin sonsuz məhəbbətinin təəcəssümü olan Heydər Əliyev Mərkəzinin tikintisinə 2018-ci ilin martında başlanılıb. Yüksək səviyyədə aparılan tikinti işləri bu ilin oktyabrında başa çatdırılıb. Ərazidə geniş abadlıq və yaşıllaşdırma işləri görülüb.

Ümummilli lider Heydər Əliyevin xatirəsinin əbədiləşdirilməsi baxımından böyük əhəmiyyəti olan Mərkəzdə ulu öndərin həyat və fəaliyyətinə dair tarixi sənədlərə də geniş yer verilib. Burada ulu öndərin

uşaqlıq, gənclik və tələbəlik illərinə, həmçinin hakimiyyətdə olduğu dövrlərə aid müxtəlif fotolar maraqla qarşılır. Bu fotolarda Heydər Əliyevin sovet hakimiyyəti illərində, istərsə də müstəqillik dövründə Azərbaycana rəhbərlik edərkən ölkəmizin inkişafına xüsusi diqqət göstərməsi dolğun əksini tapıb. Dahi şəxsiyyətin hakimiyyətdə olduğu illərdə bölgələrimizə, o cümlədən Şəkiyə səfərləri bunun bariz nümunəsidir.

Ulu öndərin ölkədəki müxtəlif obyektlərin açılışında iştirakı, ictimaiyyət nümayəndələri, ziyalılar və zəhmətkeşlərlə görüşləri şəkillərin də xatirəsində dərin izlər buraxıbdir.

Sahəsi 3700 kvadratmetr olan Heydər Əliyev Mərkəzində müxtəlif tədbirlərin keçirilməsi üçün böyük akt zalı yaradılıb. Son illərdə respublikamızda fəaliyyət göstərən Heydər Əliyev mərkəzlərində yeni ailə quran gənclərin nikah mərasimlərinin təşkili kimi xoşməramlı tədbirlər də keçirilir.

Şəkidəki Heydər Əliyev Mərkəzində də bu məqsədlə müvafiq şərait yaradılıb. Heydər Əliyev Fondunun fəaliyyətinə həsr olunmuş xüsusi guşədə fondun bir sıra sahələrdə həyata keçirdiyi layihələrdən, bu layihələrin ölkəmizdə sosial sahələrin dirçəldilməsinə verdiyi töhfələrdən ətraflı bəhs edilir. Mərkəzdə kompüter və digər müasir avadanlıqlarla təchiz olunmuş xidməti otaqlar, müxtəlif təyinatlı bölmələrdən ibarət olan xarici dillərin tədrisi otağı, 20 və 60 yerlik iclas zalları, rəsm və fotostudiyaları, elektron kitabxana, kompüter, rəqs, intellektual oyun dərnəkləri

də fəaliyyət göstərəcək. Burada müxtəlif tədbirlərin keçirilməsi üçün də lazımı şərait yaradılıbdır.

Mərkəzdə, həmçinin Şəki şəhərinin 2017-ci ildən UNESCO-nun yaradıcı şəhərlər şəbəkəsinin üzvü olmasına dair xüsusi guşə yaradılıb, Yuxarı Baş Dövlət Tarix-Memarlıq Qoruğunun maketi quraşdırılıbdır. Burada yaradılmış «Etika» Akademiyasının fəaliyyəti də xüsusi maraq doğurur.

Mərkəzdəki foto və eksponatlar bir daha sübut edir ki, Azərbaycanın tənəzzül dövründən inkişaf mərhələsinə qədəm qoyması və indiki hərtərəfli inkişafı, beynəlxalq nüfuzunun artması məhz ulu öndər Heydər Əliyevin Vətən və xalq qarşısındakı misilsiz xidmətləri ilə bağlıdır.

Belə mərkəzlər Azərbaycanın Heydər Əliyev irsinə əsaslanan və indi də uğurla davam etdirilən davamlı inkişaf konsepsiyasının mahiyyətinin aydın şəkildə öyrənilməsinə real zəmin yaradır.

Bayraq Muzeyinin açılışı mərasimi

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və xanımı Mehriban Əliyeva oktyabrın 29-da Şəkidə Bayraq Muzeyinin açılışında iştirak etmişlər.

Dövlət başçısı Bayraq Muzeyinin rəmzi açılışını bildirən lenti kəsdi.

Bu gün, sözün əsl mənasında, xalqın və dövlətin maraqlarına uyğun hərtərəfli müstəqil siyasət həyata keçirən, sürətli və davamlı inkişaf yolu ilə uğurla addımlayan suveren Azərbaycanın üzərində əzəmətlə dağlanan üçrəngli bayrağımız hər bir vətəndaşımızın

qəlbində qürur və fərəh hissi doğurur. Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin yadigarı olan üçrəngli, ay-ulduzlu bayrağımız bu gün müasir Azərbaycanın müstəqillik rəmzinə çevrilib. Dövlətimiz və xalqımız üçün bu tarixi məsələdə ümummilli lider Heydər Əliyevin müstəsna xidmətləri olub. Məhz ulu öndərin xidmətləri sayəsində üçrəngli bayrağımız ilk dəfə Naxçıvan Muxtar Respublikasında Dövlət bayrağı kimi qəbul edilib. İndi Azərbaycan bayrağı dünyanın ən nüfuzlu beynəlxalq təşkilatları və mütəbər məclislərində qürurla dalğalanır. Prezident İlham Əliyev dövlət atributlarımıza xüsusi ehtiramla yanaşır. Bölgələrimizdə, o cümlədən Şəkidə Bayraq Muzeyinin yaradılması bunun bariz nümunəsidir. Belə muzeylərin yaradılması dövlət atributlarına olan sonsuz sevgini nümayiş etdirməklə yanaşı, gənc nəslin Azərbaycan bayrağına hörmət ruhunda tərbiyə olunmasına mühüm töhfə verir.

Məlumat verildi ki, muzey Bayraq Meydanında yerləşir. Meydanda hündürlüyü 72,4 metr olan bayraq dirəyinin postament hissəsi yenidən qurulub, ərazidə abadlıq və yaşıllaşdırma işləri aparılıb, ağac, gül kolları əkilib, işıq dirəkləri quraşdırılıb, fəvvarələr əsaslı təmir ediləndir.

Qeyd olundu ki, Bayraq Muzeyinin inşasına 2018-ci ilin martında başlanılıb. Tikinti işləri bu ilin oktyabrında başa çatdırılıb. Bayraq Muzeyində sərgi zalı ilə yanaşı, inzibati və yardımçı otaqlar da yaradılıb. Muzeyin sərgi zalında ümumilikdə 3 bölmə vardır. Burada Azərbaycan xanlıqlar dövrünün xəritəsi, orta

əsrlərə aid döyüşçüləri əks etdirən manekenlər, xanlıqların bayraqları, XIX əsr Azərbaycan şəhərlərinin gerbləri, qədim metal sikkələr, kağız pullar nümayiş olunur.

Muzeyin eksponatları arasında Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti, Azərbaycan SSR və müstəqillik dövrlərinə aid konstitusiyalar, gerblər, bayraqlar, poçt markaları, həmçinin orden və medallar sərgilənir.

Ölkəmizdə Bayraq muzeylərinin yaradılması Azərbaycan dövlətinin müstəqilliyini təcəssüm etdirən və hər bir vətəndaş üçün müqəddəs rəmzlərdən sayılan üçrəngli bayrağımıza olan hörmət və ehtiramın göstəricisidir. Belə muzeylərə aid layihələrin bütün bölgələri əhatə etməsi isə yeniyetmə və gənclərimizə yüksək vətənpərvərlik duyğuları aşılamaqla, onlarda Dövlət bayrağımıza sevgini daha da artırır.

Şəki–Kiş avtomobil yolunun açılış mərasimi

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və xanımı Mehriban Əliyeva oktyabrın 29-da Şəki–Kiş avtomobil yolunun açılışında iştirak etmişlər.

Azərbaycan Avtomobil Yolları Dövlət Agentliyinin İdarə Heyətinin sədri Saleh Məmmədov dövlət başçısına və xanımına yolun texniki göstəriciləri barədə məlumat verdi.

Bildirildi ki, yolun uzunluğu 7,2 kilometrdir. Şəki–Kiş avtomobil yolunun hərəkət hissəsi sıradan çıxmışdı. Bu isə avtonəqliyyat vasitələrinin hərəkətində problemlər yaradırdı. 17 min nəfər əhalinin yaşadığı 2 yaşayış məntəqəsini birləşdirən Şəki–Kiş avtomobil

yolunun yenidən qurulması Azərbaycan Prezidentinin sərəncamına əsasən həyata keçirilib. Görülən işlər nəticəsində yol 2 hərəkət zolaqlı olmaqla, 4-cü texniki dərəcəyə uyğun yenidən qurulub. Layihəyə uyğun olaraq, 7 metr enində yol əsası və 2 metr enində çiyinlər də daxil olmaqla, yeni salınan yol yatağının eni 12 metrdir. Yolboyu müxtəlif diametrli suötürücü borular tikilib, zəruri yerlərdə yol nişanları quraşdırılıb, yol-cizgi və yolgöstərici xətlər çəkilib, avtobus dayanacaqları tikilibdir.

Azərbaycan Prezidentinin sərəncamına uyğun olaraq, Kiş çayı üzərində körpünün bərpası işləri də aparılıb. Yeni inşa edilmiş körpünün uzunluğu 88,2 metr, hərəkət hissəsinin eni isə 8 metrdir. Körpünün hər iki tərəfində eni 1,5 metr olan piyada səkiləri də yaradılıb. Dayaqsız biraşırımlı körpünün çay yatağından hündürlüyü 7 metrdir. Bu isə gələcəkdə sel sularının körpüyə zərər vurmasının qarşısını alacaq. Çayda sel suları nəzərə alınaraq, körpünün təhlükəsizliyini təmin etmək üçün qabaqlayıcı və profilaktik tədbirlər həyata keçirilib. Layihə çərçivəsində çayda su axınının tənzimlənməsi və yaşayış məntəqələrini sel sularından qorumaq üçün sağ sahilə mövcud qazma-doldurma svay əsaslı monolit beton istinad divarlarının 32 metr hissəsinin hündürlüyü artırılıb, sol sahilə isə 45 metr uzunluğunda yeni su tənzimləyici qurğu inşa olunubdur.

Xatırladaq ki, 2016-cı ilin iyulunda yağan leysan nəticəsində sel suları həmin körpünü uçurmuş, Kiş kəndinin rayon mərkəzi ilə avtonəqliyyat əlaqəsi kəsilmişdi. Azərbaycan Avtomobil Yolları Dövlət Agentliyi

tərəfindən əraziyə cəlb edilmiş ağır texnika və canlı quüvvə hesabına qısa müddət ərzində Kiş çayı üzərində müvəqqəti yol salınaraq, gediş-gəliş bərpa olunmuşdu. Təbii fəlakətin yol infrastrukturuna vurduğu ciddi ziyanın aradan qaldırılması və 7000 nəfər əhəlinin yaşadığı Kiş kəndini ətraf yaşayış məntəqələri ilə birləşdirən yeganə körpünün bərpası üçün Prezident İlham Əliyev tərəfindən 2016-cı il avqustun 16-da müvafiq sərəncam imzalanmışdı.

Bildirildi ki, avtomobil yolunun inşası 2 yaşayış məntəqəsi arasında yük və sərnişindaşımının yaxşılaşdırılmasına imkan verəcək, həmçinin yerli və xarici turistlərin Kiş kəndinə və «Marxal» istirahət mərkəzinə gediş-gəlişində mühüm rol oynayacaqdır.

Dövlət başçısı yolun rəmzi açılışını bildirən lenti kəsdi.

«ASAN həyat» Kompleksinin açılış mərasimi

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və xanımı Mehriban Əliyeva oktyabrın 29-da Şəki «ASAN həyat» Kompleksinin açılışında iştirak etmişlər.

Prezident İlham Əliyev kompleksin rəmzi açılışını bildirən lenti kəsdi.

6 il bundan əvvəl – 2012-ci il iyulun 13-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Vətəndaşlara Xidmət və Sosial İnnovasiyalar üzrə Dövlət Agentliyi yaradıldı və onun tabeliyində olan «ASAN xidmət» mərkəzləri fəaliyyətə başladı. Bu qurumun

yaradılmasında məqsəd vətəndaşlara birbaşa xidmət göstərəcək «ASAN xidmət» mərkəzlərinin vahid şəkildə idarə edilməsi idi. Həmin ildən başlayaraq, Bakının bir neçə rayonunda «ASAN xidmət» mərkəzləri sakinlərin istifadəsinə verildi. Daha sonra bu proses regionları da əhatə etməyə başladı. Hazırda bu mərkəzlərə daxil olan müraciətlər arasında şəxsiyyət vəsiqələrinin alınması və dəyişdirilməsi, sürücülük vəsiqələrinin dəyişdirilməsi, notariat fəaliyyəti, eləcə də miqrasiya və əmlak məsələləri ilə bağlı olanlar üstünlük təşkil edir. Bütün bunlar dövlət qulluqçusu-vətəndaş münasibətlərində yeni yanaşmanın formalaşmasında Azərbaycan dövlətinin həyata keçirdiyi siyasətin mühüm tərkib hissəsidir.

Vətəndaşlara Xidmət və Sosial İnnovasiyalar üzrə Dövlət Agentliyi beynəlxalq əlaqələrə də üstünlük verir. Bu gün «ASAN xidmət»in fəaliyyəti Avropa İttifaqı, Avropa Parlamenti, Böyük Britaniya parlamenti, Fransa, Almaniya və digər ölkələrdə yüksək qiymətləndirilir. Özünəməxsus hüquqi strukturu olan bu model bir çox beynəlxalq qurumlar və ekspertlər tərəfindən təqdirəlayiq hesab olunur. Artıq Azərbaycanın «ASAN xidmət» modeli əsasında Əfqanıstanda dövlət xidmətlərinin göstərilməsi sahəsində eyni adlı qurum təsis edilib. Bundan başqa, İtaliya, Koreya Respublikası, Fransa, İndoneziya, Monteneqro və İSESKO təşkilatı ilə əməkdaşlığa dair anlaşma memorandumları imzalanıb. 2014-cü ildə «ASAN xidmət» ISO 9001:2008 və OHSAS 18001:2007 standartı üzrə beynəlxalq dərəcəli sertifikatlara layiq görülüb.

«ASAN xidmət», həmçinin Britaniya Əməyin Mühafizəsi Şurası tərəfindən beynəlxalq müsabiqənin qalibi olub. «ASAN xidmət» 2015-ci il BMT-nin «Dövlət xidmətlərinin göstərilməsinin təkmilləşdirilməsi» kateqoriyasında 1-ci yerə layiq görülərək, xüsusi mükafat və diplomla təltif edilib. Bundan başqa, bu il oktyabrın 25-də Dövlət Agentliyi ilə İSESKO arasında imzalanan Birgə Əməkdaşlıq Proqramına əsasən, qabaqcıl idarəetmə üzrə «İSESKO-nun ASAN mükafatı» təsis olunub. Mükafat üzv dövlətlərdə innovasiyaları əks etdirən təcrübələr üçün təqdim ediləcək. Həmçinin «ASAN xidmət» və İSESKO tərəfdaşlığını əks etdirən İnkişaf Naminə İdarəetmə beynəlxalq təşəbbüsünün irəli sürülməsi, şirkətlərin biznes inkişafının və idarə edilməsinin yüksəldilməsi məqsədilə xüsusi «ASAN xidmət» məhsullarının formalaşdırılması əməkdaşlıq proqramında nəzərdə tutulur. Bundan başqa, İSESKO-nun 2019–2021-ci illər üzrə üçillik fəaliyyət planında üzv ölkələrdə sektoral idarəçilik mexanizminin inkişaf etdirilməsi məqsədilə «ASAN xidmət» modelindən faydalanmaq tövsiyə olunub. Bütün bunlar bir daha təsdiqləyir ki, Azərbaycan brendi olan «ASAN xidmət»ə dünyada böyük maraq vardır. Qeyd edək ki, bu günədək «ASAN xidmət» mərkəzlərinə daxil olan müraciətlərin sayı 25 milyona yaxındır.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin hüquq-mühafizə orqanları ilə iş və hərbi məsələlər üzrə köməkçisi-şöbə müdiri Fuad Ələsgərov və Prezident yanında Vətəndaşlara Xidmət və Sosial İnnovasiyalar

üzrə Dövlət Agentliyinin sədri Ülvi Mehdiyev kompleks barədə dövlət başçısına və xanumuna ətraflı məlumat verdilər. Bildirildi ki, bu kompleks Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Vətəndaşlara Xidmət və Sosial İnnovasiyalar üzrə Dövlət Agentliyinin sayca 15-ci mərkəzidir. Şəhərin Zərifə Əliyeva küçəsində yerləşən, öz möhtəşəmliyi ilə seçilən kompleksin tikintisinə 2017-ci ildə başlanılıb, inşaat işləri bu ilin oktyabrında başa çatdırılıb.

Dövlət başçısı Şəki «ASAN həyat» Kompleksini işə saldı.

Prezident İlham Əliyev və xanımı Mehriban Əliyeva kompleksdə yaradılmış şəraitlə tanış oldular.

Bildirildi ki, bu kompleks Şəki, Qax, Zaqatala, Balakən və Oğuz rayonlarında qeydiyyatda olan ümumilikdə 510 mindən çox vətəndaşa xidmət göstərəcək. Şəki «ASAN həyat» Kompleksində 11 dövlət orqanı – Ədliyyə, Daxili İşlər, Vergilər, İqtisadiyyat, Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi nazirlikləri, Əmlak Məsələləri Dövlət Komitəsi, Dövlət Gömrük Komitəsi, Dövlət Miqrasiya Xidməti, Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidməti, Milli Arxiv İdarəsi və Qida Təhlükəsizliyi Agentliyi, həmçinin özəl şirkət və müəssisələr tərəfindən ümumilikdə 300-dən çox xidmət həyata keçiriləcək. Kompleksdə çalışacaq əməkdaşların sayı 190, könüllülərin sayı isə 50 nəfərdir. Şəki «ASAN həyat» Kompleksində «ASAN xidmət» Mərkəzi ilə yanaşı, ictimai iaşə obyektlərinin istifadəyə verilməsi də nəzərdə tutulur. Belə ki, vətəndaşlar operativ və gülərüz xidmətlə yanaşı, bu

konseptin istirahət və əyləncə imkanlarından da istifadə edə biləcəklər. Kompleks vətəndaş rahatlığı üçün həyat standartlarının yaxşılaşdırılmasına xidmət edən müxtəlif həlləri əhatə edir.

Şəki «ASAN həyat» Kompleksində də Vətəndaşlara Xidmət və Sosial İnnovasiyalar üzrə Dövlət Agentliyinin layihəsi olan «ASAN peşə» Mərkəzi yaradılıbdır.

Dövlət başçısı və xanımı «ASAN peşə» Mərkəzi ilə tanış oldular.

Layihə ixtisaslı kadrların hazırlanmasını və onların əmək bazarının dəyişən tələblərinə uyğun rəqabət qabiliyyətinin artırılmasını təmin etmək məqsədi daşıyır. «ASAN peşə» Mərkəzi bütün növ zəruri avadanlıq, təlim və tədris vəsaitləri ilə təchiz olunub. Mərkəzdə tədris tütüncülük, laboratoriya, bağçılıq, logistika-texnologiya, ipəkçilik və findıq yetişdirilməsi istiqamətləri üzrə həyata keçiriləcək. Mərkəzdə ABAD-ın sərgi salonu da fəaliyyət göstərəcək. Burada Uşaq Psixoloji Sosial İnkişafı Mərkəzi də yaradılıbdır.

Kompleksdə kommunal xidmətlərin göstərilməsi üçün ayrıca bölmə vardır. Həmçinin burada «Azərişiq» ASC, «Azərsu» ASC və «Azəriqaz» İB tərəfindən xidmətlər təqdim olunacaq. Qeyd edildi ki, paytaxt Bakıda fəaliyyət göstərən 2 «ASAN kommunal» xidmətində bu günədək 800 mindən çox vətəndaş müraciəti qeydə alınıb.

Prezident İlham Əliyev mərkəzdə innovativ yeniliklərlə tanış oldu.

Bildirildi ki, «e-Gate» xidməti sərhəd-buraxılış məntəqələrində ölkəyə gələn və ölkəni tərk edən şəxslərin

sərhəd keçidinin sürətləndirilməsini və prosesin avtomatlaşdırılmasını təmin edir. Vətəndaş xüsusi qurğuya yaxınlaşaraq, pasportun məlumatlarını «e-Gate» cihazında oxudur. Sonra qurğu vasitəsilə vətəndaşın şəkli çəkilir, biometrik göstəriciləri – üz tanıma və barmaq izi tanıma texnologiyası vasitəsilə eyniləşdirilir. Məlumatlarda hər hansı problem aşkar edilməzsə, avadanlıq avtomatik olaraq şəxsin keçidinə imkan verir. Əks halda, sərhəd məntəqəsinin əməkdaşına bu barədə bildiriş gedir və məsul əməkdaş dərhal yaxınlaşaraq, problemlə tanış olur. Bu cihaz vasitəsilə bir nəfərin sərhəd nəzarətində yoxlanılma prosesi bir neçə saniyə ərzində yekunlaşır.

Digər bir yenilik isə «Elektron etibarnamə» sistemidir. Bu, vətəndaşlara məxsus daşınar və daşınmaz əmlaka, malik olduğu xidmətlərə dair hüquqların başqasına ötürülməsi haqda etibarnamələrin elektron mühitdə, elektron və mobil imza texnologiyalarından istifadə etməklə, tamamilə avtomatlaşdırılmış platformada təqdim edildiyi bir sistemdir.

Dövlət başçısına «ASAN viza» sistemində yeniliklərin təqdimatı da oldu. Təqdimat «ASAN viza» sisteminin hava limanlarında tətbiqi ilə bağlı məlumatı özündə əks etdirir. Eyni zamanda, «ASAN viza» sığortası sistemi ilə bağlı məlumat mövcuddur ki, burada da Azərbaycana gəlmək üçün mürciət edən əcnəbi və vətəndaşlığı olmayan şəxslərin vizadan imtina edilməsi halında ödədiyi rüsumun sığorta şirkəti tərəfindən kompensasiyasını nəzərdə tutur. Bu sistem eyni zamanda, xarici ölkədə olarkən baş verə biləcək

hər hansı maddi itki və vətəndaşın səhhətində yaranan problemin aradan qaldırılmasını və xərclərin sığorta şirkəti tərəfindən ödənilməsini təmin edəcəkdir.

Yeni layihələrdən biri də «e-Qəza» sistemidir. Xüsusi avadanlıq və proqram təminatından ibarət olmaqla, avtomobillərdə yerləşdirilən bu sistem qəza zamanı sürücü və qəzanın yeri barədə məlumatların avtomatlaşmış «e-Qəza» mərkəzinə ötürülməsini və lazımı təxirəsalınmaz xidmət əməkdaşlarının qəza yerinə göndərilməsini təmin edir. Sistem vasitəsilə sürücü ilə əks əlaqə yaratmaq və daha ətraflı məlumat əldə etmək imkanı da yaradılacaqdır.

«ASAN inkişaf yolu» isə 2013–2018-ci illər ərzində «ASAN xidmət» mərkəzlərinin keçdiyi inkişaf yolu, həyata keçirilən layihələr və statistik nəticələri özündə ehtiva edir. «ASAN xidmət»in beynəlxalq uğurları və qazandığı mükafatlar da təqdimatda öz əksini tapıbdir.

Məlumat verildi ki, yeni «ASAN xidmət» mərkəzləri fəaliyyətə başlamamışdan öncə mərkəzdə çalışacaq əməkdaşlar müvafiq təlim kursları keçirlər. Kurslarda onlara müasir idarəetmənin prinsipləri, «ASAN xidmət» dəyərləri, vətəndaş məmnunluğunun əsas şərtləri, nəzakətli və peşəkar xidmətin əsasları barədə məlumatlar verilir. İşləyən müddətdə isə onlar il ərzində bir neçə dəfə təlimlərə cəlb olunurlar. Bunun üçün «ASAN xidmət» mərkəzlərində əməkdaşların işdən ayrılmamaqla təlim və kurslara cəlb olunmaları üçün müvafiq təlim mərkəzləri yaradılır. Növbəti belə mərkəzlərdən biri də Şəki «ASAN xidmət» Mərkəzində

yaradılıb. 70-dən çox iştirakçı üçün nəzərdə tutulmuş bu mərkəz bütün lazımi təlim şəraiti və avadanlıqlarla təmin olunubdur.

Şəki «ASAN həyat» Kompleksində «Coworking» mərkəzi də fəaliyyət göstərəcək. Mərkəz yeni başlayan bizneslərə – startaplara inkubasiya dövrü üçün nəzərdə tutulan ümumi iş yeridir. Bu modeldən «frilanser»lər və tək işləyənlər də istifadə edirlər. Ümumilikdə bu model dayanıqlıdır və iş yerlərini icarəyə verməklə, dayanıqlılıq təmin edilir.

«ASAN həyat» Kompleksi üçün ayrılan 2,4 hektar ərazidə uşaq meydançası, fəvvarə və oturmaqalar, istirahət meydançası, avtodayanacaq, yay kafesi və digər rayonlardan gələcək vətəndaşlar üçün avtobus dayanacağı yaradılıbdır.

Qeyd olundu ki, regionlarda 10 səyyar «ASAN xidmət» avtobusu və səyyar «ASAN qatar» vasitəsilə vətəndaşlara xidmətlərin göstərilməsi davam etdirilir. 2013-cü ilin iyunundan etibarən təqribən 1 milyon 500 mindən çox vətəndaşa səyyar formada xidmət göstərilibdir.

Sonra Prezident İlham Əliyev və xanımı Mehriban Əliyeva Şəki «ASAN həyat» Kompleksinin əməkdaşları ilə görüşdülər.

Dövlət başçısı görüşdə çıxış etdi.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin çıxışı

Sabahınız xeyir olsun. Sizi Şəki «ASAN həyat» Kompleksinin açılışı münasibətilə ürəkdən təbrik edirəm, sizə fəaliyyətinizdə uğurlar arzulayıram. Mən

çox şadam ki, Şəki şəhərində belə gözəl kompleks yaradılıb və işə başlayıbdır. Burada Şəki gəncləri üçün iş yerləri yaradılıb. Sizə 190 iş yeri təqdim edilir. Şadam ki, burada işləyənlərin mütləq əksəriyyəti gənclərdir, o cümlədən qızlardır. Eyni zamanda, mənə verilən məlumata görə, kompleksdə 50 könüllü fəaliyyət göstərəcək. Beləliklə, vətəndaşlara 240 nəfər ən yüksək səviyyəli xidmət göstərəcək. Çünki «ASAN həyat» kompleksləri, «ASAN xidmət» mərkəzləri, ümumiyyətlə, dünya miqyasında ən yüksək ictimai xidmət göstərən qurumlardan biridir. Təsadüfi deyil ki, bir neçə il bundan əvvəl BMT ictimai xidmətlər üzrə «ASAN xidmət»ə xüsusi mükafat təqdim etmişdir. Bildiyiniz kimi, bu təcrübə bir neçə ölkədə öyrənilir və «ASAN xidmət» üzrə bir neçə ölkə ilə müvafiq sənədlər imzalanıb. Bu onu göstərir ki, bu xidmət indi dünya miqyasında böyük maraq doğurur. Bu bizi çox sevindirir, çünki bu bizim intellektual məhsulumuzdur. Mən dəfələrlə demişəm ki, «ASAN» Azərbaycanın milli brendidir. Biz öz intellektual məhsulumuzu vətəndaşlara təqdim edirik, eyni zamanda, dünyaya göstəririk ki, Azərbaycan bu sahədə də liderdir.

«ASAN xidmət» mərkəzlərinin yaradılması ölkəmizdə ictimai xidmətlər sahəsində bir inqilab idi. Çünki biz hamımız yaxşı bilirik ki, bu sahə ən çox narazılıq doğuran sahə idi. Bu gün Azərbaycanda fəaliyyət göstərən 15 mərkəzdə – bu, 15-ci mərkəzdir – ən yüksək xidmət göstərilir və bu mərkəzlərdə bürokratiya, rüşvətxorluq, korrupsiya, süründürməçilik sıfır səviyyəsindədir. Təsadüfi deyil ki, vətəndaşların

«ASAN xidmət» fəaliyyətinə verdiyi qiymət də 100 faiz müsbətdir, bəyənmə əmsalı 100 faizə yaxındır.

Bu ay İmişli «ASAN həyat» Kompleksinin açılışında olarkən, onu işə salarkən lövhədə gördüm ki, 24 milyondan çox müraciət edilib. Ancaq bu gün Şəki kompleksini işə salarkən lövhədə gördüm ki, müraciətlərin sayı artıq 25 milyona yaxınlaşıb. Bu onu göstərir ki, qısa müddət ərzində çox sayda müraciət olub və biz artıq 25 milyon rəqəminə yaxırıq. Güman edirəm ki, bir neçə gündən sonra biz bu rəqəmə də çatacağıq. Növbəti illərdə, xüsusilə gələn il ən azı 5 mərkəz yaradılacaq. Beləliklə, bölgələrdə «ASAN xidmət» mərkəzlərinin sayı 15-ə çatacaq və Azərbaycan vətəndaşlarına 5-i Bakıda olmaqla, 20 mərkəz xidmət göstərəcəkdir.

Bu mərkəzlərin yaradılmasında Azərbaycanın uğurlu siyasəti öz əksini tapır. «ASAN xidmət» mədəni xidmətdir, «ASAN xidmət» ən yüksək səviyyəli innovativ metodları vətəndaşlara təqdim edən mərkəzdir. Korrupsiya, rüşvətخورluqla bağlı apardığımız mübarizə «ASAN xidmət» mərkəzlərində tam bərqərar olub və bu, bütün dövlət qurumları üçün nümunədir, örnekdir. Mən öz çıxışlarımda dəfələrlə demişəm ki, Azərbaycanda bütün sahələrdə şəffaflıq, dürüstlük «ASAN xidmət» mərkəzlərinin səviyyəsinə qalxmalıdır və biz tədricən bu hədəfə də çatırıq.

«ASAN xidmət»də bizim gənclər siyasətimiz özünü göstərir, çünki «ASAN xidmət» mərkəzlərində işləyənlərin mütləq əksəriyyəti gənclərdir. Gənclər üçün iş yerləri yaradılır. Azərbaycanda könüllülər

hərəkatı öz fəaliyyətinə «ASAN xidmət»də start verib. Deyə bilərəm ki, «ASAN xidmət»ə qədər Azərbaycanca könnüllələr hərəkatı, demək olar, mövcud deyildi. Bu sahədə ilk addımı məhz «ASAN xidmət» atdı və son illər ərzində ölkəmizdə keçirilmiş Avropa və İslam oyunlarında minlərlə könnüllü öz gözəl xidmətini göstərdi. Bu günə qədər bütün «ASAN xidmət» mərkəzlərində minlərlə könnüllü təcrübə qazanıb, təlim keçib, vətəndaşlarla təmasda olub və artıq müstəqil həyata tam hazırdır. «ASAN xidmət» kadr hazırlığı baxımından da çox uğurlu təşəbbüsdür və bu xidmətlərdə bu sahədə də apardığımız işlər öz əksini tapır.

«ASAN» son vaxtlar öz fəaliyyət dairəsini genişləndirir. Mən dəfələrlə demişəm, o sahələr ki, bu gün vətəndaşlar tərəfindən bəyənilmir, narazılıq doğurur, o sahələrə «ASAN xidmət»in yanaşması mütləq gətirilməlidir. Təsadüfi deyil ki, mərkəzlərdə göstərilən xidmətlərin sayı da getdikcə artır. Bax, bu mərkəzdə 320 xidmət göstərilir. Biz birinci «ASAN xidmət» mərkəzində təqribən 100, ondan sonra 200 xidmətə çatdı bildik. İndi xidmətlərin sayı çoxalır və getdikcə çoxalacaqdır. «ASAN xidmət» ölkəmiz üçün çox vacib olan sahəni – özünüməşğulluq sahəsini inkişaf etdirir, ABAD mərkəzləri fəaliyyət göstərir. O cümlədən, bu gün Şəki şəhərində ABAD mərkəzinin açılışı olacaqdır. Ailəfermer təsərrüfatlarının səmərəli fəaliyyəti üçün «ASAN» mərkəzlərinin xüsusi rolu vardır. Yəni bu mərkəzlər, demək olar ki, ölkə qarşısında duran vəzifələrin bir çoxunu əhatə edir və nümunə göstərir,

yol göstərir, yanaşma göstərir. Təsadüfi deyil ki, vətəndaşlar bu mərkəzləri çox bəyənilər. Şəki «ASAN həyat» Kompleksində 2 kinoteatr fəaliyyət göstərir. Mən maraqlandım ki, Şəki şəhərində kinoteatr varmı? Mənə dedilər ki, yoxdur. İndi 2 kinoteatr olacaqdır. Gənclərin, vətəndaşların asudə vaxtlarının səmərəli keçirilməsi üçün «ASAN» mərkəzləri xüsusi rol oynayır, nəinki Şəkiddə, «ASAN xidmət»in mövcud olduğu bütün şəhərlərdə. Məhz buna görə mən qarşıya vəzifə qoymuşam ki, biz «ASAN xidmət» mərkəzlərinin sayını getdikcə artırmalıyıq. Bu mərkəz bir neçə rayonun – Şəki, Oğuz, Zaqatala, Qax, Balakən rayonlarının vətəndaşlarına xidmət göstərəcək. Gələcəkdə bu bölgədə yeni mərkəz yaradılacaq ki, vətəndaşlar üçün daha rahat olsun. Bir sözlə, biz «ASAN xidmət» mərkəzlərində öz uğurlu siyasətimizi görürük.

Regionların sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Proqramının icrası nəticəsində bütün bölgələrdə çox böyük quruculuq, abadlıq işləri aparılır, o cümlədən Şəki rayonunda. Şəki bizim qədim tarixi şəhərimizdir, nəinki Azərbaycanda, bütün bölgədə öz təbiəti, memarlığı, mətbəxi ilə fərqlənən şəhərdir. Şəkinin tarixi simasını qorumaq hər bir Azərbaycan vətəndaşının borcudur, Azərbaycan dövlətinin borcudur və biz bunu edirik. Şəki öz qədim tarixi simasını saxlayaraq inkişaf edir, müasirləşir. Şəki rayonunda böyük infrastruktur layihələri icra edilir. Deyə bilərəm ki, son illər ərzində görülən işlər nəticəsində qazlaşdırılma 82 faizə çatıb. Bir neçə il bundan əvvəl mənim təşəbbüslə Şəkiddə 87 meqavat gücündə elektrik

stansiyası tikilibdir. İndi biz Şəkinin içməli su layihəsinin icrası ilə məşğuluq. Mən göstəriş vermişəm ki, bu layihənin icrası daha da sürətlə getsin.

Bu gün biz kənd yolu layihəsinin açılışını qeyd etdik. Komplekslə üzbəüz Şəki Rayon Mərkəzi Xəstəxanası yerləşir. Mən o xəstəxananın açılışında şəxsən iştirak etmişəm. Olimpiya İdman Kompleksi, 30-dan çox məktəb tikilib, təmir edilib və bir çox istirahət zonaları, hotellər fəaliyyət göstərir. Şəki indi beynəlxalq turizm mərkəzinə çevrilir. Təbii ki, turistləri Şəkiyə cəlb edən bir çox amillər var – Şəkinin tarixi, memarlığı, mətbəxi, Şəki sənətkarlarının əl işləri və şəkiliblərin qonaqpərvərliyi. Əlbəttə, bütün bu amilləri nəzərə alaraq, biz çalışmalıyıq və çalışacağıq ki, Şəki rayonunu daha da sürətlə inkişaf etdirək, bu günə qədər öz həllini tapmamış bütün məsələləri həll edək.

Şəki–Balakən yolunun təmiri tam başa çatıb. Əvvəlki səfərlərdə mən Şəki–Qax avtomobil yolunun açılışını etmişəm. İndi Bakı–Şəki yolunun tam işə salınması istiqamətində böyük işlər gedir. Hər iki istiqamətdə – həm Yevlax, həm Şamaxı istiqamətində gedən yolların mütləq əksəriyyəti çox gözəl səviyyədədir. Yeni gələcəkdə Şəkinin sürətli inkişafı üçün əlavə tədbirlər görülməkdir. Bu səfər nəticəsində Şəki şəhərində 960 şagird-yerlik yeni məktəbin, 48 mənzilli evin tikintisi ilə bağlı sərəncam imzalanacaqdır. Digər layihələr də icra ediləcəkdir. Şadam ki, Şəki şəhərində gözəl «ASAN həyat» Kompleksi fəaliyyət göstərir. Sizi bu gözəl hadisə münasibətilə bir

daha təbrik edirəm, sizə uğurlar arzulayıram. Vətəndaşlara yaxşı xidmət göstərin. Sağ olun.

**Heydər Əliyev Fondu tərəfindən qarışıq
tipli uşaq evi üçün inşa olunmuş
yeni binanın açılışı mərasimi**

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və xanımı Mehriban Əliyeva oktyabrın 29-da Heydər Əliyev Fondu tərəfindən Şəki şəhərində qarışıq tipli uşaq evi üçün inşa olunmuş yeni binanın açılışında iştirak etmişlər.

Dövlət başçısı və xanımı uşaq evinin rəmzi açılışını bildirən lenti kəsdilər.

Son illər ölkəmizdə həyata keçirilən tədbirlər sırasında körpələrə və kimsəsiz uşaqlara göstərilən yüksək qayğı böyük rəğbətlə qarşılır. Prezident İlham Əliyevin sərəncamlarına əsasən, Azərbaycanda bu sahədə dövlət səviyyəsində proqramlar, layihələr hazırlanaraq, həyata keçirilir. Bu vacib tədbirlər ölkəmizdə ana və uşaqların sağlamlığının qorunmasına, uşaq müəssisələrinin fəaliyyətinin yaxşılaşdırılmasına, bilikli, savadlı, geniş dünyagörüşünə malik gənc nəslin yetişdirilməsinə yönəldilib. Dövlət səviyyəsində həyata keçirilən belə tədbirlərin nəticəsidir ki, son dövrlərdə uşaq müəssisələri əsaslı şəkildə yenidən qurulub, regionlarda müasir tələblərə cavab verən uşaq bağçaları və məktəblər tikilibdir.

Uşaqlara, xüsusilə xəstə və kimsəsizlərə diqqət və qayğı Heydər Əliyev Fondunun da fəaliyyətinin prioritet istiqamətlərindən biridir. Təhsil və uşaq müəssisələrinin maddi-texniki bazasının təkmilləşdirilməsi,

uşaq evlərində böyüyənlərin gələcəyi, sağlamlıq imkanları məhdud və kimsəsiz uşaqların sağlamlıqlarının qorunması ilə bağlı Fond tərəfindən həyata keçirilən tədbirlərin çox böyük əhəmiyyəti vardır.

Məlumat verildi ki, Şəki şəhər qarışıq tipli uşaq evinin Gənclər küçəsində yerləşən əvvəlki binası 1897-ci ildə şəkili tacir Hacı Zülqədər Zülfüqarov tərəfindən şəxsi yaşayış evi kimi inşa olunub və 1930-cu ilədək bu məqsədlə istifadə edilibdir. 1930-cu ildən həmin binada Şəki şəhər qarışıq tipli uşaq evi fəaliyyət göstərib. Uşaq evinin yerləşdiyi bina qəzalı vəziyyətdə olduğundan və mövcud infrastruktur rahat məskunlaşmaya imkan vermədiyindən burada uşaqlara lazımi səviyyədə xidmət göstərmək mümkün deyildi. 2017-ci ildə Heydər Əliyev Fondunun nümayəndələri Şəki qarışıq tipli uşaq evinin binasının mövcud şəraiti ilə tanış olublar. Uşaq evində məskunlaşan uşaqların yaşayış şəraitinin, təlim-tərbiyə və asudə vaxtlarının təşkilinin yaxşılaşdırılması məqsədi ilə Heydər Əliyev Fondunun prezidenti Mehriban Əliyevanın tapşırığına əsasən, yeni binanın inşasına başlanılıb. Şəki şəhərində uşaq evinin binası üçün ayrılan bir hektar ərazidə ümumi sahəsi 2000 kvadratmetrdən çox olan ikimərtəbəli bina inşa edilibdir.

Binanın layihələndirilməsi zamanı uşaq evində məskunlaşacaq uşaqların təlim-tərbiyəsi, asudə vaxtlarının səmərəli təşkili baxımından infrastrukturun qurulması əsas götürülüb. Eyni zamanda, tikinti prosesində Şəki şəhərinin memarlıq üslubunun qorunub saxlanılmasına diqqət yetirilib. Belə ki, binanın fasadı

və hasar Şəki şəhərinin memarlıq üslubuna uyğun olaraq, üzlük daşlarla üzlənibdir.

Bildirildi ki, uşaq evi bütün yaş qrupları üzrə 80 yerlikdir. Şəki rayonu ilə yanaşı, ətraf bölgələri də əhatə edən uşaq evində hazırda valideyn himayəsindən məhrum olan 3 yaşdan 20 yaşadək 60 nəfər məskunlaşıb. Binada oğlanlar və qızlar üçün ayrı bölmələrdə yerləşən, zəruri inventar və avadanlıqlarla təchiz edilmiş 2, 3 və 4 nəfərlik yataq otaqları, dayə otaqları, kitabxana, kompüter və musiqi otaqları, emalatxana, idman zalı, həkim və tibb bacısı otaqları, uşaqların asudə vaxtlarını səmərəli keçirmələri üçün istirahət otağı, mətbəx, yeməcxana və camaşırxana vardır. Burada eyni zamanda, məktəbəqədər yaş qrupları üçün 20 yerlik uşaq bağçası da fəaliyyət göstərir.

Şəki qarışıq tipli uşaq evinin yeni binasının da Heydər Əliyev Fondu tərəfindən müasir səviyyədə inşa olunması bir daha sübut edir ki, Fond bu istiqamətdə dövlətin icra etdiyi layihələrə sanballı töhfələr verir. Bu layihənin icrası aydın şəkildə göstərir ki, humanizm, insani dəyərlərə hörmət, dinindən, dilindən, cinsindən, yaşından asılı olmayaraq, hər kəsə diqqət göstərmək Heydər Əliyev Fondunun fəaliyyətində əsas prinsiplərdən biridir.

Uşaq evinin ərazisində açıq havada 1000 kvadratmetr sahəsi olan idman meydançası qurulub. O cümlədən uşaqların açıq havada istirahətini təmin etmək məqsədilə kölgəliklər və kiçikyaşlı uşaqlar üçün oyun meydançası yaradılıb. Ərazidə yaşıllıq zonası salınıb, müxtəlif meyvə ağacları və digər ağaclar əki-

libdir. Binanın yerləşdiyi ətraf ərazi abadlaşdırılaraq, asfalt və daş döşənilib, işıqlandırma sistemi quraşdırılıb. Binada inzibati-təsərrüfat tələblərini ödəyən zirzəmi inşa olunub, daimi su, istilik və soyutma sistemi, generator, stabilizator, eləcə də yanğın xəbərverici və videomüşahidə sistemləri qurulubdur. Heydər Əliyev Fondu tərəfindən uşaq evinə müvafiq avadanlıqlar və avtobus hədiyyə edilibdir.

ABAD Keramika və Tətbiqi Sənət Mərkəzinin açılış mərasimi

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və xanımı Mehriban Əliyeva oktyabrın 29-da ABAD Keramika və Tətbiqi Sənət Mərkəzinin açılışında iştirak etmişlər.

Dövlət başçısı mərkəzin rəmzi açılışını bildirən lenti kəsdi.

«ASAN xidmət»in tabeliyində olan ABAD – Ailə Biznesinə Asan Dəstək publik hüquqi şəxs Prezident İlham Əliyevin 2016-cı ildə imzaladığı fərmana əsasən yaradılıb. Əsas məqsədi ölkənin sosial-iqtisadi inkişafında vətəndaşların fəal iştirakını, kiçik və orta sahibkarlığın inkişafını, əhəlinin məşğulluq səviyyəsinin artırılmasını təmin etmək olan ABAD rəqabətqabiliyyətli ailə təsərrüfatlarının formalaşdırılmasına dəstək verir, sosial yönümlü layihələrin həyata keçirilməsində birbaşa iştirak edir. ABAD öz fəaliyyətini regional mərkəzlər vasitəsilə qurur. Masallı, Balakən, Quba rayonlarında artıq belə mərkəzlər fəaliyyətə başlayıb. Dekorativ-tətbiqi xalq sənətkarlığı və kənd təsərrüfatı sahəsində fəaliyyət göstərən ailə biznes-

lərinə dəstək verən layihə çərçivəsində ABAD-çı ailələrinə mürəbbə, cəm, at və süd məhsullarının istehsalı üçün xüsusi konteynerlər verilib. İndiyə qədər dekorativ-tətbiqi sənətlə məşğul olan və qida məhsullarının istehsalı sahəsində fəaliyyət göstərən 300-dən çox ailəyə dəstək göstərilib. Satışları təşkil etmək məqsədilə ABAD turistik baxımdan əlverişli regionların və paytaxt Bakının müxtəlif yerlərində etno-butiklər açıbdır.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin hüquq-mühafizə orqanları ilə iş və hərbi məsələlər üzrə köməkçisi, şöbə müdiri Fuad Ələsgərov və Prezident yanında Vətəndaşlara Xidmət və Sosial İnnovasiyalar üzrə Dövlət Agentliyinin sədri Ülvi Mehdiyev məlumat verdilər ki, ABAD publik hüquqi şəxsin Şəki Keramika və Tətbiqi Sənət Mərkəzinin binası XIX əsrin axırlarında tikilib və kazarma kimi istifadə olunubdur. Baxımsız və qəzalılıq şəraitdə olan həmin bina «Paşa Holding»in dəstəyi ilə yenidən qurulub. Mərkəz müasir avadanlıqlarla təchiz edilibdir.

Qədim köklərə malik xalqların böyük tarixinin sübutu onun keramikası ilə də müəyyən edilir. Azərbaycanın bütün ərazisi boyu, xüsusilə də Şəki rayonunda aparılan arxeoloji qazıntılar zamanı bir çox keramika nümunələri və qədim odun sobaları üzə çıxarılıbdır.

Mərkəzlə tanışlıq zamanı bildirildi ki, Yuxarı Baş Dövlət Tarix-Memarlıq Qoruğu Şəki şəhərinin qədim tarixi hissəsində yerləşir. Qoruğun UNESCO-nun Qeyri-maddi mədəni irs siyahısına salınması yönündə

dövlət tərəfindən müvafiq işlər həyata keçirilir. «Xan sarayı» I, IV, V meyarlarla irs siyahısına salınıb. Şəki Keramika və Tətbiqi Sənət Mərkəzinin binası da qoruğun UNESCO-nun müvafiq siyahısına salınacaq ərazisində, qala divarlarının içərisində yerləşən 5 kazarma binasından biridir. Bina 1867-ci ildə tikilmiş tarix-memarlıq abidəsidir. İkimərtəbəli binada işçilər və təlimlərə qoşulacaq şəxslər üçün istirahət otaqları da vardır. Burada, həmçinin termik soba və təlim otaqları, xammal və hazır məhsul anbarları, etnobutik, ofis və xalçaçılıq otağı yerləşir.

Bir sözlə, mərkəzdə keramika və tətbiqi sənətlə məşğul olanlar üçün hər cür şərait yaradılıbdır.

Mərkəzin məqsədi ölkəmizin, əsasən də Şəki rayonunun tarixi keramika ənənələrinin qorunub saxlanılması və gələcək nəsillərə ötürülməsi, həmçinin müxtəlif çeşidli Azərbaycan gilinini dünyada tanıdılmasıdır. Bura həm də Qafqazda ilk Keramika Mərkəzi kimi tarixə düşəcək. Gələcəkdə mərkəzdə tanınmış əcnəbi sənətkarların iştirakı ilə beynəlxalq tədbirlər, həmçinin müasir avadanlıqlardan istifadə etməklə, təlimlər təşkil olunacaq. Mərkəzdə keramika sənətindən əlavə, xalçaçılıq və digər sənətkarlıq sahələri üzrə təlimlərin keçirilməsi də nəzərdə tutulur. Bütün bunlardan məqsəd yeni sənətkarların yetişdirilməsidir.

Bildirildi ki, Şəki Keramika və Tətbiqi Sənət Mərkəzində sənətkarların istehsal etdikləri məhsulların satışı da təşkil olunacaq. Ümumilikdə burada 40-dək vətəndaş daimi işlə təmin ediləcəkdir.

**AMERİKA BİRLƏŞMİŞ ŞTATLARININ
PREZİDENTİ ZATİ-ALİLƏRİ
CƏNAB DONALD TRAMPA**

Hörmətli cənab Prezident!

Pittsburq şəhərində sinaqoqa silahlı hücum nəticəsində insan tələfatı barədə xəbər məni olduqca kədərləndirdi.

Baş vermiş bu faciə ilə əlaqədar Sizə, həlak olanların ailələrinə və yaxınlarına, bütün Amerika xalqına öz adımdan və Azərbaycan xalqı adından dərin hüznlə başsağlığı verirəm.

İLHAM ƏLİYEV
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı, 29 oktyabr 2018-ci il

**İNDONEZİYA RESPUBLİKASININ
PREZİDENTİ ZATİ-ALİLƏRİ
CƏNAB COKO VİDODOYA**

Hörmətli cənab Prezident!

Ölkənizdə baş vermiş təyyarə qəzası nəticəsində çoxsaylı insan tələfatı xəbərindən son dərəcə kədərləndim.

Baş vermiş faciə ilə əlaqədar Sizə, həlak olanların ailələrinə və yaxınlıklarına, bütün İndoneziya xalqına şəxsən öz adımdan və Azərbaycan xalqı adından dərin hüznə başsağlığı verirəm.

Allah rəhmət eləsin.

İLHAM ƏLİYEV
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı, 29 oktyabr 2018-ci il

**BRAZİLİYA FEDERATİV
RESPUBLİKASININ YENİ SEÇİLMİŞ
PREZİDENTİ ZATI-ALİLƏRİ
CƏNAB JAİR BOLSONARUYA**

Hörmətli cənab Bolsonaru!

Braziliya Federativ Respublikasının Prezidenti vəzifəsinə seçilməyiniz münasibətilə Sizi səmimi-qəlbdən təbrik edirəm.

Ümidvaram ki, Azərbaycan ilə Braziliya arasındakı dostluq və əməkdaşlıq münasibətləri xalqlarımızın mənafelərinə uyğun olaraq bundan sonra da inkişaf edəcək və genişlənəcəkdir.

Sizə möhkəm cansağlığı, xoşbəxtlik, dost Braziliya xalqının rifahı naminə qarşıdakı məsul fəaliyyətinizdə uğurlar diləyirəm.

Hörmətlə,

İLHAM ƏLİYEV
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı, 30 oktyabr 2018-ci il

**ƏLCƏZAİR XALQ DEMOKRATİK
RESPUBLİKASININ PREZİDENTİ
ZATI-ALİLƏRİ CƏNAB ƏBDÜLƏZİZ
BUTEFLİKAYA**

Hörmətli cənab Prezident!

Ölkənizin milli bayramı – İnkilab Günü münasibətilə Sizə və xalqınıza öz adımdan və Azərbaycan xalqı adından təbriklərimi yetirirəm.

İnanıram ki, Azərbaycan ilə Əlcəzair arasındakı dostluq və əməkdaşlıq münasibətlərinin inkişafı bundan sonra da xalqlarımızın mənafeələrinə xidmət edəcəkdir.

Sizə möhkəm cansağlığı, işlərinizdə uğurlar, dost Əlcəzair xalqına əmin-amanlıq və firavanlıq arzulayıram.

Hörmətlə,

İLHAM ƏLİYEV
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı, 30 oktyabr 2018-ci il

**İSVEÇRƏ KONFEDERASIYASININ DÖVLƏT
KATİBİ MAURO
DELL' AMBROCIO İLƏ GÖRÜŞ**

30 oktyabr 2018-ci il

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev oktyabrın 30-da İsveçrə Konfederasiyasının Təhsil, Araşdırma və İnnovasiya üzrə Dövlət katibi Mauro Dell'Ambrocionu qəbul etmişdir.

Dövlət başçısı İlham Əliyev ölkələrimiz arasında əməkdaşlığın yeni sahələri əhatə etməsindən məmnunluğunu bildirərək qeyd etdi ki, əgər əvvəllər iqtisadi əlaqələr enerji, investisiya, tikinti materialları sahələrində inkişaf edirdisə, hazırda tərəflər əməkdaşlıq istiqamətlərinin şaxələndirilməsində maraqlıdır.

İsveçrə Konfederasiyasının federal müşaviri, İqtisadi Məsələlər, Təhsil və Tədqiqatlar üzrə Federal Departamentin rəhbəri Yohan Niklaus Şnayder-Ammanın ölkəmizə builki səfərinin uğurla keçdiyini vurğulayan Prezident İlham Əliyev Mauro Dell'Ambrocionun Azərbaycana bu səfərinin də əlaqələrimizin inkişaf etdirilməsi işinə xidmət edəcəyinə əminliyini ifadə etdi. Təhsil, innovasiya istiqamətlərinin ölkəmiz üçün prioritet təşkil etdiyini deyən Prezident İlham Əliyev bu baxımdan dünən Şəki şəhərində Vətəndaşlara Xidmət və

Sosial İnnovasiyalar üzrə Dövlət Agentliyinin sayca 15-ci mərkəzinin açılışında iştirak etməsini məmnunluqla qeyd etdi.

İsveçrənin texnologiyalar sahəsində çox yaxşı təcrübə qazandığını vurğulayan Prezident İlham Əliyev bu sahədə də əlaqələrimizin inkişafı üçün yaxşı imkanların olduğunu dedi.

İsveçrə Konfederasiyasının Təhsil, Araşdırma və İnnovasiya üzrə Dövlət katibi Mauro Dell'Ambrocio ölkəmizdə keçirdiyi görüşlər barədə dövlətimizin başçısına məlumat verərək, Təhsil Nazirliyində ölkələrimiz arasında təhsil sahəsində əməkdaşlığa dair Saziş imzaladıqlarını və ADA Universitetində olduqlarını məmnunluqla qeyd etdi. O bu səfəri çərçivəsində Azərbaycan–Fransız Universitetində (UFAZ) mühazirəsi zamanı da elm və təhsil sahələrinin inkişafının və bu sahədə əməkdaşlığın önəmi barədə danışdığını söylədi. Turizm sahəsində əməkdaşlığa toxunan Mauro Dell'Ambrocio İsveçrə Turizm Təşkilatı ilə Azərbaycan Turizm Agentliyi arasında imzalanmış sazişin mühüm əhəmiyyət daşıdığını vurğuladı, bu sahədə əməkdaşlığın genişləndirilməsində ölkələrimiz arasında birbaşa aviareyslərin açılmasının önəmini qeyd etdi.

Görüşdə iqtisadiyyat, turizm, təhsil, o cümlədən peşə təhsili sahələrində əməkdaşlıq imkanları barədə fikir mübadiləsi aparıldı.

**TÜRKMƏNİSTAN RESPUBLİKASI
NAZİRLƏR KABİNETİ SƏDRİNİN
MÜAVİNİ MƏMMƏTXAN ÇAKIYEV
İLƏ GÖRÜŞ**

30 oktyabr 2018-ci il

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev oktyabrın 30-da Türkmənistan Nazirlər Kabineti Sədrinin müavini Məmmətxan Çakıyevi qəbul etmişdir.

Prezident İlham Əliyev qeyd etdi ki, dövlət başçılarınun qarşılıqlı səfərləri, eləcə də beynəlxalq tədbirlər çərçivəsində mütəmadi görüşləri ölkələrimiz arasında münasibətlərin inkişafında mühüm rol oynayır. Dövlətimizin başçısı bildirdi ki, müvafiq struktur rəhbərlərinin görüşləri də əməkdaşlığımızın genişləndirilməsi işinə öz töhfəsini verir. Prezident İlham Əliyev bu yaxınlarda Türkmənistan Nazirlər Kabineti Sədrinin müavini, Xarici İşlər naziri Rəşid Məredovun ölkəmizə səfəri zamanı ikitərəfli münasibətlərimizin müxtəlif aspektlərinin müzakirə edildiyini deyərək, Türkmənistan Nazirlər Kabineti Sədrinin müavini Məmmətxan Çakıyevin böyük nümayəndə heyəti ilə ölkəmizə səfərindən məmnunluğunu ifadə etdi və bu səfərin dostluq və qardaşlıq əlaqələrimizin möhkəmlənməsi, əməkdaşlığımızın daha da genişləndi-

rilməsi işinə öz töhfəsini verəcəyinə əminliyini bildirdi.

Məmmətəxan Çakıyev ilk növbədə, Türkmənistan Prezidenti Qurbanqulu Berdiməhəmmədovun salamlarını və ən xoş arzularını dövlətimizin başçısına və Azərbaycan xalqına çatdırdı. O, hökumətlərarası səviyyədə birgə fəaliyyətin həyata keçirilməsi üçün yaradılan şəraitə görə Prezident İlham Əliyevə minnətdarlığını bildirdi.

Görüşdə ölkələrimizin əlverişli coğrafi mövqedə yerləşməsinin önəmi qeyd olundu, həm Azərbaycanda, həm də Türkmənistanda ən müasir nəqliyyat infrastrukturunun yaradıldığı vurğulanaraq, nəqliyyat, tranzit, logistika sahələrində əməkdaşlığın genişləndirilməsi üçün böyük potensialın olduğu bildirildi, ölkələrimizin ixracat imkanları və tranzit yüklərin daşınması ilə bağlı məsələlər ətrafında fikir mübadiləsi aparıldı.

Dövlətimizin başçısı Türkmənistan Prezidentinin salamlarına görə minnətdarlığını bildirdi, onun da salamlarını Türkmənistan Prezidentinə çatdırmağı xahiş etdi.

**MƏRAKEŞ KRALLIĞININ İNZİBATI
İSLAHATLAR VƏ DÖVLƏT QULLUĞU
NAZİRİ MƏHƏMMƏD BİN ABDELKADER
İLƏ GÖRÜŞ**

30 oktyabr 2018-ci il

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev oktyabrın 30-da Mərakeş Krallığının İnzibati İslahatlar və Dövlət Qulluğu naziri Məhəmməd bin Abdelkaderi qəbul etmişdir.

Dövlət başçısı İlham Əliyev Azərbaycan Respublikası ilə Mərakeş Krallığı arasında münasibətlərin yaxşı inkişaf etdiyini bildirərək, ölkələrimizin beynəlxalq təşkilatlar çərçivəsində həmişə bir-birini dəstəklədiyini vurğuladı. İqtisadi, regional inkişaf sahələrində də yaxşı nəticələrin olmasının zəruriliyini qeyd edən Prezident İlham Əliyev Mərakeş Krallığının İnzibati İslahatlar və Dövlət Qulluğu naziri Məhəmməd bin Abdelkaderin Azərbaycana səfərinin iki ölkə arasında əlaqələrə müsbət təsir göstərəcəyinə və ölkəmiz haqqında daha ətraflı məlumat alması işinə töhfə verəcəyinə ümidvar olduğunu bildirdi.

Mərakeş Krallığının İnzibati İslahatlar və Dövlət Qulluğu naziri Məhəmməd bin Abdelkader qeyd etdi ki, Azərbaycan Prezidenti ilə görüşü ölkələrimiz arasında mövcud olan gözəl münasibətlərin daha da inki-

şaf etdirilməsinin yaxşı bir nümunəsi və siyasi iradənin təzahürüdür. Ölkəsinin də Azərbaycanla əməkdaşlığın genişləndirilməsində maraqlı olduğunu deyən Məhəmməd bin Abdelkader bildirdi ki, Azərbaycan Prezidentinin səyləri və rəhbərliyi sayəsində ölkəmiz davamlı inkişafa nail olub və Azərbaycanın əldə etdiyi nailiyyətlər Mərakeş Kralı əlahəzrət VI Məhəmməd və Mərakeş xalqı tərəfindən böyük iftixarla qəbul olunur. Qonaq eyni zamanda, dünya əhəmiyyətli mühüm tədbirlərin, o cümlədən Bakı Humanitar Forumu, Avropa oyunları, «Eurovision» mahnı müsabiqəsi, İslam Həmrəyliyi oyunlarının Azərbaycanda uğurla keçirilməsi münasibətilə Prezident İlham Əliyevə təbriklərini çatdırdı.

Görüşdə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Vətəndaşlara Xidmət və Sosial İnnovasiyalar üzrə Dövlət Agentliyi ilə Mərakeş Krallığı arasında imzalanmış Memorandumun əhəmiyyətindən danışıldı, Azərbaycanın bu sahədə təcrübəsinin Mərakeşdə tətbiq olunmasının önəmi qeyd olundu. Söhbət zamanı ölkələrimiz arasında siyasi əlaqələrin çox yaxşı tarixə malik olduğu vurğulandı, iqtisadi sahədə əməkdaşlığın inkişaf etdirilməsinin zəruriliyi qeyd edildi.

Məhəmməd bin Abdelkader bildirdi ki, Azərbaycan Mərakeşin ərazi bütövlüyünü dəstəklədiyini kimi, öz növbəsində, Mərakeş də Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü dəstəkləyir.

ATƏT-in MİNSK Qrupunun Həmsədrələri ilə görüş

1 noyabr 2018-ci il

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev noyabrın 1-də ATƏT-in Minsk qrupunun Fransadan olan həmsədri Stefan Viskontini, Rusiyadan olan həmsədri İqor Popovu, ABŞ-dan olan həmsədri Endrü Şoferi və ATƏT-in fəaliyyətdə olan sədrinin xüsusi nümayəndəsi Anji Kasprşiki qəbul etmişdir.

Görüşdə Ermənistan–Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həlli ilə bağlı danışıqların hazırkı vəziyyəti və perspektivləri müzakirə edildi.

**SƏUDIYYƏ ƏRƏBİSTANININ DAXİLİ İŞLƏR
NAZİRİ ƏBDÜLƏZİZ BİN SƏUD BİN NAYİF
AL SƏUDUN BAŞÇILIQ ETDİYİ
NÜMAYƏNDƏ HEYƏTİ
İLƏ GÖRÜŞ**

4 noyabr 2018-ci il

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev noyabrın 4-də Səudiyyə Ərəbistanı Krallığının Daxili İşlər naziri şahzadə Əbdüləziz bin Səud bin Nayif Al Səudun başçılıq etdiyi nümayəndə heyətini qəbul etmişdir.

Dövlət başçısı İlham Əliyev Azərbaycan Respublikası ilə Səudiyyə Ərəbistanı Krallığı arasında əlaqələrin çox yüksək səviyyədə olduğunu qeyd edərək, özünün Səudiyyə Ərəbistanına səfəri və səfər zamanı Kral həzrətləri və digər rəhbər şəxslər ilə aparılan müzakirələri məmnunluqla yad etdi, bu müzakirələrin əlaqələrimizin inkişafı üçün önəmli rol oynadığını bildirdi. Prezident İlham Əliyev dedi ki, ölkələrimiz müxtəlif sahələrdə uğurlu əməkdaşlıq edir, siyasi əlaqələr çox yüksək səviyyədədir və beynəlxalq təşkilatlar çərçivəsində daim bir-birini dəstəkləyir. Dövlət başçısı bildirdi ki, Ermənistan–Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsi ilə bağlı Səudiyyə Ərəbistanının ədalətli və qardaşlıq hisslərinə əsaslanan mövqeyi Azərbaycanda

çox böyük minnətdarlıq hissi ilə qarşılanır. Prezident İlham Əliyev vurğuladı ki, Azərbaycan xalqı Səudiyyə Ərəbistanının bu münaqişə və işğala görə Ermənistanla heç bir əlaqə yaratmadığını yaxşı bilir və bu bizim dostluğumuzun, qardaşlığımızın bariz nümunəsidir.

İqtisadi sahəyə toxunan Prezident İlham Əliyev son zamanlar bu istiqamətdə inkişafı bağlı çox ciddi addımların atıldığını dedi və gələcək illərdə sərmayə qoyuluşu və ticarət dövriyyəsinin artırılması ilə əlaqədar daha geniş tədbirlərin həyata keçiriləcəyinə əminliyini ifadə etdi. Son vaxtlar Səudiyyə Ərəbistanından Azərbaycana gələn turistlərin sayının dəfələrlə artdığını qeyd edən Prezident İlham Əliyev bunu dostluğumuzun növbəti təzahürü kimi dəyərləndirdi. Dövlət başçısı qeyd etdi ki, ölkələrimizin təhlükəsizlik sahəsində əməkdaşlığı da yaxşı səviyyədədir. Prezident İlham Əliyev əminliyini bildirdi ki, Səudiyyə Ərəbistanı Krallığının Daxili İşlər naziri şahzadə Əbdüləziz bin Səud bin Nayif Al Səudun bu səfəri ölkələrimiz arasında əməkdaşlığın, o cümlədən Daxili İşlər nazirlikləri arasında əlaqələrin inkişafına öz töhfəsini verəcəkdir.

Xoş sözlərə görə minnətdarlığını bildirən Səudiyyə Ərəbistanı Krallığının Daxili İşlər naziri şahzadə Əbdüləziz bin Səud bin Nayif Al Səud ilk növbədə, İki Müqəddəs Ocağın Xadimi, Səudiyyə Ərəbistanının Kralı Salman bin Əbdüləziz Al Səudun və Səudiyyə Ərəbistanı Krallığının Vəliəhdi Məhəmməd bin Salman bin Əbdüləziz Al Səudun salamlarını dövlətimizin

başçısına çatdırdı. O qeyd etdi ki, ölkələrimiz arasında ikitərəfli münasibətlər getdikcə inkişaf edir, o cümlədən müxtəlif məsələlərə dair yüksək səviyyəli koordinasiya mövcuddur. Səudiyyə Ərəbistanının Azərbaycan üçün qardaş, yaxın və strateji tərəfdaş ölkə olduğunu vurğulayan qonaq ölkələrimizin Daxili İşlər nazirlikləri arasında da əməkdaşlığın yüksək səviyyədə olduğunu dedi. Bu baxımdan qonaq Azərbaycanın Daxili İşlər nazirinin Səudiyyə Ərəbistanı Krallığına səfəri zamanı iki ölkə arasında təhlükəsizlik sahəsində əməkdaşlığa dair imzalanmış Sazişin önəmini vurğuladı.

Prezident İlham Əliyev Səudiyyə Ərəbistanının Kralı Salman bin Əbdüləziz Al Səudun və Krallığın vəliəhdi Məhəmməd bin Salman bin Əbdüləziz Al Səudun salamlarına görə təşəkkür etdi, onun da salamlarını Səudiyyə Ərəbistanının Kralına və vəliəhdinə çatdırmağı xahiş etdi.

FƏLƏSTİN DÖVLƏTİNİN XARİCİ İŞLƏR NAZİRİ RİAD ƏL-MALİKİ İLƏ GÖRÜŞ

4 noyabr 2018-ci il

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev noyabrın 4-də Fələstin Dövlətinin Xarici İşlər naziri Riad əl-Malikini qəbul etmişdir.

Dövlətimizin başçısı Azərbaycanın Fələstin məsələsinə münasibətdə daim həmrəylik nümayiş etdirdiyini və dəstəyini əsirgəmədiyini qeyd edərək, noyabrın 5-də Bakıda keçiriləcək Fələstin Dövlətinin Asiya ölkələrindəki səfirlərinin toplantısına Azərbaycanın ev sahibliyi etməsini bunun bariz nümunəsi olduğunu vurğuladı. Prezident İlham Əliyev Azərbaycanın BMT-nin müvafiq qətnamə və qərarlarına uyğun olaraq, Fələstin məsələsinin iki dövlət prinsipi əsasında həllini dəstəklədiyini və bu mövqenin beynəlxalq təşkilatlar çərçivəsində birmənalı şəkildə ifadə olunduğunu qeyd etdi. Dövlət başçısı Azərbaycanın islam həmrəyliyinin gücləndirilməsinə ardıcıl sürətdə töhfə verdiyini bildirdi.

Fələstin Dövlətinin Xarici İşlər naziri Riad əl-Maliki Fələstin Prezidenti Mahmud Abbasın salamlarını və ən xoş arzularını dövlətimizin başçısına çatdırdı. O, Azərbaycanın Fələstin Dövlətinin Asiya ölkələ-

rindəki səfirlərinin toplantısına və əvvəlki illərdə Fələstinlə əlaqədar müxtəlif humanitar tədbirlərə ev sahibliyi etdiyi üçün Prezident İlham Əliyevə Fələstin Dövləti adından dərin minnətdarlığını bildirdi. Riad əl-Maliki dövlət başçımızın 2017-ci il dekabrın 13-də İstanbulda keçirilmiş İslam Əməkdaşlıq Təşkilatının Qüds məsələsi ilə bağlı fəvqəladə Zirvə toplantısında iştirakı və çıxışının yüksək qiymətləndirildiyini vurğuladı. Fələstin Dövlətinin Xarici İşlər naziri Riad əl-Maliki Azərbaycanın beynəlxalq ictimaiyyətdə böyük hörmət və nüfuzə malik olduğunu deyərək, ölkəmizin 2019–2022-ci illərdə «Qoşulmama Hərəkəti»na uğurlu sədrlik edəcəyinə əminliyini ifadə etdi.

Prezident İlham Əliyev Fələstin Dövlətinin Prezidenti Mahmud Abbasın salamlarına görə minnətdarlığını bildirdi, onun da salamlarını Fələstin Prezidentinə çatdırmağı xahiş etdi.

AĞDAM RAYONUNA SƏFƏR

5 noyabr 2018-ci il

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və xanımı Mehriban Əliyeva noyabrın 5-də Ağdam rayonuna səfərə gəlmişlər.

Prezident İlham Əliyev və xanımı Mehriban Əliyeva ümummilli lider Heydər Əliyevin Ağdam rayonunun Quzanlı qəsəbəsinin mərkəzində ucaldılmış abidəsini ziyarət edərək, önünə gül dəstələri qoydular.

Ağdam Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Vaqif Həsənov rayonda görülən işlər barədə dövlət başçısına və xanımına məlumat verdi.

Prezident İlham Əliyev müvafiq tapşırıqlarını verdi.

Əsaslı şəkildə yenidən qurulmuş Quzanlı– İmamqulubəyli–Orta Qərvənd–Xındırstan avtomobil yolunun açılışı mərasimi

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev noyabrın 5-də Ağdam rayonunda əsaslı şəkildə yenidən qurulmuş Quzanlı–İmamqulubəyli–Orta Qərvənd–Xındırstan avtomobil yolunun açılışında iştirak etmişdir.

Azərbaycan Avtomobil Yolları Dövlət Agentliyinin İdarə Heyətinin sədri Saleh Məmmədov görülən işlər haqqında dövlət başçısına məlumat verdi.

Bu yol Prezident İlham Əliyevin 2017-ci ildə imzaladığı sərəncama əsasən inşa edilib. Quzanlı–İmam-qulubəyli–Orta Qərvənd–Xındırstan avtomobil yolu 29 min nəfərin yaşadığı 14 yaşayış məntəqəsini birləşdirir. Ümumi uzunluğu 25,3 kilometr olan yolun hərəkət hissəsinin eni 6 metrdir. Yol iki hərəkət zolaqlı olmaqla, 4-cü texniki dərəcəyə aiddir. İnşaat işləri çərçivəsində yol nişanları və göstərici lövhələr quraşdırılıb, cizgi xətləri çəkilib, avtobus dayanacaqları tikilibdir. Bu layihənin icrası yolboyu yerləşən yaşayış məntəqələrində yük və sərnişindaşımının yaxşılaşdırılmasına imkan verəcək. Ağdamda 14 cəbhəyanı yaşayış məntəqəsini birləşdirən yolun yenidən qurulması ilə bağlı layihənin icrası həm də onu sübut edir ki, təmas xəttində yerləşən kəndlərimizin sosial-iqtisadi inkişafı daim dövlətimizin diqqət mərkəzindədir.

Prezident İlham Əliyevə yenidən qurulmuş, uzunluğu 5,4 kilometr olan Əfətli–Hacıuralı–Həsənخانlı avtomobil yolu barədə də məlumat verildi.

Bildirildi ki, uzun müddət istismar olunmasına baxmayaraq, yolun əsaslı şəkildə təmir edilməməsi torpaq yatağının deformasiyaya uğramasına səbəb olmuş, hərəkət hissəsində qabarmalar, çalalar əmələ gəlmişdi. Aparılan yenidən qurulma işləri nəticəsində bu problemlər tamamilə aradan qaldırılıb. 4-cü texniki dərəcəyə aid və iki hərəkət zolaqlı yolun hərəkət hissəsi 6 metrdir. Tikinti işləri zamanı yolun altından

suların ötürülməsi üçün mövcud suötürücü borular bərpa olunub, zəruri yerlərdə yeniləri qurulub, yolboyu avtobus dayanacaqları qoyulub, nişanlar quraşdırılıbdır. Yeni yol 5 yaşayış məntəqəsinin 7000-ə yaxın sakininə mənzil başına rahat və təhlükəsiz çatmağa imkan verəcəkdir.

Dövlət başçısına Tərtər–Hindarx avtomobil yolunun 18–41-ci kilometrlik hissəsi və Ağdam–Hindarx–Ağcabədi avtomobil yolunun 23–37-ci kilometrlik hissəsində görülən yenidən qurulma işləri barədə də məlumat verildi.

Bildirildi ki, uzun illər təmir olunmadan istismar edildiyindən, həmçinin təbii amillərin təsirindən həmin avtomobil yollarının 37 kilometrlik hissələrində asfalt-beton örtüyündə aşınmalar, çatlar və bəzi hissələrdə çökmələr əmələ gəlmişdir. Tərtər–Hindarx və Ağdam–Hindarx–Ağcabədi avtomobil yolları 3-cü texniki dərəcəyə uyğun yüksək səviyyədə yenidən qurulub. Respublika əhəmiyyətli yolların bəzi hissələrində torpaq yatağı təbii relyeflə eyni səviyyədə olduğundan dağılmalar və çökmələr əmələ gəlmişdir. Bu səbəbdən yenidən qurulma işləri zamanı torpaq yatağının qaldırılması işləri də görülib. Respublika əhəmiyyətli Tərtər–Hindarx və Ağdam–Hindarx–Ağcabədi avtomobil yollarının 37 kilometrlik hissəsinin yenidən qurulması ilə yolboyu nəqliyyat əlaqəsi xeyli rahatlaşacaq, vətəndaşların Tərtər, Hindarx, Ağcabədi istiqamətinə gediş-gəlişi asanlaşacaq, yetişdirilən kənd təsərrüfatı məhsullarının bazarlara vaxtında çatdırılmasına imkan yaranacaqdır.

Məlumat verildi ki, bu bölgədə icra olunan yol layihələrindən biri də Ağcabədi rayonunda Hacıbədəlli–Pəriogulları–Təzəkənd yolunun əsaslı şəkildə yeni-dən qurulmasıdır. Uzunluğu 18 kilometr olan yol respublika əhəmiyyətli Ağdam–Hindarx–Ağcabədi və Mingəçevir–Bəhrəmtəpə yolları ilə birləşir. Yolun əsaslı şəkildə bərpası yolboyu yerləşən 3 yaşayış məntəqəsində 8000 nəfər əhalinin sosial rifah halına olduqca müsbət təsir edəcək. Layihəyə uyğun olaraq, bu yol 5-ci texniki dərəcədən 4-cü texniki dərəcəyə uyğun təkmilləşdirilibdir.

Dövlət başçısı Quzanlı–İmamqulubəyli–Orta Qər-vənd–Xındırstan avtomobil yolunun rəmzi açılışını bildirən lenti kəsdi.

**HEYDƏR ƏLİYEV FONDUNUN TƏŞƏBBÜSÜ
İLƏ İNŞA OLUNMUŞ MUĞAM MƏRKƏZİNİN
AÇILIŞINDA AĞDAMDAN OLAN
GÖRKƏMLİ İNCƏSƏNƏT XADİMLƏRİ VƏ
RAYON İCTİMAİYYƏTİNİN
NÜMAYƏNDƏLƏRİ
İLƏ GÖRÜŞ**

5 noyabr 2018-ci il

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və xanımı Mehriban Əliyeva noyabrın 5-də Heydər Əliyev Fondunun təşəbbüsü ilə inşa olunmuş Ağdam Muğam Mərkəzinin açılışında iştirak etmişlər.

Dövlət başçısı və xanımı Ağdam Muğam Mərkəzinin rəmzi açılışını bildirən lenti kəsdilər.

Qədim və zəngin mədəniyyətimizin «vizit kartı» muğam eyni zamanda, xalqımızın malik olduğu milli mədəniyyətin koloriti, hər birimizin mənəvi və ruhi qidasıdır. Bütün azərbaycanlıların həyat hekayətinə çevrilmiş muğamın təbliğinə son illərdə istər ölkəmizdə, istərsə də onun hüdüdlərindən kənarında dövlət səviyyəsində yüksək diqqət göstərilir. Muğamın yaşaması, dünyada layiqincə təbliği və gələcək nəsillərə ötürülməsi baxımından son dövrlərdə yaradılmış muğam mərkəzlərinin müstəsna əhəmiyyəti vardır. Bu məsələdə Heydər Əliyev Fondunun təşəbbüsü ilə

Ağdam rayonunda yaradılmış Muğam Mərkəzi də böyük rol oynayır. 2008-ci ildə Bakıda və Ağcabədidə, 2010-cu ildə Füzulidə inşa olunmuş muğam mərkəzləri ölkəmizdə muğamın inkişafına mühüm töhfələr veribdir.

Bəşəriyyətin şifahi və mənəvi irsinin incilərindən olan muğamın təbliği və inkişafı istiqamətində dövlətimiz tərəfindən son illərdə görülən sanballı işlərə Azərbaycanın Birinci vitse-prezidenti Mehriban Əliyevanın rəhbərlik etdiyi Heydər Əliyev Fondu da tarixi töhfələr verir. Fondun həyata keçirdiyi layihələrin nəticəsidir ki, 2003-cü ildə UNESKO həm milli, həm də bəşər mədəniyyəti üçün Azərbaycan muğamının bədii dəyərini etiraf etdi. Muğam UNESKO-nun «Bəşəriyyətin şifahi və qeyri-maddi irsinin şah əsərləri» siyahısına salınıb. Ötən illərdə Heydər Əliyev Fondu ilə Azərbaycan Televiziyasının birgə layihəsi əsasında «Muğam televiziya müsabiqələri»nin keçirilməsi bu əvəzsiz sənət nümunəsinin yaşadılması, xalqımızın qədim yaddaşından gələn muğamlarımızın qorunması istiqamətində mühüm hadisələr kimi tarixə düşübdür.

Layihəni icra etmiş «Azəraqrartikinti» Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin Müşahidə Şurasının sədri Ağalar Vəliyev dövlət başçısına və xanımına məlumat verdi ki, Ağdam Muğam Mərkəzinin inşasına 2016-cı ilin oktyabrında başlanılıb, inşaat işləri bu ilin sentyabrında başa çatdırılıbdır. Muğam Mərkəzinin ərazisi 7782 kvadratmetr, tikintialtı sahəsi isə 1800 kvadratmetrdir. İkimərtəbəli bina yüksək zövqlə müasir səviyyədə inşa olunub. Burada qrim, gözləmə, texniki, inzibati, yar-

dımçı və digər otaqlar yaradılıbdır. Mərkəzdə musiqi alətlərinin təmiri emalatxanası da fəaliyyət göstərəcək. Mərkəzin konsert zalı müasirliyi ilə seçilir. Buradakı 328 yerlik konsert zalında müxtəlif mədəni tədbirlər, o cümlədən muğam gecələri keçirmək üçün hərtərəfli şərait vardır. Mərkəzdəki sinif otaqlarında muğamın sirlərinə yiyələnmək üçün bütün imkanlar mövcuddur.

Qeyd edildi ki, Ağdam Muğam Mərkəzi konsert müəssisəsi qismində fəaliyyət göstərəcəkdir.

Ağdam Muğam Mərkəzinin yerləşdiyi ərazi abadlaşdırılıb, 0,6 hektar sahədə istirahət parkı yaradılıb, yaşıllıq zolağı salınıb, gül kolları əkilib, işıqlandırma sistemi quraşdırılıbdır.

Muğam Mərkəzi ilə tanışlıqdan sonra Prezident İlham Əliyev və xanımı Mehriban Əliyeva rayon ictimaiyyətinin nümayəndələri və Ağdam rayonundan olan görkəmli incəsənət xadimləri ilə görüşdülər.

Dövlət başçısı görüşdə çıxış etdi.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin çıxışı

Əziz dostlar, bu gün Ağdam rayonunun tarixində çox əlamətdar bir gündür. Biz Ağdam Muğam Mərkəzinin açılışını qeyd edirik. Bu münasibətlə sizi və bütün Ağdam sakinlərini ürəkdən təbrik edirəm.

Bu gözəl, möhtəşəm bina bir daha onu göstərir ki, Azərbaycan xalqı və dövləti öz milli sənəti olan muğama çox böyük sevgi ilə yanaşır. Bina həm xarici görünüşü və memarlıq baxımından çox gözəldir, həm

də daxili tərtibat göz oxşayır. Dərs otaqları, gözəl konsert zalı ən yüksək standartlara cavab verir. Bu Muğam Mərkəzində həm məşhur ifaçılarımız öz məharətlərini göstərəcək, həm də gənclər muğam sənətinə cəlb ediləcək. Bir sözlə, bu mərkəzin çox böyük əhəmiyyəti, çox böyük mənası vardır. Mən şadam ki, bu mərkəzin açılışında bizim görkəmli muğam ifaçıları, incəsənət xadimləri, Ağdam rayonunun ziyalıları, nümayəndələri iştirak edirlər.

Bu mərkəzin yaradılması Heydər Əliyev Fondunun təşəbbüsü ilə mümkün oldu və mən bu təşəbbüsü yüksək qiymətləndirirəm. Ölkəmizdə bir neçə Muğam Mərkəzi fəaliyyət göstərir. Biz ilk növbədə, Bakı Beynəlxalq Muğam Mərkəzinin yaradılmasını təmin etdik. Şəhərimizin ən gözəl yerində – bulvarda yerləşən mərkəz həm memarlıq, həm də bütün başqa keyfiyyətlər baxımından ən yüksək səviyyədədir. Ondan sonra Füzuli, Ağcabədi rayonlarında muğam mərkəzləri yaradıldı və bu gün biz Ağdam rayonunda bu mərkəzin açılışını qeyd edirik.

Heydər Əliyev Fondunun prezidenti Mehriban Əliyevanın muğama göstərdiyi diqqət, hesab edirəm ki, bütün cəmiyyət tərəfindən yüksək qiymətləndirilir. Biz son illərdə muğamın, demək olar ki, dirçəlməsini görürük. Biz əsrlərboyu bu gözəl milli sənətimizi yaşatmışıq, inkişaf etdirmişik, ancaq son illərdə muğamın Azərbaycanda inkişafına çox böyük təkan verilib. Ənənəvi muğam müsabiqələri keçirilir və Azərbaycan Televiziyası ilə canlı yayımlanır. Bu müsabiqələrin çox böyük əhəmiyyəti vardır. Həm gənc

nəsil yetişir, həm gənc istedadlar gələcəyə yol tapırlar, həm də muğamın nə qədər gözəl sənət olduğunu bütün Azərbaycan vətəndaşları görür, eləcə də peyk vasitəsilə dünya da görür. Doğrudan da ənənəvi muğam müsabiqələri çox əhəmiyyətli hadisəyə çevrilibdir. Həmçinin Heydər Əliyev Fondunun təşəbbüsü ilə ölkəmizdə ənənəvi olaraq beynəlxalq muğam festivalları da keçirilir. Bu təşəbbüsün də çox böyük əhəmiyyəti vardır. Çünki biz bu festivalların keçirilməsi ilə bir daha göstəririk ki, muğam milli sənətimizdir və muğamın bu gün dünyada yaşaması böyük dərəcədə Azərbaycan xalqının zəhməti, istedadı hesabına mümkündür. Biz haqlı olaraq hesab edirik ki, muğamın vətəni Azərbaycandır və beynəlxalq festivalların keçirilməsi, əlbəttə, bu tezisi daha da möhkəmləndirir.

Mehriban Əliyeva UNESCO-nun Xoşməramlı səfiridir və Azərbaycan muğamını səfir kimi UNESCO-nun Qeyri-maddi mədəni irs siyahısına daxil etdiribdir. Bu da tarixi hadisədir, hesab edirəm ki, sözün əsl mənasında, tarixi hadisədir. Çünki bu addım həm dünya miqyasında muğama göstərilən böyük diqqətin, verilən əhəmiyyətin təzahürü idi, eyni zamanda, UNESCO muğamı Azərbaycan sənəti kimi qəbul etdi. Heydər Əliyev Fondunun təşəbbüsü ilə bir çox mədəni tədbirlər, təqdimatlar, sərgilər keçirilib, görkəmli ifaçılarımızın diskləri, kitabları, albomları buraxılıb. Yəni çox böyük bir iş aparılıb. Bu gün açılışına topladığımız Ağdam Muğam Mərkəzinin yaradılması bu böyük işlərin tərkib hissəsidir.

Bir daha demək istəyirəm ki, muğam bizim milli sənətimizdir, milli sərvətimizdir. Bu gün burada toplaşan incəsənət xadimləri bu gözəl sənəti yaşadan insanlardır. Bizim mənəvi dəyərlərimizin, Azərbaycan dəyərlərinin inkişafı, qorunması üçün ədəbiyyatımızın, musiqimizin çox böyük əhəmiyyəti vardır. Muğam həm ədəbiyyatdır, həm musiqidir, həm də Azərbaycan dilinin saflığını qoruyan sənətdir. Mən bu yaxınlarda Azərbaycan dilinin saflığının qorunması ilə bağlı fərman imzalamışam. Buna ehtiyac var, mən bu məsələ ilə bağlı bir neçə dəfə öz fikirlərimi bildirmişəm. Bizim çox zəngin dilimiz var və Azərbaycan ədəbiyyatı bunu təsdiqləyir. Ancaq indi dünyada gedən qloballaşma prosesləri, digər proseslər istər-istəməz dilimizə də təsir edir, biz dilimizi xarici təsirdən qorunmalıyıq. Bizim dilimizə lüzumsuz xarici kəlmələr lazım deyil. Bizim dilimiz o qədər zəngindir ki, istənilən fikri, istənilən məsələni ifadə etmək mümkündür. Ancaq biz görürük ki, bəzi hallarda həm kütləvi informasiya vasitələrində, həm digər sahələrdə dilimizə yad kəlmələr daxil edilir. Bunlar dilimizi zənginləşdirmir, əksinə, bəzən mövcud sözlər yeni sözlərlə əvəzlənir və mən bunun qəti əleyhinəyəm. Bu gün bu fürsətdən istifadə edərək, bir daha bildirmək istəyirəm ki, hamımız öz dilimizi qorunmalıyıq. Əlbəttə, bizim incəsənətimizin ənənəvi növləri, o cümlədən muğam sənəti bu sahədə xüsusi rol oynayır.

Mən qeyd etdim ki, bizim incəsənətimiz, ədəbiyyatımız milli ruhumuzu daha da yüksək səviyyəyə qaldırır. Biz elə etməliyik ki, gənc nəsil də milli ruhda

tərbiyə alsın, vətənpərvərlik ruhunda böyüsün və gələcəkdə ölkəmizi ləyaqətlə idarə edə bilsin. 2 il bundan əvvəl Azərbaycan xalqı bir daha öz yüksək mənəvi ruhunu nümayiş etdirdi. Aprel döyüşləri bizim şanlı tariximizdir, böyük tarixi qələbəmizdir. Mənfur qonşular bizim kəndlərimizi atəşə tutmuşdu. Bu qeyri-insani hücum nəticəsində dinc vətəndaşlar həlak olmuş, yüzlərlə evə ziyan dəymiş, bizim kəndlərimiz, yaşayış məntəqələrimiz atəşə tutulmuşdu. Azərbaycan Ordusu uğurlu əks-hücum əməliyyatı keçirərək, düşmən mövqelərini məhv etdi, düşməni öz yerinə oturtdu və işğal altında olan torpaqların bir hissəsini işğalçılardan azad etdi. Füzuli, Cəbrayıl, Ağdərə rayonlarında işğal altında olan minlərlə hektar torpaq azad edildi. İndi biz on minlərlə hektar torpağa tam nəzarət edirik. Aprel döyüşləri bizim böyük qələbəmizdir. Bu qələbə göstərdi ki, Azərbaycan xalqı heç vaxt işğalla barışmayacaqdır.

Ağdam rayonunda dağıntılara məruz qalmış 600-dən çox ev qısa müddət ərzində bərpa edildi, yenidən tikildi. Bu bir daha onu göstərir ki, Azərbaycan dövləti güclü dövlətdir. Döyüşlərdən sonra biz Mehriban xanımla birlikdə Ağdamda olduq, dağıdılmış evlərin sahibləri ilə görüşdük. O vaxt mən söz verdim ki, bütün evlər qısa müddət ərzində bərpa ediləcək, belə də oldu. 2016-cı ilin sonunda biz növbəti dəfə Ağdama gələrək, artıq tikilmiş, bərpa olunmuş evlərin açılışında iştirak etdik. Bir neçə gün bundan əvvəl buraya səfərə hazırlaşarkən mənə məruzə edildi ki, təmas xəttinə yaxın olan 19 kənddə hələ də təmirsiz 121 ev vardır. Bu

evlərin yenidən tikilməsi, bərpası ilə bağlı müvafiq sərəncam veriləcəkdir.

Aprel döyüşləri bizim barışmaz ruhumuzun təzahürüdür. Bir daha qeyd etmək istəyirəm ki, Azərbaycan xalqı və dövləti heç vaxt işğalla barışmayacaq. Aprel döyüşləri Ermənistan tərəfindən uzun illər ərzində yaradılan mifi darmadağın etdi, göstərdi ki, Azərbaycan Ordusu istənilən vəzifəni icra etməyə qadirdir, buna hazırdır və biz bunu sübut etdik. Ermənistanın acı hərbi məğlubiyyəti onun möhkəm olmayan sütunlarını tam sıradan çıxartdı. Bu ilin yazında Ermənistanda baş vermiş hadisələr bunun bariz nümunəsidir. Məhz 2016-cı ilin aprel ayında Ermənistanın işğalçı rejiminə çox böyük zərbə vuruldu və onlar öz işğalçılıq siyasətinin qurbanına çevrildilər. Mən dəfələrlə demişdim ki, Ermənistanı idarə edən kriminal xunta rejimi bütün dünya birliyi tərəfindən qınaq obyektinə çevrilməlidir. Mən demişdim ki, Ermənistanı idarə edən insanlar kriminal xunta rejiminin başçılarıdır. İndi bunu erməni xalqı deyir. Biz demişdik ki, onların generalları oğrudur. Biz demişdik ki, onların qəhrəmanları cinayətkardır, qorxaqdır, indi bunu erməni xalqı deyir. Yəni biz dediyimizi indi erməni xalqı deyir və görür. Ermənistanda bu il baş vermiş dəyişikliklər onların işğalçılıq siyasətinin tam iflası deməkdir. Bu hadisələr göstərdi ki, bizim apardığımız siyasət öz nəticəsini verir. Mən dəfələrlə demişəm, bu gün də demək istəyirəm – bunu heç gizlətməyə də ehtiyac yoxdur – biz bundan sonra da Ermənistanı bütün regional layihələrdən təcrid edəcəyik,

bütün vasitələrdən istifadə edib öz ərazi bütövlüyümüzü bərpa edəcəyik.

Ermənistanın yeni rəhbərliyi əvvəlki kriminal rejimin səhvlərini təkrarlamamalıdır, işğal edilmiş torpaqlardan öz işğalçı qüvvələrini tezliklə danışıqlar yolu ilə çıxarmalıdır və imkan verməlidir ki, Azərbaycan vətəndaşları öz doğma, tarixi, əzəli torpaqlarına qayıtsınlar. Bunu nə qədər tez anlasalar, onlar üçün bir o qədər yaxşı olar, bölgə üçün də yaxşı olar. Bir daha demək istəyirəm ki, biz bu vəziyyətlə barışmaq fikrində deyilik, beynəlxalq hüquq normaları bizim mövqemizi tam dəstəkləyir, tarixi ədalət bizim tərəfimizdədir.

Biz hamımız yaxşı bilirik ki, Dağlıq Qarabağ əzəli, tarixi Azərbaycan torpağıdır, əsrlərboyu belə olub, bu gün də belədir, sabah da belə olacaqdır. Sadəcə olaraq, keçən əsrin 90-cı illərinin əvvəllərində Azərbaycanda baş vermiş hadisələr, xaos nəticəsində Ermənistan xarici dəstəklə bizim torpaqlarımızın bir hissəsini işğal edib. Ancaq 2 il bundan əvvəl biz nümayiş etdirdik ki, torpaqlarımızı hərbi yolla azad edə bilərik və etdik də. Bu il Ermənistan–Azərbaycan sərhədinin Naxçıvan istiqamətində apardığımız uğurlu əməliyyat nəticəsində 10 min hektardan çox ərazi, o cümlədən strateji əhəmiyyət daşıyan yüksəkliklər bizim nəzarətimizə keçdi. Biz indi strateji kommunikasiyalara, yollara, o cümlədən Ermənistan ərazisindəki yollara, Dağlıq Qarabağa gedən kommunikasiyalara tam nəzarət edirik.

Yəni bütün bu amillər onu göstərir ki, bizim iradəmiz də, gücümüz də vardır. Bu gün Azərbaycan hərbi baxımdan nəinki Ermənistanla müqayisədə, hətta dünya

miqyasında da güclü dövlətlər sırasındadır. Biz hərbi qüdrətimizi bundan sonra da artıracağıq və hesab edirəm ki, bu, danışıqlar üçün ən vacib amillərdən biridir. Çünki əfsuslar olsun, beynəlxalq hüquq normaları tamamilə kənara qoyulur. Biz istədiyimizə nail olacağıq. Biz ədalət tələb edirik. Biz tələb edirik ki, tarixi torpaqlarımız işğalçılardan azad edilsin və ediləcəkdir. Azərbaycan dövləti bu müqəddəs məqsədə çatmaq üçün bundan sonra da bütün lazımi tədbirləri görəcək. Ümid edirəm ki, Ermənistan rəhbərliyi bölgədə yaranmış vəziyyəti düzgün təhlil edərək, öz işğalçı qüvvələrini tezliklə bizim torpaqlarımızdan geri çağıracaqdır. Əks təqdirdə, istənilən variant mümkündür və biz istənilən variantda hazırıq.

Biz son illər ərzində Ağdam rayonunun inkişafına böyük diqqət göstərmişik. Rayonun infrastrukturunun yenilənməsi, yaradılması istiqamətində böyük işlər görülüb. Bu gün biz gözəl Muğam Mərkəzinin açılışını qeyd edirik. Eyni zamanda, bu gün Ağdam rayonunda Xalça fabrikinin açılışı gözlənilir, 2 yol layihəsinin açılışını qeyd etdik. Bu yolların uzunluğu 66 kilometrdir. Ümumiyyətlə, deyə bilərəm ki, Ağdam rayonunun yol infrastrukturu təxminən 95 faiz təzələnilib, yeni yollar salınıb. Elektrik enerjisi ilə bağlı heç bir problem yoxdur. Ağdam rayonunda qazlaşdırılmanın səviyyəsi 98 faizdir. İçməli su və suvarma suyu ilə bağlı problemləri həll etmək üçün mən 2016-cı ildə 30 subartezian quyusunun qazılması haqqında sərəncam imzalamışam. Növbəti sərəncam imzalanacaq və əlavə 35 subartezian quyusunun

qazılması, yeni məktəbin tikintisi təmin ediləcəkdir. Əvvəlki illərdə Ağdam rayonunda xəstəxana, Doğum evi, uşaq xəstəxanası, Olimpiya İdman Kompleksi tikilib. Ağdam rayonu ərazisində 18 yeni köçkün qəsəbəsi salınıb. Mənə verilən son məlumata görə, Ağdam rayonunda hazırda 93 min insan yaşayır. Onların bir hissəsi hələ ki, öz doğma kəndlərində yaşamırlar, çünki kəndləri işğal altındadır, amma yenə də Ağdam rayonunun ərazisində yaşayırlar. Gün gələcək, onlar öz doğma kəndlərinə qayıdacaqlar, gün gələcək belə gözəl, möhtəşəm Muğam Mərkəzi Ağdam şəhərində yaradılacaqdır.

Mən sizi bir daha salamlayıram və bu mərkəzin açılışı münasibətilə təbrik edirəm.

* * *

Xalq artisti Arif Babayev Ağdamda Muğam Mərkəzinin istifadəyə verilməsinə göstərdikləri dəstəyə görə Prezident İlham Əliyevə və xanımı, Heydər Əliyev Fondunun prezidenti Mehriban Əliyevaya minnətdarlığını bildirdi.

A r i f B a b a y e v: Cənab Prezident, icazənizlə, mən də bir neçə kəlmə söyləmək istərdim. Xalqımızın sevimli oğlu Prezidentimiz, Azərbaycanın Birinci vitse-prezidenti Mehriban xanım, Sizin Ağdama gəlişiniz toy-bayramdır. Belə bir möhtəşəm binanın tikilməsi və istifadəyə verilməsi tarixi bir işdir. İndi belə gözəl binalara, saraylara bütün rayonlarımızda rast gəlmək olar. Mənim xeyli yaşım var, biz heç vaxt indiki qədər inkişaf görməmişdik. Biz əvvəllər qastrol

səfərlərində olarkən, hotellərdə yata bilmirdik. Allaha şükür, indi haraya gedirsən gözəl hotellər, idman meydançaları, istirahət zonaları vardır. Sizin bu işləriniz tarixə yazılır.

Hörmətli Mehriban xanım haqqında da bir neçə kəlmə demək istəyirəm. Çünki mənim bu fikirlərim birbaşa bizim muğamımızla bağlıdır. Bizim muğamımızı, milli musiqimizi dünya səviyyəsinə məhz Mehriban xanım yüksəldib. Bu, əvəzolunmaz bir işdir. Muğam müsabiqələrinin keçirilməsi gənclərimizin öz sənətlərini dünya miqyasında göstərməsinə imkan verir. Bizim muğamımız var idi, amma bu dərəcədə, bu yüksəklikdə, bu hörmətdə deyildi. Ona görə biz Mehriban xanıma «Çox sağ olun!» – deyirik.

Hörmətli Prezident, Sizin hər gəlişiniz bayramdır, hər gəlişiniz bir tarixdir. Özünüzlə bir tarix gətirirsiniz, çünki bu işlərin göstərişini Siz vermişiniz. İndi hər yerə gözəl asfalt yollarla gedirik. Vaxtilə belə şeylər mümkün deyildi. Allah Sizə cansağlığı versin. Biz sənət adamlarına və muğamımıza olan diqqət və qayğısına görə Mehriban xanıma ürəkdən minnətdarıq.

Cənab Prezident, Siz muğamla bağlı çox böyük işlər görmüsünüz və görürsünüz. Xalqımızın mədəni sərvətlərini dünyaya tanıtmmaq çox böyük işdir, böyük bir tarixdir. Bizim 10 milyonluq xalqımız vardır. Bu balaca Azərbaycanı dünya səviyyəsində ən görkəmli, ən gözəl yerlərdən birinə qaldırmısınız. Cənab Prezident, Mehriban xanım, Allah Sizi qorusun. Səmimi sözlərimdir, hərdən düşünürəm ki, bizim əziz Prezidentimiz, hörmətli Mehriban xanım sanki dincəlmirlər,

hər gün bir rayonda, bir ölkədə səfərdədirlər. Allah Sizə cansağlığı versin. Biz də etimadınızı doğrultmağa çalışacağıq. Var olun, sağ olun.

M ə n s u m İ b r a h i m o v (*Xalq artisti*): Möhtərəm cənab Prezident, hörmətli Mehriban xanım! Biz Sizi Qarabağın bu gözəl guşəsində salamlayırıq, xoş gəlmisiniz! Dövlətimizin muğamımıza diqqət və qayğısını hər zaman hiss etmişik. Əlbəttə, bu ənənənin təməlini ümummillə liderimiz Heydər Əliyev qoyubdur. Bu ənənə bu gün də çox layiqincə davam etdirilir. Heydər Əliyev Fondu yaranan gündən muğamımızın yeni inkişaf dövrü başlayıb. Keçirilən muğam televiziya müsabiqələri, beynəlxalq muğam müsabiqələri nəticəsində onlarla gənc muğam ifaçısı sənətə gəlib. Artıq onların fəxri adları da vardır, artıq fəaliyyət də göstərirlər. Heç bir dövrdə bizim sənətimizə bu qədər gənc ifaçı gəlməyib. Bu çox böyük bir rəqəmdir. Biz hər dəfə müsabiqədən əvvəl hörmətli Mehriban xanımın tapşırığı ilə bölgələrə gedib seçim turları keçiririk. Hörmətli Mehriban xanımın Birinci vitse-prezident kimi, ilk uğurlu rəsmi səfəri bu yaxınlarda İtaliyaya oldu. O səfər çərçivəsində biz, şəxsən mən Qarabağ muğam üçlüyü olaraq, Prezident sarayında konsert verdik. Həmin konsert RAİ teleradiosu ilə bütün Avropaya yayımlandı. Hətta aparıcı sonda söylədi ki, Qarabağ Azərbaycanın ayrılmaz hissəsidir, Qarabağ muğamın məskənidir. Eyni zamanda, cənab Prezident, Sizin apardığınız uğurlu xarici siyasətin nəticəsidir ki, bu gün Azərbaycan dünyanın aparıcı dövlətləri arasında öz layiqli yerini tutmaqdadır.

Bu, Qarabağımızda sayca 3-cü Muğam Mərkəzidir və ən möhtəşəmidir. Bu bizim bölgəmizə olan böyük diqqət və qayğının təzahürüdür. Bu bizim muğamımızın intibah dövrünü yaşamasına bariz nümunədir. Allah Sizi qorusun! Mən bütün muğam ifaçıları adından Sizə təşəkkür edirəm. İnşallah, bu mərkəzdə gözəl tədbirlər, gözəl yubileylər, gözəl konsert və müsabiqələr keçirəcəyik. Mən Sizə təşəkkürümü bildirmək istəyirəm. Sağ olun.

A y g ü n B a y r a m o v a (*Xalq artisti*): Hörmətli cənab Prezident, hörmətli Mehriban xanım! Sizi bu möhtəşəm Muğam Mərkəzinin açılışında görməkdən hamımız çox şadiq. Bu, təbii ki, bizim hamımızı sevindirir. Muğam bizim milli sərvətimizdir, mənəvi dəyərimizdir. Biz muğamı yaşatmalıyıq, qorumalıyıq, inkişaf etdirməliyik.

Cənab Prezidentin, Mehriban xanımın gördüyü işlər göz qabağındadır. Çox böyük işlər görürsünüz, cənab Prezident. Sizə dərin təşəkkürümü bildirirəm. Mən Mehriban xanım haqqında, əlbəttə ki, muğam ifaçılarının adından xüsusi ürək sözlərini demək istəyirəm. Mehriban xanım bizə çox doğma, əziz bir insandır. Çünki muğamımızı, ümumiyyətlə, incəsənətə xidmət edən insanları həmişə dəyərləndirir, diqqəti həmişə bizim üzərimizdə olur. Mehriban xanımın rəhbərliyi ilə həyata keçirilən «Muğam dünyası», «Qarabağ xanəndələri» layihələri bizim əməyimizə verilən çox böyük qiymətdir. Biz Mehriban xanımın təşəbbüsü ilə dəfələrlə tədbirlər keçirmişik, konsert proqramlarında bir araya gəlmişik. Biz çalışırıq ki, muğamımızı həm də xarici dövlətlərdə

gözəl təbliğ edək, musiqimizi, muğamımızı xarici vətəndaşlara öz çıxışlarımızla, ifalarımızla yüksək səviyyədə çatdıraq. Mənim arzum odur ki, inşallah, Sizin rəhbərliyinizlə torpaqlarımız işğaldan azad olunsun və belə bir gözəl, möhtəşəm Muğam Mərkəzi Şuşada istifadəyə verilsin, biz də Sizin ətrafınızda bərabər olaq. Mən vaxtınızı çox almaq istəmirəm. Allah Sizləri qorusun. Allah xalqımızı qorusun. Bütün işlərinizdə Sizə uğurlar və nailiyyətlər arzu edirəm.

Mehriban Əliyeva: Əziz dostlar, ilk növbədə, mənim fəaliyyətim haqqında dediyiniz sözlərə görə sizə dərin minnətdarlığımı bildirirəm. Əlbəttə, muğam sənəti haqqında çox danışmaq olar. Muğam nadir sənətdir və Azərbaycanın ən böyük sərvətlərindən biridir. Bu gün biz muğam sənətinin inkişafı üçün atılan addımlar haqqında danışdıq. Yəqin ki, siz xatırlayırsınız, Heydər Əliyev Fondunda biz ilk dəfə bərabər topladıq və bu proqramları, gələcək planlarımızı birgə müzakirə etdik və sonra həyata keçirməyə başladıq. Mən sizin hər birinizə dərin minnətdarlığımı bildirmək istəyirəm. Çünki bütün bu nailiyyətlər bizim birgə fəaliyyətimiz nəticəsində mümkün olub. Biz doğrudan da vahid bir komanda kimi çalışırdıq və hər bir yeni ideyanı müzakirə edirdik, fikirləşirdik ki, müsabiqələri necə keçirək, növbəti addım hansı olsun. Bu gün qeyd etdiyimiz bütün bu addımlar yalnız və yalnız sizin dəstəyinizlə, iştirakınızla mümkün olub. Mən buna görə sizə dərin minnətdarlığımı bildirirəm. Çox sağ olun.

R a m i z Q u l i y e v (*Xalq artisti*): Möhtərəm cənab Prezident, hörmətli Mehriban xanım!

Bu gün bizim sevincimizin həddi-hüdudu yoxdur. Bu dərəcədə gözəl bir şərait, işıqlı bir saray, Ağdam Muğam Mərkəzi – bu bizim həyatımızda ən əlamətdar bir gündür. Onu bizə Siz bəxş etmişiniz. Zaman-zaman böyük çətinliklər içərisində olmuşuq. Elə vaxtlar olub ki, işğal altındakı bəzi rayonlarımızın əhalisi vaqonlarda yaşayıblar. Bu gün isə işıqlı, gözəl evlərdə, gözəl şəraitdə yaşayıbdır.

Biz bu gün muğam haqqında söz deyəndə – ruhu şad olsun – ulu öndərin qoyduğu irsin gözəl nəticəsini görürük. Xalqımızın böyük övladları olaraq, Sizin və Mehriban xanımın əldə etdiyi nailiyyətlərin tayı-bərabəri yoxdur. Təxminən 50 il bundan əvvəl haradasa muğam deyəndə müxtəlif ölkələrin adları çəkilirdi, amma Azərbaycanın adı çəkilmirdi. Uzun müddət muğam yaddan çıxmışdı. Çox hörmətli, hamımızın əzizi Mehriban xanım elə bir iş gördü, elə bir nəticə əldə etdi ki, bu gün dünyanın hər yerindən Azərbaycana gəlib bizim muğamlarımızı dinləyir və sevirlər. Dahi Heydər Əliyevin adını daşıyan Fond tayı-bərabəri olmayan işlər görür.

Çox hörmətli Mehriban xanım, 40–50 il bundan əvvəl Arif müəllimlə, sənət dostlarımızla 3 ildən, 5 ildən bir hər hansı ölkəyə gedəndə sevinirdik ki, şükür Allaha, biz də xaricə getdik. Amma indi sənət adamlarımızın sorağı hər gün bir ölkədən gəlir. Bütün bunlar Sizin diqqət və qayğımızın nəticəsidir, cənab Prezident. Sizə və hörmətli Mehriban xanıma «Sağ

olun!», «Var olun!» – deyirik. Bizə yaratdığımız şəraitə görə Sizə ürəkdən minnətdarıq.

Aprel döyüşlərindəki qələbədən danışdıq. Bu qələbədən sonra Ağdamda yaratdığımız bu möhtəşəm sarayı, inşallah, Şuşada da, Ağdamın mərkəzində də görəcəyik. Siz muğam ifaçılarına yüksək səviyyədə diqqət göstərirsiniz. Vətəni sevən, onu qoruyan insanlar, sənətkarlar hamısı yüksək səviyyədə diqqətə layiqdirlər. Sizin qaygınız sayəsində sənətkarların hamısının şəraiti gözəldir. Evlərimiz, şəraitimiz, orden və medallarımız var, çörəyimiz boldur, xarici ölkələrdən çoxlu qonaqlarımız gəlir. Bu da ölkəmizdə turizmin inkişafı ilə bağlıdır. Bizim qonağımız olan xarici həmkarlarımız Azərbaycanın gözəlliyindən ürəkdolusu danışirlər.

Möhtərəm cənab Prezident, ürəyimiz sevinclə doludur. Əminəm ki, Sizin yüksək səviyyəli, cəsarətli, düşünülmüş, uğurlu siyasətiniz nəticəsində torpaqlarımız tezliklə işğaldan azad olunacaqdır.

Hörmətli Mehriban xanım, bir vaxtlar muğam sənətimiz, tar ifaçılığı, sazımız, kamançamız diqqətdən kənardə qalmışdı, başqa ölkələr bunlara sahib durmaq istəyirdi. Amma Mehriban xanım bunlara yiyəlik etdi, UNESCO-nun Qeyri-maddi mədəni irs siyahısına daxil etdirdi. Bu gün dünyada elə bir ölkə yoxdur ki, oradan tarımızın səsi gəlməsin – simfonik orkestrlə, böyük xalq orkestrləri ilə, pianolarla, kamera orkestrləri ilə. Muğam ən böyük sərvətimizdir. Muğamı yaradan xalq yaşamağıdır və Siz başda olmaqla, xalqımız yaşayacaqdır.

Cənab Prezident, mənim böyük bir arzum var, Allah bizə Sizinlə bir yerdə qismət eləsin ki, bizim muğamımız işğaldan azad olunmuş torpaqlarımızda səslənsin. Biz o möhtəşəm sevinci görəcəyik. Mehriban xanımın təşkilatçılığı ilə onların hamısını görəcəyik. Mən arzu edirəm ki, əziz, möhtərəm Prezidentimiz, Mehriban xanım, Allah Sizə muğam qədər ömür versin. Allah Sizi qorusun. Var olun!

İ l h a m Ə l i y e v: Çox sağ olun, xoş sözlərə görə təşəkkür edirəm. Mən bu gözəl hadisə münasibətilə sizi bir daha ürəkdən təbrik edirəm.

«Azərbaycan» Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin Ağdam filialının açılış mərasimi

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və xanımı Mehriban Əliyeva noyabrın 5-də «Azərbaycan» Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin Ağdam filialının açılışında iştirak etmişlər.

Dövlət başçısı «Azərbaycan» ASC-nin Ağdam filialının rəmzi açılışını bildirən lenti kəsdi.

Son illər Azərbaycanda qeyri-neft sektorunun inkişafı sahəsində həyata keçirilən davamlı islahatlarla əlaqədar ən qədim tətbiqi sənət növlərindən biri olan xalçaçılığa diqqət artıb. Xalçaçılıq tarixən həm Azərbaycan xalqının məişətinin ayrılmaz hissəsi, həm də milli mədəniyyətinin bariz nümunəsi olub. Hər bir xalça toxunduğu yerin təbiəti, onu toxuyan insanların dünyagörüşü və inancları ilə bağlı simvolları əks etdirən sənət əsəridir. Ayrı-ayrı regionların coğrafiyası,

tarixi, mədəni və dini mühiti xalçanın özünəməxsus ornament, kompozisiya və digər elementlərinə təsir göstərir. Bu mənada xalçaçılığın inkişafı tarixi, mədəni və maddi irsin qorunması baxımından mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Bu sahənin inkişafına xüsusi diqqət yetirən Prezident İlham Əliyevin qayğısı sayəsində artıq Horadiz, Şəmkir, Quba, Xaçmaz, İsmayilli və Lənkəranda xalça müəssisələri istifadəyə verilib. Ağdamla bərabər, Ağstafa, Qazax, Qəbələ və Tovuzdakı müəssisələr isə istifadəyə hazırdır.

Bu müəssisələri materialla təmin etmək üçün Sumqayıt Kimya Sənaye Parkında Əyirici-Boyaq fabrikinin, Naxçıvan şəhərində, Qobustan, Şabran, Bərdə və Sabirabad rayonlarında 5 regional yun və boyaq bitkilərinin tədarük məntəqəsinin inşası davam etdirilir. Artıq Prezident İlham Əliyevin müvafiq sərəncamları ilə Naxçıvan şəhərində, Qobustan, Şabran, Sabunçu, Abşeron, Kürdəmir, Biləsuvar, Goranboy və Tərtər rayonlarında xalça emalatxanalarının tikintisi və təchizatı işlərinə başlanılıb. Bundan başqa, İsmayilli rayonunda daha bir xalça emalatxanası tikilir. Dövlət başçısı bu emalatxananın tikintisi, avadanlıq və dəzgahlarla təchizatı, infrastrukturunun yaradılması üçün 2018-ci il dövlət büdcəsində nəzərdə tutulmuş Prezidentin ehtiyat fondundan vəsaitin ayrılması barədə sərəncam da imzalayıb. 2019-cu ildə əlavə olaraq, 10 şəhər və rayonda belə müəssisələrin tikintisi nəzərdə tutulub. Artıq istifadəyə tam hazır olan «Azərxalça» ASC-nin Ağdam filialı da bu sırada mühüm yer tutur.

Prezident İlham Əliyev və xanımı Mehriban Əliyeva XIX əsrdə, eləcə də XX əsrin əvvəllərində Qarabağın müxtəlif bölgələrində toxunan nadir xalçalara baxdılar.

«Azərxalça» Açıq Səhmdar Cəmiyyəti İdarə Heyətinin sədri Vidadi Muradov görülən işlərlə bağlı məlumat verərkən bildirdi ki, filial binasının ümumi sahəsi 1250 kvadratmetrdir. Ağdam rayonunun Quzanlı qəsəbəsində Heydər Əliyev prospektində yerləşən bina da tikinti işləri yüksək keyfiyyətlə aparılıb. Burada 150 toxucu və 14 inzibati-təsərrüfat işçisinin çalışması nəzərdə tutulub. İlk mərhələdə artıq 90 nəfər işə qəbul olunubdur.

Bildirildi ki, bina toxuculuq emalatxanası, rəssam otağı, anbar, yeməxana, tibb otağı, xalça satışı salonu və digər bölmələrdən ibarətdir. Emalatxanada müxtəlif ölçülü 43 dəzgahda Azərbaycan xalçaları toxunacaq. Əsasən Ağdam, Bərdə, Beyləqan, Cəbrayıl, Füzuli, Kəlbəcər, Qubadlı, Xocalı, Laçın, Şuşa və Zəngilan rayonlarının kəndlərində toxunan tarixi və orijinal Qarabağ xalça çeşnilərinin toxunulmasına üstünlük veriləcək. Bu çeşnilər dünya muzeylərində, şəxsi kolleksiyalarda mühafizə olunan, həmçinin respublikamızın ayrı-ayrı bölgələrindən toplanılan qədim və orijinal xalçalar əsasında «Azərxalça»nın rəssamları tərəfindən hazırlanıbdır.

Dövlət başçısı və xanımı xalçaçılarla görüşdülər.

İ l h a m Ə l i y e v: Sizi bu gözəl Xalça fabrikinin açılışı münasibətilə təbrik edirəm. Bu, sayca 7-ci fabrikdir. Proqramımızda Azərbaycanda 30 Xalça fabrikinin

tikilməsi nəzərdə tutulub, yeddincisi bu gün açılır. Çox şadam ki, biz Ağdam rayonunda buna nail ola bildik. Burada sizin üçün gözəl şərait, 150 iş yeri yaradılıb, işləyənlər də qadınlardır. Siz həm gözəl sənətimizi yaşadırsınız, həm də gözəl əsərlər yaradırsınız. Bu işlərə gənc qızlarımızı cəlb edirsiniz. Sizin fəaliyyətiniz çox yüksək qiymətə layiqdir. Ağdamın qədim xalçaçılıq məktəbi vardır. Burada qədim xalçalar da nümayiş etdirilir. İndi Sizin də əl işləriniz göz qabağındadır. Ona görə ki, xalça sənəti bu gün bizim milli sənətimiz, milli sərvətimizdir. Sizin kimi insanlar, əlbəttə ki, bu gözəl sənəti əbədi yaşadacaqlar. Sizi ürəkdən təbrik edirəm.

Ceyran Əliyeva («Azərxalça» ASC-nin Ağdam filialının direktoru, Əməkdar mədəniyyət işçisi): Siz qədim Qarabağ, Ağdam torpağına xoş gəlmisiniz! Qarabağ tarixən dünyada ən çox üç sahə ilə tanınıb: Qarabağ xalçası, Qarabağ muğamı, Qarabağ atları. Ulu öndər Heydər Əliyevin respublikamıza rəhbərlik etdiyi dövrlərdə bu üç sahə Ağdamda həmişə inkişaf etmiş və dünyada şan-şöhrət qazanmışdır. Biz 25 il idi ki, Ağdamda Qarabağ xalçaları toxumurduq. Biz Bərdədə şəraitətsiz yerdə müəyyən vaxt işlədikdən sonra bu sənətdən ayrılmışdıq. Sizin sərəncamınızla Ağdamda, Quzanlı qəsəbəsində bu böyük müəssisə yaradıldı və bu gün bizim – Qarabağ xalçaçılarının ixtiyarına verilir. Buna görə, cənab Prezident, Sizə və Mehriban xanıma çox dərin təşəkkürümüzü və minnətdarlığımızı bildiririk.

Mehriban xanım, Sizin Azərbaycan xalçaçılıq sənətinin inkişafında və dünyada təbliğində misilsiz

xidmətləriniz vardır. Sizin təşəbbüsünüzlə Azərbaycan xalçaçılıq sənəti UNESCO-nun Qeyri-maddi mədəni irs siyahısına daxil edilib. Buna görə biz Qarabağ xalçaçıları adından Sizə təşəkkür edirik.

Bizim Ağdamda çox böyük Xalça fabrikimiz var idi. Keçən əsrin 80-ci illərində ulu öndərin sərəncamı ilə tikilmişdi. Hətta Xocalıda, Şuşada, Ağdərə rayonunun Baş Güneypəyə kəndində, Ağdamın 4 kəndində bizim filiallarımız var idi. Orada 600 nəfərə qədər xalçaçı çalışırdı. Mənfur ermənilər rayonu işğal etdikdən sonra biz Ağdamdan ayrıldıq.

Cənab Prezident, bu sənət Sizin sərəncamınızla bu gün yenidən bərpa olunub. Ermənilər heç vaxt deyə bilməz ki, Qarabağ xalçaları onlarındır. Bir dəfə bir jurnalist mənə dedi ki, hansısa xarici ölkədə ermənilər Qarabağ xalçasını özlərininki kimi təqdim ediblər. Dedim ki, Qarabağ xalçasını qarabağlılardan başqa heç kəs toxuya bilməz.

İ l h a m Ə l i y e v: Bəli, düzdür.

C e y r a n Ə l i y e v a: Bu gün biz, Qarabağ xalçaçıları, Sizə çox böyük təşəkkür edirik. Ancaq bu, son olmayacaq. Əminəm ki, Sizin həyata keçirdiyiniz daxili və xarici siyasət nəticəsində torpaqlarımız işğaldan azad olunacaq. Biz yenidən Şuşada, Ağdamda, Xocalıda xalça emalatxanaları açacaq, bu müəssisəni Quzanlı sakinlərinə verərək, gedib Ağdamda işləyəcəyik.

Mehriban xanım, biz Ağdamdan çıxarkən mən bir yadigar yaylıq gətirmişəm. Bu gün həmin yaylığı Sizə təqdim etmək istəyirəm.

Ceyran Əliyeva yaylığı Mehriban xanım Əliyevaya təqdim etdi.

Mehriban Əliyeva: Çox sağ olun.

İlham Əliyev: Bu gün Ağdamda, Quzanlıda möhtəşəm Muğam Mərkəzi açıldı. İndi Xalça fabriki açılır. Bu gün Ağdam Atçılıq Mərkəzinin də açılışı olacaqdır. Biz Ağdamı dünyada məşhur edən bu üç istiqamət üzrə belə gözəl tədbirləri bir gündə keçiririk. Bu gözəl Xalça fabrikinin yaradılması münasibətilə sizi bir daha ürəkdən təbrik edirəm.

Xalçaçılar: Çox sağ olun.

* * *

Sonra Mehriban xanım Əliyeva müəssisədə toxunan ilk xalçanı kəsdi.

**AĞCABƏDİ RAYONUNUN HİNDARX
QƏSƏBƏSİNDƏ ƏSMƏR HÜSEYNOVANIN
PAMBIQ SAHƏSİ İLƏ TANIŞLIQ**

5 noyabr 2018-ci il

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və xanımı Mehriban Əliyeva noyabrın 5-də Ağdam rayonunda səfərdə olarkən yolüstü Ağcabədi rayonunun Hindarx qəsəbəsində Əsmər Hüseynovanın pambıq sahəsi ilə tanış olmuşlar.

Ağcabədi Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Şahin Məmmədov və pambıqçı Əsmər Hüseynova təsərrüfatda görülən işlər barədə Prezident İlham Əliyevə məlumat verdilər.

Dövlət başçısı pambıqçılarla söhbət etdi.

İ l h a m Ə l i y e v: Salam, xoş gördük.

P a m b ı q ç ı l a r: Xoş gəlmisiniz!

İ l h a m Ə l i y e v: Burada yaxşı pambıq yetişdirmisiniz. Məhsuldarlıq yaxşı olmalıdır. Görün bir qoza nə boydadır. 2016-cı ildə pambığın kiloqramının qiyməti 41 qəpik idi, qaldırdıq 50 qəpiyə. Bu il isə 65 qəpiyə qaldırmışıq. Bunu ona görə edirik ki, siz daha çox pul qazanasınız.

P a m b ı q ç ı l a r: Çox sağ olun, Allah Sizi qorusun.

İ l h a m Ə l i y e v: İndi pambıqçılıq sürətlə inkişaf edir. Bu il bu günədək 200 min ton pambıq tədarük

olunub. Keçən il bu vaxt təxminən 160 min ton idi. Əgər yığım kampaniyamız belə davam etsə, deməli, təxminən 260 min ton pambıq tədarük ediləcək. Pambıqçılıqda 190 min insan işləyir, pul qazanır, həm öz ailə büdcəsini yaxşılaşdırır, həm də dövlətə xeyir verir.

Pambıqçılar: Bəli, Allah köməyiniz olsun. Sizin sayənizdə ailələrimizin yanında alnıacaq, üzüağıq.

İlham Əliyev: İndi adambaşına orta hesabla nə qədər pambıq yığırırsınız?

Pambıqçılar: Bir gündə hərəyə 110–120 kiloqram yığırıq.

İlham Əliyev: Bir gündə 120 kiloqram?

Pambıqçılar: Bəli, cənab Prezident, bir gündə.

İlham Əliyev: 120 kiloqram yığırınsınızsa, deməli, nə qədər qazancınız olur?

Şahin Məmmədov (*İcra hakimiyyətinin başçısı*): 20 manatdan çox edir – 24 manat. Bir evdən tarlaya 5 adam çıxırsa, hərəsi 100 kiloqram yığsa, axşam 100 manat pul aparır.

İlham Əliyev: 100 manat, hər gün bir evə?

Pambıqçılar: Bəli, hər gün.

İlham Əliyev: Yaxşıdır.

Şahin Məmmədov: Keçən il bugünkü tarixə biz 15783 ton pambıq yığmışdıq. Amma bu gün 20 min tona çatmışıq. Keçən ilin müvafiq dövründəkindən təqribən 5000 ton artıq təhvil vermişik.

İlham Əliyev: Sizdə əkin sahəsi 10 min hektardır. Əgər 20 min ton vermisinizsə, deməli, 20 sentneri siz artıq təmin etmişiniz.

Şahin Məmmədov: 20,8 sentner vermişik.

İlham Əliyev: Amma yığım hələ davam edəcək.

Şahin Məmmədov: Bəli, biz bu günədək keçən il bütün mövsüm ərzində yığdığımızdan çox pambıq təhvil vermişik. Keçən il mövsüm ərzində 20497 ton pambıq yığmışdıq.

İlham Əliyev: Bəs, ümumiyyətlə, rayon üzrə hektardan məhsuldarlıq nə qədər gözlənilir?

Şahin Məmmədov: Hektardan 27-28 sentner. Ötən il 21,5 sentner idi.

İlham Əliyev: 27-28 sentner, çox gözəl, çox yaxşı. Texnika da var, görürəm, biz yüzlərlə texnika almışıq. Demək olar ki, burada ilboyu iş vardır.

Şahin Məmmədov: Bəli, ilboyu – şumdur, aratdır, maladır, sonra çiyidin səpilməsidir.

İlham Əliyev: Bəli, həm məşğulluq, həm də yaxşı qazanc.

Pambıqçılar: Bəli, cənab Prezident, qazancımız yaxşıdır.

* * *

Dövlət başçısı məhsulun vaxtında və itkisiz toplanılması ilə bağlı müvafiq tapşırıqlarını verdi.

**«Qarabağ Atçılıq Təsərrüfatı» Məhdud
Məsuliyyətli Cəmiyyətin Qarabağ Atçılıq
Kompleksinin açılış mərasimi**

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və xanımı Mehriban Əliyeva noyabrın 5-də Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin Heyvandarlıq Elmi-Tədqiqat İnstitutunun tabeliyindəki «Qarabağ Atçılıq Təsərrüfatı» Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətin Qarabağ Atçılıq Kompleksinin açılışında iştirak etmişlər.

Prezident İlham Əliyev müəssisənin rəmzi açılışını bildirən lenti kəsdi.

Kənd Təsərrüfatı naziri İnam Kərimov ölkəmizdə atçılığın inkişafı istiqamətində görülən işlər, kompleksdə yaradılan şərait barədə məlumat verdi.

Ölkəmizin dilbər guşələrindən olan Qarabağ dünyada füsunkar təbiəti, heyratamiz musiqisi, qədim abidələri, nəfis xalçaları ilə yanaşı, həm də nadir cins atları ilə tanınır. Azərbaycanın milli sərvəti olan Qarabağ atları dünyada ən qədim mədəni at cinslərindən olmaqla, əsrlərboyu aparılan xalq seleksiyası sayəsində bu bölgədə formalaşmış. Qarabağ atlarının cins kimi təkmilləşdirilməsində və böyük şöhrət qazanaraq yayılmasında Qarabağın xan zavodlarının əvəzsiz rolu olub. Buna görə də XVIII–XIX əsrlər Qarabağ atçılığının qızıl dövrü hesab edilir. XX əsrdə isə Qarabağ atı cinsinin tarixində ən önəmli hadisə Ağdam Atçılıq zavodunun yaradılmasıdır. Bu zavod rəsmi olaraq SSRİ Nazirlər Sovetinin 1948-ci il 8 oktyabr, Azərbaycan SSR Nazirlər Sovetinin isə 1949-cu il 27 may tarixli qərarları əsasında Xaldan quşçuluq sovxozunun ərazisində yaradılıb. Zavod 1949-cu ilin sentyabrında Ağdam rayonu yaxınlığındakı Göytəpə

adlanan əraziyə, vaxtilə xan zavodlarına məxsus atların məskunlaşdığı yerlərdən birinə köçürülüb. 1993-cü ildə Ağdam rayonunun erməni təcavüzkarları tərəfindən işğal edilməsindən sonra Azərbaycanın milli sərvəti, yerli genofondun əsaslarından olan Qarabağ atları köçkünlük həyatı yaşayır. Qarabağ Atçılıq Kompleksi 1994-cü ildən Ağcabədi rayonunun Xamtorpaq ərazisində fəaliyyət göstərir. Bütün çətinliklərə baxmayaraq, Qarabağ atlarını bu günədək qoruyub saxlamaq mümkün olub. Son illər isə dövlət tərəfindən Azərbaycan atlarının şan-şöhrətinin özünə qaytarılması, ölkəmizdə atçılığın inkişafının təmin edilməsi üçün ciddi işlər görülür. 2007-ci ildə «Atçılıq haqqında» Qanun qəbul olunub. Bu qanunun tətbiqi ilə əlaqədar Prezident İlham Əliyev tərəfindən müvafiq fərman imzalanıb, atçılığın inkişafı üzrə proqram təsdiqlənibdir. Prezident İlham Əliyevin «Azərbaycanda Qarabağ atı cinsinin inkişafına əlavə dəstək haqqında» 2014-cü il 19 noyabr və «Heyvandarlığın maddi-texniki təchizatının yaxşılaşdırılması ilə bağlı tədbirlər haqqında» 2015-ci il 21 avqust tarixli sərəncamları isə Qarabağ atının genofondunun qorunmasında, tarixi şöhrətinin özünə qaytarılmasında mühüm əhəmiyyətə malikdir. Dövlət başçısı 2017-ci il fevralın 22-də isə bu sahə ilə bağlı daha bir sərəncam imzaladı. Sərəncama əsasən, Qarabağ atı cinsinin damazlıq özəyinin qorunması və inkişaf etdirilməsi, bu sahədə seleksiya damazlıq işlərinin elmi əsaslarla aparılmasına şərait yaradılması istiqamətində həyata keçirilən tədbirlərin başa çatdırılması və Heyvandarlıq Elmi-Tədqiqat İnstitutunun tabeliyin-

dəki «Qarabağ Atçılıq Təsərrüfatı» MMC-nin atçılıq kompleksinin tikintisi üçün Prezidentin ehtiyat fondundan Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinə 2 milyon manat vəsait ayrılıb. Artıq Qarabağ Atçılıq Kompleksi istifadəyə tam hazırdır.

Məlumat verildi ki, Qarabağ Atçılıq Kompleksi 35,5 hektar ərazidə inşa edilib. Ətrafdakı geniş ərazidə yaşıllıqlar salınıb, ağac və dekorativ kollar əkilib. Kompleks mühafizə binası, dezinfeksiya hovuzu, inzibati bina, doğum şöbəsi, aygırlar, madyan və gənc atlar üçün tövlələr, qapalı maneaj, gəzinti sahəsi, çardaq, müayinə otağı, karantin binası, təsərrüfat anbarı, açıq maneaj, qaçış zolağı, məşq qurğusu, gübrə anbarı və köməkçi qurğulardan ibarətdir.

Prezident İlham Əliyev və xanımı Mehriban Əliyeva qapalı manejdə yaradılmış şəraitlə tanış oldular.

Burada Qarabağ atlarının tarixi ilə bağlı sərgi də təşkil edilibdir.

Qarabağ Atçılıq Kompleksinin direktoru Maarif Hüseynov məlumat verdi ki, vaxtilə Qarabağ xanları Pənah xanın, İbrahim xanın, Mehdiqulu xanın, Cəfər-qulu xanın, Xurşidbanu Natəvanın və xan zümrəsinə daxil olan digər sülalələrin nümayəndələrinə məxsus zavod və tövlələrdə klassik zavod atçılığı səviyyəsində damazlıq işləri aparılaraq, cinsin tipik nümunələrinin yetişdirildiyini görmək mümkündür. Tipik dağ minik atı olan Qarabağ atlarının əsas üstünlükləri dözümlülük və sahibinə sədaqət hesab olunur. Əsasən qızılı-kürən və kəhər rəngli, ortaboylu, ilxı şəraitinə davamlı olan Qarabağ atları bir çox beynəlxalq sərgilərdə təmsil

olunub və uğurlu nəticələr qazanıbdir. Belə ki, 1867-ci ildə Fransada keçirilən sərgidə «Xan» ləqəbli Qarabağ atı yüksək mükafata, 1869-cu ildə Ümumrusiya at sərgisində «Maymun» ləqəbli at gümüş, «Toxmaq» ləqəbli at bürünc medallara, Xan qızı Natəvanın «Əlyetməz» adlı atı isə attestata layiq görülüb. Qarabağ atları Rusiyaya, həmçinin Avropanın bir sıra ölkələrinə aparılıb, at cinslərinin, o cümlədən Kabardin və Don atlarının cins tərkibinin yaxşılaşdırılmasına təsiri olubdur.

Prezident İlham Əliyev və xanımı Mehriban Əliyeva qapalı manejdə Azərbaycanın qədim milli «Sür-papaq» atüstü oyununa baxdılar.

Dövlət başçısı və xanımı kompleksin tövlələrində yaradılmış şəraitlə də tanış oldular.

Məlumat verildi ki, burada atların daxili orqanlarının müayinəsi, boğazlığın ilkin təyini, sınıq və zədələnmələrin diaqnostikası, yarışlardan əvvəl və sonra, karantin dövründə müayinələrin aparılması, istifadə edilmiş laboratoriya avadanlığının sterilizasiyası, həmçinin seleksiya damazlıq işini aparmaq üçün avadanlıq və alətlər vardır. Hazırda kompleksdə Qarabağ cinsindən olan 200 at saxlanılır. Burada 28 mütəxəssis çalışır.

Qeyd olundu ki, 1946-cı ildə xüsusi komissiya Qarabağ atlarının geniş yayıldığı Ağdam, Şuşa, Xocavənd, Bərdə, Yevlax, Tovuz rayonlarını gəzərək, cinsin xarakterik əlamətlərinə sahib 60 baş Qarabağ atı seçib. Bu atlar 1947-ci ilin payızında Azərbaycan SSR Sovxozlar və Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin mütəxəs-

sisləri tərəfindən bir daha baxışdan keçirilib və onlardan 27 baş madyan daha tipik Qarabağ atı kimi müəyyən edilib və 1949-cu ildə Ağdam rayonunun Eyvaz-xanbəyli kəndində Atçılıq zavodu yaradılıb. Keçən əsrin 60–70-ci illərində respublikada kənd təsərrüfatının ümumi inkişafı, Ağdam Atçılıq zavodunun maddi-texniki bazasının möhkəmləndirilməsi, cıdır yarışlarına marağın artması Qarabağ atının inkişafına münbit şərait yaradıb. Bir sıra ümumittifaq sərgilərində və yarışlarda Qarabağ atlarının fəal iştirakı məhz həmin illərə təsadüf edir. 1956-cı ildə sovet hökuməti tərəfindən İngiltərə Kraliçası II Elizabetə «Zaman» adlı Qarabağ atının hədiyyə edilməsi bu atların məşhurluğunun göstəricisidir. Ötən əsrin 80-ci illərində Moskva auksionu vasitəsilə Qarabağ atlarının bir çox xarici dövlətlərə, o cümlədən Almaniya, Hollandiya, İsveçrə, İtaliya, Fransa və digər ölkələrə satılması cinsin yayılmasında mühüm rol oynayıb.

Dövlət başçısı və xanımı kompleksin açıq mane-jində Dövlət Sərhəd Xidmətinin Atçılıq Mərkəzinin «Süvarilər» qrupunun nümunəvi çıxışlarına da baxdılar.

Prezident, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı İlham Əliyevin diqqət və qayğısı sayəsində ölkəmizdə idman sahəsində nailiyyətlər ildən-ilə artır. Atçılıq və atçılıq idmanı da xüsusi diqqət mərkəzində saxlanılır. Bir sözlə, ölkəmizdə idmanın bu növü inkişaf dövrünü yaşayır.

2013-cü ilin dekabrında Bakıda keçirilən UNESKO-nun Qeyri-Maddi Mədəni İrsin Qorunması üzrə Hö-

kumətlərarası Komitəsinin 8-ci sessiyasında Qarabağ atı üzərində çövkən oyunu UNESCO-nun təcili qorunmaya ehtiyacı olan Qeyri-maddi mədəni irs siyahısına salınıb. Sonra Qarabağ atlarından bəhs edən «Sarılar – Qarabağ atının izi ilə» adlı sənədli filmi çəkilib. Atçılıq və onun tarixi üzrə ixtisaslaşmış fransız yazıçısı Jan-Lui Quro «Qarabağ atları» adlı kitab yazaraq, nəşr etdirib. London yaxınlığındakı Vindzor qəsridə İngiltərə Kraliçası II Elizabetin 90 illik yubileyi şərəfinə keçirilən at şousunda Qarabağ atlarının möhtəşəm çıxışı böyük maraq doğurub. Bir sözlə, kompleksdə yaradılmış şərait deməyə əsas verir ki, Azərbaycanın milli sərvəti olan Qarabağ atları hazırda öz keçmiş şöhrətinin qayıdışı dövrünü yaşayır.

V BAKI BEYNƏLXALQ TEATR KONFRANSININ İŞTİRAKÇILARINA

Hörmətli konfrans iştirakçıları!

Sizi V Bakı Beynəlxalq teatr konfransının açılışı münasibətilə salamlayır və konfransın işinə müvəffəqiyyətlər arzu edirəm.

Mədəniyyət bütün dövrlərdə insanların ünsiyyətinin başlıca vasitəsi və sivilizasiyalar arasında qarşılıqlı əlaqələrin etibarlı körpüsü olmuşdur. Bununla əlaqədar teatr sənəti də mənəviyyat və mədəni tərəqqi tarixi ilə daim dərin bağlılıqda təşəkkül tapmış və bədii-estetik fikrin zənginləşməsində həmişə mühüm rol oynamışdır.

XIX əsrin ikinci yarısından başlayaraq, Azərbaycanda cərəyan edən və maarifçilik hərəkatını canlandıran ictimai-siyasi hadisələr ədəbiyyat, mədəniyyət və incəsənət sahələrində forma və məzmun dəyişikliklərinə yol açdı. Həmin dövr Azərbaycan teatrının inkişafı baxımından olduqca əlamətdardır. Böyük mütəfəkkir Mirzə Fətəli Axundzadə tərəfindən milli dramaturgiyanın təməlinin qoyulması ölkəmizdə xalq teatrının peşəkar teatr sənətinə çevrilməsi ilə nəticələndi. Ötən müddət ərzində dolğun fəaliyyət göstərmiş və əsl milli sərəvətə çevrilmiş Azərbaycan teatrı bu gün də xalqımızın sosial-mədəni həyatında özünəməxsus layiqli yer tutur.

Məmnunluq hissi ilə qeyd etmək istəyirəm ki, konfransın ölkəmizin paytaxtında «Azərbaycan teatrları 2009–2019-cu illərdə» Dövlət Proqramı çərçivəsində təşkili xoş ənənə halını almışdır. Dünyanın 40-dan çox ölkəsindən gəlmiş teatr xadimlərinin, mötəbər teatr qurumlarının rəhbərləri və təmsilçilərinin, teatr mütəxəssislərinin iştirakı bu konfransın artan nüfuzundan xəbər verir. Sürətli qloballaşma şəraitində müasir teatrın imkanları, qarşılaşdığı problemlər və gələcək inkişafının əsas istiqamətlərinə dair mövzularda səmərəli fikir mübadiləsi aparılacağına və birgə layihələr işlənib hazırlanacağına əminəm.

Ümidvaram ki, konfrans geniş müzakirələr yolu ilə yaradıcılıq məsələlərinin uğurlu həllinə müvəffəq olaraq, ölkələrimiz və xalqlarımız arasında mədəni əməkdaşlığın dərinləşməsi və dostluq tellərinin möhkəmlənməsinə dəyərli töhfələr verəcəkdir.

Hər birinizə gələcək fəaliyyətinizdə nailiyyətlər diləyirəm.

İLHAM ƏLİYEV
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı, 5 noyabr 2018-ci il

**KAMBOCA KRALI ƏLAHƏZRƏT
NORODOM SİHAMONİYƏ**

Əlahəzrət!

Kamboca Krallığının milli bayramı – Müstəqillik Günü münasibətilə Sizi və bütün xalqınızı öz adımdan və Azərbaycan xalqı adından təbrik edirəm.

Bu əlamətdar gündə Sizə ən xoş arzularımı yetirir, dost Kamboca xalqına sülh və tərəqqi diləyirəm.

Hörmətlə,

İLHAM ƏLİYEV
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı, 6 noyabr 2018-ci il

**AVROPA İTTİFAQININ XÜSUSİ
NÜMAYƏNDƏSİ TOYVO KLAARIN
BAŞÇILIQ ETDİYİ NÜMAYƏNDƏ
HEYƏTİ İLƏ GÖRÜŞ**

7 noyabr 2018-ci il

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev noyabrın 7-də Avropa İttifaqının Cənubi Qafqaz üzrə xüsusi nümayəndəsi Toyvo Klaarın başçılıq etdiyi nümayəndə heyətini qəbul etmişdir.

Görüşdə Azərbaycan–Avropa İttifaqı əməkdaşlığının uğurla inkişaf etdiyi bildirildi, hazırda ölkəmizlə Avropa İttifaqı arasında tərəfdaşlığa dair yeni saziş üzrə danışıqların aparıldığı vurğulandı və bu sazişin gələcək əməkdaşlığın hərtərəfli inkişafı üçün əlverişli imkan yaradacağı qeyd olundu.

Söhbət zamanı Ermənistan–Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həlli üzrə danışıqlar prosesi ətrafında, Azərbaycanla Avropa İttifaqı arasında turizm, nəqliyyat, təhsil və digər sahələrdə əməkdaşlığın daha da genişləndirilməsinin perspektivləri ilə bağlı fikir mübadiləsi aparıldı.

«BRAVO» MARKETLƏR ŞƏBƏKƏSİNİN YENİ HİPERMARKETİNİN AÇILIŞI MƏRASİMİNDƏ İŞTİRAK

7 noyabr 2018-ci il

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev, xanımı Mehriban Əliyeva və qızı Leyla Əliyeva noyabrın 7-də «Bravo» marketlər şəbəkəsinin metro-nun «Koroğlu» stansiyasının yaxınlığında yerləşən yeni hipermarketinin açılışında iştirak etmişlər.

Hipermarketdə yaradılmış şərait barədə dövlət baş-cısına və xanımına məlumat verildi. «Bravo» Azərbaycanın ən böyük hipermarket şəbəkəsi hesab olunur.

Bildirildi ki, inşasına ötən ilin mayında başlanılan bu ticarət obyektinin ümumi sahəsi 7 hektardan, ticarət sahəsi isə 8000 kvadratmetrdən artıqdır. Hipermarketin qapalı və açıq avtodayanacağıının sahəsi 11 min kvadratmetrdən çoxdur. Bu dayanacaqlarda eyni vaxtda 800-ə yaxın avtomobil saxlanıla bilər. Zövq oxşayan müasir tərtibatlı hipermarketdə bazarlıq üçün hərtərəfli imkanlar vardır. Müştərilərə ən geniş çeşiddə müxtəlif növ məhsullar təqdim edilir. Yeni hipermarketdə alıcılara, həmçinin «Bravo» özəl ticarət markasına məxsus ərzaqlar, müxtəlif çeşiddə keyfiyyətli qeyri-qida məhsulları da təklif olunur.

Məlumat verildi ki, «Bravo» şəbəkəsinə məxsus market və hipermarketlərdəki ərzaq məhsullarının 90

faizindən çoxu yerli məhsullardır. Dövlət başçısı bununla bağlı məmnunluğunu bildirdi və təbriklərini çatdırdı. Bu fakt ölkə iqtisadiyyatının digər sahələri ilə yanaşı, yerli ərzaq sənayesi sektorunun da sürətlə inkişaf etdiyini bir daha göstərir.

Burada «Bravo kafe», uşaqlar üçün xüsusi zona, «Kapital Bank», «McDonalds», «Buta aptek» də fəaliyyət göstərəcək. Yeni iş yerlərinin açılması baxımından da «Bravo» hipermarketi əhəmiyyəti ilə seçilir. Belə ki, burada 335 nəfər işlə təmin olunub. Onların orta aylıq əməkhaqqı 540 manata yaxındır. Yeni istifadəyə verilən «Bravo» hipermarketi də şəbəkəyə aid digər yerlərdə olduğu kimi, peşəkar komandası ilə seçilir. Bir sözlə, mükəmməl xidmət üçün təlimli və təcrübəli işçi heyətin fəaliyyət göstərməsi burada müştərilərə nümunəvi xidmət etməyə imkan yaradacaqdır.

Ümumilikdə indiyədək Bakı və Gəncə şəhərlərində «Bravo» şəbəkəsinə məxsus 27 mağaza, o cümlədən 3 hipermarket alıcıların ixtiyarına verilib. «Bravo» şəbəkəsinin əsas məqsədlərindən biri beynəlxalq standartlar səviyyəsində fəaliyyət göstərməklə yanaşı, yüksəkkeyfiyyətli innovativ məhsullar təklif etməkdir. Şəbəkənin bütün mağazaları müasir dizaynı ilə seçilir. «Bravo» şəbəkəsinə məxsus market və hipermarketlər daim yenilənən zəngin çeşidi, qida təhlükəsizliyinə və gigiyenaya zəmanəti ilə də fərqlənir.

Bu gün Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə ölkəmizdə sürətli iqtisadi inkişafa nail olunub və bu proses uğurla davam edir. Sürətli inkişaf Azərbaycanın hər yerində, bütün sahələrdə, o cümlədən ən müasir ticarət

infrastrukturunun yaradılmasında da özünü aydın göstərir. Təsadüfi deyil ki, ölkə iqtisadiyyatında qazanılmış uğurlarda ticarət sahəsinin də ilbəl inkişafı və genişlənməsi vacib rol oynayır. Son illərdə ölkəmizdə ən müasir dünya standartlarına cavab verən ticarət, alış-veriş mərkəzləri istifadəyə verilib. Bu baxımdan «Bravo» hipermarketinin öz yeri vardır. Belə ticarət mərkəzlərinin yaradılması vətəndaşların, o cümlədən ölkəmizə gələn və sayı durmadan artan turistlərin rahatlığını təmin edir. Bununla yanaşı, bu müasir ticarət infrastrukturunun istifadəyə verilməsi paytaxtımızın iqtisadi potensialını nümayiş etdirərək, ümumilikdə Azərbaycanın iqtisadi inkişafına xidmət edir. Böyük zövqlə inşa olunmuş bu hipermarket eyni zamanda, yerləşdiyi ərazinin gözəlliyini artırmaqla, son dövrlərdə Bakının dünyanın ən müasir şəhərlərindən birinə çevrilməsi istiqamətində həyata keçirilən işlərin davamlı olduğunu nümayiş etdirir. Bu layihənin icrası həm də dövlət-özəl biznes tərəfdaşlığının əyani nümunəsi olmaqla, ölkəmizdə iş adamları üçün yaradılmış şəraiti və əlverişli investisiya mühitini, həmçinin son illərdə yeni iş yerlərinin açılması sahəsində həyata keçirilən tədbirlərin miqyasını göstərir.

**ABŞ NƏQLİYYAT KOMANDANLIĞININ
KOMANDANI STEFEN LYONSUN BAŞÇILIQ
ETDİYİ NÜMAYƏNDƏ
HEYƏTİ İLƏ GÖRÜŞ**

9 noyabr 2018-ci il

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev noyabrın 9-da ABŞ Nəqliyyat Komandanlığının komandanı general Stefen Lyonsun başçılıq etdiyi nümayəndə heyətini qəbul etmişdir.

Dövlət başçısı Azərbaycan ilə ABŞ arasında mühüm tərəfdaşlıq əlaqələrinin mövcud olduğunu bildirərək, ikitərəfli münasibətlərin müxtəlif istiqamətləri, o cümlədən siyasi, iqtisadi, enerji və müdafiə sahələrini əhatə etdiyini dedi və uzun tarixə malik əməkdaşlığımızın genişlənməsindən məmnunluğunu ifadə etdi. Prezident İlham Əliyev ABŞ-in yüksək səviyyəli rəsmilərinin Azərbaycana səfərlərinin münasibətlərimizin inkişafında rolunu qeyd etdi. Dövlət başçısı Əfqanıstanda ölkələrimizin beynəlxalq sülh və sabitliyə töhfə verdiklərini bildirərək, Azərbaycanın bu ölkədə sülhməramlı əməliyyatlarda iştirak edən ilk dövlətlərdən biri olduğunu dedi. Prezident İlham Əliyev Azərbaycanın orada iştirak edən əsgərlərinin sayının bu yaxınlarda daha da artırıldığını və Azərbaycanın Əfqanıstandakı «Qətiyyətli dəstək» missiyasına töhfələrinin,

NATO ölkələrinə göstərdiyi nəqliyyat-logistika dəstəyinin NATO üzv dövlətləri tərəfindən yüksək qiymətləndirildiyini vurğuladı. Bu baxımdan dövlətimizin başçısı NATO mənzil-qərargahına son səfərini və NATO-nun ali orqanı olan Şimali Atlantika Şurasındaki çıxışını xatırladaraq, orada əməkdaşlığımızın səviyyəsinə böyük önəm verildiyinin şahidi olduğunu qeyd etdi. Əfqanıstanla ikitərəfli münasibətlərə toxunan dövlətimizin başçısı qeyd etdi ki, bu münasibətlər böyük önəm daşıyır və ölkəmiz Əfqanıstan hökumətinə müxtəlif sahələrdə öz yardım və dəstəyini göstərir. Bu baxımdan Prezident İlham Əliyev Əfqanıstanda sabitlik və təhlükəsizliyin təmin olunmasına töhfə vermək məqsədilə keçən il ölkəmizin «Asiyanın «qəlbi»–İstanbul prosesi» çərçivəsində yüksək səviyyəli tədbirə ev sahibliyi etdiyini bildirdi.

Azərbaycanda nəqliyyat infrastrukturuna, o cümlədən avtomobil və dəmir yolları, hava və dəniz limanlarına böyük həcmdə investisiya qoyulduğunu söyləyən Prezident İlham Əliyev Azərbaycanın nəinki regionda, daha geniş məkanda ən güclü nəqliyyat infrastrukturuna malik ölkələrdən biri olduğunu vurğuladı.

Prezident İlham Əliyev ABŞ Nəqliyyat Komandanlığının komandanı general Stefen Lyonsun səfərinin əməkdaşlığın perspektivləri ilə bağlı müzakirələrin aparılması üçün yaxşı imkan yaratdığını bildirdi.

ABŞ Nəqliyyat Komandanlığının komandanı general Stefen Lyons ilk növbədə, dövlətimizin başçısına Bayraq Günü münasibətilə öz təbriklərini çatdırdı. O bildirdi ki, Azərbaycan ilə ABŞ arasında strateji əla-

qələr çox böyük önəm daşıyır. Stefen Lyons Azərbaycanın Əfqanıstandakı «Qətiyyətli dəstək» missiyasında nəqliyyat sahəsinə böyük dəstək verdiyini və bunun yüksək qiymətləndirildiyini bildirdi. O, Əfqanıstanda xidmət etmiş hərbiçi kimi, Azərbaycanın bu ölkədə yüksək səviyyədə həyata keçirdiyi işlərin şahidi olduğunu qeyd etdi.

**FƏLƏSTİN DÖVLƏTİNİN PREZİDENTİ
ZATİ-ALİLƏRİ
CƏNAB MAHMUD ABBASA**

Hörmətli cənab Prezident!

Fələstin Dövlətinin milli bayramı münasibətilə Sizə və xalqımıza öz adımdan və Azərbaycan xalqı adından təbriklərimi yetirirəm.

İnanıram ki, Azərbaycan ilə Fələstin arasındakı münasibətlər xalqlarımızın iradəsinə uyğun olaraq daha da genişlənəcək və inkişaf edəcəkdir.

Sizə möhkəm cansağlığı, işlərinizdə uğurlar, qardaş Fələstin xalqına sülh və rifah diləyirəm.

Hörmətlə,

İLHAM ƏLİYEV
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı, 12 noyabr 2018-ci il

**ÜMUMDÜNYA ANTİDOPİNQ
AGENTLİYİNİN PREZİDENTİ
KREYQ RİDİNİN BAŞÇILIQ ETDİYİ
NÜMAYƏNDƏ HEYƏTİ İLƏ GÖRÜŞ**

12 noyabr 2018-ci il

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev noyabrın 12-də Ümumdünya Antidoping Agentliyinin prezidenti Kreyq Ridinin başçılıq etdiyi nümayəndə heyətini qəbul etmişdir.

Dövlət başçısı Ümumdünya Antidoping Agentliyinin Təsisçilər Şurasının və İcraiyyə Komitəsinin iclaslarının Azərbaycanda keçirilməsindən məmnunluğunu bildirdi və bu tədbirlərdə dünyanın müxtəlif ölkələrindən xeyli sayda qonağın iştirak etməsinin önəmini qeyd etdi. Prezident İlham Əliyev tədbir iştirakçılarının Azərbaycana gəlişinin ölkəmizi daha da yaxından tanıması və uğurlu əməkdaşlığın perspektivlərinin müzakirəsi üçün yaxşı imkan yaratdığını dedi.

Ölkəmizə səfərinin onun üçün çox xoş olduğunu bildirən Ümumdünya Antidoping Agentliyinin prezidenti Kreyq Ridi Azərbaycan tərəfinin bu tədbirlərin təşkilinə böyük dəstək göstərdiyinə görə təşəkkürünü ifadə etdi. O, tədbirlərdə müxtəlif ölkələrin nümayəndə

dələrinin və ictimai xadimlərin iştirakının əhəmiyyətini vurğuladı.

Kreyq Ridi azərbaycanlı həmkarları ilə doping əleyhinə mübarizə sahəsində əməkdaşlıq məsələləri ətrafında fikir mübadiləsi apardıqlarını deyərək, Azərbaycanda Milli Antidoping Agentliyinin yaradılmasını doping əleyhinə mübarizə işində irəliyə doğru çox mühüm addım kimi dəyərləndirdi. O qeyd etdi ki, Azərbaycanın mühüm idman dövləti və güclü antidoping təşkilatına malik olduğu nəzərə alınaraq, bütün bu işlər mühüm əhəmiyyət kəsb edir.

Dövlət başçısı Azərbaycan Milli Antidoping Agentliyinin yaradılması işində Kreyq Ridinin rəhbərlik etdiyi Ümumdünya Antidoping Agentliyinin dəstəyinə görə minnətdarlığını bildirdi. Prezident İlham Əliyev Azərbaycanda 2 il bundan öncə belə bir qurumun yaradılmasının idmanın, olimpiya hərəkətinin inkişafında mühüm addım olduğunu vurğuladı və eyni zamanda, bunu idman sahəsində beynəlxalq əməkdaşlığa töhfə kimi dəyərləndirdi. Dövlət başçısı ölkəmizdə Milli Antidoping Agentliyinin beynəlxalq standartlara uyğun şəkildə fəaliyyət göstərdiyini və tam akkreditə olunduğunu dedi. Azərbaycanda idmanın inkişafına böyük önəm verildiyini deyən Prezident İlham Əliyev bildirdi ki, ölkəmizdə keçirilən mühüm beynəlxalq idman yarışları – Avropa oyunları, İslam Həmrəyliyi oyunları və digər tədbirlər, eləcə də keçirilməsi nəzərdə tutulan XV Avropa Olimpiya Gənclər Festivalı Azərbaycanın bu sahədə əməkdaşlıq siyasətini və imkanlarını nümayiş etdirir. Dövlət başçısı

ölkəmizin idman sahəsində böyük nailiyyətlər əldə etməsini, o cümlədən idmançılarımızın Rio Olimpiadasında 18 medal qazanaraq, medalların sayına görə 14-cü yeri tutduğunu vurğuladı. Prezident İlham Əliyev Azərbaycanın antidoping məsələləri ilə bağlı Ümumdünya Antidoping Agentliyi ilə bundan sonra da sıx əməkdaşlıq edəcəyinə əminliyini ifadə etdi.

«ELEKTRON HÖKUMƏT»İN İNKİŞAFI MƏRKƏZİNİN İNZİBATİ BİNASININ AÇILIŞI MƏRASİMİ

12 noyabr 2018-ci il

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və xanımı Mehriban Əliyeva noyabrın 12-də Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Vətəndaşlara Xidmət və Sosial İnnovasiyalar üzrə Dövlət Agentliyinin tabeliyindəki «Elektron hökumət»in İnkişafı Mərkəzinin inzibati binasının açılışında iştirak etmişlər.

Dövlət başçısı inzibati binanın rəmzi açılışını bildirən lenti kəsdi.

Prezidentin hüquq-mühafizə orqanları ilə iş və hərbi məsələlər üzrə köməkçisi-şöbə müdiri Fuad Ələsgərov və Prezident yanında Vətəndaşlara Xidmət və Sosial İnnovasiyalar üzrə Dövlət Agentliyinin sədri Ülvi Mehdiyev binada yaradılmış şərait barədə məlumat verdilər.

Qeyd edək ki, Nərimanov rayonu Atatürk prospekti, 89 ünvanında yerləşən beşmərtəbəli inzibati binada «Elektron hökumət»in İnkişafı Mərkəzi publik hüquqi şəxsin fəaliyyətinin yüksək səviyyədə təşkili üçün bütün şərait yaradılıb. Burada startaplara və innovasiyalara dəstək ekosisteminin elementləri olan İNNOLAND İnkubasiya və Akselerasiya Mərkəzi,

həmçinin İT savadlılığının artırılması məqsədilə İT Təlim-Tədris Mərkəzi də fəaliyyət göstərəcəkdir.

INNOLAND İnkubasiya və Akselerasiya Mərkəzinin fəaliyyəti ilə tanış olan Prezident İlham Əliyevə məlumat verildi ki, INNOLAND Azərbaycanda və onun hüduddlarından kənarında özəl sektorun inkişaf etdirilməsi, innovasiyanın təşviqi və startap hərəkətinin genişləndirilməsi üçün yaradılan inkubasiya, aksele-rasiya və araşdırma mərkəzidir. INNOLAND «Cowor-king», İnkubasiya, Akselerasiya və İT Təlim-Tədris Mərkəzindən ibarətdir. Buradakı «Coworking» mərkəzi startaplar, proqramçılar, innovasiyalar sahəsində tək və ya kiçik komanda ilə işləyən şəxslər üçün sərfəli və bir çox imkanları özündə birləşdirən iş yeridir. INNOLAND-də fəaliyyət göstərəcək «Coworking» mərkəzi həftənin 7 günü 24 saat giriş imkanına, yük-səksürətli internetə, vahid məlumat köşkünə, mentor dəstəyinə malikdir.

İT Təlim-Tədris Mərkəzi isə gənclərə proqramlaş-dırma və informasiya texnologiyaları üzrə biliklərin öyrədildiyi, kodlaşdırma bacarıqlarının verildiyi mə-kandır. Mərkəzdə süni intellekt, robotlaşdırma və on-ları dəstəkləyən proqramlaşdırma dillərinə üstünlük verilir. Dərslər «bootcamp» formatında 3 ay ərzində hər gün keçirilir. İnkubasiya dövründə startaplara ideyalarının formalaşdırılmasında kömək göstərilir. Bu müddətdə əvvəlcədən müəyyənləşdirilmiş isti-qamətlər üzrə ildə 4 dəfə ideya müsabiqəsi elan olu-nur. Müvafiq meyarlara əsasən, müsabiqəyə əvvəl-cədən müəyyənləşdirilmiş say üzrə ideya qəbul edilir.

İnkubasiya dövründə uğurla formalaşmış ideyaların ilkin versiyaları test edilməsi, prototiplərin hazırlanması üçün akselerasiya mərhələsinə keçirilir. Bu mərhələdə komandaya mütəmadi şəkildə mentor dəstəyi göstərilir. Mərkəzdə fəaliyyət göstərən startaplar İnkubasiya və Akselerasiya dövründə İNNOLAND-ın innovasiyalar və İKT sahəsində ümumi fəaliyyətindən də yararlanacaqlar.

Prezident İlham Əliyev və xanımı Mehriban Əliyeva burada innovativ layihələrlə də tanış oldular.

Bildirildi ki, «Wattbooster» qurğusu elektrik enerjisinin faydalı iş əmsalını artırır, elektromaqnit sahəsinin hesabına daha çox enerji istehsal edir. Nəticədə elektrik avadanlıqlarının enerji sərfiyyatına qənaət olunur. Hələlik bu qurğu mobil operatorların antenlərinin elektrik enerjisinin sərfiyyatının azaldılması üçün nəzərdə tutulubdur.

«Lia» adlı spinal qurğu onurğa sütununun vəziyyətinə nəzarət edir və insanda düzgün qamət yaradır. «Mikrokontroller» və iki sensordan ibarət olan, çiyindən asılan «Lia» minimum 3 həftədən sonra heç bir narahatlıq hissi doğurmadan onurğa sütununu düzəltməyə kömək edir. Sensor çiyinlərin vəziyyətini müəyyən edərək, duruşun düzgünlüyünü yoxlayır. İstifadəçinin duruşu səhv vəziyyətdə olduğu halda, telefonuna bildiriş gəlir və qaməti düzəltmək yada salınır.

«Safee» adlı ixtira yolda təhlükəsiz şəkildə, əsasən axşam vaxtı velosiped sürmək üçün dizayn edilib. Cihaz təhlükəsizlik işarələrini velosiped sürücüsünün bel nahiyəsinə əks etdirir. Nadir cihaz istehsal olunduğu

ilk gündən dünya mediasında böyük maraq doğurub. Belə ki, BBC, Mirror, Yahoo və digər media qurumlarında layihə haqqında məqalələr dərc edilib və o, bir neçə qlobal müəssisəyə layihə göndərilib. Yaxın gələcəkdə kütləvi istehsalına başlanılacaq bu cihaz üçün bir sıra ölkələrdən yüklərlə sifariş daxil olubdur.

«Wetravel» isə turizm şirkətləri üçün ödəmə şəbəkəsidir. Şəbəkə istifadəçisi olan şirkətlər bir-biriləri ilə pul mübadiləsini ən aşağı komissiya ilə həyata keçirə bilər. Hotellər, hostellər, aviaşirkətlər, səyahət agentlikləri və bu qəbildən digər şirkətlər platformanın imkanlarından yararlanırlar. «Wetravel» istifadəçilərə səyahət məlumatının, ödənişlərin asanlıqla toplanması, ən aşağı məzənnə ilə beynəlxalq ödənişlər kimi imkan yaradır. Platforma vasitəsilə 80-dən çox ölkəyə minlərlə səfər təşkil edilə bilər.

«Namo Media» onlayn reklam idarəetmə sistemidir. «Fox», ESPN kimi böyük xəbər saytlarının reklam idarəetməsi bu sistemlə həyata keçirilir. «Namo Media» 2014-cü ildə «Twitter» şirkəti tərəfindən 50 milyon dollar dəyərində qiymətləndirilərək alınmışdır.

Bu startaplar azərbaycanlı təsisçilər tərəfindən hazırlanıb və qlobal bazarı hədəfləyir.

Prezident İlham Əliyevə və xanımı Mehriban Əliyevaya «Elektron hökumət»in yeni inkişaf konsepsiyası barədə də ətraflı məlumat verildi.

Xatırladaq ki, dövlət strukturlarında və dövlət xidmətlərinin həyata keçirilməsində informasiya və kommunikasiya texnologiyalarından istifadə olunması, innovativ həllərin tətbiqi Azərbaycanda dövlət

siyasətinin prioritetlərindən biridir. Son illərdə bu sahədə davamlı inkişaf üçün mühüm tədbirlər görü-
lüb. Ölkə üzrə internet şəbəkəsinin qurulması, açıq
hökumətin təşviqi internet istifadəçisi sayının artma-
sına səbəb olub, ictimai əhəmiyyət daşıyan informa-
siyanın açıqlığı və informasiya əldə etmə azadlığı tə-
min ediləndir. Bununla yanaşı, son illər vətəndaşlara
şəffaf, operativ və resurslara qənaət etməklə xidmət
göstərilməsi üçün dövlət xidmətlərini tam elektron-
laşdırmaq, dövlət informasiya ehtiyatlarının analitik
təhlilini aparmaq və nəticələrindən dövlət və özəl sek-
torun istifadəsi imkanlarını yaratmaq əsas hədəfə
çevrilib. Bütün bunlara görə dövlət informasiya ehti-
yatlarının və sistemlərinin formalaşdırılması, idarə
olunması və qarşılıqlı inteqrasiyasının təmin edilməsi
sahəsində vahid yanaşmanın və standartların tətbiqi və
rəqəmsal hökumətə keçid prosesinin sürətləndirilməsi
zərurəti yaranmışdı. Bu işlərin sürətlə həyata
keçirilməsi üçün Prezident İlham Əliyev 2018-ci il
martın 14-də «Elektron hökumət»in inkişafı və rəqəm-
sal hökumətə keçidlə bağlı tədbirlər haqqında» fərman
imzalayıb. Bu fərmanla «Elektron hökumət» sahəsində
dövlət siyasətinin və tənzimlənməsinin həyata
keçirilməsi məqsədilə Prezident yanında Vətəndaşlara
Xidmət və Sosial İnnovasiyalar üzrə Dövlət Agentli-
yinin tabeliyində «Elektron hökumət»in İnkişafı Mər-
kəzi publik hüquqi şəxs fəaliyyətə başlayıbdır.

SLOVAKİYA RESPUBLİKASININ BAŞ NAZİRİ PETER PELLEQRİNİ İLƏ TƏKBƏTƏK GÖRÜŞ

13 noyabr 2018-ci il

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin noyabrın 13-də Slovakiya Respublikasının Baş Naziri Peter Pelleqrini ilə təkbətək görüşü olmuşdur.

Prezident İlham Əliyev Baş Nazir Peter Pelleqrini- ni qarşıladı.

Azərbaycan Prezidenti və Slovakiyanın Baş Naziri birgə foto çəkdirdilər.

Dövlətimizin başçısı Peter Pelleqrinini Slovakiya- nın Baş Naziri vəzifəsinə təyin olunması münasibətilə təbrik etdi. Prezident İlham Əliyev Peter Pelleqrininin Baş Nazir kimi ilk dəfə Azərbaycana səfər etməsindən və bu yüksək vəzifəyə təyin olunduğu az vaxtdan sonra ölkəmizə gəlişindən məmnunluğunu bildirdi. Dövlət başçısı qeyd etdi ki, Peter Pelleqrininin Azərbaycana səfəri ikitərəfli münasibətlərimizin inkişafı üçün əlverişli imkan yaradır. Prezident İlham Əliyev bildirdi ki, Azərbaycan–Slovakiya münasibətləri ölkəmizin Avropa İttifaqı ilə əməkdaşlığının inkişafı baxımından da önəmlidir. Dövlət başçısı bu ilin iyulunda Azərbaycan ilə Avropa İttifaqı arasında Brüsseldə paraflanmış «Tərəfdaşlıq prioritetləri» sənədini Avropa İttifaqı

tərəfindən Azərbaycanla əlaqələrə verilən önəmin göstəricisi kimi dəyərləndirdi.

Slovakiya Respublikasının Baş Naziri Peter Pellegrini xoş sözlərə və göstərilən yüksək qonaqpərvərliyə görə minnətdarlıq etdi. O, Baş Nazir kimi, Azərbaycana birinci dəfə səfər etməsindən məmnunluğunu bildirərək, bundan əvvəl parlamentin spikeri vəzifəsində çalışarkən Avropa oyunları zamanı ölkəmizə gəldiyini vurğuladı. O bu mötəbər beynəlxalq tədbirin böyük uğurla təşkil olunduğunu dedi. Qonaq ölkələrımız arasında ikitərəfli münasibətlərə toxunaraq, bu səfəri zamanı Bakıda keçirilən Azərbaycan–Slovakiya biznes-forumun önəmini qeyd etdi və bunun iqtisadi sahədə əməkdaşlığımızın genişlənməsi işinə öz töhfəsini verəcəyini vurğuladı.

GENİŞ TƏRKİBDƏ GÖRÜŞ

13 noyabr 2018-ci il

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin noyabrın 13-də Slovakiya Respublikasının Baş Naziri Peter Pelleqrini ilə təkbətək görüşü başa çatdıqdan sonra danışıqlar geniş tərkibdə davam etdirilmişdir.

İ l h a m Ə l i y e v: Hörmətli cənab Baş Nazir, hörmətli qonaqlar, Azərbaycana xoş gəlmisiniz! İndicə cənab Baş Nazirlə ölkələrimiz arasında olan münasibətlər, gələcək planlar barədə çox önəmli və maraqlı söhbətimiz oldu. Bizi ziyarət etdiyiniz üçün Sizə bir daha təşəkkürümü bildirmək istəyirəm. Görüşdə dediyim kimi, münasibətlərimizin tarixində bu, Slovakiya Baş Nazirinin ölkəmizə ilk səfəridir. Digər vacib fakt ondan ibarətdir ki, Peter Pelleqrini Baş Nazir təyin olunmasından qısa müddət sonra Azərbaycanı ziyarət edir. Biz bunu hörmət, tərəfdaşlıq və Azərbaycana maraq əlaməti hesab edirik. Biz əməkdaşlığımızı inkişaf etdirmək istəyirik və tərəfdaşlığın genişləndirilməsində böyük potensialı görürük. Əminəm ki, səfər zamanı müzakirə olunan məsələlər gələcək tərəfdaşlıq üçün möhkəm zəmin yaradacaqdır.

İkitərəfli münasibətlərlə bağlı çoxlu işlər görül-məlidir. Biznes dairələrinin bir araya toplaşması və gələcək planları müzakirə etməsi də bizi məmnun edir. Əlbəttə ki, biz siyasi, iqtisadi, nəqliyyat və di-gər sahələrdə əməkdaşlığımızı davam etdirəcəyik. Biz daşımalar sahəsində potensialı müzakirə etdik.

Əməkdaşlığımızın vacib hissəsi, həmçinin Azər-baycan–Avropa İttifaqı münasibətləridir. Bu münasibətlər yaxşı formadadır. Bu il biz «Tərəfdaşlıq prioritetləri» sənədini parafladıq və Azərbaycan ilə Avropa İttifaqı arasında bütün sahələri, o cümlədən siyasi, iqtisadi, sosial, nəqliyyat, enerji sahələrini əhatə edəcək yeni razılaşma üzrə danışıqların fəal mərhələsindəyik. Azərbaycan enerji təhlükəsizliyi sa-həsində Avropa İttifaqı tərəfindən çox mühüm tərəf-daş hesab olunur. Bizim icra etdiyimiz layihələrin qitədə böyük miqyası vardır. Buna görə, cənab Baş Nazir, əminəm ki, Sizin səfəriniz ölkələrimiz arasın-da münasibətlərin sürətli inkişafı üçün çox yaxşı im-kanlar yaradacaqdır. Mən Sizə uğurlu səfər arzu edirəm.

P e t e r P e l l e q r i n i: Çox sağ olun, zati-aliləri cənab Prezident. Sizinlə bu gözəl məkanda şəxsən gö-rüşməkdən məmnunam. Bəli, Siz tamamilə düz qeyd etdiniz, biz istərdik ki, səfərimiz münasibətlərimizin daha dinamik şəkildə inkişafına xidmət etsin.

Slovakiya Respublikasının Baş Naziri Peter Pelleq-rini nümayəndə heyəti üzvlərinin Bakıda öz həmkarları ilə hökumətlərarası birgə Komissiyanın yaradılması, iqtisadi sahədə müqavilə-hüquq bazasının genişləndi-

rilməsi ilə bağlı səmərəli danışıqlar apardıqlarını bildirdi.

Görüşdə beynəlxalq təşkilatlar çərçivəsində əməkdaşlıq, investisiya, təhsil, turizm sahələrində əlaqələrin perspektivləri müzakirə olundu. Söhbət zamanı Slovakiyanın Azərbaycanda səfirliyinin açılmasının ikitərəfli münasibətlərin inkişafı baxımından əhəmiyyəti qeyd olundu.

**BELARUS RESPUBLİKASININ
AZƏRBAYCANDAKI FÖVQƏLADƏ VƏ
SƏLAHIYYƏTLİ SƏFİRİ
GENNADİ AXRAMOVİÇ İLƏ GÖRÜŞ**

14 noyabr 2018-ci il

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev noyabrın 14-də Belarus Respublikasının ölkəmizdəki Fövqəladə və Səlahiyyətli səfiri Gennadi Axramoviçi qəbul etmişdir.

İ l h a m Ə l i y e v: Hörmətli cənab səfir! Yaxın vaxtlarda mənim Belarusa rəsmi səfərim baş tutacaq. Biz Azərbaycanda qarşıdakı səfərə çox böyük əhəmiyyət veririk və səfər ərəfəsində mən Sizi səfərin proqramını, eləcə də bizim ikitərəfli münasibətlərimizin bəzi aspektlərini müzakirə etmək üçün dəvət etmişəm. Biz görürük və bilirik ki, Belarusa da Azərbaycan Prezidentinin qarşıdakı rəsmi səfərinə böyük əhəmiyyət verilir. Lap bu yaxınlarda Belarus Prezidenti Aleksandr Qriqoryeviç Lukaşenko, həmçinin öz fikirlərini bildirmək və qarşıdakı səfərlə bağlı məsələləri müzakirə etmək üçün Azərbaycanın Belarus Respublikasındakı səfirini dəvət etmişdi. Bu gün biz Sizinlə görüşürük. Siz də təcrübəli diplomat kimi, yaxşı bilirsiniz ki, belə təcrübəyə ölkələrarası münasibətlərdə nadir rast gəlinir.

Bu bizim münasibətlərimizin, hörmətin və qarşılıqlı etimadın yüksək səviyyəsinin göstəricisidir.

Qarşıdakı səfərin mənim Belarusa beşinci rəsmi səfərim olması, Aleksandr Qriqoryeviçin isə Azərbaycana dörd dəfə rəsmi səfərə gəlməsi faktını nəzərə alsaq, düşünürəm ki, bu, münasibətlərimizin nə qədər dinamik və uğurla inkişaf etdiyinin ən yaxşı göstəricisidir. Bizim münasibətlər bir çox sahələri əhatə edir. Biz siyasi müstəvidə fəal qarşılıqlı fəaliyyət göstəririk. Artıq dediyim kimi, qarşılıqlı etimadın səviyyəsi o qədər yüksəkdir ki, biz ikitərəfli, regional, beynəlxalq gündəliyin bütün məsələlərini müzakirə edirik. İqtisadi sahədə yaxşı göstəricilər görürük. Əmtəə dövriyyəsinin artımı buna yaxşı nümunədir. Həmçinin artıq Belarusun Azərbaycanda, Azərbaycanın isə Belarusda ticarət nümayəndəlikləri fəaliyyət göstərir. Fikrimcə, sənaye kooperasiyası müstəsna səmərəlilik nümayiş etdirir. Aleksandr Qriqoryeviçlə nəzərdə tutduğumuz layihələr gerçəkləşdirilib. Bu gün bu, Azərbaycanın sənaye potensialını möhkəmləndirir. Bu həmçinin təhsil, elm, mədəniyyət sahələrində də müşahidə edilir. Yəni ölkələrimizi tammiqyaslı münasibətlər bağlayır. Həmçinin hərbi-texniki sahədə əməkdaşlıq da münasibətlərimizin mühüm amilidir. Biz Belarustan hərbi texnika alırıq və onun keyfiyyətindən, göstəricilərindən çox razıyıq. Belarus hərbi sənaye sahəsində də çox yüksək səviyyə nümayiş etdirir və biz hərbi-texniki sahədə əməkdaşlığı davam etdirmək niyyətindəyik. Doğrudur, Siz bilirsiniz ki, bu, Ermənistanda, belə deyim, psixoz tutmalara səbəb olur.

Bu da son dərəcə təəccüblüdür. Çünki Azərbaycan tək-cə Belarusdan silah almır. Azərbaycana hərbi texnikanın ən iri tədarükçüsü Rusiyadır. Həmçinin biz Türkiyədən, İsraildən, Pakistandan, Avropa ölkələrindən böyük həcmdə silah, sursat və texnika alırıq. Buna görə də təəccüblüdür ki, iradlar müstəsna olaraq Belarusa göstərilir. Mən hesab edirəm ki, bu, Ermənistanda Belarusa qarşı acizlik kompleksinin təzahürüdür. Səbəblər də kifayət qədər sadədir. Həm Belarus, həm də Ermənistan eyni vaxtda müstəqillik əldə ediblər. Bu gün Ermənistan dünyanın ən yoxsul ölkələrindən biridir və həyatın girdabındadır. 20 il ərzində öz xalqını istismar və qarət edən hakimiyyətin erməni xalqı tərəfindən devrilməsi bunun parlaq təzahürüdür.

Belarus isə bir vaxtlar qoyulan sanksiyalara baxmayaraq, uğurla inkişaf edib və edir. Bu da Belarus Prezidenti Aleksandr Qriqoryeviç Lukaşenkonun müdrik siyasətinin nəticəsidir. Belarus güclü, inkişaf edən sənaye və kənd təsərrüfatı, yüksək səviyyəli sosial müdafiəsi olan dövlətə çevrilib. Mən Sizin ölkədə dəfələrlə olmuş insan kimi, bunu tamamilə obyektiv və səmimi deyirəm. Buna görə də bizə elə gəlir ki, Ermənistan tərəfindən Sizin ölkənizə qarşı deyilən əsassız iradlar öz məğzinə görə məhz bu amilə əsaslanır.

Həmçinin biz, təbii ki, regionumuzda baş verən vəziyyəti müşahidə edirik, o cümlədən Kollektiv Təhlükəsizlik Müqaviləsi Təşkilatının bu yaxınlarda Qazaxıstanda keçirilmiş Sammitini çox diqqətlə izlədik. Biz buna laqeyd deyilik. Fikrimcə, bunu başa düşmək olar.

Çünkü Ermənistan Azərbaycan ərazilərini işğal edən ölkədir və əlbəttə ki, biz hərbi-siyasi təşkilat olan Kollektiv Təhlükəsizlik Müqaviləsi Təşkilatına hansı ölkənin nümayəndəsinin rəhbərlik etməsinə biganə deyilik. Bu məsələlərin tərəfdaşlar və dostlar arasında müzakirəsi təbiidir. Biz beynəlxalq siyasətin digər məsələlərini də müzakirə edirik. Bu da Ermənistanda hər hansı təşviş doğurmamalıdır. Ermənistanın Xarici İşlər Nazirliyinin bu yaxınlardakı bəyanatını beynəlxalq təcrübədə tamamilə yolverilməz hesab edirik. Xarici İşlər Nazirliyi digər ölkənin, xüsusilə də müttəfiq sayılan ölkənin Prezidentinin hərəkət və sözlərini şərh edə və yanlış adlandıra bilməz. Yanlışlıq belə əməlləri özünə rəva bilən Ermənistanın Xarici İşlər Nazirliyinin davranışdır. Görünür, bu onların dünyanı və dünya xəritəsində öz yerlərini qeyri-adekvat dərk etmələrinin nəticəsidir. Bildiyiniz kimi, Ermənistan tərəfi bəyan edib ki, Kollektiv Təhlükəsizlik Müqaviləsi Təşkilatının problemləri mövcuddur. Yəqin ki, burada onlar haqlıdırlar. Bu problem ilk növbədə, elə Ermənistanın özüdür və Ermənistanın törətdiyi problemlərdir. Biz, əlbəttə ki, Kollektiv Təhlükəsizlik Müqaviləsi Təşkilatına baş katibin Ermənistan nümayəndəsinin təyinatını narahatlıqla qəbul etdik. Əvvəla, ona görə ki, bu dövlət Azərbaycana qarşı düşmənçilik siyasəti yürüdür. İkincisi də əməllərinə görə cinayət məsuliyyətinə cəlb olunmuş namizədin özünün şəxsiyyətinə görə. Burada da deyildiyi kimi, bizdə personajın özünün hansı keyfiyyətlərə malik olması şübhə doğurmur. Kollektiv Təhlükəsizlik Müqaviləsi Təşkilatının keçmiş baş katibinin Ermənistan

ordusu üçün ağır məğlubiyyətlə nəticələnən Azərbaycan və Ermənistan ordularının döyüş qarşıdurmaları zamanı rüsvayçı davranışını xatırlatmaq kifayətdir. Yəni Kollektiv Təhlükəsizlik Müqaviləsi Təşkilatı kimi mühüm beynəlxalq quruma bu şəxsin təyinatı müəyyən dərəcədə təşkilata hörmətsizlik idi. Bu adamın cinayətə görə təqib edilərək, sürgün edilməsi isə beynəlxalq təcrübədə nadir hadisədir – beynəlxalq məmur bu minvalla məsuliyyətə cəlb olunur və üzv ölkələrə heç bir xəbər verilmir. Buna görə də bir daha demək istəyirəm ki, əgər Kollektiv Təhlükəsizlik Müqaviləsi Təşkilatının hər hansı bir problemi varsa, o da Ermənistandır və onun yaratdığı problemlərdir. Bizim münasibətlərimizə gəlincə, onlar sarsılmazdır, möhkəm bünövrəyə malikdir, dostluq, qarşılıqlı hörmət, dəstək münasibətlərinə əsaslanır və gələcəyə yönəlibdir. Əminəm ki, mənim dost ölkəyə qarşıdakı səfərim münasibətlərimizi daha da möhkəmləndirəcək. Səfərin gündəliyi olduqca genişdir, xeyli sənəd imzalanacaq. Əminəm ki, həmin sənədlər bundan əvvəl reallaşdırılan digər razılaşmalar kimi gerçəkləşəcək.

G e n n a d i A x r a m o v i ç: Zati-aliləri, çox hörmətli cənab Prezident!

Bizim səbirsizliklə gözlədiyimiz Belarusa səfəriniz ərəfəsində Sizinlə görüşmək imkanına görə minnətdarlığımı bildirirəm. Sizin ikitərəfli münasibətlərimizə verdiyiniz yüksək qiymətə görə təşəkkür edirəm. Mən xatırlayıram ki, əvvəlki – 2016-cı ildəki səfəriniz zamanı Siz Aleksandr Qriqoryeviçlə birlikdə bizim qarşımızda yüksək vəzifə qoydunuz. Mən şadam ki, biz

nə qədər çətin olsa da, Sizin qarşımıza qoyduğunuz vəzifələri tam həcmdə yerinə yetirdik.

Bu gün ölkələrimiz arasında əmtəə dövriyyəsi 3 dəfədən çox artıb. Azərbaycanın Belarusa ixracı artımlı olan ötən illə müqayisədə 50 faizi ötüb. Mən Sizinlə tamamilə razıyam, yəqin ki, bizim münasibətlərimizdə inkişaf etməyən sahəni tapmaq çətinidir. Bu, sənaye və kənd təsərrüfatından tutmuş, yüksək texnologiyalara qədər sahələri əhatə edir. Humanitar əməkdaşlığın da inkişaf səviyyəsi çox yüksəkdir. Ölkələrimizdə turizmin qarşılıqlı artımı, idman və mədəni mübadilələr müşahidə edilir. Həm sizin, həm də bizim artistlər mütəmadi olaraq mötəbər teatr və konsert studiyalarında qarşılıqlı çıxış edirlər.

Biz Sizin Belarusa səfərinizə çox ciddi hazırlaşırıq. Hazırlıq çox diqqətlə aparılır, hökumətin nəzarətindədir. Mən düşünürəm ki, artıq imzalanmağa hazır olan razılaşmalar və layihələr əməkdaşlığımıza daha yeni dinamika verəcək. Belarus və Azərbaycan qarşılıqlı əməkdaşlıq üçün açıqdır. Mən məmnuniyyətlə qeyd edə bilərəm ki, həm Siz, cənab Prezident, həm də Belarus Prezidenti Aleksandr Qriqoryeviç Lukaşenko həmişə həm ikitərəfli, həm də çoxtərəfli formatdakı əməkdaşlığımızın konstruktiv təmələ əsaslanmasını, bir-birinə və hər hansı digər ölkələrə, bloklara qarşı yönəlməməsini əldə rəhbər tutursunuz. Həm Siz, həm də Belarus Prezidenti siyasətinizdə həmişə çalışırsınız ki, digər ölkələrlə münasibətlərin inkişafında beynəlxalq hüququn əsas norma və prinsiplərinə ciddi riayət olunsun, bütün münasibətlər

konstruktiv ruhda, təcridən və sülh yolu ilə həll olunsun. Mən qeyd etməyə şadam ki, bu planda müəyyən irəliləyiş vardır. Biz həmişə, o cümlədən beynəlxalq formatlarda da azərbaycanlı dostlarımızın dəstəyinə bel bağlaya bilərik. Eynilə, biz də həmişə müxtəlif beynəlxalq meydanlarda – BMT, ATƏT, Avropa Şurası xətti ilə Azərbaycanı dəstəkləyirik. Biz bunu həmişə hiss edirik. Buna görə də Sizi Belarus Respublikasında görməyimizə çox şad olacağıq. Düşünürəm ki, səfər, xüsusilə də bizim özünəməxsus yubileyimiz – diplomatik münasibətlərin qurulmasının 25 illiyi dövründə ikitərəfli münasibətlərimizin getdikcə inkişafına yeni dinamika, daha güclü impuls verəcəkdir. Çox sağ olun.

AZƏRBAYCAN GƏNCLƏRİNİN VIII FORUMUNUN İŞTİRAKÇILARINA

Hörmətli forum iştirakçıları!

Əziz gənclər!

Sizi – Azərbaycan Gənclərinin VIII Forumunun nümayəndələrini səmimi-qəlbdən salamlayır və ali toplantınızın işinə uğurlar arzulayıram.

Gənclərin növbəti forumunun Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin 100 illiyini qeyd etdiyimiz ildə, «Cümhuriyyətin varisləri – Azərbaycanın gələcəyi» şüarı altında keçirilməsi rəmzi məna daşıyır. İstər Xalq Cümhuriyyətinin mövcud olduğu, istərsə də ulu öndər Heydər Əliyevin ölkəmizə rəhbərlik etdiyi dövrdə gənclərin hərtərəfli inkişafına xüsusi əhəmiyyət verilə bdir. Hazırda gənclər siyasəti sosial siyasət kursumuzun və insan kapitalının inkişafı prosesinin əsas istiqamətlərindən biridir.

1996-cı ildə Azərbaycan gənclərinə geniş və açıq müzakirə tribunası vermiş ilk forumun keçirilməsi təşəbbüsü gəncləri daha fəal, daha məsuliyyətli və daha yetkin görmək istəyən ulu öndər Heydər Əliyevə məxsusdur. Ənənəvi olaraq keçirilən forumlar ulu öndərin tarixi qərarına əsaslanaraq, gənclərin fikir mübadiləsi aparmaları, öz təklif və ideyalarını səsləndirmələri üçün platformanı təmin etməklə, onların

dövlət və cəmiyyətin həyatında fəal iştirakına şərait yaradır.

İqtisadi və hərbi qüdrəti, siyasi nüfuzu regional və qlobal miqyasda davamlı olaraq artan respublikamızda ötən dövr ərzində gənclərin hərtərəfli inkişafını təmin edən, onların intellektual və innovativ yaradıcılıq potensialının reallaşmasına şərait yaradan, ictimai təşəbbüslərini dəstəkləyən çoxsaylı tədbirlər həyata keçirilibdir. Bu gün Azərbaycan gənci layiqli vətəndaş kimi, cəmiyyət həyatının bütün sahələrində fəallıq göstərir, ölkəmizin iqtisadi və hərbi qüdrətinin artması, siyasi nüfuzunun yüksəlməsi, milli-mənəvi və ümumbəşəri dəyərlərə əsaslanan vətəndaş cəmiyyətinin möhkəmləndirilməsi işinə əhəmiyyətli töhfə verir. Gənclər ölkəmizi beynəlxalq arenada da layiqincə təmsil edir, ictimai diplomatiyanın genişlənməsində, xarici həmyaşdları ilə əlaqələrin qurulmasında səylərini əsirgəmir, Azərbaycanın milli mənafeyini yüksək tuturlar.

Gənclər Siyasəti üzrə I Qlobal Forumun Azərbaycanda keçirilməsi, «Gənclər sahəsində Bakı Öhdəlikləri»nin qəbul edilməsi ölkəmizin gənclər siyasəti sahəsində uğurunu, yeni yanaşmaların və standartların tətbiqini əks etdirir. Son illərdə ardıcılıqla qəbul edilmiş və hazırda uğurla həyata keçirilməkdə olan «Azərbaycan gənclərinin İnkişaf Strategiyası (2015–2025-ci illər)», «Azərbaycan gəncliyi 2017–2021-ci illərdə Dövlət Proqramı» gənclərin fərdi inkişafı və qərarların qəbulu prosesində iştirakının artırılması istiqamətində yeni imkanlar yaradır.

Əminəm ki, forum dövlət gənclər siyasətinin daha səmərəli icrası ilə bağlı geniş və hərtərəfli müzakirələr, parlaq və innovativ ideyalar məkanına çevriləcək, gəncləri yeni uğurlara ruhlandıracaqdır.

Bir daha sizin hamınıza və VIII Forumun işinə uğurlar arzu edirəm.

İLHAM ƏLİYEV
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı, 15 noyabr 2018-ci il

AZƏRBAYCAN AVTOMOBİL YOLLARI DÖVLƏT AGENTLİYİNİN ƏMƏKDAŞLARINA

Hörmətli avtomobil yolu təsərrüfatı işçiləri!

Sizi ölkəmizdə avtomobil yolu təsərrüfatının yaranmasının 100 illik yubileyi münasibətilə təbrik edir, hamınıza cəsağlığı, xoşbəxtlik və gələcək fəaliyyətinizdə nailiyyətlər arzulayıram.

1918-ci ilin iyun ayında Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti Hökumətinin qərarına əsasən, Yollar, Poçt və Teleqraf Nazirliyi yaradılmış, bununla da ölkəmizin yol təsərrüfatının ayrıca sahə kimi, bünövrəsi qoyulmuşdur. Xalq Cümhuriyyətinin dövlətçilik ənənələrini layiqincə yaşadan müstəqil Azərbaycan Respublikasının ötən müddət ərzində iqtisadiyyatının sürətli inkişaf modeli ilə formalaşmasına yol təsərrüfatı və nəqliyyat sektoru dəyərli töhfələr veribdir.

Avtomobil yollarının tikintisi, təmiri və saxlanması ilə məşğul olmuş və ayrı-ayrı illərdə fərqli adlar altında fəaliyyət göstərmiş idarə və təşkilatların bugünkü varisi Azərbaycan Avtomobil Yolları Dövlət Agentliyidir. Qurum ümummillə lider Heydər Əliyevin «Yol – iqtisadiyyat, mədəniyyət, bir sözlə, həyat deməkdir» sözlərini haqlı olaraq öz fəaliyyətinin başlıca devizinə çeviribdir.

Ulu öndər respublikamıza rəhbərlik etdiyi illərdə yol infrastrukturunun kompleks şəkildə inkişaf etdirilməsi, avtomobil yolu təsərrüfatının maddi-texniki

bazasının möhkəmləndirilməsi və onun kadr potensialının gücləndirilməsinə həmişə xüsusi diqqət yetirmişdir. Yol təsərrüfatında əsaslı dönüşün yaradılması və onun idarəetmə mexanizminin bacarıqlı, işgüzar mütəxəssislər hesabına komplektləşdirilməsi məhz Heydər Əliyevin bu istiqamətdə gerçəkləşdirdiyi məqsədyönlü inkişaf strategiyasının bəhrəsidir.

Strategiyanın uğurlu davamı olaraq, ölkə həyatının bütün sahələri ilə yanaşı, yol infrastrukturunun sistemli yeniləşdirilməsi və müasir standartlar səviyyəsində avtomobil yolları şəbəkəsinin genişləndirilməsi indi də diqqət mərkəzində saxlanılır. Azərbaycan ərazisindən keçən beynəlxalq nəqliyyat dəhlizlərinin yenidən qurulması artıq başa çatmaq üzrədir. Getdikcə dərinləşən yeniləşmə prosesləri fonunda yol infrastrukturunun sürətlə yaxşılaşması Azərbaycanın hazırkı dinamik inkişaf mənzərəsini səciyyələndirən başlıca cəhətlərdəndir.

İnanıram ki, yüksək peşəkarlığa malik kollektiviniz öz üzərinə düşən vəzifələri bundan sonra da dərin məsuliyyət hissi ilə yerinə yetirəcək, ölkəmizin iqtisadi qüdrətinin artırılması naminə böyük əzmkarlıq və qətiyyətlə çalışacaqdır.

İLHAM ƏLİYEV
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı, 15 noyabr 2018-ci il

**OMAN SULTANI ƏLAHƏZRƏT
QABUS BİN SƏİDƏ**

Əlahəzrət!

Ölkənizin milli bayramı münasibətilə Sizi və Sizin simanızda bütün xalqınızı öz adımdan və Azərbaycan xalqı adından ürəkdən təbrik edirəm.

Bu əlamətdar gündə Sizə möhkəm cansağlığı və xoşbəxtlik, dost Oman xalqına daim əmin-amanlıq və rifah diləyirəm.

Hörmətlə,

İLHAM ƏLİYEV
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı, 15 noyabr 2018-ci il

**LATVIYA RESPUBLİKASININ
PREZİDENTİ ZATİ-ALİLƏRİ
CƏNAB RAYMONDS VEYONİSƏ**

Hörmətli cənab Prezident!

Latviya Respublikasının milli bayramı – Müstəqillik Günü münasibətilə Sizə və xalqınıza şəxsən öz adımdan və Azərbaycan xalqı adından ən səmimi təbriklərimi yetirirəm.

Azərbaycan–Latviya münasibətlərinin hazırkı səviyyəsi məmnunluq doğurur. İnanıram ki, ölkələrimiz arasındakı siyasi, iqtisadi və mədəni əlaqələr xalqlarımızın mənafelərinə uyğun olaraq bundan sonra da inkişaf edəcək və genişlənəcəkdir.

Belə bir xoş gündə Sizə möhkəm cansağlığı, işlərinizdə uğurlar, dost Latviya xalqına daim əmin-amanlıq və firavanlıq diləyirəm.

Hörmətlə,

İLHAM ƏLİYEV
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı, 15 noyabr 2018-ci il

TƏZƏPİR MƏSCİDİNİN ƏTRAFINDA GÖRÜLƏN ABADLIQ-QURUCULUQ İŞLƏRİNİN İCRA VƏZİYYƏTİ İLƏ TANIŞLIQ

15 noyabr 2018-ci il

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev noyabrın 15-də Bakının Yasamal rayonu ərazisində yerləşən Təzəpir məscidinin ətrafındakı ərazidə yol-nəqliyyat infrastrukturunun yaxşılaşdırılması və abadlıq-quruculuq işləri çərçivəsində həyata keçirilən tədbirlərin icra vəziyyəti ilə tanış olmuşdur.

Dövlət başçısına görülmə işlər barədə məlumat verildi.

Prezident İlham Əliyevin 2016-cı ilin avqustunda imzaladığı müvafiq sərəncamlarla ayrılmış vəsaitlər hesabına Bakı şəhərinin Yasamal rayonunda yerləşən Füzuli meydanı ətrafındakı ərazidə yeni yolların çəkilməsi, yaşıllaşdırma və abadlıq işlərinin görülməsi, habelə Təzəpir məscidinin ətrafındakı ərazinin abadlaşdırılması, buranın yol-nəqliyyat infrastrukturunun təkmilləşdirilməsi və ziyarətə gələnlərə avtomobillərini saxlamaları üçün imkan yaratmaq məqsədilə Azərbaycan Avtomobil Yolları Dövlət Agentliyi və Yasamal Rayon İcra Hakimiyyəti tərəfindən həmin ərazidə irihəcmli layihələrin icrasına başlanılıb.

İlkin mərhələdə Statistika dairəsi–Nərimanov heykəli–Füzuli meydanını əhatə edən 26 hektar ərazidə tıxacların aradan qaldırılması və yol-nəqliyyat infrastrukturunun təkmilləşdirilməsi istiqamətində mühüm işlər görülmüşdür. O cümlədən Füzuli meydanını Nərimanov prospekti ilə birləşdirən yeni prospekt salınıb, yeni yol qovşaqları tikilib və mövcud küçələr genişləndirilibdir.

Növbəti mərhələdə isə Təzəpir məscidinin qarşısında xüsusi bağın salınması, Füzuli küçəsi boyunca Mərkəzi parkın Nəriman Nərimanov prospektinə davam etdirilməsi, əhali üçün istirahət-əyləncə guşələrinin yaradılması nəzərdə tutulur. Bununla da Bakı şəhərində yaşıllıq zonalarının artırılması və şəhərin ekoloji vəziyyətinin daha da yaxşılaşdırılması istiqamətində növbəti mühüm addım atılmış olacaqdır.

Son illərdə Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə paytaxtımızda həyata keçirilən abadlıq-quruculuq işləri, şəhər sakinlərinin və ölkəmizə gələn turistlərin istirahəti üçün ən müasir parkların və yeni-yeni yaşıllıq sahələrinin salınması, paytaxtın qədim tarixi memarlıq nümunələrinin bərpa və yeni, müasir binaların tikilib istifadəyə verilməsi nəticəsində Bakı dünyanın ən gözəl şəhərlərindən birinə çevrilibdir. Bu istiqamətdə aparılan işlərin miqyası getdikcə daha da genişlənilir. Paytaxtımızda yeni çoxmərtəbəli müasir binaların və digər sosial obyektlərin inşası ilə yanaşı, şəhərin inkişaf tempinə uyğun gəlməyən, paytaxtımızın müasirlik ansamblını pozan tikililərin sökülməsi ilə bağlı da mühüm layihələr icra edilibdir. Həyata keçirilən belə layihələr arasında keçmişdə

«Sovetski» adlanan məhəllənin sökülməsi böyük əhəmiyyəti ilə seçilir. Bu məhəllənin sökülməsi Bakının daha da müasirləşdirilməsi istiqamətində görülən işlərin davamı olmaqla, şəhərin baş planının icrasının təmin olunmasına, habelə paytaxtda yol-nəqliyyat infrastrukturunun yaxşılaşdırılmasına da böyük töhfə veribdir. Bu ərazidə salınan yeni yollar nəqliyyatın rahat və təhlükəsiz hərəkətinin təmin edilməsində, şəhərdə tıxacların azaldılmasında mühüm rol oynayır. Həm də paytaxt sakinlərinin və Bakıya gələn çoxsaylı turistlərin mədəni istirahəti üçün müvafiq şəraitin yaradılması və şəhərin ekoloji durumunun yaxşılaşdırılması istiqamətində həyata keçirilən tədbirlərin davamlı olduğunu bir daha nümayiş etdirir.

**BEYNƏLXALQ PARALİMPIYA
KOMİTƏSİNİN PREZİDENTİ
ENDRÜ PARSONS İLƏ GÖRÜŞ**

15 noyabr 2018-ci il

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev noyabrın 15-də Beynəlxalq Paralimpiya Komitəsinin prezidenti Endrü Parsonsu qəbul etmişdir.

Dövlət başçısı Beynəlxalq Paralimpiya Komitəsinin prezidenti Endrü Parsonsun Azərbaycana səfərinin onun təmsil etdiyi qurumla ölkəmiz arasında əməkdaşlığın perspektivlərini müzakirə etmək üçün yaxşı imkan yaratdığını dedi. Prezident İlham Əliyev Azərbaycanda idmana, o cümlədən paralimpiyaya yüksək dövlət qayğısı göstərildiyini qeyd edərək bildirdi ki, ölkəmizdə aparılan idman siyasəti Azərbaycanın ictimai həyatında böyük rol oynayır. Azərbaycanda paralimpiyaçılara göstərilən xüsusi diqqət və qayğıdan danışan dövlət başçısı bildirdi ki, paralimpiyaçılarımız Yay Paralimpiya və eləcə də Avropa oyunlarında yaxşı nəticələr göstərmiş, dəfələrlə beynəlxalq yarışlarda Azərbaycan bayrağını yüksəklərə qaldırmışlar.

Prezident İlham Əliyev Endrü Parsonsun Ümumdünya Antidoping Agentliyinin Təsisçilər Şurasının Bakıda keçirilmiş iclasında iştirakının önəmini qeyd etdi və ölkəmizin bu təşkilatla yaxşı əməkdaşlıq hə-

yata keçirdiyini və qarşıdakı illərdə bu əməkdaşlığın daha da inkişaf etdiriləcəyini bildirdi.

Beynəlxalq Paralimpiya Komitəsinin prezidenti Endrü Parsons Azərbaycana üçüncü dəfə səfər etdiyini, ötən dövr ərzində ölkəmizdə böyük inkişaf proseslərinin getdiyinin şahidi olduğunu vurğuladı.

O, Prezident İlham Əliyevin idmana, o cümlədən paralimpiyaçılara böyük diqqət və qayğı göstərdiyini qeyd etdi və bu münasibətlə beynəlxalq paralimpiya hərəkatı adından dövlətimizin başçısına minnətdarlığını bildirdi. Endrü Parsons Azərbaycanda paralimpiyanın inkişafının həтта dünya üçün bir nümunə olduğunu vurğuladı.

SUMQAYIT ŞƏHƏRİNƏ SƏFƏR

16 noyabr 2018-ci il

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev noyabrın 16-da Sumqayıt şəhərinə səfərə gəlmişdir.

Dövlət başçısı ümummilli lider Heydər Əliyevin şəhərin mərkəzində ucaldılmış abidəsini ziyarət edərək, önünə gül dəstəsi qoydu.

Sumqayıt Şəhər İcra Hakimiyyətinin başçısı Zakir Fərəcov şəhərdə görülən işlər haqqında dövlət başçısına məlumat verdi.

Prezident İlham Əliyev müvafiq tapşırıqlarını verdi.

Sumqayıt Sənaye Parkında İnşaat Kimyəviləri zavodunun açılışı mərasimi

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev noyabrın 16-da Sumqayıt Kimya Sənaye Parkının rezidenti İnşaat Kimyəviləri zavodunun açılışında iştirak etmişdir.

İqtisadiyyat naziri Şahin Mustafayev Prezident İlham Əliyevə Sumqayıt Kimya Sənaye Parkında görülən işlər, parkın rezidentləri barədə məlumat verdi. Bildirildi ki, 2013-cü ildə dövlət başçısının iştirakı ilə təməli qoyulmuş Sumqayıt Kimya Sənaye Parkında ötən müddətdə intensiv tikinti-quraşdırma

işləri aparılıb, köhnə bina və qurğular sökülüb, müvafiq infrastruktur yaradılıbdır.

Zavodun baş direktoru Adəm Yayla Prezident İlham Əliyevə müəssisə haqqında məlumat verdi. İnşaat Kimyəviləri zavodu 1910-cu ildə yaradılmış və dünyanın 100-ə yaxın ölkəsində müəssisələri fəaliyyət göstərən İsveçrənin şirkətlər qrupuna daxildir. Son 18 ildə şirkətə dünya miqyasında beton konstruksiyalarının təmiri ilə bağlı 100-ə qədər layihənin icrası həvalə olunub. Struktur birləşdirmə, birbaşa şüşələmə, akustik və gücləndirici sistemlər, avtomobillərə xidmət, o cümlədən avtomobil şüşələrinin əvələnməsi, avtomobil gövdəsinin təmiri, dəniz gəmiləri, sənaye laminasiyası, texnika, bərpa olunan enerji və fasad mühəndisliyi sahələri bu şirkətin fəaliyyət istiqamətinə daxildir. Şirkətin məhsullarının əsas tətbiq sahələri kommersiya məqsədli nəqliyyat vasitələri sənayesi, məişət cihazları və sənaye komponentləri, sənaye məqsədli laminasiya, bərpa olunan enerji sənayesi, mexaniki emal və kompozitlər, həmçinin dəniz sənayesidir.

Prezident İlham Əliyev zavodu işə saldı.

2016-cı ilin martında rezident kimi qeydiyyatdan alınan zavod İsveçrə və Türkiyə texnologiyaları əsasında yaradılıb. İlk mərhələdə müəssisənin illik istehsal həcmi 40 min ton tikinti qatqılarından ibarətdir. Zavodun məhsullarının Rusiya, Qazaxıstan, Özbəkistan, Qırğızıstan, Gürcüstan və İrana ixracı nəzərdə tutulur. İnşaat Kimyəviləri zavodu beynəlxalq miqyaslı İsveçrə şirkətinin yerli təmsilçisi kimi, Sumqayıt Kimya Sənaye Parkının 100 faiz xarici kapitallı rezidentidir.

İnvestisiya dəyəri 3,5 milyon dollar olan layihə çərçivəsində 60 nəfər daimi işlə təmin olunacaqdır. Hazırda tikinti məhsullarının istehsalında xammal kimi istifadə edilən «Sikament 300», «Sikament FF5» və «Sigunit L25» kimi maddələrin Azərbaycana illik idxalı təqribən 800–1000 ton təşkil edir. Bu maddələrin ölkəmizdə istehsal edilməsi idxalı əvəz etməyə imkan yaradacaq, məhsullarda xarici komponentlərdən istifadəni azaldacaqdır.

* * *

Qeyd edək ki, Prezident İlham Əliyevin 2011-ci il 21 dekabr tarixli Fərmanı ilə yaradılmış Sumqayıt Kimya Sənaye Parkı ölkənin ilk sənaye parkıdır. Parkın idarəedici təşkilatı İqtisadiyyat Nazirliyinin tabeliyində olan «Sumqayıt Kimya Sənaye Parkı» MMC-dir. Sumqayıt Kimya Sənaye Parkının 508 hektarlıq ümumi ərazisininin 450 hektarı sənaye zonasıdır. Artıq burada 74 faiz məskunlaşma qeydə alınıb. İndiyədək 18 sahibkarlıq subyektinə rezident statusu verilib. Sumqayıt Kimya Sənaye Parkının mövcud rezidentlərinin layihələrinin investisiya dəyəri 2,8 milyard dollardır. Bunun da 2,2 milyard dolları artıq layihələrə yatırılıb. Hazırda mövcud layihələr üzrə istehsalatda və tikintidə 7000-dək işçi çalışır.

Sumqayıt Kimya Sənaye Parkında 9 müəssisə fəaliyyət göstərir və bu müəssisələr tərəfindən istehsal olunan məhsullar daxili bazarın tələbatını ödəməklə yanaşı, «Made in Azerbaijan» brendi ilə xarici bazarlara ixrac edilir. Belə ki, sənaye parkının ilk

rezidentlərindən olan «Azərtexnologiy» zavodu 2013-cü ildən fəaliyyət göstərir və burada polad və polietilen boru, mexaniki və hidrotexniki avadanlıqlar istehsal edilir. Müəssisədə 750-dən çox işçi çalışır. 2017-ci ildə müəssisə üzrə 72 milyon manat dəyərində satış həyata keçirilib ki, bunun təqribən 17 milyon manatı ixracın payına düşür. 2018-ci ilin 9 ayında isə zavod 12,6 milyon manat dəyərində məhsul ixrac edibdir.

Müxtəlif təyinatlı sənaye məhsullarını istehsal edən «STP» MMC 2014-cü ildən fəaliyyət göstərir və hazırda burada 2000-dən çox işçi çalışır. 2017-ci ildə «STP» tərəfindən 80 milyon manat, bu ilin 9 ayında isə 64,3 milyon manat dəyərində məhsul satışı həyata keçirilib ki, bunun 2,9 milyon manatlıq hissəsi ixrac olunubdur.

Sumqayıt Kimya Sənaye Parkının bir sıra digər rezidentləri də məhsullarını xarici ölkələrə ixrac edirlər. 2017-ci ildə 4 müəssisə – aşağı, orta və yüksək təzyiqlə davamlı xortum və fitting birləşmələrini istehsal edən «MST Engineering Services» MMC, yüksəkkeyfiyyətli sintetik və yarım sintetik sürtkü yağları istehsal edən «Alco» MMC, pestisidlər və aqro-kimyəvi məhsullar istehsal edən «Aqrokimya Azərbaycan» MMC, məmulatların emalı, qeydə alınması və ötürülməsini həyata keçirən «STDC» MMC fəaliyyətə başlayıb. 2018-ci ilin apreldən elektron təhsil avadanlıqları istehsal edən «Labdisc Azərbaycan» MMC, iyuldan «SOCAR Polymer» MMC-nin polipropilen qurğusu, noyabr ayından şüşə və saxsı məmulatlar istehsal edən «ARCHI Glass» MMC fəaliyyətə başlayıb.

yətdədir. Bu ilin sonunadək daha 2 müəssisənin – «SOCAR Polymer» MMC-nin yüksək sıxlıqlı Polietilen və Karbamid zavodlarının fəaliyyətə başlaması gözlənilir. Bu müəssisələrdə 800-ə yaxın yeni iş yerinin açılması nəzərdə tutulur.

Sumqayıt Kimya Sənaye Parkının rezidentləri 7 il müddətinə mənfəət, əmlak və torpaq vergilərindən, eyni zamanda, parka istehsal məqsədilə gətirilən texnika, texnoloji avadanlıq və qurğulara görə əlavə dəyər vergisindən və gömrük rüsumundan azad olunur. Bu günədək sənaye parkının rezidentləri artıq 255 milyon manat məbləğində vergi və gömrük rüsumlarından azad olunublar.

**Kimya Sənaye Parkının rezidenti olan
«Baku Non Ferrous and Foundry Company»
MMC-nin Əlvan Metallar və Ferroərıntilər
zavodunun açılışı mərasimi**

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev noyabrın 16-da Sumqayıt Kimya Sənaye Parkının rezidenti olan «Baku Non Ferrous and Foundry Company» MMC-nin Əlvan Metallar və Ferroərıntilər zavodunun açılışında iştirak etmişdir.

«Baku Steel Company» Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətinin Müşahidə Şurasının sədri Rasim Məmmədov Prezident İlham Əliyevə əvvəlcə yaxın gələcəkdə inşası planlaşdırılan layihənin üçüncü fazası, yəni Fasonlu Tökmə zavodunun tikintisi barədə məlumat verdi.

Bildirildi ki, bu zavodda maşınqayırmada, kənd təsərrüfatında, dağ-mədən sənayesində istifadə olunan məhsullar istehsal ediləcək. Bu məhsullar arasında yayma valları, 3D printer vasitəsilə hazırlanan detallar, dəyirman kürələri, müxtəlif növ maşın avadanlıqları üçün detallar vardır. Zavodun illik istehsal gücünün 12000 ton olması nəzərdə tutulubdur.

Dövlət başçısına Daşkəsən rayonundakı dəmir-filiz yataqlarından istifadə edilməklə, Gəncədə böyük Metallurgiya zavodunun tikintisi ilə bağlı da məlumat verildi. Artıq tikinti ilə bağlı texniki işlər yekunlaşıb. Qeyd edildi ki, Daşkəsəndəki yataqlarda yeni geoloji işlər və ehtiyatların qiymətləndirilməsi aparılıbdır.

Prezident İlham Əliyev Əlvən Metallar və Ferroərıntilər zavodunu işə saldı.

Zavodda İtaliya texnologiyası əsasında ildə 50 min ton ferrosilisiyum və 72 min ton ferrosilikomanqan istehsal ediləcək. Məhsullar daxili bazarın tələbatını tam ödəməklə yanaşı, xaricə də ixrac olunacaq. Bu zavodda Azərbaycan tarixində ilk dəfə olaraq ferrosilisiyum, ferrosilikomanqan və gələcəkdə ferroxrom da istehsal ediləcəkdir. Bu ferroərıntilərin istehsalı yüksək temperaturda manqan filizindən və kvarsitdən karbon tərkibli maddələrin vasitəsilə müvafiq olaraq manqan və silisiyum elementinin bərpasına və onların dəmirlə birləşmə yaradaraq, kristallaşmasına əsaslanır. Ferroərıntilərin istehsalı üçün lazım olan komponentlər elektrik qövslü sobada əridilərək, çalovlar vasitəsilə konveyerdə qəliblərə tökülür və müvafiq fraksiyalar şəklində hazır məhsul əldə edilir. İstehsal olun-

muş məhsul avtomatik paketləmə maşınında 1 tonluq kisələrə qablaşdırılır.

Zavodda ekoloji tələblərə uyğun, mükəmməl konstruksiyalı qaz-toz təmizləyici qurğu işə salınıb. Qaz-toz tutucu qurğuda isə istehsal prosesi zamanı ayrılan uçucu maddələr və qazlar xüsusi filtrlər vasitəsilə tutularaq təmizlənilir və bərk hissəciklər islatma üsulu ilə xüsusi konveyerlərdən keçirilərək, dənəvarı hala salınır. Bundan sonra həmin maddələr kisələrə yığılaraq qablaşdırılır. Bu məhsul həm satıla, həm də təkrar istehsal prosesinə qaytarıla bilər. Bütün bu maddələrdən təmizlənmiş hava kütləsi filtrlərdən keçdikdən sonra ekoloji normativ tələblərə uyğunlaşdırılır, daha sonra atmosfərə buraxılır.

Burada istehsal olunan məhsulun keyfiyyəti bir çox beynəlxalq standartlara, o cümlədən QOST və İSO-ya uyğunlaşdırılıb. Zavodda sınaqlar quru və yaş, spektrometr vasitəsilə müxtəlif üsullarla yoxlanılır. Məhsulun keyfiyyəti spektral təhlil və kimyəvi üsulla analiz olunur. İnvestisiya dəyəri 51 milyon dollar olan zavodda 230 nəfər işlə təmin olunacaq. Zavod 2016-cı ilin fevralında rezident kimi qeydiyyatla alınıb. Layihənin əsas təyinatı metallurgiya sənayesində son məhsulun istehsalı üçün tələb olunan ferroarintilərin lazımi səviyyədə təmin edilməsi və həmin sənaye sahəsinin idxaldan asılılığının nisbətən aradan qaldırılmasıdır.

Dövlət başçısı müəssisənin istehsal prosesi ilə tanış oldu.

**SUMQAYIT KİMYA SƏNAYE PARKINDA
«TABATERRA» TÜTÜN MƏMULATLARI
İSTEHSALI FABRİKİNİN AÇILIŞI
MƏRASİMİNDƏ MÜƏSSİSƏLƏRİN
KOLLEKTİVLƏRİNİN NÜMAYƏNDƏLƏRİ
İLƏ GÖRÜŞ**

16 noyabr 2018-ci il

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev noyabrın 16-da Sumqayıt Kimya Sənaye Parkında «Tabaterra» Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinin Tütün Məmulatları İstehsalı fabrikinin açılışında iştirak etmişdir.

«Tabaterra» QSC-nin direktoru Elman Cavanşir dövlət başçısına burada yaradılmış şərait barədə məlumat verdi.

Qeyd olundu ki, zavod ötən il parkda rezident kimi qeydiyyatla alınıb. Burada 3 formatda olmaqla, beynəlxalq standartlara uyğun siqaret istehsal ediləcək. Fabrik məhsullarını «Made in Azerbaijan» brendi altında istehlakçılara təqdim edəcək. Böyük Britaniya, Almaniya və İtaliya texnologiyaları əsasında qurulmuş fabrikdə il ərzində 11 milyard ədəd 3 növdə filtrlı siqaretlər istehsal ediləcək. Bu iş ölkənin tütün məmulatlarına olan tələbatının 80 faizini ödəyəcək. Ümumilikdə fabrikdə 13 brendin 80 çeşiddə məhsu-

lunun istehsalı nəzərdə tutulur. Burada «Tabaterra»nın hər biri 6 çeşiddə «Senate», «Kingston», «Argo» adları altında məhsulu istehsal ediləcək. Bundan başqa, «British American Tobacco», «Japan Tobacco International», «Imperial Tobacco» şirkətlərinin məhsulları da lisenziya əsasında müəssisədə istehsal olunacaq. Bu şirkətlərin siqaretləri indiyədək ölkəmizə idxal edilirdi. Beləliklə, bu layihə Azərbaycanda yerli istehsalın inkişafına xüsusi təkan verməklə yanaşı, xaricdən idxalın, eyni zamanda, tütün məhsullarının alınması üçün sərflənən valyuta axınının azalmasına imkan yaradacaqdır.

Fabrik beynəlxalq standartlara uyğun istehsal olunacaq məhsullarını müxtəlif formatlarda və qiymət seqmentlərində istehlakçılara təqdim edəcək. Burada istehsal prosesi beynəlxalq keyfiyyət standartlarına tam uyğun olaraq aparılacaq. Ümumi dəyəri 48 milyon dollar olan layihə çərçivəsində 200 yeni iş yeri yaradılıbdir.

Dövlət başçısı müəssisəni işə saldı.

Sonra Prezident İlham Əliyev Sumqayıt Kimya Sənaye Parkındakı müəssisə kollektivlərinin nümayəndələri ilə görüşdü.

Dövlət başçısı görüşdə çıxış etdi.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin çıxışı

Bu gün Sumqayıt Kimya Sənaye Parkında 3 yeni müəssisə fəaliyyətə başlayır. Mən bu münasibətlə müəssisə kollektivlərini salamlayıram və təbrik edirəm.

Əminəm ki, bu müəssisələr çox səmərəli işləyəcək və ölkə iqtisadiyyatına böyük töhfə verəcəkdir.

Bu müəssisələr ən yüksək standartlara cavab verir və bizim sənaye potensialımızı böyük dərəcədə möhkəmləndirir. Ferroərıntilər, İnşaat Kimyəviləri zavodları, Siqaret fabriki bu gün fəaliyyətə başlayır. Birinci mərhələdə bu müəssisələrdə 400-dən çox iş yeri yaradılıb, gələcəkdə isə iş yerlərinin sayı 700-ə çatacaq. Mənə verilən məlumata görə, bugünkü mərhələdə Siqaret fabrikinə 35 milyon dollar, Ferroərıntilər zavoduna 25 milyon dollar, İnşaat Materialları zavoduna isə 3,5 milyon dollar sərmayə qoyulub. Ancaq indi təqdimatda deyildi ki, Siqaret fabrikinə bundan sonra da əlavə vəsait qoyulacaq və investisiya həcmi təxminən 50 milyon dollara çatacaq, Ferroərıntilər zavoduna 100 milyon dollar investisiya qoyulacaqdır. Yəni bu onu göstərir ki, vaxtilə Sumqayıt Kimya Sənaye Parkının yaradılması ilə bağlı qərar düzgün və vaxtında qəbul edilmiş qərar idi. Mən 2011-ci ilin sonunda müvafiq fərman imzaladım və biz parkın yaradılmasına start verdik. Bu ərazidə vəziyyət çox acınacaqlı idi. Vaxtilə tikilmiş və dağılmış, avadanlığı paslanmış müəssisələrin qalıqlarını təmizləmək, torpaq qatını yaxşılaşdırmaq, rekultivasiya işləri aparmaq böyük səy və vəsait tələb edirdi. Ondan sonra kommunikasiya və infrastruktur layihələri icra edildi, 500 hektardan çox ərazi tamamilə təmizləndi və özəl sektorun sərəncamına verildi. Bu, dövlətin özəl sektora göstərdiyi dəstəyin növbəti təzahürüdür. Bu

onu göstərir ki, dövlət–özəl sektor tərəfdaşlığı Azərbaycanı ən yüksək səviyyədə təşkil edilir.

Hazırda Sumqayıt Kimya Sənaye Parkında 18 rezident var, 9 müəssisə fəaliyyətdədir. Bu il 5 müəssisə fəaliyyətə başlayacaq. Onlardan 3-ü bu gün fəaliyyətə başlayır. Gələn il əlavə 4 müəssisə fəaliyyətə başlayacaq və beləliklə, bu parkda ən müasir standartlara cavab verən 18 müəssisə fəaliyyət göstərəcək.

Sumqayıt Kimya Sənaye Parkı əslində şəhər içində bir sənaye şəhəridir. Gələcəkdə parkın hüdudları genişləndiriləcək və təbii ki, yeni rezidentlər qəbul ediləcəkdir. 18 müəssisə tam gücü ilə işləyəndən sonra 6000 iş yeri təmin ediləcəkdir. Əlbəttə ki, Sumqayıt şəhərində işsizliyin bundan sonra da aşağı səviyyədə saxlanması üçün bu parkın çox böyük əhəmiyyəti vardır. Ümumiyyətlə, bu günə qədər Sumqayıt Kimya Sənaye Parkının yaradılmasına, müəssisələrin fəaliyyətə başlamasına 2,2 milyard dollar sərmayə qoyulub və növbəti dövrdə bu rəqəm təxminən 3 milyard dollara çatacaqdır. Əgər biz bu parkı yaratmasaydıq və sahibkarlara güzəştli şərtlər təqdim etməsəydik, dövlət tərəfindən böyük dəstək göstərməsəydik, bu vəsait də qoyulmayacaqdı və iş yerləri də yaradılmayacaqdı. Ona görə biz Sumqayıt Kimya Sənaye Parkının timsalında uğurlu sənaye siyasətimizi görürük və bu siyasət bundan sonra da davam etdiriləcəkdir.

Təsadüfi deyil ki, bu ilin 10 ayında ölkəmizin qeyri-neft sənayesi 10 faiz artıb. Bu çox gözəl göstəricidir. Kənd təsərrüfatı 5 faiz artıb. Sumqayıt Kimya Sənaye Parkında, əlbəttə ki, sənaye müəssisələri fəaliyyət

göstərir, ancaq onların bəziləri kənd təsərrüfatına sıx bağlı olan müəssisələrdir, o cümlədən Siqaret fabriki. Mən əminəm ki, bu fabrikin fəaliyyəti nəticəsində Azərbaycanda tütünçülüyn inkişafı daha yüksək templərlə gedəcək. Biz tütünçülüynü bərpa edirik. Əgər keçən il 3000 ton quru tütün yığılmışdısa, bu gün artıq 4500 ton yığılıb və 5000 tonu keçəcəkdir. Əlbəttə ki, gələcəkdə bu fabrikdə bizim yerli tütündən daha da böyük həcmdə istifadə olunacaq. Yəni bu, kənd təsərrüfatına böyük təkan verir.

Sumqayıt Kimya Sənaye Parkında hazırda Əyirici-Boyaq fabrikinin tikintisi davam edir. Bu da xalçaçılığın inkişafına böyük təkan verəcək. Xalçaçılıq indi inkişaf edir, 30 Xalça fabrikinin yaradılması nəzərdə tutulur. Xalçaçılığın əsas xammalı yun və ipəkdir. İndi yun tədarüku mərkəzləri yaradılır, baramaçılığa böyük təkan verilib. Şəki İpək kombinatı böyük həcmə işləyir, fermerlər baramadan böyük gəlir əldə edirlər. Yəni sənayenin və kənd təsərrüfatının inkişafı paralel şəkildə getməlidir, bir-birini tamamlamalıdır, bir-birinə dəstək verməlidir və biz bunu görürük. Eyni zamanda, əlbəttə ki, bizim əsas məqsədimiz qeyri-neft sektorunu inkişaf etdirmək, idxaldan asılılığı aradan götürmək və qeyri-neft ixracını artırmaqdır və biz burada bunu görürük. Siqaret fabriki tam gücü ilə işləyəndən sonra burada ildə 11 milyard ədəd siqaret istehsal olunacaqdır. Bu gün verilən məlumata görə, daxili tələbat 14 milyarddır. Əminəm ki, bu fabrik idxalı tam əvəzləyəcək. Çünki hazırda yerli istehsal var və gələcəkdə ixrac imkanları da geniş

olacaqdır. Mən istərdim ki, daxili tələbat sıfır səviyyəsində olsun, insanlar siqaret çəkməsinlər, bu pis vərdəşdən uzaq olsunlar. Əminəm ki, görülən tədbirlər, o cümlədən qanunvericilikdə atılan addımlar nəticəsində biz bu məqsədə çatacağıq. İstərdim ki, bu Siqaret fabriki 100 faiz ixrac məhsulları istehsal etsin. Ancaq bu hələ ki, mümkün deyil. Biz vətəndaşları keyfiyyətli yerli siqaretlə təmin etməliyik, amma hamı, ilk növbədə, dövlət çalışmalıdır ki, Azərbaycanda siqaret çəkənlərin sayı minimum səviyyəyə ensin. Çünki ixrac bizə əlavə valyuta gətirir, əlavə imkanlar yaradır. O cümlədən Ferroerintilər zavodunda istehsal olunacaq məhsulun 90 faizi ixraca gedəcək, 10 faiz isə Azərbaycan müəssisələrində yenidən emal olunaraq, hazır məhsula çevriləcəkdir.

Qeyri-neft sektorunun inkişafı, qeyri-neft ixracının artırılması əsas məqsəddir. Bu ilin 10 ayında bizim qeyri-neft ixracımız 12 faiz, ümumi ixracımız isə 37 faiz artıbdir. İxrac artdıqca bizim iqtisadi vəziyyətimiz daha da yaxşılaşır. Bu, makroiqtisadi sabitliyə, manatın məzənnəsinə müsbət təsir göstərir. Təsədüfi deyil ki, Azərbaycanda makroiqtisadi sabitlik çox yaxşı səviyyədədir, inflyasiya 10 ayda cəmi 2,4 faizdir. Bu müəssisələrin yaradılması yerli və xarici investorlar üçün növbəti siqnaldır ki, gəlsinlər Azərbaycana sərmayə qoysunlar. Bu yaxınlarda Dünya Bankının «Doing Business» hesabatında Azərbaycan deyə bilərəm ki, tarixi nailiyyət əldə edib, dünya miqyasında biznes mühitinə görə 25-ci yerdə qərarlaşıbdır. Keçən il biz 57-ci yerdə idik. Yəni belə bir böyük irəliləyiş, əlbəttə ki,

aparılan islahatların məntiqi nəticəsidir. «Doing Business» hər bir yerli və xarici investor üçün əsas amillərdən biridir ki, o ölkəyə pul qoyulsun, yoxsa yox. «Doing Business» hesabatı, belə gözəl müəssisələrin yaradılması, Azərbaycanda ümumi vəziyyət, sabitlik, inkişaf, əlbəttə ki, xarici və yerli investorları daha da stimullaşdırır. Təsadüfi deyil ki, son 15 il ərzində ölkə iqtisadiyyatına 250 milyard dollar sərmayə qoyulubdur.

Mən sizi fabriklərin, zavodların açılışı münasibətilə bir daha təbrik etmək istəyirəm. Şadam ki, biz bu gözəl parkı Sumqayıt şəhərində yaratdıq. Sumqayıt ölkəmizin, Cənubi Qafqazın ikinci sənaye şəhəridir. Sumqayıtın inkişafı üçün çox böyük işlər görülür, çox böyük layihələr icra edilir. Sosial layihələr, infrastruktur layihələri, qazlaşdırılma, demək olar ki, 100 faiz, içməli su 93 faiz səviyyəsindədir. Yollar salınır, məktəblər tikilir, gözəl abadlıq işləri aparılır. Sumqayıt bulvarı yaradılıb, sakinlər üçün çox gözəl istirahət zonasıdır, «ASAN xidmət» Mərkəzi, Olimpiya İdman Kompleksi, xəstəxana istifadəyə verilibdir. Əlbəttə ki, Sumqayıt sənaye şəhəri kimi, uğurla inkişaf edəcək. Mən əminəm ki, biz qarşıda duran bütün vəzifələri bundan sonra da uğurla icra edəcəyik.

Bir daha sizi təbrik edirəm, sizə uğurlar arzulayıram. Sağ olun.

* * *

Beləliklə, bütün bu layihələr bir daha sübut edir ki, Azərbaycan Prezidentinin müəyyənləşdirdiyi kursa uyğun olaraq reallaşdırılan sənayeləşmə siyasəti uğurla davam edir. Qeyri-neft sektorunun mühüm tərkib hissəsi olan sənayenin inkişafı, bu sahədə yeni istiqamətlərin müəyyənləşdirilməsi şübhəsiz ki, ölkə iqtisadiyyatının ümumi inkişafına da mühüm töhfələr verir. Belə layihələrin icrası bir neçə mühüm məqamı özündə ehtiva edir. İlk növbədə, belə müəssisələrin yaradılması yeni iş yerlərinin açılmasına, işsizliyin azaldılmasına, əhalinin məşğulluğunun artırılmasına töhfə verir. Belə layihələrin reallaşdırılmasının idxaldan asılılığı azaltmaqla, ixrac yönümlü məhsulların sayının və çeşidinin artırılmasında da böyük rolu vardır.

Dəmir Yolu Vağzal Kompleksinin açılışı mərasimi

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev noyabrın 16-da Sumqayıtda Dəmir Yolu Vağzal Kompleksinin açılışında iştirak etmişdir.

Dövlət başçısı İlham Əliyev kompleksin rəmzi açılışını bildirən lenti kəsdi.

«Azərbaycan Dəmir Yolları» Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinin sədri Cavid Qurbanov Sumqayıt stansiyasının tikintisi, Bakı dairəvi, Ləki–Qəbələ, Astara–Astara dəmir yolu xətlərinin çəkilişi ilə bağlı indiyədək görülmüş və bundan sonra layihələrdə nəzərdə tutulan işlər barədə dövlət başçısına ətraflı məlumat verdi. Prezident İlham Əliyevin 2018-ci il 22 yanvar ta-

rixli Sərəncamina əsasən, yenidən inşa olunmuş üçmərtəbəli Sumqayıt Dəmir Yolu Vağzal binasının ümumi sahəsi 5500 kvadratmetrdir. Binanın birinci mərtəbəsində gözləmə zalı, bilet kassaları, məlumat bürosu, polis məntəqəsi, server otağı, əşyaların saxlanması kameraları yerləşir. Yaxın günlərdə burada ticarət mərkəzinin istifadəyə verilməsi planlaşdırılır. Müasir dizaynla tərtib olunmuş istirahət guşələri sənişinlərin rahatlığını təmin etmək məqsədi daşıyır. İkinci mərtəbədə ofis və maşinistlər üçün istirahət otaqları, mətbəx yerləşir. Binada müasir təhlükəsizlik kameraları, yanğınsöndürmə və havalandırma sistemi quraşdırılıb. Vağzalın zirzəmi hissəsində avtomobil dayanacağı yaradılıb. Əlavə olaraq stansiyada turniket binası, ikimərtəbəli rele və işarəvermə qurğuları binası, hündür və alçaq platformalar, elektrik yarımstansiyası, su nasosxanası, qazanxana və yol sahəsinin məntəqə binası fəaliyyət göstərəcəkdir.

Bildirildi ki, stansiyada ümumilikdə 7 yol yenidən qurulub və çəkilmiş ümumi dəmir yollarının uzunluğu 5020 poqonmetrdir. Kompleksdə 12 yoldəyişən quraşdırılıb, uzunluğu 43 metr olan yeraltı piyada keçidi və platformaya yeraltı çıxış keçidi inşa ediləlidir. Bütün stansiyada rabitə və işarəvermə işləri tamamilə yenilənib, elektrik dirəkləri, rigelləri və kontakt şəbəkəsi yenidən quraşdırılıbdır. Vağzal kompleksinin ətrafında yaşıllıq və abadlıq işləri görüldü, ərazi boyunca müasir işıqlandırma sistemi quraşdırılıbdır.

Vağzalın belə yüksək səviyyədə yenidən qurulması ümumilikdə ölkəmizdə həyata keçirilən sosial-iqtisadi

layihələrin uğurla davam etdirilməsinin daha bir nümunəsi olmaqla, ölkənin polad magistrallarının inkişafına göstərilən dövlət qayğısının davamlı xarakter aldığını nümayiş etdirir.

Sonra Prezident İlham Əliyev Sumqayıt–Bakı marşrutu ilə hərəkət edən sənişin qatarı ilə Bakıya yola düşdü.

Son illərdə lokomotiv və vaqon parklarının yenilənməsi və digər sahələrin müasir tələblər səviyyəsinə çatdırılması istiqamətində görülən tədbirlər nəticəsində İsveçrənin «Stadler Rail Group» şirkətindən «KISS» markalı ikimərtəbəli elektrik qatarları alınaraq, ölkəmizə gətirilib. Həmin qatarlar 2015-ci il sentyabrın 12-də Bakı–Sumqayıt marşrutu ilə hərəkətə buraxılıb və qatarın yolasalma mərasimində Prezident İlham Əliyev iştirak edibdir.

«Stadler Rail Group» şirkətindən alınmış bu elektrik qatarları sənişinlərin rahat, sürətli və təhlükəsiz daşınması üçündür. 4 vaqondan ibarət olan 2 sistemli elektrik qatarlarının hər birinin ümumi sənişin tutumu 700 nəfər, oturacaq yerlərin sayı isə 367-dir. Qatar saatda 160 kilometr sürətlə hərəkət edir.

Sumqayıtdan Bakıya və əks istiqamətə qatarların hərəkəti müxtəlif intervallarla həyata keçirilir. Sənişinlərin sayından asılı olaraq, hərəkət qrafikinə əlavələr edilə bilər. Bildirildi ki, Bakı–Sumqayıt marşrutu ilə sənişinlərin yüksək sürətlə və rahatlıqla daşınmasını təmin etmək məqsədilə genişmiqyaslı tikinti-quraşdırma və təmir-bərpa işləri aparılıb. Sahə üzrə yeraltı piyada keçidi, hündür platformalar, müasir

keçid postları inşa edilib, dəmir yolları əsaslı təmir olunubdur.

Prezident İlham Əliyev Bakı Dəmir Yolu Vağzalına gəldi.

Dövlət başçısı «Azərbaycan Dəmir Yolları» QSC tərəfindən 2016-cı ildən indiyədək alınmış yeni sərnişin qatarları, lokomotivlər və müxtəlif dəmir yolu texnikası ilə də tanış oldu. Bildirildi ki, dəmir yollarında xidmətin keyfiyyətinin yüksəldilməsi, habelə dəmir yolu xətlərinin inşası, təmiri və istismarına nəzarəti təmin etmək məqsədilə göstərilən dövrdə müasir beynəlxalq standartlara uyğun bir çox yeni sərnişin qatarları, lokomotivlər və müxtəlif dəmir yolu texnikası alınaraq, istismara verilib. «Evolution» seriyalı teplovoz Qazaxıstan istehsalıdır. Lokomotiv 2015-ci ildə istehsal olunub və saatda 120 kilometr sürətlə hərəkət edir.

Sabit cərəyanla işləyən lokomotiv isə Gürcüstanın «Elektrovozzuraşdırma» şirkətində istehsal olunub və sürəti saatda 100 kilometrdir.

Dövlət başçısına «Alstom Transport» 2 sistemli sərnişin lokomotivi də təqdim olundu. Fransanın «Alstom Transport» şirkəti tərəfindən istehsal edilmiş bu lokomotiv sabit, həmçinin dəyişən cərəyanla işləyir və saatda 160 kilometr sürətlə hərəkət edir. Bütövlükdə, Avstriya, Rusiya, Çexiya və digər ölkələrdən alınmış yeni lokomotiv və avadanlıqlar təmir-tikinti və istismar proseslərinin tamamilə avtomatlaşdırılmasına və mexanikləşdirilməsinə imkan yaratmaqla, əl əməyini tədricən aradan qaldırır. Yeniliklər

həm də nəqliyyatın hərəkətini dayandırmadan köhnə relslərin yeniləri ilə əvəz olunması, şpalların dəyişdirilməsi, yol yataqlarının yenidən qurulması, yolların ətrafının təmizlənməsi, elektrik xətləri və dirəklərinin əvəzlənməsinə əlverişli şərait yaradır.

Bildirildi ki, alınan yeni sərnişin qatarları, lokomotivlər və müxtəlif texnika həm də dəmir yollarında daşımaların təhlükəsizliyini gücləndirəcək, xüsusilə də sərnişinlərə xidmətin keyfiyyətini daha da yüksəldəcəkdir.

Yeni texnika dəmir yolu xətlərinin inşasının, təmir və istismarının müasir standartlara çatdırılmasını təmin edəcək. Bütün bunlar son illərdə ölkəmizdə nəqliyyat infrastrukturunun davamlı inkişafı üzrə dövlət siyasətinin tərkib hissəsidir. Bu gün Azərbaycanda dəmir yolu infrastrukturunun müasirləşdirilməsi, beynəlxalq standartlara uyğun qurulması Prezident İlham Əliyevin həyata keçirdiyi məqsədyönlü iqtisadi inkişaf modelinin bəhrəsidir. Bu model bu gün Azərbaycanı qərblə şərq, şimalla cənub arasında ən mühüm nəqliyyat qovşağına çevirir.

BELARUS RESPUBLİKASINA RƏSMİ SƏFƏR

18 noyabr 2018-ci il

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev noyabrın 18-də Belarus Respublikasına rəsmi səfərə gəlmişdir.

Hər iki ölkənin Dövlət bayraqlarının dalğalandığı Minsk Milli Aeroportunda dövlətimizin başçısının şə-rəfinə Fəxri qarovul dəstəsi düzülmüşdü.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevi Belarusun Baş Nazirinin müavini Mixail Rusıy və digər rəsmi şəxslər qarşıladılar.

«QƏLƏBƏ» MEYDANINI ZİYARƏT

Minsk

19 noyabr 2018-ci il

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev noyabrın 19-da Minsk şəhərindəki «Qələbə» meydanında 1941–1945-ci illər İkinci dünya müharibəsində faşizm üzərində Qələbənin şərəfinə ucaldılmış abidəni ziyarət etmişdir.

Meydanda Azərbaycan Prezidentinin şərəfinə Fəxri qarovul dəstəsi düzülmüşdü.

Prezident İlham Əliyev abidənin önünə əklil qoydu. Azərbaycanın və Belarusun Dövlət himnləri səsləndirildi.

Fəxri qarovul dəstəsi hərbi marşın sədaları altında dövlət başçımızın qarşısından keçdi.

AZƏRBAYCAN TİCARƏT EVİ İLƏ TANIŞLIQ

Minsk

19 noyabr 2018-ci il

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev noyabrın 19-da Minskdə Azərbaycan Ticarət Evi ilə tanış olmuşdur.

Dövlətimizin başçısına Ticarət Evində yaradılmış şərait barədə məlumat verildi.

Minskdə Azərbaycan Ticarət Evi 2017-ci ilin mayında açılıb. Belarus Respublikasının Prezidenti Aleksandr Lukaşenkonun 2016-cı ilin noyabrında ölkəmizə rəsmi səfəri zamanı Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevlə müzakirə olunmuş bir sıra məsələlərlə yanaşı, qısa müddət ərzində hər iki ölkə arasında əmtəə dövriyyəsinin artırılması, Azərbaycanın idxalında Belarus məhsullarının payının çoxaldılması, Belarusda Azərbaycan Ticarət Evinin yaradılması, bu ölkədə istehsal edilməyən kənd təsərrüfatı və emal sənayesi məhsullarının Azərbaycandan idxal olunması barədə tapşırıqlar verilib. Həmin tapşırıqların icrası olaraq, Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi tərəfindən Belarus Respublikasının paytaxtı Minsk şəhərində ümumi sahəsi 529 kvadratmetr olan Azərbaycan Ticarət Evi yaradılıb.

Ticarət Evinin idarə edilməsi məqsədilə «Azərbaycan Ticarət Evi» MMC yaradılaraq, Belarus Respublikasında dövlət qeydiyyatına alınmışdır.

Azərbaycan Ticarət Evi «Made in Azerbaijan» brendinin Belarus bazarında daha çox tanınması, Azərbaycan məhsullarının ixracının təşviqi və genişləndirilməsi sahəsində fəaliyyət göstərir, Belarusda satışını təşkil edərək, bu sahədə əlaqələndirməni həyata keçirir. Ticarət Evinə daimi fəaliyyət göstərən sərəgiddə Azərbaycanın 30 şirkətinin istehsal etdiyi müxtəlif növ məhsullar nümayiş olunur. Burada, həmçinin «ASAN» və ABAD stendləri də ziyarətçilərə təqdim edilir. Bundan əlavə, Azərbaycandan başqa, 5 ölkədə fəaliyyət göstərən informasiya texnologiyaları şirkəti «Caspel»in nümayəndəliyinin stendi də sərəgiddə nümayiş olunur.

Bu Ticarət Evinin açılması iqtisadi əlaqələrin, investisiya əməkdaşlığının genişləndirilməsinə, ticarətin şaxələndirilməsinə töhfə verir, iki ölkə arasında ticari-iqtisadi əməkdaşlığın daha da dərinləşdirilməsində mühüm rol oynayır, Azərbaycan məhsullarının heç bir vasitəçi olmadan Belarusa birbaşa ixracı üçün gözəl imkan yaradır.

Yaradılmış şəraitlə tanış olan dövlət başçısı Azərbaycan Ticarət Evinin fəaliyyətinə uğurlar arzuladı.

RƏSMİ QARŞILANMA MƏRASİMİ

Minsk

19 noyabr 2018-ci il

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin noyabrın 19-da Minskdə rəsmi qarşılama mərasimi olmuşdur.

Hər iki ölkənin Dövlət bayraqlarının dalğalandığı meydanda Azərbaycan Prezidentinin şərəfinə Fəxri qarovul dəstəsi düzülmüşdü.

Belarus Respublikasının Prezidenti Aleksandr Lukaşenko Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevi qarşıladı.

Azərbaycanın və Belarusun Dövlət himnləri səsləndirildi.

Fəxri qarovul dəstəsinin rəisi dövlətimizin başçısına raport verdi.

Prezidentlər Fəxri qarovul dəstəsinin qarşısından keçdilər.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev Belarus əsgərlərini salamladı.

Belarusun dövlət və hökumət nümayəndələri Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevə, Azərbaycan nümayəndə heyətinin üzvləri Belarus Prezidenti Aleksandr Lukaşenkoya təqdim olundu.

Fəxri qarovul dəstəsi hərbi marşın sədələri altında dövlət başçularının qarşısından keçdi.

Prezidentlər birgə foto çəkirdilər.

Sonra Prezident İlham Əliyev Belarus Respublikası müstəqilliyini bərpa etdikdən sonra Prezident Aleksandr Lukaşenkonun rəhbərliyi dövründə paytaxt Minskdə, həmçinin digər şəhərlərdə əsaslı şəkildə bərpa olunmuş tarixi memarlıq abidələrinin, o cümlədən kilsə, qəsir və digər abidələrin fotolarına baxdı.

**BELARUS RESPUBLİKASININ PREZİDENTİ
ALEKSANDR LUKAŞENKO
İLƏ TƏKBƏTƏK GÖRÜŞ**

Minsk

19 noyabr 2018-ci il

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin noyabrın 19-da Belarus Respublikasının Prezidenti Aleksandr Lukaşenko ilə təkbətək görüşü olmuşdur.

Aleksandr Lukaşenko: Əziz İlham Heydər oğlu, Belarus Sizi gözləyirdi. Rəsmi səfər barədə məlumat çox idi. Bildiyiniz kimi, bunun üçün müxtəlif səbəblər vardı. Bəzən feyk xəbərlər də olurdu. Hərçənd, bu da bir nəticədir. Hətta həqiqətə uyğun olmayan müəyyən mənfi informasiya da bəzən müsbət nəticə verir. Buna görə də Sizin səfərinizə səmimi maraq vardı. Biz bunu çoxdan gözləyirdik. Azərbaycan haqqında çox danışırdılar. Dediym kimi, bunun səbəbləri çox idi. Səbəblər əsasən, xoşniyyətli idi. Belaruslar Azərbaycanı bizə çox dost olan, bizim yaxşı münasibət bəslədiyimiz qardaş respublika kimi qəbul edirlər. Bu həm prezidentlər arasında, həm hökumətlərarası birgə Komissiyada, həm də ticari-iqtisadi sahədə münasibətlərə aiddir. Bunu demək ki-

fayətdir ki, təkcə son 1 ildə Belarus ilə Azərbaycan arasında ticarətin həcmi təqribən 3,5 dəfə artıbdir.

Bir daha təsdiqləmək və Sizi əmin etmək istəyirəm ki, bizim münasibətlərimizdə heç vaxt qapalı mövzu olmayacaq. Biz bir dövlətdə yaşamışıq. Sizinlə çox yaxın insanlarıq. Kiminsə bunu istəyib-istəməməsindən asılı olmayaraq, bizim köklərimiz sovet dövrünə və bəlkə daha uzağa gedib çıxır – 10–15 nəsil bundan əvvəlki həmvətənlərimiz Sizin həmvətənlərinizlə yaxşı münasibətdə olublar. Siz tarixçi kimi, bunu yaxşı bilirsiniz. Buna görə də Sizi Belarus torpağında salamlayırıq. Bizə tez-tez gəlin. Hava bugünkü kimi olmayanda gəlin. Hərçənd, bunun da bir ləzzəti var – xüsusən Bakının quru küləyindən sonra. Düşünürəm ki, qışqabağı Minskə olmaq və ona tamaşa etmək Sizin üçün faydalı olacaq. Onun öz gözəlliyi var. Ən azı onu görmək lazımdır və şadam ki, Siz bizə təşrif gətirmisiniz. Danışmağa mövzu vardır. Bizim bütün sahələrdə – həm ticari-iqtisadi, həm diplomatik, həm siyasi münasibətlərimiz yaxşıdır, hərbi sahədə yaxşı münasibətlərimiz vardır. Lakin mövcud münasibətləri daha da genişləndirmək mümkündür, buna çalışmaq lazımdır. Buna görə əminəm ki, Sizin Belarusa bugünkü səfəriniz perspektivdə bizim münasibətlərimizin möhkəmlənməsi yolunda yeni addım olacaqdır.

İ l h a m Ə l i y e v: Sağ olun, əziz Aleksandr Qriqoryeviç. İlk növbədə, dəvət üçün Sizə təşəkkür edirəm. Yenidən qardaş Belarus torpağında olmağıma çox şadam. Bildiyiniz kimi, bu Sizin ölkənizə mənim ilk səfərim deyil. Mən Belarusda tez-tez oluram, Siz də

Azərbaycana tez-tez rəsmi səfərlər edirsiniz. Bu bizim yaxşı münasibətlərimizin, məhz ölkələrimiz arasında çox yaxın dostluq əlaqələrinin göstəricisidir. Bu əlaqələrin çox mühüm tarixi aspekti vardır. Xalqlarımız onilliklər boyu bir-biri ilə fəal ünsiyyətdə olub, əməkdaşlıq ediblər, müstəqillik dövründə isə bu əməkdaşlıq, əlbəttə ki, tamamilə yeni səviyyəyə çatıbdir.

Bu gün Azərbaycanda Belarus haqqında danışanda, ikitərəfli münasibətlərimizlə bağlı müəyyən hadisələri yada salanda bizim cəmiyyətdə həmişə çox müsbət hisslər yaranır. Vacib olan odur ki, bizim dostluq əlaqələrimiz ölkələrimizin cəmiyyətləri tərəfindən də çox müsbət qəbul edilir. Bilirəm ki, Belarusda da Azərbaycana çox xoş münasibət bəsləyirlər, Azərbaycanda isə Belarusu həqiqətən, qardaş ölkə və nəinki keçmiş SSRİ məkanında, həm də dünyada Azərbaycanın ən yaxın tərəfdaşlarından biri hesab edirlər. Bunun səbəbləri çoxdur, o cümlədən Sizinlə şəxsi münasibətlərimiz. İnsanlar bütün bunları – bizim məsələləri necə həll etməyimizi, qarşıya qoyulmuş hədəfə doğru necə getməyimizi görür və qiymətləndirirlər. Son illər bizim münasibətlərimizin fəallaşması, Sizinlə razılaşdırdığımız məsələlərin həlli dövrüdür. Münasibətlərimiz məhz onunla fərqlənir ki, biz razılığa gəldiyimiz bütün məsələləri yerinə yetiririk. Biz bütün beynəlxalq qurumlarda bir-birimizi dəstəkləyirik, əməkdaşlıq edirik, Sizin qeyd etdiyiniz kimi, ticari-iqtisadi əlaqələrimiz möhkəmlənir, sənaye kooperasiyası çox fəal inkişaf edir. Hərbi-texniki,

mədəniyyət, təhsil sahələrində də əməkdaşlığın yaxşı tarixi vardır. Yəni biz bütün istiqamətlərdə müsbət, yaxşı əhval-ruhiyyə, konkret nəticələr görürük və əlbəttə, əminəm ki, mənim budəfəki səfərim həm görülmüş işləri müzakirə və təhlil etmək, onlara müəyyən yekun vurmaq, həm də gələcək əməkdaşlıq, yaxınlaşma yollarını müəyyən etmək üçün bir imkan-dır. Əminəm ki, bu gün biz bu istiqamətdə mühüm qərarlar qəbul edəcəyik.

Fürsətdən istifadə edib Sizi özünüz üçün münasib vaxtda Azərbaycana növbəti rəsmi səfərə dəvət etmək istədim. Qonaqpərvərliyə və dəvətə görə bir daha sağ olun.

QEYDLƏR

1. Heydər Əliyev, H e y d ə r Ə l i r z a o ğ l u (1923–2003) – Müstəqil Azərbaycan dövlətinin memarı və qurucusu, xalqımızın ümummilli lideri, görkəmli dövlət xadimi, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti (1993–2003), 2 dəfə Sosialist Əməyi Qəhrəmanı.

1964-cü ildə Azərbaycan SSR Nazirlər Soveti yanında Dövlət Təhlükəsizlik Komitəsi sədrinin müavini, 1967-ci ildə isə sədri vəzifəsinə irəli çəkilmişdir.

Azərbaycan Kommunist Partiyası Mərkəzi Komitəsinin iyul (1969) plenumunda Heydər Əliyev MK-nın Büro üzvü, Azərbaycan KP MK-nın Birinci katibi seçilmişdir.

H.Əliyevin respublikaya rəhbərlik etdiyi ilk illərdən əhatəli iqtisadi konsepsiya hazırlanmış, yeni istehsal sahələri yaradılmış, Azərbaycanın iqtisadi potensialı güclənmişdir. H.Əliyevin respublikaya bilavasitə rəhbərlik etdiyi dövrdə (1969–82-ci illər) idarəetmə mexanizminin və metodlarının təkmilləşdirilməsi, əmək və ictimai-siyasi fəallığın artırılması, kənd təsərrüfatının inkişafında yüksək göstəricilər əldə edilməsi, azərbaycançılıq məfkurəsinin, milli ruhun, milli özünüdərkin yüksəlişi, müstəqil dövlətçilik ideya-

larının güclənməsi və reallaşması üçün dəyərli işlər görülmüşdür.

H.Əliyev 1971-ci ildə Sovet İttifaqı Kommunist Partiyası Mərkəzi Komitəsinin üzvü, 1976-cı ilin martında Sov.İKP MK Siyasi Bürosu üzvlüyünə namizəd, 1982-ci ilin noyabrında isə Siyasi Büro üzvü seçilmiş və eyni zamanda, SSRİ Nazirlər Soveti Sədrinin Birinci müavini təyin edilmişdir.

H.Əliyev Moskvada işlədiyi dövrdə də həmişə Azərbaycanı düşünmüş, onun taleyi ilə yaşamış, doğma respublikanın dünyada tanınması üçün əlindən gələni etmişdir.

H.Əliyev 1990-cı ilin 20 yanvarında sovet qoşunlarının Bakıda törətdiyi qanlı faciəni qətiyyətlə pisləmiş və Azərbaycanın Moskvadakı nümayəndəliyində kəskin bəyanatla çıxış etmişdir.

H.Əliyev 1990-cı ilin iyulunda Azərbaycana qayıtmış, əvvəlcə Bakıda, sonra isə Naxçıvanda yaşamışdır. O, 1991–93-cü illərdə Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin Sədri, Azərbaycan Respublikası Ali Sovetinin Sədr müavini olmuş, Ali Sovetin sessiyalarında fəal iştirak etmiş, Azərbaycanda mövcud ictimai-siyasi vəziyyəti həmişə obyektiv təhlil etmiş, mühüm prinsiplial fikirlər söyləmiş, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin səbəblərini aşkara çıxarmış və təqsirkarların dəqiq ünvanını göstərmişdir. 1993-cü ilin may–iyununda dövlət böhranının, hakimiyyətsizliyin, başıpozuqluğun kulminasiya nöqtəsinə çatması ilə

ölkədə vətəndaş müharibəsi və müstəqilliyin itirilməsi təhlükəsi yarandıqda Azərbaycan xalqı H.Əliyevin hakimiyyətə gətirilməsi tələbi ilə ayağa qalxdı və Azərbaycanın ozamankı dövlət rəhbərliyi onu rəsmən Bakıya dəvət etməyə məcbur oldu. H.Əliyev iyunun 15-də Azərbaycan Ali Sovetinin Sədri seçildi, iyulun 24-də Milli Məclisin qərarı ilə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin səlahiyyətlərini həyata keçirməyə başladı.

1993-cü il oktyabrın 3-də ümumxalq səsverməsi nəticəsində H.Əliyev Azərbaycan Respublikasının Prezidenti seçildi. H.Əliyevin Azərbaycan rəhbərliyinə qayıdışı ilə ölkənin ictimai-siyasi, sosial, iqtisadi, elmi-mədəni həyatında böyük dönüş oldu, beynəlxalq norma və prinsiplərə uyğun müstəqil dövlət quruculuğu prosesi başlandı. Dövlətimizin xarici siyasəti, eləcə də dünyanın aparıcı dövlətləri və beynəlxalq təşkilatları ilə əlaqələri milli maraqlara əsaslanan xətlə inkişaf etməyə başladı. Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həllində ilk mərhələ kimi, cəbhə xəttində atəşkəs elan edilməsinə nail olundu. H.Əliyevin fəal diplomatiyası nəticəsində ATƏT-in Lissabon Sammitində (1996) bu beynəlxalq təşkilatın 54 üzvündən 53-ü (Ermənistandan başqa) Dağlıq Qarabağ probleminin həllində Azərbaycanın mənafeyinə uyğun prinsipləri açıq şəkildə müdafiə etdi.

1994-cü ilin sentyabrında Bakıda dünyanın aparıcı neft şirkətləri ilə «Əsrin müqaviləsi» adı almış mühüm müqavilələr bağlandı.

1999-cu ilin aprelində GUÖAM birliyinin geniş bir məkanda yaranmasında H.Əliyevin önəmli xidməti olmuşdur.

H.Əliyevin «İnsan hüquq və azadlıqlarının təmin edilməsi haqqında» fərmanı Azərbaycanın dünyaya və Avropaya inteqrasiyası prosesinin sürətləndirilməsinə geniş imkanlar yaratdı. Məhz bunun nəticəsində Azərbaycan 1996-cı ilin iyunundan Avropa Şurasına «Xüsusi qonaq» statusu almış, 2001-ci il yanvarın 25-də isə onun tamhüquqlu üzvü olmuşdur.

H.Əliyev 1998-ci il oktyabrın 11-də xalqın yüksək siyasi fəallığı şəraitində keçirilən seçkilərdə yekdilliklə yenidən Prezident seçildi.

H.Əliyev bir sıra beynəlxalq mükafatlara, o cümlədən Beynəlxalq Atatürk Sülh Mükafatına, müxtəlif ölkə universitetlərinin Fəxri doktoru adına və digər yüksək nüfuzlu fəxri adlara layiq görülmüşdür. – 5, 28, 31, 45, 82, 157, 176–179, 180, 218, 237, 285, 288, 297.

2. Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti – Müsəlman Şərqiində ilk dünyəvi, demokratik respublikanın əsasını qoymuş müstəqil Azərbaycan dövləti. Cəmi 23 ay (1918-ci il mayın 28-də yaradılmış, 1920-ci il aprelin 28-də bolşeviklərin və daşnakların səyi ilə devrilmişdir) yaşamışdır. Paytaxtı əvvəlcə Gəncə (1918, 16 iyun – 17 sentyabr), sonra Bakı şəhəri (1918, 17 sentyabr–1920, 28 aprel) idi. Azərbaycan

hökuməti yeni suveren milli dövlətin müxtəlif problemlərinin həlli yollarında böyük əzmlə çalışırdı. Nazirlər Şurasının 27 iyun 1918-ci il tarixli Fərmanı ilə respublikada dövlət dili türk (Azərbaycan) dili elan edildi. Azərbaycan Respublikasının parlamenti 1919-cu il avqustun 11-də «Azərbaycan vətəndaşlığı haqqında» Qanun qəbul etdi. Xalq maarifi sahəsində qısa müddətdə böyük tədbirlər həyata keçirildi. Qori müəllimlər seminariyasının Azərbaycan şöbəsi Qazaxa köçürüldü, Bakı Dövlət Universiteti təsis edildi, xarici ölkələrdə kadr hazırlığı məqsədi ilə 1919–20-ci tədris ilində 100 gənc Avropanın müxtəlif təhsil müəssisələrinə göndərildi. Məktəblərin xeyli hissəsi milliləşdirildi, kitabxanalar açıldı, savadsızlığın ləğvi üçün kəndlərdə kurslar yaradıldı. Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin dövlət rəmzləri (üçrəngli bayraq, gerb, himn) milli Azərbaycan rəmzləri kimi tanındı. Azərbaycan Dövlət Bankı yaradıldı, 1918-ci ilin martında dağıdılmış neft sənayesi və Bakı–Batum neft kəməri bərpa edildi. – 17, 31, 32, 33, 81, 180, 285, 288.

3. Heydər Əliyev Fondu – qeyri-hökumət, qeyri-kommersiya təşkilatı. Rəsmi açılışı 10 may 2004-cü ildə olmuşdur. Heydər Əliyev Fondunun prezidenti UNESCO və İSESKO-nun Xoşməramlı səfiri, Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti Mehriban Əliyevadır.

Fondun yaradılmasında məqsəd ümummilli lider Heydər Əliyevin xatirəsinə ehtiramı ifadə etmək, Heydər Əliyev siyasi məfkurəsinin həmişəyaşar səciyyəsinə əks etdirmək, Heydər Əliyevin yaratdığı milli dövlətçilik ideyalarını yeni nəsillərə daima aşılamaq olmuşdur.

Fondun prezidenti onun səlahiyyətli qanuni nümayəndəsidir. Fondun işinə bilavasitə rəhbərlik icraçı direktora aiddir. Fondun nəzdində Ekspert Şurası və digər qurumlar fəaliyyət göstərir. – 18–20, 82–83, 178, 196–199, 222–239.

4. Mehriban Əliyeva, M e h r i b a n A r i f q ı - z ı (d.1964) – ictimai və siyasi xadim, fəlsəfə doktoru, Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti, Prezident İlham Əliyevin həyat yoldaşı. 1988-ci ildə M.Seçenov adına 1-ci Moskva Dövlət Tibb İnstitutunu bitirmişdir. 1988–92-ci illərdə akademik M.Krasnovun rəhbərliyi altında Moskva Elmi Tədqiqat Göz Xəstəlikləri İnstitutunda işləmişdir. 1995-ci ildə «Azərbaycan Mədəniyyətinin Dostları» xeyriyyə fondunu yaratmışdır. Fəaliyyətə başladığı ilk gündən fond milli mədəniyyətimizin inkişafı, təbliği, tanınması üçün xeyli işlər görmüşdür. 1996-cı ildə fond Azərbaycan mədəniyyətini xarici ölkələrdə geniş təbliğ etmək üçün 3 dildə – Azərbaycan, rus və ingilis dillərində çıxan «Azərbaycan–İrs» jurnalını təsis etmişdir. 2004-cü ildən Azərbaycan xalqının ümummilli liderinin zəngin

irsinin öyrənilməsi və həmçinin Heydər Əliyevin milli dövlətçilik ideyalarını yeni nəsillərə aşılamaq məqsədilə yaranmış Heydər Əliyev Fonduna başçılıq edir.

Mehriban Əliyevanın təşəbbüsü ilə Heydər Əliyev Fondu respublikanın bir çox şəhər, rayon və kəndlərində yeni məktəb binaları tikdirmiş və təmir etdirmişdir. Onun keçirdiyi xeyriyyə aksiyaları şəkər, talassemiya və anemiya xəstəliklərindən əziyyət çəkən Azərbaycan uşaqlarına yardım məqsədilə təşkil olunur.

Azərbaycanın şifahi xalq yaradıcılığı və musiqi irsinin qorunub saxlanması və inkişaf etdirilməsi sahəsindəki yorulmaz işlərinə görə UNESCO və İSESKO-nun Xoşməramlı səfiri seçilmişdir.

Yeni Azərbaycan Partiyası Siyasi Şurasının üzvü, 2005–2017-ci illərdə Milli Məclisin üzvü olmuşdur. Mehriban Əliyeva ölkəmizdə təhsil sisteminin inkişafına, milli mədəni irsimizin qorunub saxlanılmasına və dünyada təbliğinə, xarici ölkələrdə xalqımızın müsbət imicinin möhkəmlənməsinə, genişmiqyaslı xeyriyyəçilik işlərinə xüsusi diqqət yetirir. 2015-ci ildə Bakıda keçirilən ilk Avropa oyunlarının Təşkilat Komitəsinin sədri olmuş, oyunların yüksək səviyyədə keçirilməsində müstəsna xidmətlərinə görə «Heydər Əliyev» ordeni ilə təltif edilmişdir. – 19, 83, 100, 107, 124, 128, 157, 158, 159, 165, 174, 176, 179, 181, 183, 186, 190, 196, 199, 218–244, 245.

5. Türkmənistan, T ü r k m ə n i s t a n R e s p u b l i k a s ı – Orta Asiyanın cənub-qərbində dövlət. Sahəsi 491,2 min km², əhalisi 5,8 milyon nəfərdir. İnzibati ərazisi 5 vilayətə bölünür. Dövlət başçısı Prezident, qanunverici orqanı Məclisdir. Paytaxtı Aşqabad şəhəridir. – 21–22, 208–209.

6. Qurbanqulu Berdiməhəmmədov (d.1957) – Türkmənistanın dövlət xadimi. 2007-ci ildən Türkmənistan Respublikasının Prezidentidir. – 22.

7. İtaliya, İ t a l i y a R e s p u b l i k a s ı – Avropanın cənubunda dövlət. Ərazisinə Alp dağlarının qərb yamaqları, Padan düzənliyi, Apennin yarımadası, Siciliya və Sardiniya adaları daxildir. Sahəsi 301,3 min km², əhalisi 61 milyon nəfərdir. İnzibati cəhətdən 20 vilayətə bölünür. Paytaxtı Roma şəhəridir. – 23–24, 252, 302.

8. Elisabetta Alberti-Kasellati (d.1946) – İtaliya hüquqşünası və siyasətçisi. 2018-ci ildən İtaliya Senatının Sədridir. – 23–24.

9. Türkiyə, T ü r k i y ə C ü m h u r i y y ə t i – Qərbi Asiyada və Avropanın cənub-şərqində dövlət. Sahəsi 783,5 min km², əhalisi 80,8 milyon nəfərdir. İnzibati cəhətdən 81 ilə (vilayətə) bölünür. Dövlət başçısı Prezident, ali qanunverici orqanı Türkiyə Böyük Millət

Məclisidir. Paytaxtı Ankara şəhəridir. – 25–40, 126, 154.

10. Ərdoğan Rəcəb Tayyib (d.1954) – Türkiyənin siyasi və dövlət xadimi. 1980-ci ildən siyasi fəaliyyətə başlayıb. 1994-cü ilin martında İstanbul Böyük Şəhər Bələdiyyəsinin sədri olmuşdur, Ədalət və İnkişaf Partiyasının lideridir.

2002-ci ildə keçirilən növbədənənar seçkilər nəticəsində Ədalət və İnkişaf Partiyası təkbaşına hakimiyyətə gəlmək imkanı əldə etdi və Rəcəb Tayyib Ərdoğan TBMM-də Türkiyənin Baş Naziri, 2014-cü ilin sentyabrında və 2018-ci ilin aprelində yenidən Türkiyə Cümhuriyyətinin Prezidenti seçilmişdir. Azərbaycan Respublikasının «Heydər Əliyev» ordeni ilə təltif edilmişdir. – 26–140, 154.

11. SOCAR, Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Şirkəti (ARDNŞ) – Azərbaycan Respublikası ərazisində neft sərvətlərindən istifadəni vahid siyasət əsasında həyata keçirən, neft sənayesinin idarəetmə strukturunu təkmilləşdirən, yanacaq enerji kompleksinin inkişafını təmin edən şirkət. Respublikanın bütün ərazisində (quru və dənizdə) neft və qaz yataqlarının axtarışı, kəşfiyyatı və işlənməsi, emalı və nəqli, həmçinin onlardan alınan məhsulların daxili və xarici bazarlarda satışı ilə məşğul olur. 1992-ci ildə «Azərneft» Dövlət Konserninin və «Azərneftkimya»

İstehsalat Birliyinin bazasında yaradılmışdır. ARDNŞ Azərbaycan Respublikasının təmsilçisi kimi, dünyanın tanınmış neft şirkətləri ilə «Həsilatın Pay Bölgüsü» Sazişi üzrə 30-a qədər neft müqaviləsi imzalamışdır.

ARDNŞ 2008-ci ildən mühasibat hesablarının beynəlxalq standartlarına keçmişdir. – 26–40.

12. Rövnəq Abdullayev, R ö v n ə q İ b r a h i m o ğ l u (d.1965) – mühəndis, 2005-ci ildən Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin üzvü, 2003–2005-ci illərdə Heydər Əliyev adına Bakı Neft Emalı zavodunun direktoru olmuşdur. 2005-ci ildən Azərbaycan Dövlət Neft Şirkətinin prezidentidir. Azərbaycan Respublikasının «Şöhrət» ordeni ilə təltif edilmişdir. – 28.

13. Fatih Dönməz (d.1965) – Türkiyə siyasətçisi. 2018-ci ildən Türkiyə Cümhuriyyətinin Enerji və Təbii Sərvətlər naziridir. – 29.

14. Berat Albayrak (d.1978) – Türkiyə biznesmeni və siyasətçisi. 2018-ci ildən Türkiyənin Xəzinə və Maliyyə naziridir. 2015–2018-ci illərdə Türkiyənin Enerji və Təbii Sərvətlər naziri olmuşdur. – 29–30.

15. TANAP – Trans – Anadolu qaz boru kəməri. Kəmərin 2018-ci ildə istifadəyə verilmişdir. Kəmərin uzunluğu 2000 km-dir. Borudan ildə təxminən 16 mil-

yard m^3 qaz ötürüləcək. Qaz Türkiyə – Bolqarıstan və Türkiyə – Yunanıstan sərhədindən Avropa ölkələrinə nəql ediləcək. – 30, 34, 36.

16. Bakı–Tbilisi–Ceyhan – 1998-ci il oktyabrın 29-da Azərbaycan, Türkiyə, Gürcüstan, Qazaxıstan, Özbəkistan prezidentləri və ABŞ-ın Enerji naziri Bakı–Tbilisi–Ceyhan marşrutunu müdafiə edən «Ankara Bəyannaməsi»ni imzalamışlar. Uzunluğu 1695 km olan kəmərlər 2006-cı ildə istifadəyə verilmişdir. – 30, 34, 36.

17. Bakı–Tbilisi–Qars – Azərbaycan, Gürcüstan və Türkiyəni dəmir yolu ilə birləşdirən nəqliyyat dəhlizi. 30 oktyabr 2017-ci ildə istifadəyə verilmişdir. Yolun uzunluğu 826 km-dir. – 30, 34, 96.

18. Binəli Yıldırım (d.1955) – Türkiyənin siyasi xadimi, 2015–2016-cı illərdə Nəqliyyat naziri, 2016–2018-ci illərdə isə Baş Nazir olmuşdur. 2018-ci il iyul – 2019-cu il fevral aylarında Türkiyə Böyük Millət Məclisinin Sədri olmuşdur. – 30–31.

19. Qafqaz İslam Ordusu – Azərbaycanın istiqlalı elan olunduqdan (1918, 28 may) sonra Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti Hökuməti hərbi yardım üçün rəsmi olaraq Osmanlı dövlətinə müraciət etmişdir. 1918-ci ildə Batumda 2 dövlət arasında bağlanan müqavilənin (Batum müqaviləsi – 1918) şərtlərinə uyğun olaraq,

Mürsəl Paşanın komandanlığı altında Beşinci Qafqaz firqəsi Azərbaycana göndərilmişdir. Bu firqəyə rəhbərlik Nuru Paşaya həvalə edilmişdir. Qafqaz İslam Ordusu türk və Azərbaycan hərbi qüvvələri Gəncə ermənilərini tərksilah etmiş, Qaraməryəm, Kürdəmir, Şamaxı, Binəqədi döyüşlərində bolşevik-daşnak qüvvələrinə ağır zərbələr endirərək, bütün cəbhəboyu onları geri çəkilməyə məcbur etmişlər. Bu əməliyyat Azərbaycan dövlətinin paytaxtı Bakının azad edilməsi ilə nəticələnmişdir. Qafqaz İslam Ordusunun ən uğurlu əməliyyatlarından biri Qarabağı erməni-daşnak quldurlarından, Cümhuriyyətin şimalını isə biçəraxovçu rus müdafiəçilərindən azad etməsi idi. Birinci dünya müharibəsində (1914–1918) Osmanlı dövlətinin məğlub olması nəticəsində (Mudros barışı, 1918) Qafqaz İslam Ordusu ləğv olunmuş və türk hərbi hissələri geri çağırılmışdır. – 33.

20. Nuru Paşa, Nuru Killigil (1881–1949) – türk hərbi xadimi. Qafqaz İslam Ordusunun komandanı, Qafqaz İslam Ordusu Nuru Paşanın rəhbərliyi ilə 1918-ci ilin sentyabrında Bakını erməni daşnak quldurlarından azad etmişdir. – 33.

21. Bakı–Tbilisi–Ərzurum – «Cənubi Qafqaz» qaz kəməri. Rəsmən 2007-ci ildə açılmışdır. Kəmərin uzunluğu 970 km-dir (442 km Azərbaycandan, 248 km

Gürcüstandan, 280 km isə Türkiyə ərazisindən keçir). Kəməre qaz «Şahdəniz»dən ötürülür. – 34, 36.

22. «Cənub Qaz Dəhlizi» – Azərbaycanda hasil olunan enerjidaşıyıcılarını Gürcüstan və Türkiyə vasitəsilə Qərb bazarlarına nəql edir. – 34, 42, 103.

23. Macarıstan – Mərkəzi Avropada dövlət. Sahəsi 93 min km², əhalisi 9,6 milyon nəfərdir. Dövlət başçısı Prezident, qanunverici orqanı birpalatalı Dövlət Şurasıdır. Paytaxtı Budapeşt şəhəridir. – 41.

24. Yanoş Ader (d.1953) – Macarıstanın siyasi və dövlət xadimi. 2012-ci ildən Macarıstan Respublikasının Prezidentidir. – 41.

25. Asiya İnkişaf Bankı – Asiya və Sakit okean ölkələrinə uzunmüddətli kredit verən dövlətlərarası regional bank. 1966-cı ildə yaradılıb. Mənzil-qərargahı Manilada yerləşir. Banka 50-yə yaxın ölkə daxildir. Ən böyük aksionerləri Yaponiya, ABŞ, Çindir. – 42–44.

26. Takehiko Nakao (d.1956) – Yaponiyanın siyasi və dövlət xadimi. 2013-cü ildən Asiya İnkişaf Bankının Prezidentidir. – 44.

27. İran, İran İslam Respublikası – Cənub-Qərbi Asiyada dövlət. Sahəsi 1,65 milyon km²,

əhalisi 81 milyon nəfərdir. İnzibati cəhətdən 24 ostanaya bölünür. Ali qanunverici orqanı 4 il müddətinə seçilən Xalq Şurası Məclisidir. Hökuməti Baş Nazir təşkil, Prezident isə təsdiq edir. Paytaxtı Tehran şəhəridir. – 298.

28. Şahin Mustafayev, Şahin Abdullaoğlu (d.1965) – 2008–2013-cü illərdə Azərbaycan Respublikasının İqtisadi İnkişaf naziri, 2013–2016-cı illərdə İqtisadiyyat və Sənaye naziri olmuşdur. 2016-cı ilin yanvarından Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat naziridir. – 58–62, 297.

29. Cəbrayıl – Azərbaycan Respublikasında inzibati rayon. 1930-cu ildə təşkil edilmişdir. Sahəsi 1050 km², əhalisi 76,6 min nəfərdir. 1993-cü ildə Ermənistan silahlı qüvvələri tərəfindən işğal edilmişdir. – 74, 228, 241.

30. Cocuq Mərcanlı – Azərbaycan Respublikasının Cəbrayıl rayonu Çaxırlı inzibati ərazi vahidində kənd. 1993-cü ildə Ermənistan silahlı qüvvələri tərəfindən işğal edilmişdir. 1994-cü ilin əvvəlində Azərbaycan Ordusu tərəfindən erməni işğalından azad edilmişdir. Cəbhə xəttinə çox yaxın olduğuna görə əhali kəndə qayıda bilməmişdir. 2016-cı ildə Cocuq Mərcanlı kəndinə yaxın yerləşən Lələtəpə yüksəkliyi Azərbaycan Ordusu tərəfindən işğaldan azad edil-

mişdir. Kənd tamamilə bərpa olunmuş, azərbaycanlılar öz doğma torpaqlarına qayıtmışlar. – 74.

31. Füzuli rayonu – Azərbaycan Respublikasında inzibati rayon. 1930-cu ildə təşkil edilmişdir. Sahəsi 1386 km², əhalisi 125,4 min nəfərdir. 1993-cü ildə Ermənistan silahlı qüvvələri tərəfindən işğal edilmişdir. – 74, 79, 87, 223, 228, 241.

32. Ağdam – Azərbaycan Respublikasında inzibati rayon. 1930-cu ildə təşkil edilmişdir. Sahəsi 1154 km², əhalisi 199,5 min nəfərdir. 1993-cü ildə Ağdam şəhəri və əksər kəndləri Ermənistan silahlı qüvvələri tərəfindən işğal edilmişdir. – 79, 218–244.

33. Fuad Ələsgərov, F u a d M u r t u z o ğ l u (d. 1959) – hüquqşünas. 2017-ci il 31 martdan hüquq-mühafizə orqanları və hərbi məsələlər üzrə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin köməkçisi – şöbə müdürüdür. – 86, 185, 200, 268.

34. Ülvi Mehdiyev, Ü l v i R a m i z o ğ l u (d. 1985) – Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Vətəndaşlara xidmət və Sosial İnnovasiyalar üzrə Dövlət Agentliyinin sədri. – 86, 185, 200, 268.

35. Avstriya, A v s t r i y a R e s p u b l i k a s ı – Mərkəzi Avropada, Dunay hövzəsində dövlət. Sahəsi

83,8 min km², əhalisi 8,7 milyon nəfərdir. Dövlət başçısı Prezident, qanunverici orqanı ikipalatalı parlamentdir. Paytaxtı Vyana şəhəridir. – 98, 314.

36. Aleksandr Van der Bellen (d.1944) – Avstriyanın siyasi xadimi. 2017-ci ildən Avstriya Respublikasının Federal Prezidentidir. – 98.

37. Rusiya, R u s i y a F e d e r a s i y a s ı – Avropanın şərqində, Asiyanın şimalında dövlət. Sahəsi 17,125 milyon km², əhalisi 146,5 milyon nəfərdir. Rusiya Federasiyasına 22 respublika, 9 diyar, 46 vilayət, federal əhəmiyyətli Moskva və Sankt-Peterburq şəhərləri, 4 muxtar vilayət və mahal daxildir.

Dövlət başçısı Prezident, qanunverici orqanı ikipalatalı Dövlət Duması və Federasiya Şurasıdır. Paytaxtı Moskva şəhəridir. – 99–100, 122–124, 143–144, 145, 212, 251, 314.

38. Vladimir Kolokoltsev (d.1961) – Rusiyanın dövlət xadimi, general. 2012-ci ildən Rusiya Federasiyasının Daxili İşlər naziridir. – 99–100.

39. Vladimir Putin (d.1952) – 2000–2008-ci illərdə Rusiya Federasiyasının Prezidenti olmuşdur. 1975–97-ci illərdə bir sıra məsul vəzifələrdə çalışmışdır. 1998-ci ildə Rusiya Federasiyası Prezident Administrasiyasının rəhbəri, 1998–99-cu illərdə FTX-nın di-

rektoru, 1999–2000 və 2008–2012-ci illərdə Rusiya hökumətinin başçısı, 2012 və 2018-ci ildə yenidən Rusiya Federasiyasının Prezidenti seçilmişdir. – 99, 122–123, 144.

40. Müstəqil Dövlətlər Birliyi(MDB) – 1991-ci il dekabrın 8-də Belorusiya, Rusiya və Ukrayna dövlət başçılarının imzaladıqları Saziş əsasında SSRİ dağıldıqdan sonra yeni dövlətlərarası birlik kimi yaradılmışdır. Azərbaycan 1993-cü ilin sentyabrında MDB-yə daxil olmuşdur. Tərkibinə Azərbaycan, Belarus, Ermənistan, Qazaxıstan, Qırğızıstan, Moldova, Özbəkistan, Rusiya, Tacikistan, Türkmənistan daxildir. MDB-nin 1993-cü ildə qəbul edilmiş Nizamnaməsində aşağıdakı birgə fəaliyyət sahələri nəzərdə tutulur: insan hüquq və azadlıqlarının təmin edilməsi; xarici siyasi fəaliyyətin əlaqələndirilməsi; ümumi iqtisadi məkanın formalaşdırılmasında, nəqliyyat sisteminin və rabitənin inkişafında əməkdaşlıq; əhalinin sağlamlığının və ətraf mühitin mühafizəsi; sosial və mühacirət məsələləri, mütəşəkkil cinayətkarlıqla mübarizə; müdafiə siyasətində və sərhədlərin qorunmasında əməkdaşlıq.

MDB-nin orqanları aşağıdakılardır: Dövlət başçıları Şurası; Hökumət başçıları Şurası; Xarici İşlər nazirləri Şurası; Dövlətlərarası iqtisadi Şura; Mərkəzi Sankt-Peterburq şəhərində olan Parlamentlərarası Assambleya və s. MDB-nin daimi fəaliyyət göstərən

orqanı Minsk şəhərində yerləşən Əlaqələndirmə Məsləhət Komitəsidir. – 100.

41. Vyetnam, Vyetnam Sosialist Respublikası (VSR) – Cənub-Şərqi Asiyada dövlət. Sahəsi 331,2 min km², əhalisi 92,5 milyon nəfərdir. İnzibati ərazisi 50 əyalətə bölünür. Dövlət başçısı Prezident, ali orqanı birpalatalı Milli Məclisdir. Paytaxtı Hanoy şəhəridir. – 101.

42. Nquyen Çonq (d.1944) – Vyetnamın siyasi və dövlət xadimi. 2018-ci ildən Vyetnam Sosialist Respublikasının Prezidentidir. – 101.

43. Amerika Birləşmiş Ştatları (ABŞ) – Şimali Amerikada dövlət. Şimaldan Kanada, cənubdan Meksika, şərqdən Atlantik okeanı və qərbdən Sakit okeanla əhatə olunur. Sahəsi 9,5 milyon km², əhalisi 327,6 milyon nəfərdir. İnzibati cəhətdən 50 ştat və Kolumbiya federal paytaxt dairəsinə bölünür. Ali qanunvericilik orqanı ikipalatalı (Nümayəndələr Palatası və Senat) ABŞ Konqresidir. Dövlət başçısı Prezidentdir. Paytaxtı Vaşinqton şəhəridir. – 102–105, 202, 212, 261–263.

44. Con Bolton (d.1948) – Amerika siyasətçisi. 2018-ci il aprelin 9-dan ABŞ Prezidentinin milli təhlükəsizlik üzrə müşaviridir. – 102–105.

45. ATƏT-in Minsk qrupu – 1992-ci il martın 24-də yaradılmışdır. 1997-ci ildə tərkibinə aşağıdakı dövlətlər daxil olmuşdur: Azərbaycan, Ermənistan, Belarus, Almaniya, İtaliya, Rusiya, ABŞ, Fransa, Türkiyə, Danimarka və İsveç. 1994-cü ilin dekabrından Minsk qrupuna 2 sədr – Rusiya və İtaliya rəhbərlik edirdi. 1996-cı ilin dekabrından onun 3 – Rusiya, ABŞ və fransalı həmsədrləri var. Qrupun əsas vəzifəsi Ermənistan–Azərbaycan münaqişəsinin sülh yolu ilə aradan qaldırılmasına və Dağlıq Qarabağ probleminin dinc vasitələrlə həll edilməsinə bilavasitə kömək etməkdir. – 102, 103, 127, 212.

46. Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Təhlükəsizlik Şurası (BMTTŞ) – BMT-nin daimi fəaliyyət göstərən mühüm orqanı. BMT-nin Nizamnaməsinə görə, beynəlxalq sülhün və təhlükəsizliyin qorunmasında əsas məsuliyyət daşıyır. 15 üzvü var: 5 daimi (Çin, Fransa, Rusiya, Böyük Britaniya, ABŞ), 10 üzvü isə 2 il müddətinə seçilir. Şuranın hər bir üzvü 1 səsə malikdir. Prosedura məsələlərinə dair qərarlar Şuranın 9 üzvü səs verdikdə qəbul olunmuş sayılır. – 102, 113–114.

47. Dağlıq Qarabağ Muxtar Vilayəti – Azərbaycan Respublikası ərazisində muxtar vilayət. 1923-cü il iyulun 7-də təşkil edilmişdir. Dağlıq Qarabağda 1988-ci

ilə qədər 170 min əhali yaşayırdı. Sahəsi 4,4 min km²-dir. Mərkəzi Xankəndidir.

1988-ci ildən muxtar vilayətin erməni separatçıları və millətçiləri Ermənistan silahlı qüvvələri ilə birlikdə bu ərazidə yaşayan azərbaycanlıları doğma torpaqlarından çıxararaq, Dağlıq Qarabağın işğalına başladılar. Dağlıq Qarabağın və ətraf rayonların işğaldan azad edilməsi üçün BMT-nin 822, 853, 874, 884 sayılı qətnamələri olmasına baxmayaraq, erməni işğalçıları hələ də Azərbaycan torpaqlarını işğal altında saxlayırlar. – 102, 104, 114, 115, 127, 129, 230, 248–253, 257.

48. Əfqanıstan, Ə f q a n ı s t a n İ s l a m R e s p u b l i k a s ı – Cənub-Qərbi Asiyada dövlət. Sahəsi 652,8 min km², əhalisi 31,6 milyon nəfərdir. İnzibati ərazisi 34 vilayətə bölünür. Dövlət başçısı Prezidentdir. Paytaxtı Kabil şəhəridir. – 103, 127, 261, 262, 263.

49. Çex, Ç e x i y a R e s p u b l i k a s ı – Mərkəzi Avropada dövlət. Sahəsi 78,9 min km², əhalisi 10,5 milyon nəfərdir. İnzibati cəhətdən 7 vilayətə bölünür. Dövlət başçısı Prezident, qanunverici orqanı ikipalatalı (Senat və Deputatlar Palatası) parlamentdir. 1993-cü ildən Çexoslovakiya Federasiyasının fəaliyyəti dayandırıldıqdan sonra Çexiya müstəqil dövlətdir. Paytaxtı Praqa şəhəridir. – 106, 314.

50. Miloş Zeman (d.1944) – Çexiyanın dövlət və siyasi xadimi. 2013-cü ildən Çex Respublikasının Prezidentidir. – 106.

51. Avropa Şurası (AŞ) – Avropada hökumətlər-
arası təşkilat. 1949-cu ildə yaradılmışdır. Avropa Şu-
rasının əsas məqsədi Avropada sülhü və təhlükəsizliyi
qorumaq, seçki sistemində çoxpartiyalılığa riayət
etmək, demokratiyanı və insan hüquqlarını müdafiə
etmək, möhkəmləndirmək, Avropa ölkələrinin mədə-
niyyətlərinin yaxınlaşmasına çalışmaq və s. ibarətdir.
AŞ-nın ali orqanları Nazirlər Komitəsi, Məsləhət As-
sambleyası, Sahə Nazirliklərinin Müşavirəsi və Katib-
likdir. Azərbaycan 2001-ci ildən Avropa Şurasının üz-
vüdür. Qərarı Strasburqda yerləşir. – 108.

52. İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı (İƏT) – 1969–
2011-ci illərdə İslam Konfransı Təşkilatı adlanırdı.
Müsəlman ölkələrinin çoxunu birləşdirir. Nizamna-
məsinə görə İslam Əməkdaşlıq Təşkilatının fəaliyyəti
müsəlmanların həmrəyliyinin möhkəmlənməsinə, üzv
dövlətlər arasında əməkdaşlığa yönəlmişdir. İqamətgahı
Ciddədə yerləşir. Azərbaycan 1991-ci ildən İƏT-in üz-
vüdür. – 108, 109, 156.

53. Şamaxı Cümə məscidi – 743–744-cü illərdə in-
şa edilmiş dini mərkəz. Cənubi Qafqazda Dərbənd
Cümə məscidindən sonra ən qədim məsciddir. Orta

əsrlərdə bərpa edilmiş məscid 1856 və 1902-ci illərdə Şamaxı zəlzələləri zamanı dağılmış, birinci dəfə Qasım bəy Hacıbababəyov, ikinci dəfə isə İosif Ploşko tərəfindən bərpa edilmişdir. 1918-ci ildə ermənilər tərəfindən tamamilə yandırılmışdır. 2010–2013-cü illərdə Prezident İlham Əliyevin sərəncamına əsasən, əsaslı surətdə təmir edilmişdir. Məscid Azərbaycan Respublikası Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi tərəfindən tarixi mədəniyyət abidəsi kimi qeydiyyatına alınmışdır. – 110.

54. Qafqaz Albaniyası kilsəsi – Şəki rayonunun Kiş kəndi ərazisində yerləşir. Müxtəlif dövrlərdə Alban, gürcü kilsəsi kimi fəaliyyət göstərməsi haqqında bəzi fikirlər vardır. Kiş məbədinin tikilməsi haqqında da tədqiqatçıların bir-birinə zidd fikirləri mövcuddur. 2000–2001-ci illərdə aparılmış arxeoloji qazıntılarda iştirak etmiş norveçli arxeoloq, professor Bemar məbədin XI–XII əsrlərdə tikildiyini iddia edir. Kişdə arxeoloji tədqiqatlardan sonra belə qərara gəlinmişdir ki, Şəki bölgəsinin Kiş kəndi ərazisində yerləşən məbəd həqiqətən də Müqəddəs Yelisey tərəfindən tikilmiş, Şərq kilsələrinin anası və metropoliya olmuş, Kişdə hələ xristianlıqdan öncə Qafqaz Albaniyasında Gis-Kürmük arxiyepiskopluğu, sonra isə Yelisey, Çiketi və Şəki yepiskopluğunun mərkəzi yerləşmişdir. – 111.

55. Avropa Şurası Parlament Assambleyası (AŞPA) – 1949-cu ildə yaradılmışdır. AŞPA-ya 47 Avropa ölkəsi daxildir. – 114.

56. Avropa Parlamenti – Avropa İttifaqının (Aİ) fəvqəlmilli institutlarından biri. 1957-ci ildə Avropa iqtisadi inteqrasiya təşkilatları çərçivəsində yaradılmışdır. Seçmək və seçilmək hüququndan Aİ vətəndaşları istifadə edir. Deputat mandatlarının ümumi sayı (2007) 785-dir. Plenar iclasları Strasburqda, komissiyaların işi Brüsseldə keçirilir. Avropa Parlamentinin bütün çağırışlarında başlıca mövqe Avropa Xalq Partiyasına və Avropa Sosialist Partiyasına məxsusdur. Avropa Parlamenti məcburi xarakter daşımayan qərar verir. Avropa Parlamenti beynəlxalq problemlərin müzakirəsi zamanı öz səlahiyyətlərindən geniş istifadə edir, qəbul olunan qətnamələr məcburi qüvvəyə malik deyildir. Avroparlament Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi ilə əməkdaşlıq edir. – 114.

57. ATƏT – Avropada Təhlükəsizlik və Əməkdaşlıq Təşkilatı. Əsası 1973-cü ilin iyulunda Helsinkidə qoyulmuşdur. Burada Avropanın 33 dövlətinin, ABŞ və Kanadanın dövlət və hökumət rəhbərləri iştirak edir. ATƏT «soyuq müharibə»nin qurtarmasından sonra Ümumavropa təhlükəsizlik sistemini formalaşdıran, yeni Avropanın siyasi və iqtisadi həyatının sivil birgəyaşayış qaydalarını müəyyən edən, dövlətlərarası

münasibətləri rəqiblik və münaqişə yolundan əməkdaşlıq və qarşılıqlı mənafə istiqamətlərinə yönəldən bir təşkilat funksiyasını icra edir.

Azərbaycan 1992-ci ildən ATƏT-in üzvüdür və 1993-cü ilin ikinci yarısından ATƏT-in zirvə görüşlərində Azərbaycan nümayəndə heyəti fəal iştirak edir. – 114.

58. Xocalı soyqırımı – 1992-ci il fevralın 25-dən 26-na keçən gecə Ermənistan silahlı qüvvələri və Xankəndidə yerləşən Rusiyanın 366-cı alayının əsgər və zabitləri Xocalıya hər tərəfdən hücum etmiş, şəhəri tamamilə yandırmışlar, 613 nəfərdən artıq azərbaycanlı öldürülmüş, yüzlərlə şəhər sakini yaralanmış, itkin düşmüşdür. – 114, 115, 241.

59. Olqa Qolodets (d.1962) – Rusiya siyasətçisi və iqtisadçısı. 2012-ci ildən Rusiya Federasiyası Hökumətinin Sədr müavinidir. – 122–124, 143–144.

60. Birləşmiş Millətlər Təşkilatı (BMT) – müasir dünyanın ən nüfuzlu beynəlxalq təşkilatı. Qərar-gahı Nyu Yorkda yerləşir. Əsas vəzifəsi beynəlxalq sülhü və təhlükəsizliyi qorumaq və möhkəmlətmək, dövlətlər arasında əməkdaşlığı inkişaf etdirməkdir. BMT-nin Nizamnaməsi 1945-ci il iyulun 26-da San-Fransisko konfransında 50 dövlətin nümayəndəsi tərə-

findən imzalanıb və 1945-ci il oktyabrın 24-də qüvvəyə minibdir. Hazırda BMT-yə 193 dövlət daxildir.

BMT-nin əsas orqanları Baş Məclis, Təhlükəsizlik Şurası, İqtisadi və İctimai Şura, Qəyyumluq Şurası, Beynəlxalq Məhkəmə və Katiblikdir.

Azərbaycan Respublikası 1992-ci ildən BMT-nin üzvüdür.

Dövlətimizin apardığı uğurlu xarici siyasət nəticəsində Azərbaycan 2011-ci ilin oktyabr ayında BMT Təhlükəsizlik Surasına qeyri-daimi üzv qəbul olunmuşdur. – 125–128, 142.

61. Antonio Quterreş (d.1949) – Portuqaliyanın dövlət xadimi. 1995–2002-ci illərdə Portuqaliyanın Baş Naziri, 1999–2005-ci illərdə Sosialist İnternasionalının sədri, 2005–2015-ci illərdə BMT-də Qaçqınların işi üzrə baş komissar olmuşdur. 2017-ci ilədək BMT-nin Baş katibidir. – 125, 142.

62. Kəşmir – Asiyada tarixi vilayət. Qədimdə və orta əsrlərdə Hindistan ərazisində yaranmış müxtəlif dövlət birləşmələrinin tərkibində olmuşdur. 1846-cı ildə ingilislər Kəşmiri işğal edib 7,5 milyon rupi ödəncə Sammi knyazlığına vermişlər. 1947-ci ilin avqustunda yaradılan müstəqil Hindistan dövləti Kəşmiri öz ərazisinə qatmağa çalışır. Hal-hazırda Kəşmirin şimal-qərb hissəsi Pakistanın, qalan hissəsi isə Hindistanın (1949) nəzarəti altındadır. 1956-cı

ildə Kəşmir «Hindistan İttifaqının tərkib hissəsi» elan edildi. Hindistanla Pakistan arasında bir neçə dəfə hərbi münaqişə baş versə də, bu problem hələ də öz həllini tapmamışdır. – 129.

63. Cəmmu – Hindistanın şimalında muxtar ştat. Bu ştatda əsasən müsəlmanlar yaşayır. – 129.

64. Myanma, M y a n m a İ t t i f a q ı R e s p u b - l i k a s ı – Cənub-Şərqi Asiyada, Hind-Çin yarımadasının şimal-qərb hissəsində dövlət. 1989-cu ilə qədər Birma adlanırdı. Sahəsi 678,5 km², əhalisi 55 milyon nəfərdir. İnzibati ərazisi 7 milli və 7 administrativ vilayətə bölünür. Paytaxtı Neypyido şəhəridir. – 129.

65. UNESKO – BMT-nin maarif, elm və mədəniyyət işlərinə baxan hökumətlərarası təşkilat. 1945-ci ilin noyabrında yaradılmış, 1946-cı ildən fəaliyyətə başlamışdır. Ali orqanı 2 ildən bir çağırılan Konfransdır. Katibliyi Parisdə yerləşir. Azərbaycan 1992-ci ildən UNESKO-nun üzvüdür. – 132–136, 147–148, 179, 200, 201, 223, 226, 242.

66. Çu Sin (d.1957) – Çin diplomatı. 2018-ci ildən UNESKO baş direktorunun müavini. – 132–136, 147–148.

67. İkinci dünya müharibəsi (1939–1945) – Almaniya, İtaliya və Yaponiya tərəfindən başlanılmış böyük müharibə. İkinci dünya müharibəsi 1939-cu il sentyabrın 1-də Almaniyanın Polşaya girməsi ilə başladı. Sentyabrın 3-də Böyük Britaniya və Fransa Almaniya müharibə elan etdi. 1940-cı ilin ortalarından alman qoşunları Danimarka, Norveç, Belçika, Niderland, Lüksemburq, sonra isə Fransanı işğal etdi.

1941-ci il iyunun 22-də Almaniya SSRİ-yə qarşı müharibəyə başladı. 1942–43-cü illərdə sovet ordusunun Stalingrad və Kursk vuruşmalarında qələbəsi Almaniyanı qəti surətdə sarsıtdı.

1945-ci il mayın 2-də sovet ordusu Berlini tutdu. Mayın 8-də Karlsruhda (Berlin yaxınlığında) Almaniyanın danışıqsız təslim olması haqqında akt imzalandı.

Yaponiyanın təslim olması haqqında sənəd isə sentyabrın 2-də imzalandı. Bununla da İkinci dünya müharibəsi qurtardı. İkinci dünya müharibəsində 62 ölkə iştirak etmişdi. Müharibədə iştirak edən ölkələrin silahlı qüvvələrinə 110 milyon adam çağırılmışdı. Müharibədə 62 milyon adam həlak olmuş, minlərlə şəhər, qəsəbə və kənd dağıdılmışdı. – 135.

68. Eynşteyn Albert (1879–1955) – dahi alman nəzəriyyəçi-fiziki, müasir fizikanın yaradıcılarından biri. Mühüm əsərləri molekulyar fizika, statistik fizika, kvant nəzəriyyəsi sahəsindədir. Eynşteyn Broun hərəkətinin nəzəriyyəsini vermiş və bu nəzə-

riyyə sonralar materiyanın atomistik quruluşunu təsdiq edən təcrübələr aparmağa imkan vermişdir.

Eynşteynin ən mühüm elmi nailiyyəti – nisbilik nəzəriyyəsidir. Bu ona dünya şöhrəti qazandırmışdır. Eynşteyn ümumi nisbilik nəzəriyyəsini inkişaf etdirərək, vahid sahə nəzəriyyəsi yaratmağa cəhd göstərmişdir. – 135.

69. İSESKO – elm, təhsil və mədəniyyət məsələləri üzrə islam təşkilatı. 1979-cu ildə təşkil edilmişdir. Azərbaycan İSESKO ilə yaxından əməkdaşlıq edir və islam aləmində mədəniyyət abidələrinin qorunması prinsipini dəstəkləyir. – 128–131, 146, 185.

70. Odri Azule (d.1972) – Mərakeş əsilli fransız siyasi və dövlət xadimi. 2016-cı ilin noyabrına qədər Fransa Respublikasının Mədəniyyət və Kommunikasiyalar naziri. 2017-ci ilin noyabrından UNESCO-nun baş direktorudur. – 132.

71. Sloveniya, Sloveniya Respublikası – Avropada dövlət. Sahəsi 20,3 min km², əhalisi 2 milyon nəfərdir. Dövlət başçısı Prezident, qanunverici orqanı ikipalatalı (Dövlət Şurası və Dövlət Məclisi) parlamentdir. Paytaxtı Lyublyana şəhəridir. – 150–151.

72. Anatoli Torkunov (d.1950) – Rusiya diplomatı, tarixçisi və siyasətçisi. Siyasi elmlər doktoru,

professor, REA-nın həqiqi üzvü. 1992-ci ildən Moskva Beynəlxalq Münasibətlər İnstitutunun rektorudur. – 145.

73. Mehdi Hüseynzadə, Mehdi Həniyə oğlu (1918–1944) – Yuqoslaviya və Şimali İtaliyada Müqavimət hərəkatı iştirakçısı, məşhur partizan, Sovet İttifaqı Qəhrəmanı. Partizan hərəkatında fəal iştirak etmiş və hitlerçilərə qarşı mübarizədə cəsurluğu ilə əfsanəvi şöhrət qazanmışdı. – 151.

74. Donald Tramp (d.1946) – ABŞ-ın siyasi xadimi, ABŞ Respublikaçılar Partiyasının üzvü. 2017-ci ildən ABŞ-ın 45-ci Prezidentidir. – 202.

75. İndoneziya, İndoneziya Respublikası – Cənub-Şərqi Asiyada dövlət. Sahəsi 1,9 milyon km², əhalisi 266,3 milyon nəfərdir. İnzibati ərazisi 32 əyalətə və əyalət statusu olan 2 xüsusi inzibati əraziyə bölünür. Dövlət başçısı Prezident, qanunverici orqanı parlament – Xalq Nümayəndələri Şurasıdır. Paytaxtı Cakarta şəhəridir. – 203.

76. Coko Vidodo (d.1961) – 2014-cü ildən İndoneziya Respublikasının Prezidentidir. – 203.

77. Braziliya, Braziliya Federativ Respublikası – Cənubi Amerikada dövlət. Sahəsi

8,5 milyon km², əhalisi 212,8 milyon nəfərdir. Braziliya federasiyası 26 ştata və 1 federal dairəyə bölünür. Dövlətin və hökumətin başçısı Prezident, qanunverici orqanı ikipalatalı Milli Konqresdir. Paytaxtı Brazilia şəhəridir. – 204.

78. Jair Bolsonaru (d.1955) – Braziliyanın siyasi və dövlət xadimi. 2019-cu ilin yanvarından Braziliya Respublikasının Prezidentidir. – 204.

79. Əlcəzair, Əlcəzair Xalq Demokratik Respublikası – Şimali Afrikada dövlət. Sahəsi 2,38 milyon km², əhalisi 40,4 milyon nəfərdir. İnzibati ərazisi 48 vilayətə bölünür. Dövlət başçısı Prezident, qanunverici orqanı birpalatalı Milli Xalq Məclisidir. Paytaxtı Əlcəzair şəhəridir. – 205.

80. Əbdüləziz Buteflika (d.1937) – Əlcəzairin dövlət xadimi, 1999-cu ildən Əlcəzair Respublikasının Prezidentidir. – 205.

81. İsveçrə, İsveçrə Konfederasiyası – Mərkəzi Avropada dövlət. Sahəsi 41,3 min km², əhalisi 8,6 milyon nəfərdir. İsveçrə federativ, 23 kantona bölünmüş respublikadır. Dövlət başçısı Prezidentdir, Prezidenti parlament Federal Şura üzvlərindən 1 il müddətinə seçir, yenidən seçilmək hüququ yoxdur. Prezident, həmçinin hökumət başçısıdır. Qanunverici

hakimiyyət iki palatadan ibarət Federal Məclisə məxsusdur. Paytaxtı Bern şəhəridir. – 206–207, 252.

82. Mauro Dell Ambrocio – İsveçrə Konfederasiyasının Təhsil, Elmi tədqiqatlar və İnnovasiyalar üzrə Dövlət katibidir. – 206–207.

83. Azərbaycan Diplomatik Akademiyası (A D A U n i v e r s i t e t i) – beynəlxalq münasibətlər və diplomatiya, biznes administrasiyası, enerjetikanın idarə edilməsi və ətraf mühit və s. sahələr üzrə mütəxəssis hazırlayır. 2006-cı ildə təsis edilmişdir. ADA-nın fəaliyyəti bakalavr, magistr, xarici siyasət proqramı, doktorantlara dəstək proqramı – doktoranturada təhsil alan gənc alimlərə elmi işləri üçün qrantlar ayırır. Dərslər ingilis dilində aparılır. ADA-da dünyanın 16 aparıcı institutundan cəlb edilmiş professor-müəllim heyəti çalışır. – 207.

84. Mərakeş, M ə r a k e ş K r a l l ı ğ ı – Şimal-Qərbi Afrikada dövlət. Sahəsi 446,6 min km², əhalisi 34 milyon nəfərdir. İnzibati ərazisi 16 əyalətə bölünür. Mərakeş konstitusiyalı monarxiyadır. Dövlət başçısı kral, qanunverici orqanı birpalatalı Nümayəndələr Palatasıdır. Paytaxtı Rabat şəhəridir. – 210–211.

85. VI Məhəmməd, b i n ə l - H ə s ə n (d.1963) – 1999-cu ildən Mərakeş Kralı. VI Məhəmməd 1666-cı

ildən Mərakeşi idarə edən Alauitlər sülaləsindən 18-ci kraldır. – 211.

86. Səudiyyə Ərəbistanı, Səudiyyə Ərəbistanı Krallığı – Cənub-Qərbi Asiyada dövlət. Sahəsi 2,15 milyon km², əhalisi 31,5 milyon nəfərdir. İnzibati cəhətdən 4 əyalətə bölünür.

Səudiyyə Ərəbistanı mütləq teokratik monarxiyadır. Dövlət başçısı kraldır. Ölkədə bütün hakimiyyət krala məxsusdur. İcra orqanı Nazirlər Şurasıdır, Şuranı kral təyin edir və ona başçılıq edir. Hökumətin nəzdində Məşvərət Şurası vardır. Müsəlmanların 2 müqəddəs şəhəri Məkkə və Mədinə Səudiyyə Ərəbistanındadır. Paytaxtı Ər-Riyad şəhəridir. – 213–215.

87. Salman ibn Əbdüləziz Al Səud (d.1935) – 2015-ci ildən Səudiyyə Ərəbistanının Kralıdır. – 214, 215.

88. Fələstin Dövləti – BMT Baş Məclisinin 1947-ci il 29 noyabr tarixli qərarına əsasən Böyük Britaniya mandatlığı ləğv edilərək, Fələstin ərazisində müstəqil ərəb və yəhudi dövlətləri yaradılmalı idi. Fələstin ərəb dövləti üçün ayrılmış ərazinin böyük hissəsi 1948–49-cu illərdə və 1967-ci ildə İsrail tərəfindən zəbt edilmişdir. 1988-ci ildə Fələstin Azadlıq Təşkilatı müstəqil Fələstin Dövlətinin yaranmasını elan etdi. 1994-cü ildə isə Muvəqqəti Fələstin muxtariyyəti yaradıldı. Sahəsi 6,2 min

km², əhalisi 5 milyon nəfərdir. Paytaxtı Qüds şəhəridir. – 216–217, 264.

89. Mahmud Abbas (d.1935) – Fələstin siyasətçisi, Fələstin Milli Administrasiyasının Sədri (Fələstin Dövlətinin Prezidenti) və FƏTH hərəkatının rəhbəridir. – 216, 217, 264.

90. Ağdərə – Azərbaycan ərazisində (Dağlıq Qarabağ Muxtar Vilayəti) inzibati rayon. 1930-cu ildə təşkil edilmişdir. 1993-cü ildə Ağdərə rayonunun mərkəzi və bir çox kəndləri Ermənistan silahlı qüvvələri tərəfindən işğal edilmişdir. – 228, 242.

91. Naxçıvan – Azərbaycan Respublikasında şəhər, Naxçıvan Muxtar Respublikasının paytaxtı. Sahəsi 191,8 km², əhalisi 82,5 min nəfərdir. Naxçıvan Azərbaycanın ən qədim şəhərlərindəndir. Müasir Naxçıvan Antik və orta əsr şəhər yerinin xarabalıqları üzərində yerləşmişdir.

Naxçıvan e.ə. IX–VI əsrlərdə qədim Manna və Midiyanın, eramızın əvvəllərində Albaniyanın, IV əsrdən Sasanilərin tərkibində olmuşdur. 654-cü ildə isə Naxçıvanı ərəblər işğal etmişlər. Naxçıvan Azərbaycan Atabəylər dövlətinin (1136–1225) paytaxtlarından biri olmuşdur. 1828-ci il Türkmənçay müqaviləsinə qədər Naxçıvan müxtəlif dövlətlərin nüfuz dairəsində olmuş, məhz bu ildən Naxçıvan Rusiya imperiyasına birləşdirilmiş və qəza mərkəzinə çevrilmişdir. Naxçıvan şəhəri

1924-cü il fevralın 9-da Naxçıvan MSSR təşkil edildəndən muxtar respublikanın paytaxtıdır. – 240.

92. Arif Babayev, A r i f İ m r a n o ğ l u (d.1938) – xanəndə, Xalq artisti, professor. Milli konservatoriyanın muğam kafedrasının müdiri. O, Seyid Şuşinski, Xan Şuşinski, Zülfü Adıgözəlov kimi sənətkarların ənənələrinə əsaslanaraq, özünəməxsus ifaçılıq üslubu yaratmışdır. Azərbaycan Respublikasının «Şöhrət», «Şərəf» və «İstiqlal» ordenləri ilə təltif edilmişdir. – 232–233.

93. Mənsüm İbrahimov, M ə n s u m İ s r a f i l o ğ l u (d.1960) – muğam ifaçısı, professor. Azərbaycan Respublikasının Xalq artisti. Azərbaycan Dövlət Opera və Balet Teatrının solistidir. Azərbaycan Respublikasının «Şöhrət» ordeni ilə təltif edilmişdir. – 233–235.

94. Aygün Bayramova, A y g ü n Ə l i q u l u q ı z ı (d.1967) – muğam ifaçısı, müğənni. Azərbaycan Respublikasının Xalq artisti. – 235–236.

95. Ramiz Quliyev, R a m i z Ə y y u b o ğ l u (d.1947) – Azərbaycan musiqiçisi, görkəmli tarzən. Azərbaycan Respublikasının Xalq artisti. Azərbaycan Respublikasının «Şöhrət» və «Şərəf» ordenləri ilə təltif edilmişdir. – 236–239.

96. İnam Kərimov, İ n a m İ m d a d o ğ l u (d.1977) – 2012–2018-ci illərdə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Vətəndaşlara Xidmət və Sosial İnnovasiyalar üzrə Dövlət Agentliyinin sədri, 2018-ci ilin apreldən Azərbaycan Respublikasının Kənd Təsərrüfatı naziridir. – 248.

97. Pənah xan, P ə n a h ə l i x a n (1693–1763) Qarabağ xanlığının yaradıcısı və 1-ci hakimi. Cavanşir xanları sülaləsinin əsasını qoymuşdur. – 250.

98. İbrahim xan, İ b r a h i m x ə l i l x a n (1732–1806) – Qarabağ xanı (1759–1763) – 250.

99. Mehdiqulu xan, C a v a n ş i r (1763–1845) – Qarabağ xanlığının 3-cü və sonuncu xanı. Rus ordusunun generalı olmuşdur. – 250.

100. Cəfərqulu xan, M ə h ə m m ə d h ə s ə n a ğ a o ğ l u S a r ı c a l ı C a v a n ş i r (1785–1867) – rus ordusunun general-mayoru. Azərbaycan şairi və ictimai xadimi. – 250.

101. Natəvan, X u r ş i d b a n u x a n q ı z ı (1832–1897) – tanınmış Azərbaycan şairi. Mehdiqulu xanın qızı, İbrahimxəlil xanın nəvəsidir. «Xan qızı» adı ilə tanınmışdır. Əsərləri dərin səmimiyyəti, incə lirizmi ilə seçilir. Yüksək sənətkarlıq nümunəsi olan

şeyrlərində təkrir, qoşa qafiyə, rədif, məcaz və s. bədii vasitələri məharətlə işlətmişdir. O həm də istedadlı rəssam olmuşdur. – 250.

102. Şuşa – Azərbaycan Respublikasında şəhər. Sahəsi 289 km², əhalisi 32,8 min nəfərdir. Elmi ədəbiyyatda Şuşanın əsasının XVIII əsrin 50-ci illərinin əvvəllərində Qarabağ xanı Pənahəli xan Cavanşir tərəfindən qoyulması göstərilərsə də, tədqiqatlar Şuşanın qədim yaşayış məntəqəsi olduğunu qeyd edirlər. Qarabağ xanlığının mərkəzi olan Şuşa bir müddət Pənahəli xanın adı ilə Pənahabad adlandırılmışdır.

Şuşa 1813-cü il Gülüstan müqaviləsinə əsasən Qarabağ xanlığı tərkibində Rusiyaya birləşdirildi. 1920-ci ilin martında erməni daşnaklarının Qarabağda törətdikləri qırğın nəticəsində Şuşanın bir hissəsi tamamilə yandırıldı və minlərlə günahsız insan qətlə yetirildi. Lakin iyun ayının əvvəlində müsavatçılar və türk generalı Nuru paşa Şuşanı erməni qəsbkarlarından xilas etdi. 1923-cü il Azərbaycan MİK-nin dekretinə əsasən Dağlıq Qarabağ Muxtar Vilayəti təşkil olunduqda Şuşa muxtar vilayətin tərkibinə daxil edildi. 1992-ci ildə Ermənistan silahlı qüvvələri tərəfindən işğal edilmişdir. – 241, 242.

103. Xocavənd rayonu – Azərbaycan Respublikasında inzibati rayon. Kiçik Qafqazda Qarabağ silsiləsinin cənub-şərq hissəsində yerləşir. Sahəsi 1458 km², əhalisi 43,4 min nəfərdir. 1992-ci ildə Ermənistan silahlı qüvvələri tərəfindən işğal edilmişdir. – 251.

104. Sahil Babayev, Sahil Rafiq oğlu (d.1980) – Hüquqşünas, 2018-ci ildən Azərbaycan Respublikasının Əmək və Sosial Müdafiəsi naziridir. – ?

105. Kəlbəcər – Azərbaycan Respublikasında inzibati rayon. 1930-cu ildə təşkil edilmişdir. Sahəsi 1936 km², əhalisi 75 min nəfərdir. 1993-cü ildə Ermənistan silahlı qüvvələri tərəfindən işğal edilmişdir. – 241.

106. Qubadlı – Azərbaycan Respublikasında inzibati rayon. 1933-cü ildə təşkil edilmişdir. Sahəsi 802 km², əhalisi 38,3 min nəfərdir. 1993-cü ildə Ermənistan silahlı qüvvələri tərəfindən işğal edilmişdir. – 241.

107. Zəngilan – Azərbaycan Respublikasında inzibati rayon. 1930-cu ildə təşkil edilmişdir. Sahəsi 707 km², əhalisi 42 min nəfərdir. 1993-cü

ildə Ermənistan silahlı qüvvələri tərəfindən işğal edilmişdir. – 241.

108. Laçın – Azərbaycan Respublikasında inzibati rayon. 1930-cu ildə təşkil edilmişdir. Sahəsi 1835 km², əhalisi 73,1 min nəfərdir. 1992-ci ildə Ermənistan silahlı qüvvələri tərəfindən işğal edilmişdir. – 241.

109. Horadiz – Azərbaycan Respublikasının Füzuli rayonunda qəsəbə. Əhalisi 2877 nəfərdir. 1993-cü ildə Ermənistan silahlı qüvvələri tərəfindən işğal edilmiş Horadiz 6 ay sonra Azərbaycan Ordusu tərəfindən azad edilmişdir. – 239.

110. Böyük Britaniya, Böyük Britaniya və Şimali İrlandiya Birləşmiş Krallığı – Qərbi Avropada dövlət. Böyük Britaniya adası, İrlandiya adasının şimal-şərq hissəsi, Anqlsi, Uayt, Normand, Orkney, Hebrid, Şetlend adaları və bir sıra kiçik adalardan ibarətdir. Sahəsi 244,1 min km², əhalisi 65,6 milyon nəfərdir. İnzibati cəhətdən qraflıqlara və qraflıq hüququnda olan şəhərlərə bölünür. Böyük Britaniya parlamentli monarxiyadır. Paytaxtı London şəhəridir. – 252, 233, 304.

111. II Elizabeth (d.1926) – Böyük Britaniya kraliçası. Vindzor sülaləsindəndir. 1952-ci ildə

atası VII Georqun vəfatından sonra taxt-taca sahib olmuşdur. – 252, 253.

112. Almaniya, A l m a n i y a F e d e r a t i v R e s p u b l i k a s ı – Mərkəzi Avropada dövlət. Sahəsi 357 min km², əhalisi 82,2 milyon nəfərdir. AFR tərkibində 16 ərazisi olan federasiyadır. Dövlət başçısı Prezident, hökumət başçısı Federal Kanslerdir. Ali qanunverici hakimiyyət orqanı parlamentdən – Bundestaq və Bundesratdan ibarətdir. Paytaxtı Berlin şəhəridir. – 252, 304.

113. Mirzə Fətəli Axundzadə (1812–1878) – böyük Azərbaycan yazıçısı, dramaturqu, materialist-filosofu. Azərbaycan ədəbiyyatı tarixində pyesləri və fəlsəfi əsərləri ilə tanınmışdı. 1850–55-ci illərdə yazdığı 6 komediya ilə Azərbaycan və bütün Şərq ədəbiyyatında realist dramaturgiyanın əsasını qoymuşdur. – 254.

114. Avropa İttifaqı (Aİ) – Avropa dövlətlərinin ən iri inteqrasiya birliyi. Avropa İttifaqına 28 dövlət daxildir. (Böyük Britaniya hökuməti artıq qurumdan çıxmaq üzrədir).

Avropa İttifaqının yaradılması haqqında müqavilə 1993-cü ildə Maastrixtdə imzalanmışdır. Aİ azadlıq, demokratiya, insan hüquqları və azadlıqlarına hörmət, həmçinin hüququn aliliyi prinsiplərinə

– üzv dövlətlər üçün ümumi olan prinsiplərə əsaslanır.

Aİ Avropada iqtisadi integrasiyanın daha da inkişaf formasıdır. İqtisadi və valyuta ittifaqı 1999-cu ildən fəaliyyətə başlamış və vahid valyuta – avro dövrüyyəyə buraxılmışdır. Aİ üzvləri yalnız Avropa dövlətləri ola bilər. Avropa İttifaqı ilə əməkdaşlıq Azərbaycan Respublikasının xarici siyasətinin əsas istiqamətlərindəndir. Təşkilatın mənzil-qərargahı Brüsseldə yerləşir. – 257.

115. Kamboca, K a m b o c a K r a l l ı ğ ı – Cənub-Şərqi Asiyada dövlət. Sahəsi 181 min km², əhalisi 16 milyon nəfərdir. Ərazisi 19 əyalətə (kxetə) bölünür. Dövlət başçısı kral, qanunverici orqanı birpalatalı Milli Məclisdir. Paytaxtı Pnompen şəhəridir. – 256.

116. Norodom Sihamoni (d.1950) – 2004-cü ildən Kambocanın Kralıdır. – 256.

117. Leyla Əliyeva, L e y l a İ l h a m q ı z ı (d.1986) – «Baku» jurnalının baş redaktoru, Heydər Əliyev Fondunun vitse-prezidenti, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin və Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti Mehriban Əliyevanın böyük qızı. 2006–2008-ci illərdə Moskva Dövlət Beynəlxalq Əlaqələr İnstitu-

tunun magistraturasında oxumuş və bu institutda oxuyan azərbaycanlı tələbələrin nümayəndəsi kimi fəaliyyət göstərmişdir. Moskvada Heydər Əliyev Fondunun filialına başçılıq edir. Azərbaycan Respublikasının «Tərəqqi» medalı ilə təltif edilmişdir. – 258.

118. NATO (Şimali Atlantika Müqaviləsi Təşkilatı) – hərbi-siyasi ittifaq. 1949-cu il aprelin 4-də Vaşinqtonda ABŞ, Böyük Britaniya, Fransa, Belçika, Niderland, Lüksemburq, Kanada, İtaliya, Portuqaliya, Norveç, Danimarka, İslandiyanın imzaladıqları Şimali Atlantika müqaviləsi əsasında yaradılmışdır. 1952-ci ildə Yunanıstan və Türkiyə, 1955-ci ildə Almaniya Federativ Respublikası, 1982-ci ildə İspaniya NATO-ya qoşulmuşlar. Varşava Müqaviləsi Təşkilatı dağıldıqdan (1991) sonra əvvəllər sosialist ölkələri düşərgəsinə daxil olmuş ölkələrin bir qismi NATO-ya üzvlüyə qəbul edilmiş, digər qismi isə ilkin mərhələ kimi, NATO-nun «Sülh tərəfdaşlığı» proqramına qoşulmuşlar. Ali orqanı NATO Şurasının sessiyasıdır. Mənzil-qərargahı Brüsseldə yerləşir. – 262.

119. Slovakiya, S l o v a k i y a R e s p u b l i k a s ı – Şərqi Avropada dövlət. Sahəsi 49 min km², əhalisi 5,4 milyon nəfərdir. İnzibati cəhətdən 3 vilayətə bölünür. Dövlət başçısı

Prezident, qanunverici orqanı Milli Şuradır. Paytaxtı Bratislava şəhəridir. 1992-ci ilin noyabrına qədər Çexoslovakiyanın tərkibində olmuşdur. – 275–277.

120. Oman, O m a n S u l t a n l ı ğ ı – Şərqi Ərəbistan yarımadasında dövlət. Sahəsi 309,5 min km², əhalisi 4,3 milyon nəfərdir. İnzibati ərazisi 7 vilayətə bölünür. Dövlət başçısı Sultandır. Paytaxtı Məskət şəhəridir. – 290.

121. Qabus bin Səid (d.1940) – 1970-ci ildən Oman Sultanı. Sultan həm də ölkənin Baş Naziri, Müdafiə naziri və Xarici İşlər naziri vəzifələrini icra edir. Sultan bin Səid ərəb aləmində yenilikçi və reformator kimi tanınır. – 290.

122. Belarus, B e l a r u s R e s p u b l i k a s ı – Avropada dövlət. Sahəsi 207,6 min km², əhalisi 9,5 milyon nəfərdir. İnzibati ərazisi 6 vilayətə, 117 rayona bölünür. Dövlət başçısı Prezident, qanunverici orqanı parlamentdir. Paytaxtı Minsk şəhəridir. – 278–284.

123. Aleksandr Lukaşenko (d.1954) – Belarusun dövlət xadimi. 1994-cü ildən Belarus Respublikasının Prezidentidir. Azərbaycan

Respublikasının «Heydər Əliyev» ordeni ilə təltif edilmişdir. – 278–279, 280, 282, 283.

124. Təzəpir məscidi – Azərbaycan memarlıq abidəsi. 1905–1914-cü illərdə tikilmişdir (memarı Zivərbəy Əhmədbəyov). Kvadrat planlı Təzəpir məscidinin baş fasadındakı üçtağlı eyvan, cinahlardakı minarələr və günbəz aydın və dəbdəbəli memarlıq kompozisiyası əmələ gətirir. Məscidin böyük ibadət zalı günbəzlə örtülmüşdür. İbadət zalının quruluşu yerli memarlıq konstruksiyaları ilə işlənmiş, günbəzi saxlayan çatmatağ formalarından istifadə olunmuşdur. Təzəpir Bakı–Abşeron dini tikililəri arasında xüsusi yer tutur. – 292–294.

125. Latviya, L a t v i y a R e s p u b l i k a s ı – Şərqi Avropada, Pribaltikada dövlət. Sahəsi 64,5 min km², əhalisi 1,9 milyon nəfərdir. İnzibati ərazisi 26 rayona bölünür. Dövlət başçısı Prezident, qanunverici orqanı Seymdir. Paytaxtı Riqa şəhəridir. – 291.

126. Raymonds Veyonis (d.1966) – Latviyanın siyasi xadimi. 2015–2019-cu illərdə Latviya Respublikasının Prezidenti olmuşdur. – 291.

127. Cavid Qurbanov, C a v i d Q ə n b ə r o ğ l u (d.1958) – mühəndis. 2007-ci ildən

«Azərbayolsevis» Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin, 2015-ci ildən «Azərbaycan Dəmir Yolları» Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinin sədri, Texnika elmləri üzrə fəlsəfə doktoru. 2005-ci ildən Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin deputatıdır. Yeni Azərbaycan Partiyasının üzvüdür. Azərbaycan Voleybol Federasiyasının prezidentidir.

Milli Məclisin Təbii Ehtiyatlar, Energetika və Ekologiya məsələləri daimi Komitəsinin üzvüdür. Azərbaycan Respublikasının «Şöhrət» ordeni ilə təltif edilmişdir. – 311.

Şəxsi adlar göstəricisi

Abdullayev Rövnəq	– 28
Ader Yanoş	– 41
Adəm Yayla	– 298
Axramoviç Gennadi	– 278–284
Axundzadə Mirzə Fətəli	– 254
Al Səud Əbdüləziz	– 213–215
Al Səud Salman	– 214, 215
Albayrak Berat	– 29, 30
Azule Odri	– 132
Babayev Arif	– 232–239
Bağirov Fərhad	– 66–68
Baron Qabriela	– 136–140, 149
Bayramova Aygün	– 235–236
Berdıməhəmmədə Qurbanqulu	– 22
Bin Abdelkader Məhəmməd	– 210–211
Bin Səid Qabus	– 290
Bolsonaru Jair	– 204
Bolton Con	– 102–105
Buteflika Əbdüləziz	– 205
Cəfərqulu xan	– 250

-
- Çakıyev Məmmətəxan** – 208–209
Çu Sin – 132–136, 147–148
Dell Ambrocio Mauro – 206–207
Dönməz Fatih – 29
II Elizabet – 252
Elman Cavanşir – 304
Eynşteyn Albert – 135
Əhməd zadə Əhməd – 13, 53–58
Əl-Maliki Riad – 216–217
Əl-Tüveycri Əbdüləziz – 128–131, 146
Ələsgərov Fuad – 86, 185, 200, 268
Əliyev Heydər – 5, 28, 31, 45, 82, 157,
 176–179, 180, 218,
 237,
 285, 288, 297
Əliyeva Ceyran – 242
Əliyeva Leyla – 258
Əliyeva Mehriban – 19, 83, 100, 107, 124,
 128, 157, 158, 159,
 165,
 174, 176, 179, 181, 183,
 186, 190, 196, 199,
 218–
 244, 245
Ərdoğan Rəcəb Tayyib – 26–40, 154
Fərəcov Zakir – 297

Gülmaliyev Oqtay	– 62–63
Hacıyev Qurban	– 79
Hacıyev Vilyam	– 45
Həsənov Vaqif	– 218
Hüseynov Sədafər	– 63–66
Hüseynov Əsmər	– 245
Hüseynzadə Mehdi	– 151
Xalikov Rəşid	– 125–128, 142
İbrahim xan	– 250
İbrahimov Mənsüm	– 233–235
Janq Vençay	– 42–44
Kasellati Elisabetta	– 23–24
Kərimov İnam	– 248
Kolokoltsev Vladimir	– 99–100
Klaar Toyvo	– 257
Kovşka Aloiz	– 150–151
Qandini Xorxe	– 152–153
Quliyev Ramiz	– 236–239
Qolodets Olqa	– 122–124, 143–144
Qurbanov Cavid	– 311
Quterreş Antonio	– 125, 142
Lukaşenko Aleksandr	– 278, 279, 280, 282, 283
Lyons Stefen	– 261–163
Mahmud Abbas	– 216, 217, 264
Mehdiqulu xan	– 250

Mehdiyev Ülvi	– 86, 185, 200, 248
Meredov Rəşid	– 21–22, 208
VI Məhəmməd	– 211
Məmmədov Saleh	– 6, 71, 161, 181
Məmmədov Rasim	– 301
Məmmədov Şahin	– 245
Muradov Vidadi	– 240
Mustafayev Şahin	– 58–62, 297
Nakao Takihiko	– 44
Natəvan Xurşidbanu	– 250
Nquyen Fu Çonq	– 101
Nuru Paşa	– 33
Parsons Endrü	– 295–296
Pelleqrini Peter	– 275–277
Pənah xan	– 250
Popov İqor	– 212
Putin Vladimir	– 99, 122–123, 144
Ridi Kreyq	– 265–267
Rzayev Baba	– 15
Sihamoni Norodom	– 256
Şəkiliyev Musa	– 157
Şofer Endrü	– 212
Torkunov Anatoli	– 145
Tramp Donald	– 202
Usubov Elxan	– 176
Van der Bellen Aleksander	– 98

Vidodo Coko	– 293
Veyonis Raymonds	– 291
Viskonti Stefan	– 212
Yıldırım Binəli	– 30–31
Zeman Miloş	– 106

Coğrafi adlar göstəricisi

Ağcabədi	– 79, 223
Ağdam	– 79, 218–244
Ağdərə	– 228, 242
Ağstafa	– 29, 240, 245–253
Afrika	– 131
Aktau	– 100
Almaniya	– 85, 252, 304
Amerika Birləşmiş Ştatları	– 102–105, 202, 212, 261–263
Araz çayı	– 45, 46, 68, 69, 70
Asiya	– 131, 133
Avstriya	– 98, 314
Avropa	– 29, 30, 37, 85, 103, 109, 131, 251, 280
Balakən	– 168, 186
Belarus	– 278–284
Beyləqan	– 74, 79, 241
Bərdə	– 240, 241
Biləsuvar	– 48

Böyük Britaniya	– 85, 252, 253, 304
Braziliya	– 204
Cəbrayıl	– 74, 228, 241
Cəlilbad	– 60
Cəmmu	– 129
Cənubi Qafqaz	– 257
Cocuq Mərcanlı	– 74
Çad	– 126
Çex Respublikası	– 106, 314
Daşkəsən	– 302
Dağlıq Qarabağ	– 102, 104, 114, 115, 127, 129, 230, 248–253, 257
Əfqanıstan	– 85, 103, 127, 261, 262, 263
Əlcəzair	– 205
Fələstin	– 216–217, 264
Fransa	– 85, 212, 250, 252
Füzuli	– 74, 79, 87, 223, 228, 241
Gəncə	– 33
Goranboy	– 60, 240
Gürcüstan	– 163, 298
Horadiz	– 239
Xaçmaz	– 60, 239

Xəzər dənizi	– 68, 95–97, 100
Xocalı	– 114, 115, 241
Xocavənd	– 251
İmişli	– 45–94
İndoneziya	– 85, 127, 203
İordaniya	– 126
İran	– 298
İsmayılı	– 239
İtaliya	– 23–24, 252, 302, 304
İsveçrə	– 206–207, 252
İzmir	– 25–40
Kamboca	– 256
Kamerun	– 126
Kəlbəcər	– 241
Kəşmir	– 129
Koreya Respublikası	– 85
Qafqaz	– 29, 30, 110
Qax	– 157–175
Qarox	– 240
Qazaxıstan	– 280, 298
Qəbələ	– 88, 230, 240
Qobustan	– 240
Quba	– 88, 239
Qubadlı	– 241
Quzanlı	– 218
Laçın	– 241

Latın Amerikas	– 131
Latviya	– 291
Lerik	– 5–20
Lənkəran	– 239
Livan	– 126
London	– 252
Macarıstan	– 41
Masallı	– 88
Mərakeş	– 210–211
Mingəçevir	– 88
Monteneqro	– 85
Myanma	– 129
Naxçıvan Muxtar Respublikası	– 180
Naxçıvan	– 240
Oğuz	– 186
Oman	– 290
Orta Asiya	– 30
Özbəkistan	– 298
Rusiya	– 99–100, 122–124, 143– 144, 145, 212, 251, 314
Saath	– 48
Sabirabad	– 88, 240
Səudiyyə Ərəbistanı	– 213–215
Slovakiya	– 275–277
Sloveniya	– 150–151

Somali	– 126
Sudan	– 126
Sumqayıt	– 297 – 314
Şabran	– 240
Şamaxı	– 110
Şəki	– 110, 168, 176 – 201
Şəmkir	– 60, 239
Şimali Afrika	– 37
Şuşa	– 241, 242
Tovuz	– 240
Türkiyə	– 25 – 40, 126, 154
Türkmənistan	– 21– 22, 208–209
Uqanda	– 126
Uruqvay	– 152 – 163
Vyetnam	– 101
Yaxın Şərq	– 29, 37
Zaqatala	– 186
Zəngilan	– 241
Zərdab	– 87

MÜNDƏRİCAT**LERİK RAYONUNA SƏFƏR**

15 oktyabr 2018-ci il5

«LERİK ŞƏHƏRİNİN İÇMƏLİ SU TƏCHİZATI SİS-
TEMİNİN YENİDƏN QURULMASI VƏ İLK DƏFƏ
OLARAQ KANALİZASIYA ŞƏBƏKƏSİNİN YARA-
DILMASI» LAYİHƏSİNİN İCRASINDA RAYON
İCTİMAİYYƏTİNİN NÜMAYƏNDƏLƏRİ İLƏ
GÖRÜŞ

15 oktyabr 2018-ci il8

TÜRKMƏNİSTAN RESPUBLİKASI NAZİRLƏR
KABİNETİ SƏDRİNİN MÜAVİNİ RƏŞİD MEREDOV
İLƏ GÖRÜŞ

18 oktyabr 2018-ci il21

İTALİYA SENATININ SƏDRİ MARİA
ELİSABETTA ALBERTİ KASELLATİNİN
BAŞÇILIQ ETDİYİ NÜMAYƏNDƏ HEYƏTİ
İLƏ GÖRÜŞ

18 oktyabr 2018-ci il23

TÜRKİYƏ RESPUBLİKASINA İŞGÜZAR SƏFƏR

19 oktyabr 2018-ci il25

«STAR» NEFT EMALI ZAVODUNUN AÇILIŞI
MƏRASİMİNDƏ İŞTİRAK

19 oktyabr 2018-ci il 26

MACARISTANIN PREZİDENTİ ZATİ-ALİLƏRİ
CƏNAB YANOŞ ADERƏ

20 oktyabr 2018-ci il 41

ASIYA İNKİŞAF BANKININ VİTSE-PREZİDENTİ
VENÇAY JANQ İLƏ GÖRÜŞ

21 oktyabr 2018-ci il 42

İMİŞLİ RAYONUNA SƏFƏR

22 oktyabr 2018-ci il 45

«ASAN HƏYAT» KOMPLEKSİNİN AÇILIŞI
ZAMANI ROBOT «SOFİYA» İLƏ SÖHBƏT

22 oktyabr 2018-ci il 84

AZƏRBAYCAN XƏZƏR DƏNİZ GƏMİÇİLİYİNİN
160 İLLİYİNƏ HƏSR OLUNMUŞ MƏRASİMİN
İŞTİRAKÇILARINA

22 oktyabr 2018-ci il 95

AVSTRİYA RESPUBLİKASININ FEDERAL PREZİ-
DENTİ ZATİ-ALİLƏRİ CƏNAB ALEKSANDER VAN
DER BELLENƏ

23 oktyabr 2018-ci il 98

RUSİYA FEDERASİYASININ DAXİLİ İŞLƏR
NAZİRİ VLADİMİR KOLOKOLTSEV
İLƏ GÖRÜŞ

23 oktyabr 2018-ci il 99

VYETNAM SOSİALİST RESPUBLİKASININ
PREZİDENTİ ZATİ-ALİLƏRİ CƏNAB
NQUYEN FU ÇONQA

24 oktyabr 2018-ci il 101

ABŞ PREZİDENTİNİN MİLLİ TƏHLÜKƏSİZLİK
MƏSƏLƏLƏRİ ÜZRƏ MÜŞAVİRİ CON BOLTON
İLƏ GÖRÜŞ

24 oktyabr 2018-ci il 102

ÇEX RESPUBLİKASININ PREZİDENTİ
ZATİ-ALİLƏRİ CƏNAB MİLOŞ ZEMANA

25 oktyabr 2018-ci il 106

VI BEYNƏLXALQ HUMANİTAR FORUMUN
RƏSMİ AÇILIŞI MƏRASİMİNDƏ İŞTİRAK

25 oktyabr 2018-ci il 107

BMT BAŞ KATİBİNİN MÜAVİNİ RƏŞİD XALIKOV
İLƏ GÖRÜŞ

25 oktyabr 2018-ci il 142

RUSİYA FEDERASİYASI BAŞ NAZİRİNİN
MÜAVİNİNİ OLQA QOLODETS İLƏ GÖRÜŞ

25 oktyabr 2018-ci il	143
MOSKVA DÖVLƏT BEYNƏLXALQ MÜNASİBƏT- LƏR İNSTİTUTUNUN REKTORU ANATOLİ TORKUNOV İLƏ GÖRÜŞ	
25 oktyabr 2018-ci il	145
İSESKO-nun BAŞ DİREKTORU ƏBDÜLƏZİZ BİN OSMAN ƏL-TÜVEYCRİ İLƏ GÖRÜŞ	
25 oktyabr 2018-ci il	146
UNESCO-nun BAŞ DİREKTORUNUN MÜAVİNİ ÇU SİN İLƏ GÖRÜŞ	
25 oktyabr 2018-ci il	147
PARLAMENTLƏRARASI İTTİFAQIN PREZİDENTİ QABRIELA BARON İLƏ GÖRÜŞ	
25 oktyabr 2018-ci il	149
SLOVENİYA MİLLİ ŞURASININ SƏDRİ ALOYZ KOVŞKAN İLƏ GÖRÜŞ	
25 oktyabr 2018-ci il	150
URUQVAY NÜMAYƏNDƏLƏR PALATASININ SƏDRİ XORXE QANDİNİ İLƏ GÖRÜŞ	
25 oktyabr 2018-ci il	152

TÜRKİYƏ RESPUBLİKASININ PREZİDENTİ ZATİ-
ALİLƏRİ CƏNAB RƏCƏB TAYYİB ƏRDOĞANA

26 oktyabr 2018-ci il 154

«GƏLƏCƏYİMİZƏ SƏRMAYƏ: DAYANIQLI
VƏ İNKLÜZİV İNKİŞAF A DOĞRU» MÖVZUSUNDA
«DƏYİRMİ MASA» İŞTİRAKÇILARINA

26 oktyabr 2018-ci il 155

QAX RAYONUNA SƏFƏR

28 oktyabr 2018-ci il 157

«ULU AQRO» MMC-nin QAX AQROPARKININ
AÇILIŞINDA RAYON İCTİMAİYYƏTİNİN
NÜMAYƏNDƏLƏRİ İLƏ GÖRÜŞ

28 oktyabr 2018-ci il 165

ŞƏKİ ŞƏHƏRİNƏ SƏFƏR

29 oktyabr 2018-ci il 176

AMERİKA BİRLƏŞMİŞ ŞTATLARININ PREZİDENTİ
ZATİ-ALİLƏRİ CƏNAB DONALD TRAMPA

29 oktyabr 2018-ci il 202

İNDONEZİYA RESPUBLİKASININ PREZİDENTİ ZATİ-
ALİLƏRİ CƏNAB COKO VİDODOYA

29 oktyabr 2018-ci il 203

BRAZİLİYA FEDERATİV RESPUBLİKASININ YENİ
SEÇİLMİŞ PREZİDENTİ ZATİ-ALİLƏRİ CƏNAB
JAİR BOLSONARUYA

30 oktyabr 2018-ci il204

ƏLCƏZAİR XALQ DEMOKRATİK RESPUBLİ-
KASININ PREZİDENTİ ZATİ-ALİLƏRİ CƏNAB ƏB-
DÜLƏZİZ BUTEFLİKAYA

30 oktyabr 2018-ci il205

İSVEÇRƏ KONFEDERASIYASININ DÖVLƏT
KATİBİ MAURO DELL' AMBROGİON
İLƏ GÖRÜŞ

30 oktyabr 2018-ci il206

TÜRKMƏNİSTAN RESPUBLİKASI NAZİRLƏR
KABİNETİ SƏDRİNİN MÜAVİNİ MƏMMETXAN
ÇAKIYEV İLƏ GÖRÜŞ

30 oktyabr 2018-ci il208

MƏRAKEŞ KRALLIĞININ İNZİBATİ İSLAHATLAR
VƏ DÖVLƏT QULLUĞU NAZİRİ MƏHƏMMƏD BİN
ABDELKADER İLƏ GÖRÜŞ

30 oktyabr 2018-ci il210

ATƏT-in MİNSK QRUPUNUN HƏMSƏDRLƏRİ İLƏ
GÖRÜŞ

1 noyabr 2018-ci il212

SƏUDİYYƏ ƏRƏBİSTANININ DAXİLİ İŞLƏR
NAZİRİ ƏBDÜLƏZİZ BİN SƏUD BİN NAYİF
AL SƏUDUN BAŞÇILIQ ETDİYİ NÜMAYƏNDƏ
HEYƏTİ İLƏ GÖRÜŞ

4 noyabr 2018-ci il 213

FƏLƏSTİN DÖVLƏTİNİN XARİCİ İŞLƏR NAZİRİ
RİAD ƏL-MALİKİ İLƏ GÖRÜŞ

4 noyabr 2018-ci il 216

AĞDAM RAYONUNA SƏFƏR

5 noyabr 2018-ci il 218

HEYDƏR ƏLİYEV FONDUNUN TƏŞƏBBÜSÜ İLƏ
İNŞA OLUNAN MUĞAM MƏRKƏZİNİN
AŞILIŞINDA AĞDAMDAN OLAN GÖRKƏMLİ
İNCƏSƏNƏT XADİMLƏRİ VƏ RAYON
İCTİMAİYYƏTİNİN NÜMAYƏNDƏLƏRİ
İLƏ GÖRÜŞ

5 noyabr 2018-ci il 222

AĞCABƏDİ RAYONUNUN HİNDARX
QƏSƏBƏSİNDƏ ƏSMƏR HÜSEYNOVANIN
PAMBIQ SAHƏSİ İLƏ TANIŞLIQ

5 noyabr 2018-ci il 245

V BAKI BEYNƏLXALQ TEATR KONFRANSININ
İŞTİRAKÇILARINA

5 noyabr 2018-ci il 254

KAMBOCA KRALI ƏLAHƏZRƏT
NORODOM SİHAMONİYƏ

6 noyabr 2018-ci il256

AVROPA İTTİFAQININ XÜSUSİ NÜMAYƏNDƏSİ
TOİVO KLAARIN BAŞÇILIQ ETDİYİ
NÜMAYƏNDƏ HEYƏTİ İLƏ GÖRÜŞ

7 noyabr 2018-ci il257

«BRAVO» MARKETLƏR ŞƏBƏKƏSİNİN
YENİ HİPERMARKETİNİN AÇILIŞI MƏRASİMİNDƏ
İŞTİRAK

7 noyabr 2018-ci il258

ABŞ NƏQLİYYAT KOMANDANLIĞININ
KOMANDANI STEFEN LYONSUN BAŞÇILIQ
ETDİYİ NÜMAYƏNDƏ HEYƏTİ İLƏ GÖRÜŞ

9 noyabr 2018-ci il261

FƏLƏSTİN DÖVLƏTİNİN PREZİDENTİ
ZATİ-ALİLƏRİ CƏNAB MAHMUD ABBASA

12 noyabr 2018-ci il264

ÜMUMDÜNYA ANTİDOPİNQ AGENTLİYİNİN
PREZİDENTİ KREYQ RİDİNİN BAŞÇILIQ ETDİYİ
NÜMAYƏNDƏ HEYƏTİ İLƏ GÖRÜŞ

12 noyabr 2018-ci il265

«ELEKTRON HÖKUMƏT»İN İNKİŞAFI MƏRKƏZİNİN
İNZİBATI BİNASININ
AÇILIŞI MƏRASİMİ

12 noyabr 2018-ci il268

SLOVAKİYA RESPUBLİKASININ BAŞ NAZİRİ PETER
PELLEQRİNİ İLƏ TƏKBƏTƏK GÖRÜŞ

13 noyabr 2018-ci il273

GENİŞ TƏRKİBDƏ GÖRÜŞ

13 noyabr 2018-ci il275

BELARUS RESPUBLİKASININ AZƏRBAY-
CANDAKI FÖVQƏLADƏ VƏ SƏLAHİYYƏTLİ
SƏFİRİ GENNADİ AXRAMOVİÇ İLƏ GÖRÜŞ

14 noyabr 2018-ci il278

AZƏRBAYCAN GƏNCLƏRİNİN VIII FORUMUNUN
İŞTİRAKÇILARINA

15 noyabr 2018-ci il285

AZƏRBAYCAN AVTOMOBİL YOLLARI DÖV-
LƏT AGENTLİYİNİN ƏMƏKDAŞLARINA

15 noyabr 2018-ci il288

OMAN SULTANI ƏLAHƏZRƏT QABUS
BİN SƏİDƏ

15 noyabr 2018-ci il290

LATVİYA RESPUBLİKASININ PREZİDENTİ
ZATİ-ALİLƏRİ CƏNAB RAYMONDS VEYONİSƏ

15 noyabr 2018-ci il291

TƏZƏPİR MƏSCİDİNİN ƏTRAFINDA
GÖRÜLƏN ABADLIQ-QURUCULUQ
İŞLƏRİNİN İCRA VƏZİYYƏTİ İLƏ
TANIŞLIQ

15 noyabr 2018-ci il292

BEYNƏLXALQ PARALİMPİYA KOMİTƏ-
SİNİN PREZİDENTİ ENDRÜ PARSONS
İLƏ GÖRÜŞ

15 noyabr 2018-ci il295

SUMQAYIT ŞƏHƏRİNƏ SƏFƏR

16 noyabr 2018-ci il297

SUMQAYIT KİMYA SƏNAYE PARKINDA
«TABATERRA» TÜTÜN MƏMULATLARI
İSTEHSALI FABRİKİNİN AÇILIŞI MƏRASİ-
MİNDƏ MÜƏSSİSƏLƏRİN KOLLEKTİVLƏ-
RİNİN NÜMAYƏNDƏLƏRİ İLƏ GÖRÜŞ

16 noyabr 2018-ci il304

BELARUS RESPUBLİKASINA RƏSMİ SƏFƏR

18 noyabr 2018-ci il316

«QƏLƏBƏ» MEYDANINI ZİYARƏT*19 noyabr 2018-ci il317***AZƏRBAYCAN TİCARƏT EVİ İLƏ TANIŞLIQ***19 noyabr 2018-ci il318***RƏSMİ QARŞILANMA MƏRASİMİ***19 noyabr 2018-ci il320***BELARUS RESPUBLİKASININ PREZİDENTİ
ALEKSANDR LUKAŞENKO
İLƏ TƏKBƏTƏK GÖRÜŞ***19 noyabr 2018-ci il322***QEYDLƏR.....326***Şəxsi adlar göstəricisi.....**Coğrafi adlar göstəricisi*

Texniki redaktor
Yığım üzrə operator
Kompüter tərtibatı

Zoya Nəcəfova
İlhamə Kərimova
Məhəbbət Orucov

Cildin hazırlanmasında AZƏRTAC-ın materiallarından istifadə olunmuşdur.

«Tayms» qarnitur. Formatı 84×108 1/32. Ofset kağızı № 1
Şerti çap vərəqi 24,5. Uçot nəşr vərəqi 25,0. Tirajı 5000
Müqavilə qiyməti ilə.

Azərbaycan Respublikası Mədəniyyət Nazirliyi
Azərbaycan Dövlət Nəşriyyatı
Bakı – Mehdi Hüseyn küç. 55, dalan 2, ev 3.

«Şərq-Qərb» mətbəəsi, Aşıq Ələsgər küçəsi 17.